

Ms
10

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. 1 Caj. 3. Núm. 19.

M
10

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE SALAMANCA

I

Epl'e et ... lien ꝯcilij
Epistola ... ad ꝯcilium

Acto ... lien in
spiritu ... ersalem
ecclam ... nas No
bilibus ... nitate et
pacem in xpo ihu dno ... redi de
terra nra et cognati ... ondit
nobis dns pro pace eccle ... rum si p
xpo in terra aliena pegr ... p nobis
durissima usq ad mor ... ignatus
sit. Si deus ita dilexit ... paret et
nos merito ita ipm di ... s si opor
teat animas nras lib ... quitum
divina gracia nos ins ... nimo face
parati sumus et ob ho ... nerale con
cilium huc convenim ... erroribus
sedatis bellis et extinc ... animorum
concordia et scorum ... ipa mr
eccla toto orbe terrarum ... e refloret
Et quaquam plurima ... quibus
necessario pvidendum ... ros tam
sedulo versatur quan ... um con
iungamini. Si scaretis ... m vram
optamus, si corda ... uerem
omissis omnibus sine ... nos in
ulnas nras confident ... m ut nos
metipos amamus re ... possetis
Et forsan dissidium ur ... r ut pet
experienciam cognosce ... rna orin
tur postea alter alte ... s qua in
chil inter homines r ... ustodiat
Jhe xpe orauit ut n ... rbu eorum
credituri erant vnu ... lius et i

Donacion del Excmo Sr D. Juan de Segovia
Arzob. de Cesarea.

M
10

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
DE
SALAMANCA

I

Epl'e et Rnsiones Synodales sacr̃ generalis basilicen̄ gal̃
Epistola Synodalis de Conuocatione bohemor̃ ad gal̃

ACtolancta generalis Synodus Basilicen̄ in
spiritu sancto legitime congregata uniuersalem
ecclesiam reputans. Vniuersis viris ecclesiasticis No-
bilibus et toti populo regni Boheme salutem et
pacem in xpo ihu dño nro. Compulit nos caritas xpi egredi de
terra nra et negotiatione nra et uenire ad locum quem ordi-
nabis dns propiciꝰ ecclie et saluti popli xpiani. Et quid mirum si p
xpo in terra aliena peregrinari decreuimus cum ipe dns ur p nobis
durissima usq; ad mortem crucis peregrinationem pati dignatus
sit. Si deus ita dilexit mundum ut filiu suu vnigenitum daret et
nos merito in ipm diligere debemus ut pr̃o omnibus suis si oper-
teat animas nras libenter exponamus. Quod quidem q̃ntum
diuina gracia nos inspirauit ergo omnes prompto animo face
parati sumus et ob hoc ex omni natione ad sacrum generale Con-
cilium hic conuenimus ut expulsis de populo xpiano erroribꝰ
sedatis bellis et extinctis malor̃ illecebris fidei virtutes animor̃
concordia et seorsum mor̃ disciplina ubiq; ferueant et ipa mr
ecclia toto orbe terraꝝ diffusa in pace sanctor̃ et vnitate reflorea
Et q̃uis quam plurima in hoc sacro Concilio immineant quibus
necessario pudendum est nichil tamen ante oculos nros tam
sedule uersatur quam ut nos in eadem vnitate nobiscum con-
iungamus. Si scires quanto affectu salutem et pacem tuam
optamus si corda nra caritate ergꝰ nos arderent a nutu reim
omissis omnibus sine mora huc pperaretis proicientes uos in
ulnas nras confidentes qđ a nobis qui uos propter xpm ut nos
metipos amamus requiem animabus uris inuenire possetis.
Et horsum dissidii uiri aliqua diu in ecclia dei spinosi ut per
experientiam cognoscentes quanta mala ex diuisione frua erum-
pant postea alter alterum pfectus diligamus et vnitas qua ni-
chil inter homines repitur melius animus deinceps custodiat.
Jhc xpc orauit ut nos ipsi sumus non solum aplı sed omnes qui p uerbu eor̃
credituri erant unu essent sicut ipi sunt unu pater et filius et

Donacion del Arçº de D. Juan de Segouia
Arzob. de Sevilla

in hoc dixit cognosci discipulos suos si dilectionem inuicem ha
berent Si cupimus xpo placere. si eius discipuli esse et uideri uo
lumus laboremus pro uiribus ut unum simus dilectionemque
et concordiam sicut xpi fideles decet inuicem habeamus Ondamus
secundum primicias ecclie ut multitudinis creden
cium sit cor unum et anima una sicud unus est nobis deus vna
fides et unus baptismus Ita nos eiusdem patris filij simus vna
nimes et habitare vnius moris nos dignos faciat in domo sua.
Quam bonum et quam iocundum tunc erit cum in eadem scē
matris ecclie domo concorditer habitabunt fratres in vnum. Quanta le
ticia erit in celis si uos qui aliquandiu a nobis diuisi fuistis iterum
in caritate et unitate nobiscum reconciliemini. Ecce spus sanctus
ex omni natione congregat fratres ut sicut ipse caritas est ita in
caritate viuant et iuxta promissionem xpi omnem doceat ueritatem
que ad salutem est necessaria. Scimus quia nr celestis pr familias
bonum fidei semen in terra ura seminauerat sed uenit inimicus
homo et sup seminauit zizaniam. Putamus multum boni seis
adhuc supesse nec radicem omnino aruisse / speramus adhuc
terram esse ydoneam ad fructificandum in domo dni dummodo paciamini
infundi rorem spus sancti qui illam fecundet et herbas noxias
exurat. Credimus admodum uobis molestum fore tot strages
incendia depopulationes et infinita mala conspicere que ex huiusmodi
dissidio quotidie contingunt vosque optare pacem patrie ac quietem
Et ut tandem fides catholica ubique terrarum debite colatur. hijs
nusquam melius prouideri potest quam in hoc sacro Concilio
ubi uniuersalis conuenit ecclia hic quicquid ptinet ad fidei
ueritatem / quicquid ad pacem et concordiam / quicquid ad vi
te puritatem et diuinorum mandatorum obseruanciam omni cum
diligentia et libertate tractabitur. Licebit omnibus libere exponere
quicquam xpiane religioni expedire iudicauerit. Licebit con
sulere et procurare remedia. Aderit plane spiritus sanctus
in cuius nomine congregata est hec sancta sinodus Ipse erit
dux et rector Concilij perfecte illuminaturus corda hominum
ut viam ambulent ueritatis et pacis fiduciam in xpo habemus

qd si huc puro corde et bona intentione accesseritis procul dubio
leti et consolati in patriam redibitis genti vre pacem quietem
graciam qz dei et hominum vobiscum deferentes. Audivimus
qd sepe conquesti estis non ee vobis traditam qualem voluisse
tis liberam audiam Iam cessabit omis querele occasio. Ecce ia
locus et facultas plene audiencie pbetur Iam invitami non
coram paucis sed universis audienti qntumlibet audietis et
nos. Ipe spiritus sanctus astabit medius iudex et arbit quid
in ecclia tenendum et agendum sit Erimus simul in oratione
pseverantes et tam diu et tam ferventer suam pietatem gemitibus
ieiunijs precibus obsecrationibus ac sanctis opibus interpella
bimus usqz quo ipe caritatis auctor et veritatis doctor corda
universi populi illustrabit ad cognoscendam amplectendamqz
veritatis et unitatis semita. Ob hoc potissime in ecclia spus scs
introduxit Concilia ac siqua circa fidem inter xpianos dis
sensio orta fuit omibus in vni convenientibus p invocacoz
nominis sui veritas evidenter appareat. Sepenumero in xpi
ana religione pullularunt errores opiniones et scisinata sed
interventu scorz conciliorz spus scus illa procul effugavit
et penitus extinxit. Si veritatem fidei diligitis si pacem op
tatis. Si honor xpi penitus vobis cure est iam reipa ostendite
Nullo unquam tempore vel loco efficatius ac comodius quaz
hic et modo ista omnia fieri possunt. Proinde vos ex toto corde et
tota anima p ipm spm scm hortamur rogamus et obsecramus
ut postquaz ostium ad tale ac tantu bonu aptum videtis
non differatis introire et ad hoc sacrosctm Concilium in
nomine ihu xpi confidenter accedere ut unanimit audiamus
verbum hoc quod spus scus in ecclia dei facturus est. Et licet
hunc locum securum et liberum omibus venientib statuerimus
ne tamen aliqua forsitan occasione retrahi possitis nos paratos
offerimus plenu ac sufficientem salvu conductum veniendi
standi et redeundi hijs quos destinare voluitis nomine vlis
ecclie concedere ac omia facere que pro tutela et securitate ipoz
expedire videbitur. Rogamus aut vos ut viros tales mittatis

sup quos spūs dñi requiescere speretur mites ñdz timo
ratos humiles corde pacem optantes et non que sua sūt querentes
sed que ihu xpi qui et nobis et uobis et tot populo xpiano hic pace
et in futuro seculo uitam etiam donare dignetur qui uiuit bene
dictus in scula sculoꝝ Amen. Dat Basilee die decima quinta mēsis
Octobris. Anno dñi Millesimo quadringentesimo tricesimo primo
Indictione decima. Pontificatus sanctissimi in xpo pris et dñi dñi
Eugenij diuina prouidentia pape quarti Anno primo. Epla qđ pres
entes mittendum manere in Basilea et q nō credat̃ literis aut mādatis ī ōrīm.

II

SAcrosancta generalis synodus Basilien in spū sco
legitime congregata generale Concilium facies et vni
uersalem ecclesiam representans Omnibus xpi fidelibus
Salutem et omnipotentis dei benedictionem Helus domus dei q̄
est ecclia extra quam non est salus nos monet atq; continue
compellit aduersus hereses uastatrices nunc magis sanctis xpi
que fides est orthodoxa uiriliter insurgere et non mīs pueris
moribus quibus proh dolor infectus est plus xpianus et indi
es in omi statu amplius inficiatur salubriter obuiare. Nonnō
bellicis cladibus pene ubiq; terrarum fidelem plm destruentibus
et quasi ad nullitatem miserabiliter p̄ducentibus q̄rum mires
mīe gratie diuine aduite ualuerunt finem ac remedia oportuna
adhibere. p quibus causis euidenter necessarijs et maxime arduis
hic in spiritu sancto conuenimus tam generalia Concilioꝝ Con
stancien et Senen quam expressis mandatis sedis dñi Martini p̄ris
Oīum. Nonnō et sanctissimi dñi nri moderni Eugenij q̄rū auctibus
expressis et specialibus repetitis mandatis factis. Reuerendissimo
in xpo pri dño Juliano sancte Angeli diacono Cardinali aplice
sedis legato atq; huius sacri Concilij psidente. Vetustissimus hu
mani generis hostis insidias more suo parare uolens tot tantisq;
bonis que ex hoc sacro Concilio prouenire speramus sumamq;
auditum per diuersa loca diffundē conatur q. hec sacrosancta
Synodus xpiane religioni tam utilis et necessaria dissolui aut progari
uel in alium locum transferri debeat cuius contrarium uerissime
nouimus nonnullis huiusmodi rumoribus a sancto coīpposito huc uenendi for

sitam retrahendos. Idee tenore pntium significamus nos omnino
decreuisse in hoc sancto Concilio firmiter pmanere et acceden
gracia spus sancti diligentissime laborare ad pdicta sancta opera
que inchoauimus pficienda nec ulla ex causa uel occasione huic
recedere antequaz aliquod efficax remedium circa pdicta adhibitum
fuit. Cum euidenter constare possit ex dissolutione huius Concilij
secutura fidei catholice status ecclesiastici et totius xpiane religionis
ruina. Speramus et pro certo tenemus attenta integritatis et sci
tatis uite fama qua hucusqz nunc uixit scissimus dns nr Eugenius
ppa quartus ipm omne fauorem et auxilium daturum ad conser
uandum hoc sacrum Concilium quod auctte pcedentium conciliorum et
sui antecessoris et ipius inchoatum ac stabilitum extitit nec qs
quaz aliquo modo credat quibuscuqz personis aut lris aliud as
serentibus. Et ob hanc rem mente nram plenius explicandam
iam nros solleimes deputauimus ad suam scitatem ambasiatores
et siquod in contrarium aliquo modo fuisset nobis insinuatum aut
insinuari contingeret id omni ueritate carere credatis. Nec uisi
mile est qz bene informatus dns aplicus vicarius ihu xpi ad que
principaliter ptinet extirpare hereses reformare mores corrup
tos et pcurare pacem in populo xpiano aliquo modo cogitaret
dissoluere hoc sacrum Concilium presertim contra decreta Concilij
Constancien p pdecessorem suum et eundem approbata et a tantis
solleimibus uiris mature digesta quo efficatius remedium ad hec
facienda repiri non potest. Ex cuius dissolutione certitudinaliter
sequentur heresum deformitatum ac guerrarum et odiorum induracio
ac etiam multiplicatio. Nre quippe professionis est nos exponere
morti p domo dei ecclesiam eius defensare aduersus tam eminen
cia pricula potissime nc temporis quo ad dictam nram sanctam
Sinodum spamus Bohemos aduenire et in sacra fidei catholice
vnione nobiscum reduci. Nam nras lras quibus ad itidem eosdem
monebamus salubriter et caritatiue honeste ac reuerenter suscep
tas intelleximus. Ceterum pax et concordia Regum principum
ac communitatum quibus sup hijs lras nras direximus p hoc
pns sacrum Concilium efficienda spatur precipue pax Regum

Francie pro qua Re.mo in xpo pri dno Cardinali sancte Crucis
aplice sedis legato in Francia die noctuq; adhoc tendenti et labo
ranti nras lras et nuncios speciales transmisimus. Quiquidem
dns Cardinalis locu conuentionis assignande partibus nobis noti
ficare rescripsit. qtus vnacum eodem ad tam sanctu opus con
currere efficaciter ualeamus. propter que saluberrima opera spus
sancti qui huius sacri Concilij custos est et protector adiutrice
gracia perficienda hic de omni regione conuenimus atq; in pu
blica Sessione nra decima quarta decembris in maiori huius
Ciuitatis ecclia celebrata per nra decreta hic tamdiu congregati per
manere statuimus quousq; prefati necessarij utiq; ac plurimi
fructuosi effectus uotiuos fines sorciantur quod fixe et inflexi
bilr pficere ut primisimus intendimus. Ea propter deuoti uiri in xpo
sincere dilecti uos in dno obsecramus p huius sacre nre sinodi
salubri directione deuotius exorare proq; huiusmodi felici successu di
uina clemencia humilius implorare necnon et sique lre cedule
scripta mandata quocuq; nomine censeantur a quibusius psonis
inueneritis aut receperitis nre huic sancte intentioni obuiancia
aut saluberrimos effectus pfatos quoquo modo impediencia nob
indilate transmittere curetis. nec eisdem adherere aut a sinceritate
quam nre congregationi geritis ullatenus recedere uelitis quocuq;
colore p quoscuq; ptenso ¶ Reuerendos aut pres dnos platos
et ceteros qui de iure uel consuetudine ad sacra gnalem Sinodu
uenire tenentur admonemus et mandamus sub penis Juris ac
sub debito Juramenti qtus celerrime ad nram congregationem
accedant in propria psona aut si fuerint corporali impedimento
detenti honorabiles et doctos uiros de suis ecclijs bene istructos
destinare non omittant. Sic aut facien xpo cuius causam ge
rimus maxime placebitis Ecclie sue sancte ymo et toti xpia
nitati dignu famulatu prebebitis. Vos uere fideles dei honore
ecclie sue melioratione uolen et affectan monstrabitis atq;
gram in pnti et gloriam in futuro possidebitis. qua vobis confre
dignetur pntis sinodi pncialr assisten spus scus. Dat Basilee
xxj Januarij Anno dni Millesimoquadringentesimo xxxij°.

Pontificatus dicti dni nri Eugenij ppe quarti Anno primo Sub Sigillo reuerendi in xpo pris dni philiberti Epi Constancien prouincie Rothomagen. de man^to dce scte sinodi. R. Sapientis

Rusio de auctte cuiusq generalis Concilij sup ppam et quoslibet fideles, quodq sine consensu Concilij non potuit dissolue Basilien Concilium dns Eugenius ppa quart^us.

III

SACROSANCTA generalis Sinodus Basilien in spu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam repntans / Ad futuram rei memoria Cogitanti huic sacre generali Sinodo in spiritu sancto legitime congregate quid uob venerabilibus Johanni et Andree Tarentin et Colocen archiepis ac Bertrando Epo Magalonen Necnon dilecto ecclie filio Anthonino de sancto vito palatij aplici causarum auditori oratoribus scissimi dni Eugenij ppe quarti pro hijs que suo nomine bis exposuistis responsura sit duo ipe spiritus sanctus psuadet primum ut scdm Aplm Non in sublimitate sermonis et doctis humane sapie uerbis sed in doctrina spus loquatur. deinde ut summu pontificem et uos et quoscuq huic sacro Concilio aduersantes sub hijs uerbis aplicis admoneat quibus btus paulus ad Ephe. vsus est. Nolite inquit contristari spm scm. Vtinam non a tristicia dicendi exordium assumere possemus et ab ea psertim que in spm scm comitti dicitur duobus modis sacri doctores exponunt spm scm contristari uel cu boni dono spus sci et propter caritate contristantur de hijs que non recte faciunt. Vel cum spus scis ab homine non recte facien repellitur more humano Sicut enim homo de domo pulsus tristis recedit Ita sps scs propter non recte facta hominum deserit eos et ab hijs recedit non ipe tristis sed tristes dimittens quos deserit Connectendo inuicem utranq exponem obsecrat hec sancta Sinodus cu omni mansuetudine leuitate ac modestia summu pontificem et uos eius oratores ne spm scm contristari uelitis tu propter nosipos Concilium celebrantes ne tristiciam merorem q paciamur intuentes ipm non recte agere dum dissipare et euerte conatur hanc sanctam vniuersalem sinodum p salute populi xpiani congregata tu etia propter ipm dnm Eugenium vosq et alios Concilium impugnantes ne sic agendo spm scm a uobis repellatis. Ipe enim hitare non consueuit

aim hys qui opibus aduersantur caritatis. Inter ntram autem et
ntram tristiam hoc refert sicut inter pnitem et sumu meritoriam
qz et pena digniam. Nos em uehemenr illam sentimus zelo
domus dei incensi Grauissime quidem contristata est hec sancta
synodus tacta dolore cordis intrinseais aim amaritudine et fletu
uolens congregare filios suos sicut gallina pullos subalis suis et no
pmittitur uolens fidei et ecclie pclitatm succurre et prohibetur
et quod causa maioris doloris est ab eo prohibetur qui omne ad co
natum et studiu ad tam sanctum et necm opus mor p decessor
suor conuertere deberet. Spe autem summus pontifex vosqz eralq
Concilio contradicentes tristiaa nuc non sentitis nec aduertitis
quantu scandali acpturbationis in ecclia sic agendo seminatis sed
eo pciculosior ac maiori compassione dignus hic morbus est quo
non sentitur senectis autem postea dum scandala nata ecce uiderint
et aim apud illud terribile xpi tribunal stabitis de singulis usqz
ad minimu quadrantem rone reddituri. Sed hoc nos i angustijs
et tribulationibus consolatur qd huiot tristiaa in gaudiu atqz pre
miu dm nobis conuertetur. Aduersantibus aut ad iudiciu. Quod
vtina p condigna pniam in misediam conuertetur que admodum op
tamus ac oramus pro nobis et p omnibus nos psequentibus et ca
lumpniantibus. Si dauid videns puaricantes et no custodientes
testimonia dm tabescebat. Si xpc dns super vna ciuitate ruituram
lacrimatus est. quanto dolore affici debet mater ecclia videns per
aduersantes Concilio tot populoz salutem impediri. Quis eas
animas numerare posset quas sathanas errorum atqz hereslm
laqueis in plerisqz mudi partibus alligatas tenet quasqz alligatur
est contagione pestifera nisi celeriter p hoc sacm Concilium pudeatur
Que aut xpianitatis portiuncula est que domestico ciuili crudeliqz
bello et exitiali odionon agitetur adeo quidem ut atrocius xianos
quam sarracenus xpianu psequatur. Quantu uero ad mores
attinet quid dicendum aim omis et ecclastice et xpiane uite di
scplina ubiqz pene extincta uideatur. Hec oia spes erat et spe
ctatio gentiu p hoc sacrum Concilium posse reparari. et iacta fun
damenta iam erant Jta ut pplus xpianus hac spe respirare videtur

Cogitanti.

Tam sca igitur et necaria opera si pturbari uideamus none max
imo dolore contristari nos oportet / psertim cum abeo pturbacio
hec ueniat qui primus suo offitio ad succurrendu esse deberet.
Quis catholicus hec audiens se a lacrimis temperet? Quis ille est
cuius uiscera ad compassione moueri non debeant? Merito ergo
summu pontificem exoramus ne spm scm contristare uelit. Quaz
formidabile sit in spm scm delinque hinc cognoscite q cu cetera pcta
uel in prem uel in filiu comissa remittantur. solum pctm in spm
scm ueritas attestatur nec in hoc nec in alio seculo remittendu / Qd
magis in spiritum sanctum committitur qua pturbare sacra Con
cilia que spu sancto diriguntur / cuius assistencia extirpantur heses
eliminantur scismata / dampnantur errores / discordia in pacem
uertitur / uicia ad mores sanctos comutantur. Quid boni ac sci e
in ecclia dei siue ad fidem siue ad mores siue ad generalem ecclie
statum spectet quod ex ipoz Conciliorz saluberrima doctrina no
fluxit. Merito igitur tam graue peccatum tam grauem meretur
penam / psertim cum non in una psonam aut gentem sed in omnes
homines ac populos pntes et futuros et in totum xpi misticu cor
pus ppetretur. Si scandalizanti unu de pusillis minimis ecclie tam
terribile iudiciu minatur deus / quid putatis illi fiet qui ulem scan
dalizat ecclam / Quo maiori loco quis positus est et maior sibi cura
comissa eo transgressio dampnabilior Sanguis om pereuntium
propter hereses bella et morz deformitatem ab eius manibus exiget
qui impedimento est ne illa tollantur. Sed et hoc auget tristiciam
nram qd is qui pcutit aut se pcutere non recognoscat aut dissimu
lat Quis non turbetur si pcussor pcusso dicat / Cur me cedis / cum
potius ad pcussum id dice ptinet Venitis ad nos et sub specie uir
tutis exhortando pponitis / Ne sit scisma in corpe Scm est hoc uerbu
et omni exceptione dignu / Sed rectius fcm esset si ad eum qui uos
misit huiusmodi sermonem seriatim exposuissetis salte qd abeo recedetes
non fecistis facite ad eum redeuntes. Si eni pmaxime opus est ut di
catis. Non sit scisma in corpore Nos eni nichil aliud quesiuimus
nec querimus hoc cupimus hoc oramus et ne sit scisma in corpe
Qua pie qua suppliciter p diuersos oratores sua .s. exorauimus

ut sicut catholicum pontificem decet uelit ecclie catholice se coniugē
quam hoc sacrū concilium repūtat. Quotiens deprecati sumus ne sacrā
sinodum perturbet ac persequatur, quotiens supplicauimus ne intolle-
rabilium scandalorum que suos dissolutionis pnse conatus parturire
potest uelit ēe occasio dicite nobis. Si duo ad certum tempus uel ad
aliquod complendum opus societate inyssent et alter eorum ante
tempus uel opis finem uelit societatem dirimere. alter aut usque
ad finem temporis uel opis perdurare. Quis horum censendus ē societa-
tis scissor ac diuisor? Si duobus seruis mandat dns ut laboratū
in agrum uadant usque ad fructuū tempus et alter in via retroce-
dit, alius aut in agro laborans usque ad messem perseueret. quis eorum
alter alterum deserere et quis dni mandatis obtemperare dicendus ē
Et si recedens perseueranti dicat. Recede et tu ne sit diuisio int nos
an debet ille recedere et potius conseruo quam dno parere. Nemo
est tam ebetis sensus qui ista non diuidicet. Videamus ergo si placet
quis scindit societatem aut frnitatem ecclie? quis ab alio se diui-
dit? quis sancte mris ecclie mandata contempnit? Conuenit
uniuersalis ecclie misticum xpi corpus in celeberrimo Constan
Concilio ubi spu sancto dictante vnanimi consensu pro generali
statu ecclie conseruando difinitum est ut deinceps Concilia certo
tempore celebrentur et modo ad colendum agrum dnicum et
inde euellendum uepres spinas et tribulos heresum errorum et
scismatum et excessus corrigendum et deformata reformandū
Huius statuti uigore fe. re. dns Martinus ppa quintus per lras
aplicas locum proximi Concilij ordinauit sub hijs uerbis Ad
perpetuā rei memoriam. Cupientes et uolentes decreto huiusmodi
generalis Concilij Constancien satisfacē inter alia disponenti quod
omnino generalia Concilia celebrentur in loco quem sumus
pontifex per mensem ante finem huius Concilij approbante et
consenciente Concilio deputare et assignare teneatur pro loco dicti
proximi celebrandi Concilij eodem consenciente et approbante
Concilio Ciuitate papien tenore pntium deputamus etc Postea
ceptum est celebrari Concilium papien quod de consensu concilij
translatum est ad Ciuitate Senen. Et ibi consenciente et appro

Cogitanti.

bante Concilio per nuncios aplicos electa est hec ciuitas Basilien
p loco proximi tunc sequentis concilij in septennium celebrandi
Aduenit septennij tempus congregatur hic Concilium non solum
iuxta decreta duorum generalium conciliorum sed accedente expresso
consensu ipius dni Martini et moderni dni Eugenij destinatum ad
hoc legatum suum. Ecce iussu spiritus sancti uniuersale Concilium
legitime congregatum est ad colendum agrum dnicum. Adest a
principio summus pontifex p legatum suum postea ante finitum temp⁹
et ope non completo ex concilio recedit deserit laborantes in agro dni
Nunc igitur qui habet oculos uideat quis diuisionem scissuram rixam
contentionem nouitatem ac scandalum faciat que omnia ex
scismate puenire comemorastis. Nunquid nos propria auctte
huc uenimus. Si ecclia bis congregata in duobus Concilijs si duo
Romani pontifices ita statuerunt. Si id agimus qd ipe spus scis
p organum ecclie decreuit. cur nobis dicitur. Non sit scisma i corpe
Cum xpc dixisset. Nisi manducauitis carnem filij hominis et
biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in uobis. Multi
ex discipulis audientes dixerunt. durus est hic sermo. et murmu
rantes scandalizati sunt et retro abierunt. Et cum ihc diceret xij
discipulis. Nunquid et uos uultis abire. Rndit ei Symon petrus
dne ad quem ibimus uerba uite eterne habes. Quis horum se
diuisit. an recedentes an remanentes cum eo a quo uocati fue
rant. Sed ad uiciniora ueniamus exempla. Olim pp Johs
xxiij congregato Constancien Concilio inde recessit dans suo
recessu quantum in eo erat occasionem dissolutionis pnse. Nun
quid hij qui Constancie remanserunt usque ad finem dicendi
sunt temerarij et psumptuosi. Nunquid ut sequerentur iohem
dicendum eis fuisset. Recedite hinc ne sit scisma in corpe. An
potius sinaliter pnunciatum fuit recessum suum fuisse illicitum et
scandalosum. Et quis non uideat plus esse expresse conari dissol
uere quam solum corpaliter ex concilio discedere. Igitur si hic
pnunciatum sit huiusmodi dissolutione non ualuisse nichil noui
factum est. Qui usque ad fine Constancie pseuerauerunt ab oi
bus comendati et laudati sunt. Sic spamus in dno contingere

hijs qui hic constanter permanserunt. Desinite igitur propter
sanctam perseuerancia nram calumpniari nos et dicere. Non sit
scisma in corpore. quasi nisi hinc recesserimus scisma fiet in
corpore. Nos potius speramus quod quemadmodum per alia Concilia sa
lubriter prouisum est ecclie uarijs calamitatibus afflicte ita et
per hoc deo concedente prouidebitur. Sed dicitis. Si manseritis
hic uenient scandala. Dolemus et contristamur et propterea ipm
obsecramus ne spm scm contristet nec sit causa scandalorum
quia et si necce sit ut ait ueritas uenire scandala ve tamen illi
per quem scandalum uenit. Is qui huius est auctor scandali cum
uinco uerbo id tollere possit cur differt? In manu sua est? sine
ulla difficultate potest. Non opus est congregare pecunias exer
citus aut naues quemadmodum si Irlm ut asseritis recuperare
uelit? Reuocet pnsam dissolutionem et sublatum est omne scan
dalum. Reddet una et sibi et ecclie pacem nec pudore aut quouis
humano respcu ab hoc retrahatur. qm Romanus pontifex cum
uidet sibi aliquid falso suggestum aut quod tendat ad noxam
se fecisse cognoscit statim reuocare consueuit. quiymo plurimum
glorie et honoris hinc sibi accedet. Omnes enim intelligent plus
sibi esse curę ecclasticam pacem quam propriam uoluntatem
Narratis plurimas hereses a principio nascentis ecclie usqz in
hodiernum diem exortas et per sanctos pres et Concilia fuisse sub
latas. Verum id esse fatemur. Et cum peculiare sit et proprium
Concilior priuilegium extirpandi hereses ei a spu sco indultum
nullatenus ea impediri sed foueri oportet. Si ecclasticos anales
relegamus uix ullam heresim nisi per concilia sublatam inuenimus
Merito igitur cauendum est ne tam leuiter dissoluatur qd tantum
xpianitati pfectum facere consueuit. Dicitis duo esse genera hom
qui fidei catholice maxime aduersantur grecos et hussitas de quibus
prouideri oportet. Fatemur hijs duabus gentibus reconciliandis inten
dendum fore et hec sunt studia nra Nec putetis grecorum nos esse ob
litos sed cogitantes per lras et nuncios huc eos aduocare. Postea in hanc
sniam uenimus summo pontifici deferre ipmqz rogare ut sollemnes
Oratores ad eos mitteret qtus huc reconciliationis causa accederent

daretq3 omne opam ad hoc sanctum negotiu. Ista p nuncios nros di
lectos ecclie filios primo magrm Johannem pulchripatris deinde
Jacobum de Sirck Scolasticum Treueren et Thomam fiene officiale
Parisien sue sanctitati nunciauimus. detulimus etiam sue s. pro
honore sce sedis aplice in plerisq3 alijs arbitrati ut sicut ad offitium
eius spectabat hec et alia necria exequeretur. Sed usq3 nunc spe nra
frustrati sumus. Nam dum in modestia et simplicitate procedimus et
calumpnias et iniurias patimur et dum sacrum Concilium sue sanctitati
honorem exhibet ipe hanc sinodum pmere laborat. Grecos aut max
ime nobis cordi est sicut et alios ecclie reconciliare. pro qua re sca
et necria omnibus uiribus laborare intendimus et quicquid p
eorum reductione faciendum est prompto animo offerimus. Et ut
omnibus nra sincera innotescat intentio te venlem Archiepm Co
locen qui hoc negotiu als ptractasti depcamur ut nomine nro hac
legationem vnacum Collegis tibi p hanc sacram gnalem sinodum
adiungendis ad illos uelis suscipe oblaturus eis pro parte nra quid
quid pro ipis conuertendis offerendum videtur. Tibi autem pro
viatico tuo condignas expensas dare offerimus. Sed cum in quis
hoc facile futurum si scisma non fiet in corpore. Jam paulo ante
rndimus nos non futuros scismatis causam cognoscere et ipi et oes
potuerunt nos non contemptum ire summu pontificem ut dicitis ymo
illam reuerencia que beati petri successori debetur sibi exhibere uo
lumus, dumodo a corpe ecclie extra quam non est salus se nolit se
gregare. Quod si fecit quod tamen non credimus, nunquid et
nos tanquam canes muti non ualentes latrare tacebimus, et pe
riclitantem ecclam clauso ore aspiciemus. Nunquid et paulus re
stitit in faciem cephe in eo in quo reprehensibilis erat. Non ppterea
greci ad unitate ecclie accede et propriam salutem que sine uitatis
catholice confessione haberi non potest cognoscere negligent. Sz
quomodo credendum est Bononia grecos ee uenturos si tam fa
cile Concilia dissolui uideant? Quam igitur spem greci concilio
Bononien uel alibi celebrando habebunt. si tam sollene Concilium
p Septennium expectatum et p duos pontifices Romanos confir
matum re infecta in limine ipo euanescat. greci maiorum suorum

in hoc uestigia imitantes sine celebratione Concilij reductionem
ipsorum fieri non posse arbitrantur. Nam ipsorum pres quicquid ad fi
dei ueritatem ptinebat p concilia soliti sunt difinire. Necm g° est
ne spem conciliorum perdant ut firmum et stabile hoc Basilien concilium
pseueret. Ad quod si uenire decreuerint et Romane ecclie reconci
liari intendant quicquid eis p ipsorum aduentu necm fuerit li
benter offerimus et omnia quecumq habemus parati sumus usq ad
nuditatem ymo usq ad animam pro eorum reductione exponere.
De loco aut non est q causari possint. Nam si Bononia usq pueni
ant paululum plus laboris accipient huc pficiscendo. Et cum olim
ad Ciuitatem Lugdunen remotiorem quam ista sit ac deinde ad
ciuitate Constancien Oratores miserint non minus comode ad
hanc uenire poterunt. Accipiat igitur tua deuocio hanc scam lega
tionem p nomine ihu xpi et salute grecorum tuorum quorum cte maiores
ab ecclia oia meritos ee recognoscimus. ¶ Postea de crudelitatib
hussitarum et quam periculosa sit eorum heresis subiecistis. Non potestis
in hac tm dice quin plura referenda essent. Propterea maxime
admiramur, cum illi nichil tantum odio habeant qua nomen
et auctoritate sumi pontificis q totis uiribus huic concilio ad
uersetur, quod tam diligenter p eorum conuersione laborat. Qd aut
dicitis hoc fieri non posse cum inter nos sint diuerse sine. Si propt
hoc desit, culpa erit illius qui in diuersam sniam abeo qd ecclia in
Constancia statuit se diuisit et hanc nouitatem et dissidium in
duxit. Sed que spes reductionis esse poterit si decreta Concilij Con
stancien in quo illa heresis dampnata est infringantur. Qd
aut prius studendum sit ut prius nouella zizania euellantur
Videtis fere p annum nos ad hoc laborare cum omni paciencia et
modestia et longanimitate ut sacro Concilio sumus pontifex p
ut tenetur adhereat. Sed spamus in dno qd uelipe dns ppa Euge
nius tandem ueritati et rationi acquiescet. Vel mundus huius sa
cri Concilij iusticia recognoscens eidem adherebit. ¶ Fatemini
mores ecclasticorum corruptos indigereq reformatione. Pace
q postremo ee necriam in populo xpiano et hoc ee precipuum sac
dotis offitium pacis negotijs intendere, sed hoc fieri non posse si sit

scisma in corpore. Supuacuum est itm de eadem re ronem reddere. Credimus deo et hominibus constare nec uoluntate nec opa nra ad scisma tendere multiplicatis pcibus oramus ipm dnm Eugenium ne se ipm a corpore scindat nec offendiculu tam sanctis opibus ob que concilium congregatum est et uos necria ee dicitis uelit gratis apponere Olim sumi pontifices summo studio ac cura fouebant sacra concilia et ea summo cum honore psequebantur et que in illis fiebant non ut ab hominibus sed a spu sancto dictata uenerabantur. Si ueteres relegantur hystorie nullo tempore fuit necm celebrare Concilium qua modo et in hoc loco. Nullumqz unquaz fuisse Concilium legitur tot auctibus stabilitu et nichilominus a summo pontifice tam grauiter et multiplr impugnatu ¶ Dicitis impossibile uideri simul de principatu ecclie et moribus disputare. disputatio ista cur necria sit non intelligimus Nos semp debitum sue s. reddimus semper reddat et ipe quod debet uniuersali ecclie recognoscendo auctem Concilij generalis iuxta decta sacre Constancien Sinodi / Et quoniam se offert ut ab ipo Reformao incipiat. huic actioni debitus ordo seruetur utinam facta uerbis compenset. Sed hoc primu ab eo munus reformationis optamus. ut tollat ante omnia dissolutione psnsam que iuxta decreta Concilij Constancien fieri no potuit nec tolerari potest sine fidei et status ecclie astici pnicie de ceterisqz p dei graciam facile concordabimus si hoc dutaxat fecerit. ¶ Quantum ad debitum ordinem que seruandum dicitis hoc est quod obtamus nullu autem magis debitu ordinem esse credimus quaz ut ille seruetur quem pres nri in Concilio Constancien in quo et ipe affuit instituerut. ¶ Multa etia de uirtutibus eius disseruistis in hoc laudandus est deus a quo omne bonu. rogandus etiam ut hoc quod illi deest p sua clemencia largiatur. hoc illud est ut ab uniuersali ecclia se non scindat extra quam nulla est uera uirtus. hoc faciat et ipm condignis laudibus psequemur ¶ Et hec ad ea que primo loco p uenabilem Archiepm Colocen relata sunt dixisse satis est.

¶ Nunc ad pposita p uenabilem Archiepm Tarentin dicendu restat In primis late explicat iurisdictom ac ptatem sumi pontificis. qd caput sit et primas ecclie Vicarius xpi et a xpo no ab hominibus

uel sinodis alijs prelatus et pastor xpianorum et ei date sint a dno
claues et vni dictum est. Tu es petrus. Et solus in plenitudinem
ptatis uocatus sit. alij in partem solicitudinis et multa huiusmodi que
cum uulgatissima sint minime necessarium erat recensere. Ista plane
fatemur et credimus opamque in hoc sacro concilio dare intendimus
ut omnes eandem sniam credant Et nichilominus ipsum Romanum
pontificem dicimus obedire teneri mandatis statutis ordinatio
nibus ac preceptis huius sancte Sinodi Basilien et cuiuscumque alterius
Concilij generalis legitime congregati in hijs que ptinent ad fide
et ad extirpationem scismatis et ad generalem reformationem
ecclie dei in capite et in menbris quemadmodum declaratum extitit
per generale Concilium Constancien catholicam reputans ecclam
cuius catholice ecclie quemadmodum ut summi pontificis equum fu
isset saltem paucissimis explicare ptatem. Quod cum non fecistis
dignum est ut nos qui concilium celebramus aliquid saltem pfun
ctorie referamus. In primis hoc nos meminisse decet catholicam
ecclam illam esse cuius confessio in simbolo continetur scam
ecclam catholicam. huius ecclie catholice tanta auctoritas est ut
sola xpi euangelia illa dicantur que ecclia recipit. Plures enim
etiam de aplis dicuntur scripsisse euangelia. sed quia quatuor tm
approbauit ecclia illa sola et non alia ueneramur Ideo btus Augus
in plerisque locis asserit euangelio non crederem nisi me ecclie auc
toritas comoueret. Illa enim sacra scriptura dr quam sacram de
clarauit ecclia. huius ecclie determinationi catholici omnes suas me
rito sniam submittunt et nisi ab ipa approbentur ecclia catholica
ee non possunt. hec sancta ecclia tanto priuilegio a xpo saluato
re nro qui eam sanguine suo fundauit dotata est ut errare non
posse firmiter credamus hoc solum deo competit natura, ecclie
uero priuilegio. Preter aut ecclam nemini unquam tale munus
communi lege datum esse legimus non angelis hij enim a principio
errare potuerunt et multi ex eis errauerunt. Non primis paren
tibus Nam a dyabolo decepti sunt. Non hominibus Nam omis
homo mendax. Non summis pontificibus quorum nonnulli in heses
et errores lapsi ee dicuntur et leguntur Ecclia sola sine ruga

et sine macula Illa est que errare no potest in hys que ad salutem
necessaria sunt. Vtiqz spus scus qui mentiri non potest se cum ea per
mansurum usqz ad finem seculi et eam p spm scm in omi uitate
docendum ee pollicitus sit In ista regeneramur roboramur nutrimur
et vivificamur / extra istam nec salui ee nec deo placere possumus.
Ianua celi est p quam solum ad celum iter est. hec sicut et rebus ita
et innumerabilibus nominibus decorata est. Sponsa eni xpi dr et vni
ca et pulchra et sine macula et ruga. Soror / amica / columba / for
mosa / speciosa / perfecta / ortus conclusus / fons signatus / puteus a
quarum viuentium suauis mitis et decora et que merito btissima pdi
catur. p eiusqz fortitudine et firmitate terribilis dr ut castrorum
acies ordinata / hec eni mater et magra oim fidelium ac etia corpus
xpi misticum nuncupatur / cuius caput ipe dns ihc xpc. Nec mirum
si errare non potest que caput habet xpm doctorem spm scm. huius
tanta est auctas ut qui contumaciter eius doctrine contradice
psumpserit hereticus esse conuincatur. Qn etiam et domus dei
edificata supra petram xpm dr. cuius ptas tanta est ut porte in
feri aduersus eam pualere non possint. Que domus etia claues
soluendi et ligandi accepit a dno. hanc domum siquis corripiente
corrigentemqz contempserit sit tibi inquit dns ut ethnicus et
publicanus. Decuit quidem tantam ecclie conferri ptatem vt
cum omis homo obliquabilis sit ac peccabilis ipa eet in terris
cuius iudicio q errare non pot quilz subicetur. Nec solum
ecclie decreta et sine autentice sunt et quibus irrefragabilr
stari oportet. sz etiam eius fca et consuetudines instar habeat
sanctarum scripturarum. Sacre eniz scripture et consuetudini ecclie
par ritus et idem utrisqz pietatis debetur affectus. ¶ Pteristis etia
silencio sacrorum generalium Conciliorum auctem / quorum noticia cum
omnibus fidelibus necessaria sit. ideo de ptate eorum pauca pstringere
non erit inutile. Istorum conciliorum et ecclie catholice eadem vr
ee ptas. Difinitum eniz est in concilio Constancien q Sinodus
generalis in spu sancto legitime congregata catholica repntat
ecclam et ptatem a xpo imediate habet. Id etiam ppa martinus
in suis lris aplicis sinas quasdam Concilij Constancien interseres

cepmit. Quecuq; igitur preme dicta sunt de auctē eccle trahi
ad generale Concilū quod illam repīrat nēce est Alioquin no recta
ēet repīratio si eadem in repīrante et repīrato auctas no in esset
Et hoc solum satis foret adp̄bandum omne Concily p̄tatem nec
alia in probatione nēcm uiderent. Vtiq; cum maior p̄batio ec
non posslit quam ipius eccle que errare non p̄t. Nichilominus
propt ip̄or reuerencia aliquid amplius referamus. Audite qīte
auctās sint ipa Concilia qītamq; reuerencia non solum priuare
p̄sone sed et sancti summi pontifices ipis Concilys huerunt. Inquit
btus Celestinus in ep̄la ad synodum Ephesinā transmissa ut re
fert vsidō in libro Conciliorū. Spūs sancti testatur p̄ciam congre
gane sacerdotū. Certum est enim quod legimus qua nec p̄t ueri
tas ipa mentiri. cuius in euangō ista est sua. Vbi duo uel tres
congregati fuerint in nomine meo ibi et ego sum in medio eorum
Quod cum uerū sit Nam nec hunc brem numerū spūs sancti deest
quanto magis nūc interesse credamus in om̄ conuentu turbe
sanctorum. Sanctum namq; concilū est pro debita ueneratione
collectum in quo nūc aplorum frequentissime illius quam le
gimus congregationis aspicienda reuerencia est. Et idem vsidō
in eodem libro in gestis tercie sancte Synodi Toletāne inquit
Vnde ualde nēcm esse prospēri vrum in mīu conuenire multitu
dinem. his sententie dumne fidem que dicat. Vbi fuerint duo
uel tres collecti in nomine meo ibi ego in medio eorū. Credo enī
btam sancte trinitatis diuinitate hunc sacre interesse concilio
et ita tanquā ante conspectum dei in medio vīe fidem mea prili
Ecce btus p̄pa celestinus eam reuerencia habendam esse dicat
congregationem Concily que debetur collegio aplorum utpote
in cuius medio ipe vpe assistit spiritus sanctus et pa trinitas
Quoq; spūs sanctus in concilys iudicet et propterea errare concilia
nequeant testis est scriptura act. aplorū que dicat. Visum est
spiritui sancto et nobis. Ecia bīs Hero? copat Concily auctem soli
ut sicut sol suo ardore humorem riuulos desiccat. Ita concilia
sua auctē omnem contrariam supat argumentationem. Inquit
em in fine disputationis contra Luciferianos. Poterant omnes

tuaꝝ disputationū rumules uno ecclie sole siccare. de auctē galy
gial' loquens. Trēy Concily auctās auctā sacre scripture compatur
quā utrinquitur bīus Augˢ de fide xp̄iana. Catholica eccla per
orbem diffusa tribus modis ꝓbatur ēxistere. Quidquid em̄ n
ca tenetur aut est auctās scripturaꝝ aut traditio unūsalis
aut certe propria et particularis instructio. Sed auctē tota
constringitur vniuersali traditione maiorꝝ michi omnī tota
ecce par auctās et scripturaꝝ et vniuersalis traditionis. Sed
Concilia gālia vniuersali traditione ac consensu fiunt et re
capiunt. Videntur etiam generalia Concilia ut euangelia so
re uenerāda. Ratio enim propter quam bīus gregorius
quatuor prima concilia ut euangelia suscepit et uenīatur
ista est quia dum sunt vniuersali consensu constituta sic et
non illa destruit quisquis ꝓsumpserit absolue quos ligant aut
ligare quos absoluūt. Sed hec ratio eadem est in cēis gālibꝫ
Concilijs vniuersali enim consensu constituta sunt. Beatus
etia Augˢ ad Januariū asserit. Gālium conciliorꝝ salubēr
timam in ecclia esse auctōtē / que si salubērima est salutem
continet. ergo qui auctī Concily contradicit contra salutem
agit. Quantam denotionem reuerentiam qꝫ xp̄i fideles Con
cilijs habere debeant hinc patet / qđ antequa esset facultas in
vnū congregandi et celebrandi Concilia. Xp̄iantas in di
uersas hereses salsa est. postquam autem incepta sunt celebra
ri concilia omnis errorum atqꝫ hereseum caligo tanquī sole
illustrante depulsa est. Qđ etia Concilia statuenta nō erret
hinc liquide constat qꝫ eiusm manent stabilita vigore. Vnqꝫ
cum spūs scis illa dirigat et inspiret. Unde inquit bīus ysidoꝝ
qđ siqua sunt alia concilia que sancti pres spiritu dei pleni
sanxerunt post istoꝝ quatuor auctēm eōm manent stabilita
vigore / hinc etiam euidenter patet qđ concilia errare
nequ pnt quū quilibet summus pontifex qui est caput et pastor
ecclie tenetur prout in concilio Constanciēsi statutum fuit
ut primū in summū pontificem electus est profiteri cēra sus
electoribus fidem catholicam tenere secundum traditiones

Aplorum gnalium Concilior et post nominationem aliquor
Concilior subicitur etiam generalium Concilior et illam fidem
usqz ad vnum apicem immutilatam seruare et usqz ad animam et
sanguinem confirmare defensare et pdicare. Et ita professus est
fe. re. ppa martinus. Ita etiam creditur modernum dnm Euge
nium pfessum esse. Quilibet ergo xpianus eandem fidem tenere
obligatur quam ecclia catholica et aplica tenet et approbat
Qd si errare possent Concilia generalia in hijs que ad salutem
necessaria sunt pfecto nimis uanum et pnitiosum esset ad tale
fidem populum xpianum astringi. Quante etiam auctis sint
generalia Concilia hinc luculenter aduerti potest qd ab eorum
ptate nemo eximitur etiam summus pontifex ut extat concilij
Constancien decretum in hec uerba Sancta sinodus Constantien
generale Concilium faciens &c ordinat diffinit statuit decernit
et declarat ut sequitur. Et primo qd ipa in spu sco ltime congre
gata genale Concilium faciens catholicam militantem repntans
ecclam ptatem a xpo immediate habet cui quilibet cuiuscumqz
status uel dignitatis etiam si ppalis existat obedire tenetur
in hijs que ptinent ad fidem et ad extirpationem scismatis et
generalem reformationem ecclie dei in capite et in mebris Item
declarat qd quicumqz cuiuscumqz status uel dignitatis etiam si
ppalis existat qui mandatis statutis siue ordinationibus aut
pceptis huius sancte Sinodi et cuiuscumqz alterius Concilij ge
ralis legitime congregati super pmissis seu ad ea ptinentibus
factis uel faciendis obedire contumaciter contempserit con
digne penitencie subiciatur et debite puniatur etiam ad alia
iuris subsidia si opus fuit recurrendo. Nec quisquam illud di
cere psumat qd aliquod generale Concilium ltime congregatum
inualidum sit aut errare possit quia si hic pnitiosus error ad
mitteretur tota fides catholica uacillaret nec aliquid certi
in ecclia haberemus quia qua ratione errare potest vnum
errare possunt et reliqua. Quoniam ut inquit btus Aug
si ad scripturas sanctas admissa fuerint uel officiosa men
dacia quid in eis remanebit auctis que tandem de scripturis

illis sinia proferetur cuius pondere contentiose flitatis obtre
ctetur improbitas. Quis iam de ptate concilior sup omnes
alias ptates ambigere potit tot irrefragabilibus testimonijs
comprobata. Ex hijs manifeste constat auctes quas de ptate
sumi pontificis allegastis non probare quominus ipe pontifex
mandatis universalis ecclie et concilij generalis obedire tenea
tur. sed id dumtaxat pbatur qd omes singulares homines par
ticularesqz ecclie ipi pontifici obedire debent nisi in hijs que hu
ic sacre sinodo et cuilibet alteri legitime congregate pnudicium
non ualeant generare. Nam et si sit caput ministeriale ecclie no
tamen est maior tota ecclia. Alioquin errante pontifice sicud
sepe contigit et contingere potest tota erraret ecclia quod esse non
potest. Et si caput sit et principalis prelatus huius corporis
mistici est nichilominus intra corpus. Nam si extra corpus
esset tunc non ptineret ad corpus nec tunc caput eet. Corpus
igitur hoc totum continet et ipm qd dicitur caput et singula men
bra. Nec quis dicat qd ipa pars principalis potentior est aut
dignior reliquo toto corpore et ceteris menbris. Et p consequens
illi potius obediendum quia ratio et expiencia et auctas dicit
contrariu. Ratio quia reliquu totum corpus etiam non compu
tato ppa secundum legem comunem errare non potest in hijs que
sunt fidei. Alioquin si errare posset cum ppam certum sit erra
re posse. tunc et ppa et reliquo toto corpore errantibus tota er
raret ecclia quod esse non potest. Expiencia etiam demonstrat
quia sepe experti sumus et legimus ppam licet caput et princi
palem partem errasse. reliquu autem corpus ppa etiam non er
rante errasse nunquam legimus. Preterea sepe totum reliquu cor
pus condempnauit atqz deposuit ppam tam ratione fidei quaz
morum sed nunquam ppa condempnauit aut excomunicauit
aut deposuit reliquu totu ecclie corpus. Licet g tam ppa quaz
ecclia claues habeant ligandi atqz soluendi ppa tamen nunqua
in totam ecclam claues ligandi atqz soluendi exercuit. Ecclia
aut in ppam sepe numero. Auctas etiam scripture euangelice ide
pbat. Nam hoc qd dicit xpe. Si peccauerit in te frater tuus dic

ecclie et si ecclam non audierit sit tibi ut ethnicus et publicanus
Omes homines comprehendit. Et qd petrus et successores illa auctte
comphendantur ondit paulus qui in faciem restitit cephe et coram
omibus. Ecclie enim dixisse videtur qui coram omibus dixit. Quo
ad successores petri iam supradictum est qualiter sepe peccata eorum
dicta ecclie fuerunt et ab ecclia punita. Et qui non audierunt ecclam
fuerunt habiti ut ethnici et publicani ut legitur de Anastasio et li
berio. Cpbat etiam hec auctas universalis ecclie que non potest
errare ita difinientis in concilio Constancien qp pctā pontificū cta fidē
vl scisma vl mores possunt dici ecclie cuius pceptis et ordinationibus
tenentur obedire et si obedire contempserint condigne pnie pnt
subici et ad alia iuris remedia recurri et p qns possunt excoicari
quo facto ut ethnici et publicani hebuntur. hoc etiam si pluribus
alijs rationibus et auctibus posset probari satis est auctem univer
salis ecclie adducē. Ipa enim errare non potest et quicquid deter
minat scripto aut consuetudine universali faciat eiusdem reue
rencie et auctis est cuius sacra scriptura. Unde si in euangelio
scriptum repiremus decretum illud Constancien Concilij qd ppa te
nētur obedire concilio ꝛc. hereticum esset hoc reuocare in dubiū
sic et hereticum est siquis illo decreto contumaciter contradicat
Et quia ad alia nra festinat oratio omes argumentationes que
fieri possent in contrariū hac unica auctte ecclie veracissime con
futamus. Ita btus Jeronimus post longam disputationem confu
dit atqz convicit luciferianū dicens. Poteram omes tuarū ppo
sitionū riuulos hoc uno ecclie sole siccare de auctte concilij loquens
Qualecūqz ergo nomen dignitatis aut ptatis de ppa scriptum inue
nitur ad particulares quoscūqz homines et singulares ecclasticos
referendum est non supra universalem ecclam ita ut potius pp
ecclie quam ecclia tota ppe obedire cogatur. Nam et si ppa maior
sit in ecclia non tamen maior est tota ecclia. Uni autem quare
dictum est. Tibi dabo claues regni celorū. Sancti doctores exponūt
ut unitate designaret ecclie Et ideo ab unitate exordiū pficiscitur
ut ecclia xpi una esse demonstraretur. Et petrus quando claues
accepit ut dicit Aug ecclam significauit. Nec putetis quia ecclia

claues habeat et imperium sup omnes qd ideo sunt multi princi
pes contra philozophicum dictum. Eucia uolunt male disponi plu
ralitas principantium mala Vnus ergo princeps Ipa enim vnus est
princeps et vnitati fidelium non singulis hec iurisdictio adno con
ceditur. Et ideo ab uno incipe uoluit ut pfectam vnitatem atqz
vnanimitatem designaret Quia unitas ecclie multo maior est
atqz pfectior quam vnitas vnius regis aut Imperatoris terreni. hic
enim et errat et in uarias sniias atqz contrarias sepe scinditur. ec
clesia aut nec errat nec sibi ipi contradicit nec comparandum est
corpus ecclie alijs politicis corpibus Ciuitatum et vniuersitatum
quia in medio huius corporis est xpc qui ipm regit ne erret. Alia
autem politica corpora humanis et uarijs uoluntatibus gubernan
tur. Neqz in hac matia congruit allegare errorem illoꝝ scdm btm
Thomam qui se subducere nituntur ab obediencia petri successore
eius Romanum pontificem uniuersalis ecclie pastorem non recogno
scentes qui de singularibus ecclijs et psonis idem intelligendum est
non de vniuersali ecclia que sepe obediam iustis ex causis Romanis
pontificibus subtraxit ut marcellino Anastasio liberio. Johi xij. 7.
Bndicto. ix. benedicto xiij. Johanni xxiij. Pgredientes deinde
ad matiam Concilij dicitis qd scissimus dns Eugenius ratus here
sibus bellis ac deformitatibus sine scoꝝ patrum et principum as
sistencia oportune obuiari non posse. Concilium Basilien ex dni
Martini ppe auctte per Senen Concilium promulgatum atqz
eiusdem martini iussione stabilitum post ipius obitum et suc
s. assumptionem robur habere uoluit et psecutionem ratum et
gratum per aplicas suas bullas gerens quicquid ptatis in ea re di
lecto ecclie filio Juliano sancti Angeli dyacono Cardinali sancte
sedis aplice legato per pdecessorem suum collatum fuisset fatemi
ergo et bene Concilium hoc ltime congregatum quia stabilitum
fuisse dicitis auctte aplica et per Concilium Senen et roboratum per
dnm Eugenium. Et quia facultas data prefato legato circa prosecu
tionem Concilij ratificata extitit per ipm dnm Eugenium moder
nu Optime ueritatem narrastis ita enim fuit ut dicitis Quo
igitur pluribus auctibus stabilitum fuit et quo plures necitates

illud celebrari suadebant eo minus decuit illud perturbare et co
nari dissoluere. Et quidem pro tot necessitatibus non solum Concilium
alias indictum perseuerare debebat sed si indictum non fuisset de
nouo debuisset indici. Propterea nemo est qui non uehementer
admiretur tam ex arrupto et sine causa huiusmodi dissolutionem esse
attemptatam. Sed excusatis hoc factum esse quia non uidebat
amplificationem illius ut oportebat et per oratorem nostrum requi
situs ut ea faceret que nouam conuocacionem pretendere uidebantur
illud abinde dissoluit. Quenam ista excusatio est quia ymo si am
plificari non uidebat ad amplificandum operam dare pro suo offi
cio debuisset et ad ipsum petebat noster orator obsecrans ut omnem
fauorem concilio preberet et ad ipsum prosequtionem dignaretur in
tendere. Numquid si infirmus medico supplicet ut eum sanet
medicus ipsum interficere debet ne in sanando laboret. Orator noster
ad nos reuersus quicquid Rome exposuerat ut asseruit hic pu
blice retulit ex eius dictis quicumque eum audiuit nichil aliud
iudicat nisi quod cum omni instancia fauorem pro domino Eugenio
concilio prestandum et eius perseuerantiam postulabat. Si nolebat
summus pontifex exhortari prelatos ut huc citius properarent sal
tem — ad actum dissolutionis prorumpere non debebat. Sua
enim sponte uenissent prelati. Ut igitur necessitatibus ecclesie que mo
ram non paciebantur citius fuisset prouisum. Supplicabatur
ut per suas litteras exhortari uellet presertim Italie prelatos quos
nos pro reuerencia summi pontificis cui propinqui sunt citare pro
tunc distulimus. ymo etiam requirebatur ut si comode posset
S. sua huc uenire dignaretur. Sed et si prelatos Bononiam ad
annum cum dimidio conuocauit cur eodem modo non poterat
eis scribere presertim prelatis Italie quod statim huc uenirent ut ne
cessitatibus presentibus prouideretur. Sed uolebat ipse personaliter in
teresse ideo quia infirmus ad annum cum dimidio distulit. Quod
ipse sciebat si interim moreretur an ad annum cum dimidio per
fecte sanatus esset. Sed presencia sua multum potest prodesse fate
mur. Sed si adesse propter infirmitatem non posset an propter
infirmitatem pape infirmitas ecclesie tam periculosa negligetur

Magne fuerunt

Magne fuerunt hereses arrianorum nestorianorum manicheorum dona
tistarum et multa alia grauissima pericula tunc temporis in ecclia
imminebant et nichilominus iussit sumus pontifex per suos le
gatos concilia celebrari. Dicitis cum magna et matura deliberatione
dissolutionem factam esse. Si longa et matura fuisset debuisset
mittere huc ad sacrum Concilium et scire certius an sic facere expe
diret. Quis melius in rebus agendis deliberat an pns an absens
facta Concilij et harum partium magis inotescebant nobis quam
alijs Et propter reuerenciam sacri Concilij catholicam reputan
tis ecclam ad maturam deliberationem habendam Concilium con
suli oportebat non alienos. Sed audiuimus aliquos ex uenera
bilibus sancte Romane ecclie Cardinalibus contradixisse ali
quos autem nunc dicere se tunc fuisse circumuentos et iam melius
de ueritate informatos aperte contradicere. Audiuimus fuisse
tunc et nunc multo maiorem murmurationem in curia de hac
dissolutione quam plurimi et fere omnes qui in curia nomen hnt
virorum bonorum huiusmodi factam dissolutionem dampnant. Omnes qui
extra sunt Cardinales omnes quasi principes et populi et qui bo
nu ecclie cupiunt Concilium laudant et dissolutionem reprobant
¶ Cause etiam in bulla dissolutionis expresse cum pace dictum sit
non sit se habent prout per nros ambasiatores sue scitati nuncia
uimus qui etiam tot et tanta ex ipa dissolutione si effectum ha
beret scandala sequi dixerunt. quod habentes etiam cor lapideum
moliri debuissent. Sed ex quo nunc constat ipas causas ueras non
esse cur modo non mutat propositum cur pax perturbatur ecclie.
¶ Dicitis hunc locum vicinum bohemis. ¶ Distat iste locus a praga
per quindecim dietas. sunt Ciuitates et principes intermedij po
tentissimi. Ciuitas ista fortissima flumine Reno et menibus et
viris catholicis munita et patria circulibera ab omni guerra
vicina ad tria miliaria lingue gallicane. In istis partibus ille
metus est de exercitu pragensium qui Rome putat sua. S. nos
esse ita improuidos. quod si hic locus tam vicinus esset Bohemis
quod merito timendus esset hic mansissemus aut maneremus.
Sed mira res habuit S. sua exercitum hostium in portis Rom

nec timuit nec recessit et hic timet inimicos p quindecim dietas
longinquos. ¶ Inter alias dissolutionis causas hanc esse dicitis
qd Bohemos uocauimus eo modo qd. s. sua sustinere sine of
fensa non potuisset aut detraction dampnationis in Concilio
Constancien facte. Vocatio ista non potest sustineri sine offensa
ac detractione Concilij Constancien. Sed dissolutio Concilij bene
potest sustineri. Concilium Constancien mandat fieri Concilium
fieri autem cum effectu intelligitur non prorogari tempus non mu
tari locum contra omnia ista fit et nichil de hoc dicitur. Sed ca
lumpniamur quia uocauimus Bohemos. Nunquid in decretis
Concilij Constancien scriptum inuenitis qd ecclia non debeat
eos ad instruendum et informandum conuocare. Non miramur
si ex dictis oratoris nri occasio sumpta est ad dissipandum Concilium
qn quidem ex nris pyssimis lris id factum esse uideamus. Vtinam
propter honorem summi pontificis hanc causam in lris suis non
inseruisset videlz qd huiusmodi uocatio fuerit iniuriam auctis aplice sa
crorum qz conciliorum et contra sctorum patrum ac statuta legum Impi
alium. Sed ualde mirandum est qd in eisdem lris idem dampnatur
et approbatur. Si audiencia concessa Bohemis reprobatur cur
grecis conceditur cum et hij et illi ab unitate ecclie sepentur. Si
Concilium Bononie propter illos indicitur cur concilium Basilien
propter bohemos et multa alia necessaria iam indictum dissolui pro
curatur. Cum bohemica heresis periculosior sit ad illam accuratius
foret intendendum. Mirandum est si verum sit dicitur venerabili
Archiepo Gneznensi concessam esse facultatem p summum pontificem
audiendi Bohemos. Singulari psone conceditur quod vniuersali
ecclie non permittitur. Si epla nra diligenter et non ex liuore uel
odio consideratur plane constabit non ad iniuriam auctis apli
ce nec conciliorum Constancien et Senen ymo ad honorem et re
uerenciam eorum factam fuisse uocationem. Vocauimus enim ut
in eadem vnitate nobiscum coniungantur et ut qui a nobis
aliquandiu diuisi fuerunt iterum in caritate et vnitate nobis
cum reconcilientur. Si hoc fieri potest ad quod nos laboramus
cedet procul dubio ad honorem sedis aplice Ipam enim reuerebuntur

quam usqz nunc contempserunt / Cedet ad gliam Concilior Con-
stancien et Senen. quia illam fidem et ritum qui in hijs concilijs
declaratus est quem usqz nunc non tenuerunt amodo tenebunt
Cur ergo retorquetur ad iniuriam quod queritur ad honorem.
Nec contra decreta scorum patrum nec contra leges canonicas
aut ciuiles. huiusmodi uocatio facta est siue asserere uelimus
eos uocatos ad instruendum sicut uitas est siue ad disputandum
Si ad instruendum Nemini dubium est quin opus sit pium et
meritorium et prelator offitio necessarium / Si ad disputandu
et ad hunc finem ut errans instruatur et reducatur. Cu eadez
ratio sit / similr erit opus pium et laudabile ut inquit bts paulus
ad titum. Oportet epm &c. Et subdit ut potens sit exhortari i doctrina
sana et eos qui contradicunt arguere / ymo p nimiu periculosum
fuisset denegare audiencia Bohemis quam ubiqz locorz diuul-
gabant se postulare et eis non concedi / ob hanc causam. quia
eorum articuli erant ita manifeste ueri qd nri epi et sacer
dotes non poterant eis respondere nec cum ipis conferri aude
bant. propter quod scrupulus non paruus in animis hoim p
sertim simplicium ista audientium erat exortus. Omis autem scola
theologor canonistar et legistar affirmat eam disputationem
de fide que non fit causa pfidie seu tumultus uel ut in dubium
reuocet Sed ad instruendum uel clarius patefaciendu uitatem
uel conuincendum uel confundendum hereticos seu infideles
uel confirmandum catholicos fore licitam / ymo btus thomas
2a 2e. dicit in casu simili sicut est ut / qd quando simplices uiri
sollicitati sunt aut pulsati ab infidelibus uel hereticis corrupe
nitentibus in eis fidem tunc necem est publice disputare de fide.
P hoc enim simplices in fide firmantur et tollitur infidelibus
decipiendi facultas. alioquin ipa taciturnitas eor qui resiste
deberent puertentibus fidei ueritate esset erroris confirmatio
Allegat btm gregoriu. qd sicut incauta locutio in errorem p
trahit ita indiscretu silenciu eos qui erudiri poterant in erroe
derelinquit / Constat aut Alamanos per libellos et eplas Bohe-
mor sollicitari ut eor errores sequantur allegando ad eor

puersum sensum multas auctes. ergo scdm btm tho. et btm greg.
nisi fuissemus confirmare errores bohemoꝝ nisi hoc casu dedis-
semus illis audiam. Quid ad hoc rndebunt nri calumniatores
Hoc etiam sepe numero fuisse actum p sacra Concilia et sanctos
pres legimus cum heticis uel infidelibus etia prius dampnatis 1
Siluester in concilio Romano publice disputauit cum duodeci
scribis iudeoꝝ quibus et p xpm et aplos p tot annos ante ue-
ritas xpiane fidei pdicata fuerat et in ea disputatione dati
fuerunt iudices duo gentiles Cirithon et Zenophilus. Btus 2
Athanasius publice disputauit cum arrio cuius error prius
in celeberrimo concilio Niceno dampnatus fuerat. In qua di-
sputatione sedit arbiter quidam nomine probus gentilis ho.
In sinodo Calcedonen orthodoxi disputarunt cum nestorianis 3
dudum in Concilio Ephesino dampnatis. Et post multa inter
eos fuit conuentum ut nri orarent secundum fidem nram
et illi secundum fidem suam Et carta quedam in qua et nra
fides et errores illoꝝ describerentur sup corpus bte Eufemie
poneretur ut deus ueram fidem manifestaret quod et fcm e
Item licet error ille qui asserit xpm unius dumtaxat fuisse 4
nature prius esset dampnatus tamen in Sinodo Constantino-
politana in qua presedit sanctus Epus Flauianus Euthices
qui hunc tenebat errorem fuit ad Sinodum uocatus et plene
auditus et secum disputatum fuitqꝫ pacta pcedenciu conci-
lioꝝ conuictus. Item licet error quem tenebat Luciferianus 5
fuisset ante dampnatus nichilominus btus Jeronimus di-
sputauit cum ipo et pacta pcedentis concilij conuicit. Quamuis 6
errores donatistaꝝ sequentiu arrianos olim in concilio Ni-
ceno dampnati fuissent. Nichilominus fuit congregata Si-
nodus Carthaginen et ad eam donatiste p nuncios Concilij uo-
cati sunt Et inter alia conuocationis uerba ista sunt hanc
ergo pacificam et ex caritate uenientem uocationem contemp-
nere non debetis et siquid ueritatis uos habere arbitremini
non dubitetis asserere. Id est. ut congregato uro concilio de-
legatis ex uobis quibus causam ure assertionis comutatis

ut et nos possimus hec facere ut etiam de concilio nro delegen
tur qui cum eis quos delegeritis constituv loco et tempore qd
quid est qd uiam a nobis separet communionem cum pace dis
cutiatur ut tandem adunante deo nro ihu xpo finem ue
terno⁹ error accipiat. ¶ Istis etiam duobus et xij. abbatibus in
partibus Tholosanis cum Albingen quoq errores olim fuerant
dampnati publice disputatur apud finem ionis sub iudicibus
deputatis. ¶ Sed ideo calumpniari iudemum Eplam quia non ad
recognoscendum errorem sed ad submittendum se piter cum eccla
ueritatis inuestigationi sint uocati qd hussitis fauorem et
auctem fidelibus uero ambiguitatem et ꝓpleritatem prestare
uidetur. Cur sicut partem eple ita non recitastis et totam. Cur
etiam addidistis ubi addendum non erat. aut sicut ꝓ ubum
audietis et nos. Addidistis respondentes aut non addidistis
instruentes et informantes. ¶ Circa principiu eple dicitur. m
chil tam aute oculos nros uersatur quam ut uos in eadem v
nitate nobiscum communitamini hinc satis innotuit exquo da
mus opam ut nobiscum communicantur in eadem vnitate qd v
nitatem diuiserint et eam opus sit ut recipiant. ¶ Item et uer
bum illud et forsan dissidii uirus aliquadiu deus in eccla per
misit. ac uerbum illud quanta letitia erit in celis si nos qui
aliquadiu diuisi fuistis iterum in vnitate et caritate nobis
cum reconciliemi. hec aperte iudicant necessariu eis esse re
conciliare nobiscum. cequo necio oportebit recognosce erro
rem. Verbum etiam illud. Scimus quiam celestis pater familias
bonu fidei semen seminauerat. sed uenit inimicus homo et sup
seminauit zizaniam. hoc manifeste demonstrat eos a uerita
te errasse ac necm fore ut sup infundatur eos gracie spus sa
Forte molestum est uobis uerbum illud. Ipe spus sanctus docebit
nos uidere et arbitrer quid in eccla dei tenendum et agendu
sit. Vel forte uerbum illud adeuit plane spus sanctus in animis no
strum congregatis est hec sancta Synodus Ipe erit dux et rector
Concilij perfecte illuminaturus corda hominu ut uia ambulent
caritatis et pacis. nobis autem est gratissimu et suauissimu

Illum nobis iudicem et ducem constituimus quem nobis xpc de
dit dicens. Cum aut uenit spus paclitus quem ego mittam ipe
nos docebit et suggeret omia que dixero nobis An spm scm nos ha
bere iudicem indignamini an potius hominem quam deum
uelletis elegissemus iudicem? Merito in principio sermonis
nri dicere psuasimus ne spm scm contristaretis? Blasphemia
esset siquis negaret spm scm dictare sentencias canones et decre
ta conciliorum. In actibus aplorum hoc expressum auditis cum
dixerunt apli iudicantes non esse seruanda legalia Visum est
spui sancto et nobis. Leo ppa inquit scorum prm canones spu
dei conditos et totius mundi reuerencia consecratos. Et ysido9
Et siqua sunt alia Concilia que sancti pres spu dei pleni sanxe
runt. si spualis homo iudicat omia secundu aplm quanto ma
gis ipe spus scus per quem homo accipit ut sit spualis. Quid est
dice Astabit medius iudex et arbiter nisi qd istamet Sinodus
erit illa que iudicabit et arbitrabitur? Non em aliud iudicare
et arbitrari poterit quam qd spus scus suggeret. Quid iterum
aliud est dicere astabit iudex, nisi qd iudicabitur in hoc concilio
prout iudicatum est in Constancia. Nam cum sma illa conde
natione hussitarum spiritu sancto dictata fuit et ipe nesciat ua
riare sniam ueritatis. Utiqz cum idem sit in omnibus conciliis
id ipm hic sit ueraciter iudicabit quod in illo. Siquis autem
obicit Quomodo iam iudicatum iterum iudicabitur. Dicen
dum est qd cum fiat ad salutem proximorum non est incongruum
idem repetere. Professio enim fidei catholice facta in concilio
Niceno in pluribus sequentibus conciliis repetebatur. Quoties
necce est totiens mater eccla apire debet os ad docendum et
instruendum. Non omes eodem tempore spus scus illuiat
sed ubi uult et quando uult spirat. Qui in uno concilio illui
nationem non acceperunt dono spiritus sancti forte accipient in
alio. Ideo necce est sepe frequentari Concilia ut heresis que in uno
tolli non potest tollatur in alio. Nec enim heresis arriana uel
alia eodem tempore extincte sunt. Illuminabit ergo ut speramus
spus scus corda Bohemorum in hoc Concilio et ostendet ipis quid tene

ce agere debeant in eccha · propter eos hoc uerbum dictum est
et propter alios errantes dictum est qđ orabimus ut ipe spus scs
illustret corda uniuersi populi ad cognoscendum amplectendumq;
ueritatis et unitatis semitam. Non enim omes de populo xpiano
sicut ecsunt ipi Boheni et alij errantes cognouerunt adhuc et
amplexi sunt ueritatem et unitatem, Cur nobis molesti estis
qđ iudicem eligerimus spm sanctum? Si beatus silnester disputaur
cum iudeis sub duobus iudicibus gentilibus. Si Athanasius cu
Ario sub uno iudice pagano. Si orthodoxi cum nestorianis sub
iudicio corporis mortui sancte Eufemie. Si concilium Carthagi-
nen requisiuit donatistas ut illa controuersia terminaretur p
aliquos utrinq; eligendos. Si bms dnus cum Albingay sub
certis iudicibus. Cur nobis non licuit eligere in iudicem spiritu
paracliium? ¶ Qđ autem primus non in germania huiusmodi au-
dientiam dandam si danda esset. hoc sedm bmm Thomam nullo mō
ratione congruit. Nam sicut in loco ubi non est nota heresis di
sputare periculosum est. Ita ubi nota est et homines ab hereticis
infestantur ad declarationem necessariam uidetur. ¶ Qđ uero dicens
exilia nocumenta plurimi fidelibus ambiguitatem uel ppleritate
ingeruntur unde hec adimentiones prouenirent cum ex hoc non
ambigui uel ppleri sed certiores ac firmiores populi Alamanie
facti sunt / uidentes unam confidentiam et fidei firmitatem in
nocendis illis maximeq; exhilarati sunt spantes ex hoc illos ecc
reconciliandos. ¶ Duo autem scelestissima capita huius heresis
que comemorauis nonne mundum ultimo supplicio tradita sunt
si omes hereticam talem fauorem haberent pauci fierent heretici
¶ Cur autem sunt ille plures et grauiores cause que plurimum oc-
casionem dissolutionis nescimus. Si psonam sedm pontificis in
respiciunt propter hoc non debet pichrari status ecclie. Si autem
ecclesiam equus fuisset intimare Concilio quod reputat ecclesiam
ut prouideret. hoc autem scimus qđ hic est plena et omoda se
curitas. ¶ Dolenter referas qđ dissolutionem fuisse no parum
et mandata aplica p nos spreta sunt. hoc ideo fatemur qua
deo plus quam hominibus parere oportet. Sancta mater ecclia

cui quilibet parere debet nos legitime congregauit ut tollendis de
formitatibus heresum bellorum ac uitiorum que plurime sunt in pplo
xpiano efficaciter intenderemus, ne ecclesiam et xpm ecclie princi
pale caput contempneremus pseuerandum censuimus in opere
nobis iniuncto exposuissemus fidem orthodoxam. xpianam reli
gionem, omnem denique ecclesiasticum statum, periculo ruine et e
uersionis si sic dissolutioni pnse paritum fuisset quemadmodum
Oratores nri nouissime scitati sue latissime exposuerunt. Scri
ptum est in sexta Sinodo Constantinopolitan cum leditur fides
parentum reuerencia uelut inutilis et periculosa despicitur. et
amor erga filios fratresque vitatur. Ad postremum etiam super
ipam uitam mors potius apis pribus eligitur ut meliorem re
surrectionem consequantur. Potius aut nobis dolendum foret
sicut et mundus dolet quia talia temptata sunt aduersus hoc ge
nerale Concilium et contra uniuersalis Concilij Constancien or
dinationem, cui cum summus pontifex obtempare teneatur hys
penis subicitur quas contra inobedientem statutas esse dicitis
Sed nec pnse dissolutioni paruimus quia eam fieri non potuisse
constabat. Nam et si magna sit ppe ptas id tamen sibi facere no
licet iuxta communem oim sniam unde uniuersalis ecclie stat
turbetur periclitetur aut decoloretur. Sed cum in iudicio oim ac
uro ecclia nunc uniuersalis reformatione necrio indigeat merito
istud concilium quod ad hoc institutum est dissoluere non licuit
Impediretur enim heresum extirpatio pacificatio populi xpiani
et deformitatum correctio. Unde in prima Sessione hui Concilij
facta ante dictam pnsam dissolutionem diffinitum est qd pro
curans hoc Concilium impedire, dissoluere prorogare uel mutare
seueriter puniatur et procedatur contra eum tanquam coem
perturbatorem. cum ex hoc pdicta bona impediri uideantur.
Nec ppe fas est decretum illud Constancien quod incipit frequns
abolere uel taliter agere qd dispositio sua reddatur inutilis uel
frustratoria. Esset enim contra mentem ecclie que illud decretum
edidit pro uniuersali ecclie statu conseruando circa que ppa
non dispensat. Statim autem tollere Concilium ut inceptum est

nichil aliud uidetur quam qd non celebrare ymo multo deterius
propter graue scandalum quod in ecclia nascitur ex tali ludibrio.
¶ Qd autem pro uniuersali ecclie statu conseruando ipm decretum
edictum sit ex pfatione ipius liquet. Dicit enim frequens generaliu
Conciliorum celebratio agri diuici pcipua cultura est que uepres spinas
et tribulos heresum errorum et scismatum extirpat, excessus corri
git, deformata reformat, et uineam diu ad frugem uberrime fer-
tilitatis adducit, Illorum uero neglectus pmissa disseminat atqz
fouet, propterea nullo pacto ecclia tolerare debet ymo se usqz ad
animam et sanguinem opponere ne tale ostium apiatur ut
tam utile toti xpianitati statutum euanescat. ¶ Ex mente etiam
dicti decreti uidetur dissolutionem p dictam non ualuisse. Vult 3
enim qd in fine cuiuslibet Concilij locus futuri Concilij eligatur
p mensem ante approbante et consenciente concilio et sic no debe
dissolui nisi prius consenciente concilio locus p mensem ante p
futuro concilio electus sit. ¶ Item phibetur in dicto decreto pro ro
gatio multo magis uidetur phibita dissolutio. plus enim est 4
auferre quam differre. progatio dilationem inducit dissolucio
p emptionem. Et licet mutatio certo modo concedatur disso
lutio non. hoc autem quod fecit ppa dissolutio expressa fuit no
loci mutatio. ¶ Item mutatio loci ex causa conceditur quo ad con
cilium futuru. Dicit enim textus decreti locum aut pro futuro 5
Concilio absqz euidenti causa non mutet. Non aut concedit
mutari posse sine consensu Concilij actu congregati. quia de
seipso disponere ad ipm concilium ptinet. Nam si ad concilium
spectat facere reformationem super caput et menbra ad ipm
etiam uidetur spectare de hijs sine quibus reformatio fieri no
potest, et an locus reformationis continuandus sit uel mu
tandus. ¶ Item si actu congregato Concilio locus p futuro concilio 6
eligi debet consenciente Concilio quanto magis p ipo concilio
actu iam congregato continuando uel transferendo ad aliu
locum. Cum enim certa forma per hoc decretum indicatur ppe
ipam seruare tenetur alioquin frustra ipi lex indiceretur.
¶ Pbatur ex alia ratione dissolutionem non ualere, quia ut 7

pdictum est cum ppa teneatur obedire statutis ordinationibus
et preceptis cuiuscunqz Concilij in hijs que ptinent ad fidē scisma
et reformationem ecclie in capite et in menbris et si non obedi
erit puniri potest. Constat in hijs casibus ipm fore inferiorem
Concilio et concilium maius eo cum possit reformare statuere
mandare et punire. Inferior autem legem supioris tollere non
potest nec ipm suum supiorem extinguere uel anichilare alio
quin implicaret euidentem contradictionem tenetur obedire
et non tenetur quia potest dissoluē. Cum ergo Concilium con
gregatum sit propter predictas causas et inter alia statuerit sub
magna pena nequis procuraret dissolui uel mutari ipm ppa
cum illi obedire teneatur nullatenus dissoluē potest. alioquin
si potest dissoluere non tenetur obedire. ex quo necrio infertur
qd aut decretum pdictum non ualet aut dissolutio quia sibi
inuicem contradicunt. Preterea ante tempus concilij Constan
nullum dubium erat qd congregato Concilio super facto fidei
contra ppam ppa illud dissoluere non poterat quia si potuisset
dissoluere potuisset non iudicari. quod tamen sibi non licebat
quia in fide deuius potest p concilium iudicari. Ergo sicut in
isto casu ita dicendum est nūc congregato concilio sup Refor
matione generali in capite et in menbris quia isti tres casus
fidei scismatis et reformationis sub eadem declaratione Con
cilij Constancien continentur qd non solum scripto declara
uit Concilium Constancien sed etiam facto quia benedictum ppt
scisma Johannem xxiij. propter deformitatem uite deposu
it. Et si dicatur sicut ppa potest congregare Concilium ppria
auctoritate. ita eadem potest dissoluere. Rndendum qd lon
ge differt ante enim concilij congregationem concilium non
est. sed ut primum congregatum est statim ptas uniuersalis
ecclie que est imediate a xpo et quam Concilium reputat trans
funditur in ipm Concilium uel potius continuatur in eo et fit
ipm Concilium supra ppam et cunctos alios. Quemadmodum
siquis homo subiciat se alicui postquam subiectus est no potest
se ab illa subiectione eximere nec ptatem sui supioris dissoluē

sine ipius supioris consensu quia quod a principio fuit uoluntarium expost fit necessarium. Et hoc modo intelligenda sunt Jura dicencia quod Concilia per Romane ecclie auctoritatem fiunt et robur accipiunt. Robur enim ut communiter accipiunt ut congregentur non ut congregata potestatem iudicandi et statuendi a papa consequantur. Et si quis forte dixerit in concilijs intelligitur excepta auctoritas pape ideo papa non subicitur. Videtur illud verum quando persona pape specialiter non includitur. sed si specialiter includeretur non posset excipi quia esset contradictio sed in decreto Concilij Constancien specialiter dicitur quilibet etiam papalis dignitatis obedire tenetur preceptis Concilij. Quod autem predicta dissolutio non ualuerit clare deducitur ex decreto tercie sessionis concilij Constancien in qua fuit difinitum etiam ante processum inchoatum contra Johannem quod dns Johannes xxiij. Roman curiam et officia publica illius seu illorum officiarios de Ciuitate Constancien ad alium locum non mutaret aut transferret seu personas dictorum officiariorum ad sequendum eum directe uel indirecte cogeret sine licencia et auctoritate ipius sinodi et hoc quo ad illos officiarios et illa officia per quorum absencia Concilium verisimiliter dissolueretur uel lederetur. Et si contra fecisset uel faceret in futurum aut aliquos processus seu mandata contra dictos uel alios quoscunque illi sacro Concilio adherentes et censuras ecclesiasticas aut alias penas ut ipsum sequerentur fulminasset aut fulminaret seu fulminauerit esset totum irritum et inane nec eisdem processibus censuris et penis tanquam irritis et inanibus quolibet obediendum fore. Si ergo papa non potest priuare Concilium aliquibus suis suppositis per quorum absencia verisimile Concilium dissolueretur uel lederetur multo minus potest priuare ipsum Concilium seipso et ipsum anichilare. Si non potest facere aliquid unde uerisimiliter concilium dissoluatur uel ledatur multo minus potest ipsum Concilium ueraciter et expresse dissoluere uel ledere. Nichil uidetur certe huic rationi posse responderi. Item Concilium Constancien declarauit in eadem Sessione quod si qua priuatio uel translatio personarum existentium in ipso Concilio uel adherencium

facta fuisset in lesionem concilij per Johannem a tempore incho
ationis eiusdem concilij esset irrita et inanis. Ecce quomodo
declaratur nullum quod fit in lesionem concilij Et aduertendum
quod hec duo capitula loquendo de penis inflictis et censuris fulmina
tis et priuationibus factis in preteritum ante tempus sessionis in
telligi oportet quod per modum declarationis esse irritas et eis
tanquam irritis et inanibus non esse obediendum alioquin
si ualuissent non fuisset dictum hoc modo nec fuissent annul
late quia secundum xlam iuris factum legitimum retractari
non debet etiam si ad eum casum deueniat a quo incipere non
posset ¶ Item in decima sessione fuit pronunciatum recessum dicti
Johannis de constancia fuisse illicitum et ecclie dei et dicto con
cilio notorie scandalosum. Si ergo recessus qui uerisimiliter
et presumptiue tendebat ad dissolutionem fuit declaratus illicitus
quanto magis apparet expressum actum dissolutionis esse illicitum
Iam ergo luce clarius constat dissolutionem non ualuisse Quo
circa mirandum non est si non paruimus. magis autem mira
dum quo statuta uniuersalis ecclie pro uniuersali bono et cum
tanta maturitate promulgata ita leuiter infringantur. Vtinam
qui sedent in sede petri legerent aliquando acta predecessorum suorum
a talibus profecto abstinerent ¶ Inquit beatus gregorius. Si ea
destruerem que antecessores mei statuerunt. non constructor
sed euersor esse iuste comprobarer ¶ Item. Absit a me ut statuta
maiorum cum sacerdotibus meis infringam quia michi in
iuriam facio si fratrum meorum iura perturbo ¶ Item leo papa que ad
perpetuam generaliter ordinata sunt utilitatem nulla commuta
tione uarientur nec ad priuatum trahantur comodum que
ad bonum sunt commune prefixa ¶ Item gelasius papa Confidimus
quod nullus iam xpianus ignoret uniuscuiusque sinodi consti
tutum quod uniuersalis ecclie probauit assensus nullam magis
exequi sedem preceteris oportere quam primam que et unam
quamque sinodum sua auctoritate confirmat et continua modera
tione custodit Custodire igitur habet et non tollere ¶ Item
Vrbanus papa sunt quidam dicunt Romano pontifici semper

licuisse nouas condere leges qd et nos non solum negamus sed
etiam ualde affirmamus Sciendum uero sumope est quia inde
nouas leges condere potest. Vnde euangeliste aliquid nequaquam
dixerunt vbi uero aperte dns uel eius apli et eos sequentes sancti
pres sentencialiter aliquid diffinierunt ibi non nouam legem
Romanus pontifex dare. sed potius quod pdicatum est usqz ad
animam et sanguinem confirmare debet ¶ Item zozimus pp.
contra statuta patrum condere aliquid uel mutare nec huius
quidem sedis potest auctas. Apud nos enim in conuulsis radicibus
uiuit antiquitas cui decreta prm sanxerunt reuerencia ¶ Item
leo ppa. Ideo pmittente dno pastores hominum sumus effecti ut
qd pres nri siue in sanctis canonibus siue in mundanis affixe
legibus excedere minime debeamus Contra sanctorum quippe a
gimus saluberrima instituta siquod ipi diuino statuerunt
consulto intactum non conseruamus ¶ Item ex concilio Cal
cedonen a sanctis pribus in unaquaqz Sinodo usqz nunc plantas
regulas tenere. constituimus. ¶ Qd autem subicitis si de aliqua
uniuersali Sinodo aliquibus dubitatio nascitur ad recipiendum
de eo qd non intelligitur ronem ad aplicam sedem conueniend
esse Opus non fuisset narrare. Nam de Constancien Sinodo aut
eius decretis nulla est dubitatio Sinodus illa autentica est et ca
tholica decreta eius autentica sunt et ita clara et intelligibilia
ut nulla egeant declaratione. Ista autem sinodus ltime incho
ata est et legitime continuatur Si autem aliquo modo de in
tellectu gestorum illius sinodi dubitatio oriretur cum ista modo
sit congregata que catholicam repntat ecclam ipius iudicium
esset exquirendum ¶ Btus autem gregorius cuius est caplm
illud. Nec licuit loquitur aliquibus Epis particularem sino
dum celebrantibus qui uolebant retractare statuta uniuer
salis Sinodi Constantinopolitan qd si tunc temporis aliqua
alia Sinodus uniuersalis actu congregata fuisset et de gestis
prioris sinodi aliqua ambiguitas fuisset orta pcul dubio ad
illius uniuersalis Sinodi determinationem recurrendum
esse dixisset gregorius et suum iudicium iudicio sinodi submisisset

qui prius dixerat de concilijs loquens quia dum vniuersa-
li sunt consensu constituta se et non illa destruit quisquis
psumpserit absoluere quos ligant et ligare quos absoluunt
Si ista uenerabiles uiri recte consideraretis taceretis forsitan
uerbum illud quod amiratione sit dignum nos psumpsisse ci-
tare summum pontificem non est psumptio nec admiratione
dignum Siquid iuridice fit nisi quis uelit amirari tanquam
constanter et uirtuose factum. psumptio fuit rem illicitam et
scandalosam temptare et quia actus erat qui notorie scan-
dalizabat et conturbabat ecclesiam. Ideo auctoritate sacri concilij ipsum
summum pontificem obsecrauimus et monuimus ut dissolutionem
pensam tolleret et ab hac sancta Sinodo non alienum se faceret
paulo supius audistis concilium Constancien pronunciasse re-
cessum illum Johannis fuisse illicitum et scandalosum optime
nostis quod ecclesia potest et debet ac sepe consueuit cum papa ipsam
scandalizat eum monere et requirere ut desistat. hoc certe quod
egimus non ad iniuria factum est sed ad honorem vtilitatem
que ecclesie ac sue. s. ut tollendo ab ecclesia scandalum utriusque
honor atque utilitas conseruaretur. Sed additis quod nec ab
augusto nec a populo nec ab omni clero iudex iudicabitur
allegando argumentationem glose quod Concilium non potest
iudicare papam et si totus mundus sentiret in aliquo negocio
contra papam videtur quod sine papa standum sit. Sed illa glosa
pro et contra allegat et non se firmat et in c. legimus quod al-
legatis tenet quod statutum concilij preiudicat statuto pape. su-
perius ad hoc dictum est quod per quecumque clerum particularem
papa non iudicatur et ita textus loquitur non tamen exclu-
dit ecclesiam uniuersalem quam qui corrigentem non audiuit
sit tibi inquit xpc ut ethnicus et publicanus. Quam auctoritatem
eadem glosa dicit etiam habere locum in papa et istud dicit in
caplo si papa. dummodo sit tale crimen de quo possit accusari ut
puta cum scandalizaret ecclesiam ubi etiam dicit nomine fratris
quemlibet xpianum contineri Glose et doctores in hac materia ante con-
cilium Constancien sepe uacillabant modo vnum modo aliud dicebant

et scolastici disputantes non se firmabant magnum oporteret
explicare uolumen si singulorum dicta et argumenta in medium p
ferre uellemus propterea ad amputandum curiosas et contenti
osas uerborum concertationes ecclia uniuersalis magra omnium
Constancie congregata difiniuit hunc passum itaque si auctas
queritur quis non proferat uniuersalem ecclam et omnes homines
dictis unius doctoris aut decem aut quorumcumque Cum auctas ecclie
et sacre scripture ut supradictum est equiparentur. sacram autem
scripturam quis nesciat p ferri omnibus doctoribus ut plana est
xi. di. in decretis. omnes autem doctores dicta sua ecclie submittunt
Si rōnem queritis nonne rationabilius est illius qui errare no
potest p ferri sentenciam iudicio illius qui errare potest. Iterum
ergo hic respondeat btus Jeronimus poteram omnes tuarum ppo
sitionum riuulos uno ecclie sole exsiccare. Quantum uero ad
dispensationem faciendam super caplo frequens. Breuiter dicen
dum est non posse in eo quemquam dispensare in quo sibi impo
nitur lex quam necesse seruare habet. Si autem aliqui casus con
tingant ronabiles mutandi locum Concilij decretum illud
obtinere prouidet. Unde non opus est dicere qd als inhumana
esset constitutio illa. Addidistis indignum esse ad instancia
unius quantacumque dignitate prediti molestari decreto nro
summum pontificem. putamus sentire uos de dilecto ecclie filio
dnico Cardinali firmano communiter nuncupato dolenter de
re ista uerbum facimus. Ipe grauissime in publica ac gnali
sacra congregatione nra questus est quanta potuit cum ho
nestate intollerabilem sibi fuisse irrogatam iniuriam petes
sibi per concilium ministrari iusticiam quam alibi nunquam
consequi potuit. Retulit quemadmodum a fe. re. Martino ppa
quinto assumptus fuerat in sancte Romane ecclie dyaconum
Cardinalem. Post cuius mortem accessit ad urbem ut una
cum alijs Cardinalibus in electionem Romani pontificis ut
Cardinalis et elector interueniret et licet se ad electionem ad
mitti instantissime peteret nichilominus ut asserunt eo spreto et
contempto fuit ad electionem summi pontificis processum in

magnam iniuriam et dampnum ipsius et sue dignitatis Cardina-
latus et in publicum scandalum totius ecclie contra bonos
mores et sanctorum patrum instituta quod hactenus nunquam
auditum fuit. Asseruit etiam post electionem ipsius dni Eugenij
plures sibi illatas iniurias cum omnium bonorum suorum et fructuum
sue ecclie firmane de facto expoliationem et quod super predictis nunquam
potuerit obtinere iusticiam quam per medium nonnullorum ve-
nerabilium sancte romane ecclie Cardinalium pluries sibi fieri
petijt et requisiuit, maxime cum nec romam possit sine eui-
denti mortis periculo ut asseruit accedere. Patres Concilij animad-
uertentes predicta et recognoscentes quod negotium istud esset gra-
uissimum et merito per concilium non negligendum maxime ut
declaretur ius ipsius an sit Cardinalis uel non ut in futura e-
lectione quando sedem uacare contingeret sciatur an sit ad-
mittendus uel non ne scandalum aliquod in ipsa electione uel
post oriri possit. Commiserunt causam istam iudicibus concilij
inquantum concernit ius ipsius dumtaxat cognoscendum. et ut
patribus concilij magis de iure suo constaret legi fecit copiam
cuiusdam decreti fe. re. dni Martini pape quinti ut asseruit
cuius tenor sequitur et est talis. Anno a natiuitate domini
millesimoquadringentesimoiuicesimo sexto die ueneris. ix. kl
Junij Rome in palacio sancti petri presentibus omnibus Cardinalibus
qui erant in curia excepto Cardinali Aquilegien qui tunc in-
firmabatur ad quem fuerunt missi duo Cardinales videlicet
Placentinus et de comite pro eius uoto sciendo. Et ipsis consisto-
rialiter congregatis in forma consueta scrutinio precedente
secreto publice creauimus assumpsimus et publicauimus ultra
Cardinales eadem die assumptos et publicatos dnicum Epm
Ilerden in pbrm. Prosperum de Columpna. dnicum de Crapanica
electum firmanum. Julianum de Cesarinis Auditorem Camere
dyaconos sancte Romane ecclie Cardinales, qui Ilerden et
firmanus als iuxta morem consuetum creati fuerant, sed
ex bonis causis tunc et nunc vna cum alijs duobus noluimus
publicari, sed dicto Ilerden reseruauimus locum suum licet

publicatus non sit. Item uolumus statuimus et ordinamus qd si contingat nos mori ante publicationem dictorum quatuor Cardinalium habeantur statim pro publicatis sollenniter etiam quo ad electionem Romani pontificis et ad omnia alia etiam si tituli ipsis quatuor assignati non essent. Item uolumus statuimus et de apostolice potestatis plenitudine decernimus et mandamus omnibus et singulis Cardinalibus sub pena excommunicationis ipso facto et inhabilitationis omnis actiue scilicet et passiue quo ad electionem Romani pontificis qd in casu scilicet mortis nre ante publicationem dictorum quatuor Cardinalium qd ipsi alij Cardinales teneantur et debeant immediate scilicet infra diem naturalem habita notitia mortis publicare predicta dictosque quatuor Cardinales recipiant pariter et admittant in omnibus ac si publicati et admissi fuissent sicut supius est expressum. Ita fuit A. Epus Penestrinus Laudens propria manu. Ita fuit A. Cardinalis Bononiens propria manu. Ita fuit F. Epus Sabinens Cardinalis Veneciarum propria manu. Ita fuit A. Cardinalis Aquilegiens propria manu. Ita fuit G. Cardinalis Senens propria manu. Ita fuit T. Cardinalis Tricariten manu propria Ita fuit B. Cardinalis Placentinus manu propria. Ita fuit G. Cardinalis sancti Marci manu propria. Ita fuit A. Cardinalis de Brankatijs. Ita fuit A. Cardinalis sancti Eustachij propria manu. Ita fuit L. Cardinalis de comite. Asseruit autem predicti decreti originale cedulam eiusdem dni Eugenij tunc Cardinalis Senen manu propria conscriptam. Addens etiam nonnullos ex uenerabilibus sce Roman ecclie Cardinalibus ante ingressum Conclauis de libere ipm admittendo ad electionem prout in dicto decreto continetur protestatos fuisse quorum duorum protestacionem in publica forma in dcta sacra generali congregatione legi fecit que omnia ingesserunt stupore atque scrupulum magnum in animis cunctorum audiencium. Existimatur autem a dno factum ut isto tempore sacrum celebretur Concilium ad prouidendum tam insolitis nouitatibus. Qd autem post dissolutionem presumpsimus multa statuere et edita promulgare dolemus uehementer nos tam modicum iusticiam sacri Concilij et auctem ecclie animaduertere qd ea que summa cum

ratione facta sunt p̄sumptionem uocetis nos tamen equo aio
vr̄a non recte dicta tolleramus et potius pati iniuria quam red
dere uolumus licet quecūq; agimus ita euidenter iusta sint et
licita ut p̄batione non indigeant nichilominus oī poscenti pa
rati sumus rationem reddere. ¶ Magnū aliquid uos dixisse
putatis dum dicitis qd̄ qui Romane ecclie priuilegiū detra
hit ab ipo sumo oīm eccliar̄ capite traditum in heresim labi
tur / Idem sentimus et nos ac multo firmius / dicimus enim
summum pontificem esse caput ecclie et Roman̄ sedem princi
palem inter alias sedes. Sed nūquid dum partem laudatis ob
liti estis totius? Nūquid dum vnam ecclīam extollitis eam
que uniuersalis est p̄termittitis? Si hereticus est qui Roman̄
ecclie primatum aufert quanto maior ille erit hereticus qui
eam ecclīam in qua Roman̄ continet̄ et preest sup oīs ecclias
et omnes homines p̄tatem habere negat / Item et hereticū illum
fateri debetis qui putat Concilium generale et specialiter illud
Constancien̄ ecclīam catholicam non repūtare aut in hys que
ad fidem seu ad bonos mores p̄tinent posse errare. hoc si nobiscū
credatis oīs controuersia facile soluta est. Si sedi aplice cre
dendum est et obediendum credite lr̄is aplicis Martini p̄pe in
quibus ista continentur ¶ Comemoratis nobis pene formidine
ac consciencie uermiculum. Ecce aduenit tempus quod pre
dixit p̄pha. Ve qui dicitis bonū malum et malum bonū. Qui
nouitates inducunt qui scorum patrum decreta infringunt
qui heresum bellorum ac viciorum extirpationem impediunt
qui pacem p̄turbant ecclie hy loquuntur de conscie vermiculo
Si rationi non creditis saltem exemplis credite. Qui i concilio
Constancien̄ post recessum Johannis p̄pe remanserunt nūquid
contra consciam fecerunt nūquid ab omnibus comendati sūt
et comendantur. Nos itidem facimus nisi qd̄ lentius p̄cedim⁹
expectantes si forte mollescat cor summi pontificis Hortamī
nos ad pacem et vnionem / vtinam cor ori rn̄deret. ecce genibus
flexis ac plicatis manibus crudele bellum quod nobis et ecclie in
fertur tolli exoramus / Sed quomodo uera pax esse potest si gladiū

infixum in ulnere teneris. Clamamus Tollite gladium et obli
uisamur ulneribus desinite peccatrix et non recordamur mul
riarum / paxet vnio in manu pontificis est quam sibi dari eccla
postulat. Non disgregat filios sub alis matris sue congregatos. Nō
dissipet oues quas sibi commisit dus. Ecce siquid culpe commissum est
temptando dissolutionem pisanam sacrum Concilium penitus abolet
dummodo ipe pontifex a psequendo desistat tollatq; dissolutionem
ny perniciem tendentem eccle. Si dignabitur uenire nemo erit
nrm qui pedes eius ut petri non osculetur qui ut vicarii xpi non
honoret Erit concily caput omes ad eum respicient omes ei
complacere obsequi et quantum cum deo poterunt deseruire ca
rabunt Postremo concluditis in duobus esse dissensionem in
tempore et loco. Quo ad tempus dicatis placerissimo pontifica
ui non progeniur ulterius. Loci autem electionem dat nobis du
modo sit in terris Italie eccle Romāe subiectis cum psonaliter
uelit interesse annus domino durante Concilio se spoliare inten
dit. Reformationem autem deri germanie et reductionem bo
hemoꝝ cōmittit pfato legato Et ut nos ei adiumento simus
si hoc fructuosius sine intervallo ad Concilii pficisci exmaniā
qd si complementum rerum huiꝰ p nos et pdictum legatum
fieri non posset / reliquū quod ad pfectionem cernitur supplebit
in concilio generali Quantum ex hijs uerbis intelligimus
dus Eugenius no solum non reputat hoc concilium sed nec quā
uultr ullo pacto hic celebrari Concilium / sed dat nobis electi
onem loci in Italia in quo futura celebretur Concilii Qd hoc
sit legitimum Concilii euidenter ondimus propterea uerā esse
arbitramur tam salutē animē hic quam vbilibet ecclie ut sua
sanctis dissolutionem pisanam tollat simpliciterq; recognoscat
Concilium et illi tota mente adhereat. hoc enim nullatenus pre
termitti potest / tum quia fieri non potuit / tum quia notorie
scandalizat ecclesiam / tum ne futuris temporibus detur ecclie ab
olendi cuplex frequens quod in est in ecclia necessarium sicut
oculus in capite / sine dei et totius ecclie grauī offensa dissolu
tionem pisc consentire non possumus. Nam pter alia mala

que predicta sunt hoc inde sequeretur quod fateremur ecclesiam errasse
que hic iudicauit dissolutionem fieri non potuisse / Abrogare
mus etiam decretum Constancien Concilij non solum de modo
celebrandi Concilij sed etiam de conciliorum potestate / Ex eo enim decreto
ut per sepe dictum est papa Concilio non Concilium pape subicitur
¶ Quo autem ad loci mutationem maius quod allegatis est
pape debilitas que prohibet ipsum huc accedere et tamen interesse
Concilio necessarium reputat. Si bononiam accedere potuit et Basile
am poterit et si paululum plus temporis itinerando exponi
oporteat non est cure Alioquin futuris temporibus propter infir
mitatem pape oportebit Concilium ad locum residencie pape trans
ferre ¶ Plura concilia et de grauissimis rebus papa absente quam
presente celebrata sunt. Ipse etiam dominus Martinus licet grauissime
esset infirmus tempore inchoationis Concilij huius non tamen
transferri Romam uel in Italiam mandauit Et quantum
coniecturari potest nichil est quod magis pontificem modernum
ab hoc loco retrahere debeat quam suum predecessorem / mundus
hanc excusationem non capit quod propter infirmitatem hoc fieri de
beat cum alij pontifices non obstante egritudine legatos suos de
stinauerint. Numquid mundana gloria animum suum pulsat Vt si
quid gloriosum in concilio agendum sit sue presencie tantum attribuatur
Sed absit hoc a vicario xpi qui omnia ad gloriam dei referre debet
quamquam quicquid in legatorum suorum presencia factum fuit sibi poterit
ascribi ¶ Sed quam conscientia potest a nobis mutatio loci concedi
uel peti cum tanto tempore laborauerimus ut Bohemos huc
traheremus et ipsi cum nostris oratoribus in magnorum principum
presencia concluserint uelle huc uenire et iam acceperunt tam
nostrum quam multorum principum saluos conductos Si hinc eua
nescat concilium spes reconciliationis Bohemorum perpetuo tolletur
animum siquem reductionis habent uidentes se delusos in
durarent magis quam vnquam. Esset certe confundere ecclesiam
et periclitari fidem daremus enim multis populis occasionem ut
Bohemis se coniungerent putantes fidem nostram veram non fore
nec nos aliquid habere per quod illos possemus instruere ¶ Quod

si dixeritis manebit hic legatus et uos hoc ergo est dicere ut
simus hic non ut concilium ¶ Sed hoc fieri non potest Nam
a concilio uocati sunt et ad concilium uenire concluserunt / et nisi
sit concilium nullo modo uenient. Videtur non modicam spem
tota Bohemia in concilium ponere / Dicent et ipsi Bohemi princi
pes ac populi germanie se a nobis deceptos quod usque nunc dixeri
mus hoc esse uerum concilium / Si nunc consenciamus hic non esse
Concilium, quam fidem decetero mundus habebit Concilijs. Si hoc fe
cerimus / nichil aliud restat nisi ut tanquam deceptores per
principes et populos istos lapidemur et trucidemur uel in ma
nibus Bohemorum tradamur. Vtrancque enim gentem delusisse uide
bimur. Consultius nobis esset ut hinc fugeremus quam amis
so nomine et auctoritate concilij hic moraremur / Nec uidemus quod
perfectum aliquem dominus legatus quo ad reformationem facere posset
si hoc concilium extinguatur. Nam ita ubique mali mores inue
terati sunt quod nisi fiat generalis reformatio in ecclesia nunquam
fiet particularis alicuius prouincie. Solent enim omnes dicere re
formentur alij et reformabimur nos. Illud etiam dicunt re
formentur capita reformabimur et nos. Vnde iudicio omnium
necessarium est auctoritate concilij generalis fieri generalem reformationem
in qua potius ad exequendum quam ad condendum nouas leges
intendendum uidetur. ¶ Quantum uero ad loci mutationem
in Italia Cur a nobis expectatis responsum Cum uobis optime
constet hoc tempore impossibile esse ibi celebrari Concilium
Italia tota ardet guerris / omnis gleba suos habet armigeros
et predones ut uix simplices viatores secure transire possunt.
Quot uarietates et mutationes statuum sint in terris ecclesie vos
melius nostis. Est etiam in omnibus ecclesie terris penuria non
modica. Si mente lustratis omnes xpianitatis regiones Vix
ulla est ad celebrandum concilium accomodatior securior ac
fertilior hoc loco intus et in circuitu. Quod ante omnia est pon
derandum bohemi nullatenus ad Italiam uenirent quos
etiam ad ueniendum huc potenti principum manu conduci
oportebit. Non enim aliter concludi potuit aduentus eorum nisi

magni quidam principes se obligauerunt personaliter eos huc con
ducere quod sine magnis expensis fieri non poterit. Ipsi etiam
Bohemi oratoribus nris in Egra expresse dixerunt sencientes
famam istius dissolutionis prense et noue indictionis Concilij
Bononien nullatenus se montes transituros. Etiam ut inquir
bus tho. huiusmodi materiam in alienis partibus ubi heresis nota non
est periculosum esset tractare. Est etiam et aliud propter quod pati
non debemus mutari locum quia hoc destrueretur nec aliud fie
ret concilium. Nullus enim ueniret nec se ad tam longum iter ex
poneret ea presertim ratione quod quilibet existimabit quod sicut factum
est hic ita futurum esse et multo magis in Italia. Et si dicatur
promittetur non dissoluere nisi omnia completa sint. Erunt qui
replicabunt. Si duorum conciliorum et duorum pontificum auctoritas non
ualuit quin predicta dissolutio fieret multo minus ualebit sim
plex promissio. Dicetur etiam si dns papa decederet successor faceret
sicut nunc fecit dns Eugenius. Nec putetis homines ita esse ru
des quod huiusmodi non cognoscant artes. Existimatur nichil aliud
queri per multas ac uarias uias nisi quemadmodum hoc Conci
lium dissipetur. Tot angustias et molestias mentis et diuer
sos labores qui sunt hic passi sunt pro sustentando concilio. quod
si scirent mutandum esse locum statim ad propria redirent
amplius non visuri concilium. Suspicantur multi quod non tam
loci mutatio quam extinctio decretorum concilij Constanciensis
queratur ex quo quanta mala in ecclesia nunc et futuris tempo
ribus sequerentur uix narrari posset. hec igitur et multa
alia artant conscias nras ut nullatenus dicte dissolutioni
prense aut loci mutationi prebeamus assensum. Quare obtesta
mur obsecramus et cum quanta possumus instancia requi
rimus prefatum sanctissimum dnm Eugenium per passionem dni nri
ihu xpi et salutem anime sue et per debitum quo obligatur
ecclie ut cum omni fauore huic sacro uelit adherere concilio. Ob
tulimus que supra audistis. Offerimus etiam omnium molestiarum
quas ex huiusmodi dissolutione perpessi sumus uelle obliuisci. Offe
rimus etiam quicquid dici aut cogitari potest nos fidelissime

facturos quantu cum deo fieri poterit pro omi honore et statu
tam sue s. qua omi suoq; du modo integre ac simpliciter hinc
sancte s modo se coniugat. Quod si fecit prout sua sera tam de
cet ondet nolle salua in corpore nec spm sam contristabit Qui
sibi et nobis et toti populo xpiano hic pfectam caritatem et in
futuro seculo uitam eternam donare dignetur Amen Dat
Basilee in congregatione nra generali in. Nois Septembr Anno
a natiuitate domini millesimoquadringentesimotricesimosecundo.

Rubrica: Rubrica s. oia sua non esse acceptandas lras Eugenii pape de sua pfa ad
hesione / qd ipe articulus de dissolucõe concilii est primus ad fidem.

IV

SAcrosancta generalis synodus Basilien in spu sco
lume congregata vlem ecclam reputans / Ad futuram
rei memoria. / Speramus hactenus hec sacra synod
per diuturnia pacium sua posse summu pontifice ad ea que rationis et
equitatis sunt alignando flectere cogitamus dum expectando efficere
ut ipe summus pontifex cognita nra mansuetudine hoc sacru Concu
liu vlem reputans ecclam ueraciter recognoscet et illi que admodu
tenemur pure et simpliciter adhereret. Id quod scandali ac pturba
tionis causa in ecclia fuerat sine difficultate reuocaret. Credeba
mus iam aduenisse diem quo de ipo meliora concipe deberemus
ac dolorem qui usq; nuc ex sua scandalosa dissolutione ppessi
fueramus amodo ex sua humili adherencia conuertremus in
gaudiu. Sed quod non sine fletu referimus spes nra frustrati
sumus et quotidie maior dolendi causa augetur qn quem
tolerando et differendo delinire curauim⁹ cum in suo pposito
duriorem experimur prestolati sumus p annu integru ac dinu
diu ut offensam illa dissolutionis grauissima que notorie vlem
lesit ecclam penitendo emendaret Expectauim⁹ ut dns Eugen⁹
p sua clemencia et benignitate hinc sancte synodo se pennitus
conferendo nos omes consolaret⁹ / sed q⁹ prohdolor aspicimus
maiori indies amaritudine ac moroe contristat Quidem
acerbius ecclie pot accidere quam qn caput et custos illius ee
deberet et eam p alijs fouere et honorare ipam nolit recognoscere
sed eadem magis contemnat et despiciat. heu quam magnam

querele causam habet de moderno pontifice sca mater ecclia cui⁹
auctem omi studio opprimere satagit et quo modestius ab ea ad
monetur et obsecratur eo ptinatius eam audire negligit. Quam
modeste ac mansuete erga eu hec sca Sinodus licet grauit lacessita
se gesserit nemo est qui iam ignorat postqua enim dns Eugenius
notoriu ecclie scandalum et pturbatione xpiane religionis hoc
sacrum Concilium tam sollemniter institutu dissolue conatus est
destinauimus primo nros oratores, ut p eos informat⁹ de plu
rimis scandalis que ex huioi dissolutione secutura erant ipam
penitus tolleret et sacru Concilium prout inchoatu erat ad hono
rem dei et auctem ecclie perfici pateretur, qd cu face recusaret
ipm citauimus ac monuim⁹ ut infra quatuor menses ab ipa
dissolutione desisteret et sacro concilio adheret Quibus elapsis
licet p oratores sacri Concilij ipius dni Eugenij contuam accu
santes requirem̄ur ut ipm prout iuris erat declararemus
contuacem et aduersus eum iuris remedijs pcedemus Instan
tibus tamen ambasiatorib⁹ ipius dni Eugenij et in publica
Sessione nos orantibus ut in huioi pcessu supsedere dignare
mur ptunc et usqz ad tres menses sequentes distulimus quib⁹
transactis licet merito ad suspensione ipius tanqua incorrigi
biliter et notorie scandalizantis ecclam ab omi administracoe
ppali procede potuissem⁹, mitius tamen secum agentes ipm
itez monuimus et citauimus et ex parte omipotentis dei
pcepimus ut infra Sexaginta dies pnsam dissolucom omo re
uocaret et huic sacro concilio publice pure et simpliciter cum
effcu adhereret, quo adueniente tmino itez p promotores con
cilij ipius dni Eugenij contumacia fortius accusantes instan
cius requisiti fuimus ut amplius tam notorie contuacie non
parcentes partes iusticie exequem̄ur, decreuim⁹ nichilominus
aliquadiu supsedere, expectantes si forte p tam exuberante con
cilij mansuetudine ad cor reuerti et demu resipiscere uellet In
terim autem uos tres ac Epm Ceruien ad nos ambiasiatores
tusmisit cum quatuor diuersaz facultatu bullatis lris loco in
structionu nobis dataz que cuiqz uidenti no parua admirandi

occasionem pbuerit

occasione pbuerunt ꝯra uarijs cautelis et mnolucris plene erant
Prima aut instructio erat ut ad cautam Bononien accederemus
qua si no acceptarem⁹ succedebat secunda ut alia in Italia locum
p futuro Concilio eligerem⁹ qđ si nobis non placeret offerebat⁹ terra
ut arbitrio duodecim platoꝝ et ambasiatoꝝ principum hic exentiu
an huiꝰ petitio iusta foret cognosceretur qui si declararent ꝯpia
mtam expedire concilium in Alamania celebrari fieret ei modis
et conditionib⁹ in sequti instructione expssis Quarta aut in
structio erat ut si nichil pdictoꝝ nobis placeret facultate habens
eligendi vnam de cautis Alamanie Basilea in semp exclusa
Qđ aut ex hijs no solum dissolutio sublata non sit sed magis fir
mata et monitoi huiꝰ sacri concilij nullatenus patiti ira ma
nifestum est ut pbatione alia no indigeat, quinymo et uos ipi Amba
siatores conati estis nonnullis rationibus quibusdam admodu frivolis
pbare hoc sacm concilium non fuisse rite inchoatu et tanquia tempe
decreto no incepti lapsu temporis expiraisse atq etiam si rite congre
gatu fuisset licuisse ppe sua pte dissolui, Quibus note sacri gallij
rusum est et luce clarius pbatu sam hoc concilium ritme exitisse in
choatum nec a romano pontifice sine ipius concilij consensu potuisse
dissolui. Qđ qz cum honore dei et ecclie pdictis bullis remillicata
ac ualde absurda petentibus nullatis concilium posset annere Post
hec fama publica referente ad nras noticia puenit ipm dnm Eu
genium quasdam ltras xvj. kl. Martij duobus videlicet diebus ante
finem dictoꝝ Septuaginta dieꝝ i publico pmulgasse consistorio de
quaꝝ tenore postea certiores effecti sumus p nuncios duoꝝ elcoꝝ
sacri Imperij qui in publica nra congregatione illas plegi voluerunt
hanc ltram hic est effectus qđ ipe dns Eugenius statuit ut Basilee
Concilium per suos legatos quotius transmittendos celebretur. In
terim uero Basilee conuenientes ad reductionem Bohemoꝝ
ad fide catholica pacemq; int cunctos ꝯfideles tractandu uultesse
intentos. In pncipio aut dictaꝝ ltraꝝ exprimitur qđ admodu
p se re. dim Martinu ppam quintum Cardinalis sci Angeli pn
cipalit destinatus fuisset ad extirpandu heresim Bohemoꝝ ac
pte Basilien concilio psidendi si tempe congruo et decreto p

latorꝫ ibi condecente copiam repiret quod ipe Cardinalis satis dilucide confutauit asserens sine ulla conditione fuisse sibi iniunctum ut ipi Concilio psideret quemadmodum ex lris ipius dni Martini euidenter apparet nec aliud a dco dno Martino huisse in mandatis nisi hoc solu et bina uice repetitum ut benefaceret. Quo uero ad tempus decretu quia ipe dns Eugenius intelligit necessariu fuisse ut statim et imediate post septennium a fine concilij Senen Concilium Basilien inchoari debuit pfatus Cardinalis explicauit qualiter nec iure comuni hoc cautum est nec mens ppe Martini qui primo uoluit intendendu fore ad expedicom militare congreganda contra Bohemos qua ut Basileam ipe Cardinalis pergeret. nec intentio ipius dni Eugenij qui multis post mensibus ipi Cardinali p suas lras iniuxit ut expedito negocio Bohemorꝫ Basileam pro concilio celebrando accederet fuit qd statim post septennium Concilium opus esset inchoari. Justificare etiam conatur pfatus dns Eugenius causas propter quas pfatam dissolutione se fecisse asserit quas no fuisse sufficientes nec sic se huisse in rnsione data primis ambasiatoribus clarius continetur. Ꝑ has aut lras nemini uideri potest aliquo modo satisfcm esse monitioni et requisitioni nre. No enim recognoscat fuisse aut esse Concilium sed statuit ut celebretur p legatos quantocius transmittendos ante igr qua legati ueniant et concilium inchoent. sedm has lras Concilium dici no potit quod ex illa cla manifestius constat que dicit Interim aut Basilee conuenientes ad reductionem hereticorꝫ et pacem uolumus ee intentos. Si enim interim intelligeret ee concilium no posset ipm ad duos tm casus restringere cum et de reformatione et de quibuscumq negotijs tocius ecclie facultate habeat gnale Concilium. Qd si interim ut pdictum est intelligit non fuisse Concilium consequenter dicendu est no esse dissolucom sublata. neq impedimento est qd dicat uolumus ut dicta dissolutione no obstante concilium per legatos transmittendos celebretur qm ista cla futura dutaxat respicit Concilij celebracom p legatos faciendam. non aut Concilium iam diu inchoatum. hic enim no reputabat ee concilium. Vnde cla ista non obstante no solum no tollit pdictam dissolutione sed firmat sicut exceptio alicuius casus ab aliqua regula extra illum casum firmat regulam. Cu g no reputet

esse concilium ante aduentum legatorum et celebracionem per ipsos fiendam
nec dissolucionem quo ad preterita tollat quis non iudicet ipsum non parere
mandatis Concilij quibus cauetur ut pure simpliciter et cum effectu
adhereat Rei enim que secundum eum non est adherere non potest Sed
et uos oratores euidenter cognoscentes per has litteras decreto Concilij
minime fore satisfactum misistis ut ipsi asseruistis in deputationibus
huius sacri Concilij prefatum Episcopum Ceriuensem supplicatum pape ut decre
to predicto satisfaciat Post cuius episcopi ab hinc recessum per duos menses
et amplius hoc sacrum Concilium procedere distulit. Nonnulli enim ex
patribus sacri Concilij sperabant perfectam adherenciam ex accessu pre
fati Episcopi Ceriuensis secuturam. Sed nec propterea amplius factum esse co
gnoscimus ymo cottidie nobis manifestius innotescit dominum
Eugenium in sue dissolutionis proposito firmius perdurare Misit enim tandem
nonnullas litteras et in quibusdam ex eis quatuor nominat designatos legatos
Cardinales superuenturos ad presidendum In alijs quinque prelatos in alijs
Cardinalem sancti Angeli simul cum alijs deputatis et in omnibus fa
cultas data refertur ad litteras datas xvj. kl. Marcij. In quibus non uetus
approbatur Concilium sed nouum per legatos indicendum expectatur Scripsit
preterea nobis nominando sacrum Concilium o utinam recta diceret intentione
quod quidem nos facile crederemus si huic nominationi reliqua consonarent
Aperientes enim litteras legimus tale principium. Postquam statuimus in Ci
uitate Basiliensi debere concilium celebrari de hoc statuto cautum est in
litteris xvj. kl. Marcij sed in illis ut predictum est nouum expectatur concilium
indicendum Nec nunc dicit quod iam statuerit sed quod statuit debere ce
lebrari que uerba futuram celebrationem expresse signant In hijs etiam
litteris refert se ad facultatem datam legatis et in huiusmodi facultate ad pre
dictas litteras xvj. kl. Marcij iterum refert Quidquid ergo in omnibus
litteris dicitur intelligendum est de futuro concilio per legatos celebrando
Sed et non mediocriter facultas data legatis nos admirari compellit
in qua negotia queque vniuersalis ecclesie per dictos presidentes expedien
da mandantur cum consilio Concilij que uerba iuxta propriam signi
ficationem ac regulas iuris canonici et ciuilis innuunt ut con
silium concilij peti dumtaxat non autem sequi oporteat Igitur si conci
lium consuluerit aut dictauerit aliquid ecclesie expedire et presidentibus

non libeat fieri secundu eum no licebit. Quid si psidentes nichil
eorum que ad fidem uel gnalem reformationem ecclie ptinet aut
aliquid quod fidei uel bonis moribus contradicat agé decreuint
Concilii igitur phibere non potit/ergo de iudice fiet consiliarius
Quid si psidentes totum concilii condemnare uel iudicare deli
berent secundu hoc contradicé no potit/ergo de iudice fiet reus
deliforiu cer ergo et falsum decretu illud tanta maturitate a sas
pribus in concilio Constancien digestum in que cauetur qd' qui
libet cuiuscuiq; dignitatis etiam ppalis statutis mandatis ac de
cretis concilij generalis obedire renitatur in hijs que ptinent ad
fidem extirpatione scismatis et vniuersalem ecclie reformacom
in capite et i membris. qd' si no obedierit condigne pine subiaar
et puniatur etiam ad alia iuris subsidia si opus fuit recurrendo
Secundum hoc no solum psidentes sed et ppa obnoxius est decretis
et papis concilij ergo potius concilii cum consilio ppe uel presi
dentiu qua econtra negocia ecclie concludé debet. Qd' si uerbis
memorate facultatis stare oporteret ut quid hic conuenissem9
acturi papie de reformatione capitis a quo primu roinem ne
di decet cuius languor si curatus non fuit totum corpus sed in hm
gregoriu mficu necce est et talem fuisse ipius dñi Eugenij mentē
in hoc iudeh concilio capitis no esse faciendam reformacom uerba
illa satis innuut in fine ipius facultatis posita ut deliceat agendi
tractandi disponendi statuendi declarandi decidendi et conclu
dendi que in primissis et circa ea p statu nre et eiusdem ecclie ac sa
lute animaꝝ fidelium ꝛc. necnō reformatione in omnibus membris
sius noueritis expedire Talibus igitur lris ratio nulla assentire
psuadet nec dicere ullo pacto possumus ipm satisfeciisse monitio
nre. alioquin fatemur hoc non fuisse concilium et gesta in eo esse
irrita et consequiter ecclesiam quam hic esse reputamus et merito
reputam9 non fuisse ecclesiam et nos omes extitisse scismaticos
Qd' si hoc concilium infrugi patereminr uacillaret profecto
ptentor concilioꝝ auctas et psertim constancien a quo istud
dependet et secundum cui? decreta hoc institutu est. Nam si fa
tiamur aliquod concilium reuocari in dubiu eade rone de ceteris

hesitari potit/ quid ergo roboris aut firmitatis ym ecclia rema
nebit si sacroꝝ Concilioꝝ mutabit auctas ꝑ quam post sacra e
uangelia quidquid fidei habemus elucidatum est Absit a nobis ut
tale pestiferꝫ nullus ecclie pacaam̃ inferri ꝓpter hoc et aliud e
norme pudicaꝫ sequetur qđ tam Concilii illud qđ nouit ipe
dus Eugenius celebrari instituit quā alia futura Romanꝫ pon
tificibus in ipo limine nullo contradicente dissoluere fas esset &
quo quanta possent mala succedere quis satis enarrabit. Si insur
gunt ym ecclia hereses errores supstitiones vicia deformitates ac
bella et cetera oia que ẽptianam religionẽ ꝑturbare possent et ym
papitū ducere Si ꝑpa uelit ecclian̄ incorrigibiliter et notorie sam
dalizare et deuorare plebem dñi sicut escam panis et fidem catho
licam tandem ꝓuertere Concilii uel non congregabitur ꝑpa ꝓhi
bente et congregati comandante dissoluetur. Cassetur & concilii
Constancien et decreta scoꝝ prim que declarant hys que vlem statu
ecclie concernunt ꝑpam nichil posse immutare. Frustra enim membranas
occupant si uno uerbo ꝑpa illa potest irritare Et quod dicitis est
ante ecclie talia posse iudicari si post huiꝰ condictionẽ mr̃ con
cilii et ꝑpam ortam concilii quasi tactu hui cederet eripiꝫ et alios
Romanos pontifices in possessione dissoluendi concilia poneret/ Que
tandem spes erit qđ ꝓfatus dns Eugenius decreta huius sacri con
cilij seruet et seruari faciat si ipm̃ Concilii spernat recognoscere
Quibus etiā remedijs uti potimus ut statutis hic promulgandis non
contrauenat si ipm̃ concilii ꝑquod statuta fuit irritari pacam
Mori malumꝰ quā tanto errori pigmaia cedere Si maiores mri ꝓ
legibus prius uiriliꝫ decertare et mori statuerut aut nos sic erimus
degeneres ut ꝓ conseruacõe vniuſalis ecclie idipm̃ no faciamus? Si
de priuatis rebus ageret ac ꝓsonalem patemur iniuria esset for
tasse cedendum et pacienter propter deum ferre laudabile foret. In
iurias aut dei impune tollerare iuxta bti Crisostomi sinam nimis
impiū foret. hic articulus de quo disceptamus fidem concernit qui
sine interitu salutis negligi no potest. Si dns Eugenius ecclian̄ sam
mam audierit quā hoc Concilii reputat oportebit tandem haberi
ut ethnicū et publicanū. Si ecclian̄ amplius offendẽ nolit/ re

noscere necce habet hoc uerum fuisse et esse concilium ipsumque dissoluere
nequiuisse et illi pure ac sine dissimulatione adherere Si uult ut
de ipso bene concipiamus desinet tot bullis totque inuolutionibus
et se et nos defatigare. Ista enim magis difficultates augent. Si de
clarasset hoc Basilien Concilium per statuta generalium Constancien
et Senen conciliorum ordinationemque dni Martini et sua inchoatum
uerum semper et sine interruptione fuisse et esse Concilium et illi pure
et simpliciter adhesisset dissolutionemque pensam iuxta decreti nri
tenore reuocasset suo debito et honori satisfecisset reddidissetque se
deo et hominibus gratum et quicquid cum deo possemus sicut als
oblatum est libenter faceremus sicut et semper offerimus Ex predictis
igitur iustissimis causis admirandum non est si uos in presidentes
non admittimus paratos nos offerentes cum prefatus dns Eugenius
debitum suum fecerit cum omni modestia debitum nrm facere Alioquin
si secus fieret et deum et ecclesiam et ipsam fidem grauiter offenderemus
multisque scandalis daremus et nunc et futuris temporibus occasione
Iam omnibus constat iusticia et ueritas quas nos defendimus
et quam mansuete et pacienter tanta temporis prolixitate ipsas apud
dnm Eugenium prosecuti fuimus. Testis est xpianus orbis pacie et
mansuetudinis nre. Nunquam in annalibus legitur Romanum
pontificem notorie scandalizante ecclesiam tam suppliciter obse
cratum tam instanter monitum et requisitum ac tam diu sicque pa
cienter ab ipsa ecclesia expectatum. Cogit nos amodo zelus domus
dei et catholice ueritatis defensio uehementius insurgere et a
criora contra induratum morbum adhibere remedia. Oramus
tamen omnipotentem deum ut cor prefati dni Eugenii emolliat ad
consenciendum iustis sancte nris ecclie monitionibus ne hor
rendum illud iuditium incurrat quod dns scandalizanti unum de
pusillis suis minimis comminatur Dat Basilee in congre
gatione nra generali xvi. kl. Julii. Anno a Natiuitate dni
Millesimo quadringentesimo tricesimo tercio.

V. Responsio sinodalis data a presidente Concilii super acceptatione de
cretorum per papam facienda primo quam eidem a Concilio fiat
prouisio loco Annatarum.

V.

SAcrosancta gñalis synodus Basilien ꝛ spu sc̃o lr̃me congregata vniuersalem ecc̃liam reputans Ad futuram rei memoriam ¶ Hodie ꝛ nra gñali ꝯgatione dilcus ecc̃lie filius Julianus tt̃ sancte Sabine sc̃e Romane ecc̃lie pbr Cardinalis aplice sedis legatus psidens ꝛ hoc sacro gñali Basilien Concilio dilcis ecc̃lie filijs Ambrosio priori Comendullen̄ et Thomme de sc̃o vito paty aplica causar Auditori oratoribus sanctissimi dñi Eugenij pp̃e quarti infrascripta risionem dedit in modum qui sequitur ¶ Deceret huius sacri Concilij dignitate ut ei sanctissimi dñi nri pp̃e oratoribus nuc rndendum sit tali uiro hoc onus iniungeretur qui et sacro Concilio et ipo summo pontifice digne oronem faceret · Sed ei loco tantu et no merito hoc rndendi officiu tribu hactenus solitu sit excusabit consuetudo si vris ornatissimis orationibus par aut similis non reddatur oratio / excusari et ego uire debeo qui hunc primu locum non ambitu aliquo sed superioris iussu sit contra q̃ mea mestitudini consentanis sum quem etiam no uolintas sed neccitas ad rndendum coegit semp̃ familiarit ego qđ admodum apud nos domi solco nuc nobiscum colloquens magis qua porans uram oratoriu assumia partes quibus noie sacri concilij rndebo et a nobis mitiu dicendi faciens uenabilis dne generalis qui primu lactantij aut Ciceronis stilo hic peroratis quatuor ee ura oratione principalr colligo ¶ primo hac sanctam synodu ad caritate paceq̃ et vnitate ei dño nro conseruandam exhortati estis ¶ Secundo san piu q̃ eius ꝓpositu ac desiderium explicastis adhec tria opa quibus sacrum Concilium intendit ¶ Ꝛ qđ sedem aplicam potentem ee et opibus habundare nece sit ut oppressos releuet et indigentibus subueniat ¶ Postulastis demu loco amarum quas decretu nrm̃ prime editum abstulit pulsionem sedi aplice sufficiente fieri ¶ Vos aut dne Anthoni Auditor dni pape apud nos minores etia diserissime coplevi estis ¶ primo qđ hec dnatio iure naturali diuino et humano tolleraci poterant ¶ Secdo qđ aut suspendatur decretu aut de bita sedi aplice fiat promissio ¶ Exhortatio qua primo loco dne generalis ad pacem caritate q̃ et vnitate feastis sancta quidem

est et salubris et omni acceptione digna qua quilibet xpianus utraq;
manu amplecti debet que qua sit necessaria et utilis in se quilibet
palam expietur. Quantulibet enim homo sit diues et potens oia
habens nature et fortune bona. si pace et vnitate cum proximis careat
nichil iocunditatis nichil leticie sentire vnqua potit. Sed plurimas
ai molestias atq; angustias secum ubiq; deferet. Nos etia no passi
sumus hoc munere pacis ab ipo summo pontifice preueniri. Nam et
sepe nuo ac p uros oratores nouissime florencia destinatos idipm
sue s. nunciauimus optantes ut vnu essemus caritate ipe et nos
sicut xpe p discipulis suis orans dicebat Oro pr ut vnu sint sicut
et nos vnu sumus. Ipe igitur sumus pontifex pace et vnitatem
nobiscum hre desiderat et nos secum Ipe illam nobis nunciat et nos
sibi. quid ergo restat qd ipo et nobis pacem et vnitate optantib' in
uicemq; nunciantibus pax ipa non sit. An quia sic alter alti pacem
optamus et nunciamus pacifici dicendi sumus. An etia quia int
dissidentes ut modo in xpianissimo regno francie factum est
pace componere satagimus filij dei uocabimur. Si pace int nos iuice
non habeamus, non quidem. Inquit enim bts Jeros sup math. i uerbo
illo bti pacifici. Ille vo pacificus est qui prius in seipo deinde int
alios pacem querit, Ipe et nos vnu corpus ecclie sumus qui regimur
sub vno xpo capite nro. Ipe et nos ciuitas dei sumus. Ipe et nos
vna domus dni sumus, Si in hoc corpore si intra huius ciuitatis ecce
menia. Si int huius domus dni parietes dissensione emulatione
odiorum q; bella uersentur quis ipm et nos pacificos recte nuncupa
bit, etiam si in toto orbe terrarum pacem efficeremus. Quid g cause
est cum uterq; tam bona et sincera ad pace se uoluntate habere
dicat, qd inter nos et ipm non mediocres dissensionu scintille
apparent, que nisi caute extinguantur uerendu est ne i maxiam
erupant flamam. Quid opus est iudicijs aut coiecturis huius
discordie causas inuestigare. Audiamus quid i nobis loquatur dns
deus nr. Quoniam loquetur pace in plebem suam. Inquit deus p os psalte
Misericordia et ueritas obuiauerunt sibi iusticia et pax complexe
sunt se. Demonstrat nobis pfecto dns deus nr qd pax sine iusti
cia esse no possit. ymo ut illa sit iusticia precedere oportere. Cum

ergo ita sit aliter enim esse non potest Cum sic ueritas attestetur necessarium
est si dns nr ueram pacem et unitatem inter nos et ipm fore desiderat
ut ea que ad iusticiam spectant prius ipe pmittat. hoc est ut ecclie
uniuersali ius suum tribuat. Quod est illud ecclie ius / que sunt ille iusti
cie partes que ueram pacem pcedere debent / non certe alie nisi cum
ecclia vlis spu sco dirigatur et eam uniuersale concilium reputet ut de
creta sinodalia diligenter seruet et p alios suo exemplo et iussu seruari
faciat Ita ut sui antecessores sci Romani pontifices quorum vita in testi
monium scitatis etiam miraculis illustrauit deus fecerunt cum summa
ueneratione uniuersalium conciliorum canones suscipientes et p alios in
uiolabiliter obseruari facientes / qui sine maxima atque urgentissima ca
aduersus ea non disponebat quicquam / nec ab alijs aliter fieri paciebantur
Inquit enim btus damasus absit a me ut scorum prin canones
absque ineuitabili causa transgrediar unquam / Et magnus ille gregorius
ut sancta dei euangelia Concilia uniuersalia se ueneri affirmat
Et non solum quatuor illa primeua / sed et omnia dum ea ratione
utitur que omnibus uniuersalibus concilijs communis est / btus
quoque gelasius uniuersalis ecclie statuta asseuerat nullam esse
sedem quam magis exequi oporteat quam primam / Non satis michi
esset usque in crastinum si singulos tam summos pontifices quam scos
doctores recensere pgam qui saluberrimam conciliorum doctrinam
sup ceteras alias efferebant uenerabantur et obseruabant Nec sic
faciendo quicquam Romani pontifices aucti deperit aut detrahitur
vmo addicitur et accrescit. Quidquid enim in sacris constituitur con
cilijs sua etiam auctoritate statuitur que semp ibidem refulget ut prima ac
pcipua p omnibus caput et directrix. et cum aut psonaliter aut auc
toritatiue semp in sinodis vlibus intersit ipe quoque sit ecclie rector
et pastor decreta conciliorum etiam sua et sedis aplice dicta non immerito
pnt. Nos enim ut dixi unum ecclie corpus sumus et ipe huius corpis
caput sub capite xpo Quidquid igitur fit ab hoc corpe ecclesiastico
etiam si omnia menbra in idem conturrat sicut in corpe naturali accidit
magis tamen ac pcipue opatio queuis capiti appropriatur et ascri
bitur ab ipoque magis quam ab alio corpis menbro pcedere censetur
Itaque non secus sinodalia decreta p suo debito et honore exequi

debet ac p alios seruari facē quam si a bore ppio dicta ac pmul
gata esset dum enim ipe pus est ipe concludit ipe statuit et sub
nomie ac psona eius oia decernuntur dum abest sui p sidentes qui
uice eius fungunt locumq3 apicum tenent ac psonam pontificis re
putant p sacrum Concilii deliberam concludimur. p concilialia
aut statuta in nullo fuc derogant prau qui pro tempe loco causisq3
et psonis utilitate uel necitate suadente moderari dispensariq3
possit atq3 ut sumi principis epi cheia que abeo auferri nequit
Hec ergo sancta Synodus non opes non quid aliud abeo postulat
sed et hec durent ut queadmodum sui egerut antecessores ara
decretor sue dalii obseruantia ita et ipe facere dignetur. Qđ si
fecit put putamus et ex toto corde obsecramus tunc pcurit usti
cia mox lera fronte soror eius iocundissima succedet pax que sine
iustitia germana sua aut quiete incedē non consueuit. Quod
si forsitan et ipe summus pontifex dicat queadmodum et vos in cor
dibus vris nūc dicē suspicor etiam ex parte huius sacri Concilij p
cedere oportere iustitia / sibiq3 ius sui pnos tribui debere Nemo
nrm ira irremabilis est aut esse debet qđ alio iure mse alio
alijs ut contendat et ab alio sibi fieri iustitia petat ipi alti de
neget. Videamus et inter nos ei caritate disputamus si quid
est in quo Concilii ius sedis aplice grauet ledat offendat minuat
et ecce nulla erit ut spero difficultas quin oia ad iustitie re
ctitudine et regule normā redigamur. Sic igitur utriq3 faci
endo tunc rei euidencia amb utriusq3 admirate paratu demon
strabit et tūc uere pacifici erimus ac filij dei nominabimur Tunc
ad sedem iure oronis prim se michi competens mihi offert. Sic
enī ut pdictum est faciendo tunc eidem cognoscemus et ubiq3
palam fatebimur s. sua adhec sca opa propē que conuenimus
ueram pfectam q3 uolumitate gerere tunc nos sup oms papu lauda
tores ac pones erimus. Tertio loco dicitis oportē sedem apicam
habundare ac potente esse exemplo illor Roman pontificū qui bto
Athanasio bto Johanni Crisostomo ac bto Thome Cantuarien de
sedibus ppriis pulsis opem subsidia q3 necia contulerunt. Bn
quoq3 gregorij qui usq3 in rlm indigentibus vim necia ministrabat

Nos nec re nec uerbo contradicimus ymo non est illa sedes nec esse potest
tam potens tam locuples quin eam pro utilitate ecclie locupletiorem
potentioremque esse uellemus. Quamquam affirmamus et in illa et in aliis
Epalibus sedibus desiderari magis copia habundanciaque virtutum et me
ritorum quam opum aut diuiciarum. Nec certe fecimus aut quidquam facere
intendimus per quod illa sancta sedes iactura seu diminutione aliquam auctis
uel facultatis pati posset. Quod si recte cuncta animaduertantur atque
omni passione sopita iudicentur omnia, nemo asserere cum ratione poterit
quidquam per hoc nostrum decretum in diminutione derogatione seu pre
iuditium sedis illius fore attemptatum. Et quamquam multe ad id suppe
tant rationes tres nunc satis esse iudico. Primo cum nemo inficietur
multos in exactione harum annatarum solitos fieri abusus cum etiam
hinc multi scandalum paterentur et scrupulum in conscientiis ac modus
ipse exigendi onerosus esset ecclie et apud multos speciem mali con
tinere uiderentur. Nos hiis omnibus hoc decreto prouidimus sequen
tes doctrinam xpi mandantis nemini incuciendum esse scandalum
Et apli pauli precipientis ab omni specie mali abstinendum. Regulas
quoque canonicas ac legales que nonnulla prohibent licet in se non
mala ob hoc tamen quod uel speciem mali continent uel occasionem prebeant
delinquendi. Nonne et gratis offerre et elemosina dare pium est
et caritatis opus. Sed quoniam tempore baptismi nummos proicere in con
cham speciem pretendebat mali emendari et aboleri talem consue
tudinem iussit ecclia. Nichil quidem nouitatis per hoc decretum in
ecclia introductum est sed precepta et exempla xpi executi sumus
ac sanctorum patrum renouauimus instituta. Quid fecimus audite
et considerate queso diligenter. Statuimus quod beneficia et ordines eccli
astici gratis conferantur. Numquid hoc est scelus aliquod aut sa
crilegium Nonne saluator noster hanc ipsam nobis necessitatem im
ponit dicens gratis accepistis gratis date. Quid fecimus
Statuimus quod spiritualia pacto conuencione seu contractu aut opera
nummulariorum non distribuantur. Sed et xpc deus noster in domo
domini hoc fieri uidens flagello de funiculis facto zelo iusticie suc
census expulit inde omnes uendentes et ementes ac mensas nu
mulariorum euertit. Et cum ipse cetera crimina uerbo tantum detestatus sit

hoc vnū manū propa tribili punitione correxit. Quid fcam? de
creuimus qđ res spuales sine pecunie mītentu ministrentur
Ac btus petrus primus xpi vicarius dñi mente cotidiana conuer-
satione metligens ai symon magus p gra spūal pecunia offerret
eum abhorruit maledixit repulit dicens pecūa tua sit tm̄ p dicōz
Nonne sacroz Concilioz scoz Romanz pontificū pbatoz qz doctoz
codices hys phibitonib⁹ plen sunt ut nichil p rebus spualibus et
ecclasticas michil ante uel post abinuito exigatur. hoc fcamus hoc
sciimus. Conquerat̄ ergo qui uult si m̄ iuste id possit de illis
qui nobis talem legem dederunt quoz decreta reuerenter̄ non
ira fcamus. Quis g̃ iam dicē audebit sedem aplicam aut alias
p hoc tam salubre ac nēcām statutū depauperatas aut lesas forte mo
rectus dicet qui rone utatur honestatas expoliraq; et ad decore
pristine forme redactas. Secunda nō abomi calumpnia nim
decretū euident̄ defendit p ipm̄ em̄ non mr̄diatur quin p unte
sustentatione alioq; ecclie necessitatibus sūmus pontifex aliaz̄q;
ecclias. ex caritatiū subsidiū indicē / decima seu alia quoram
imponē / fructusq; aliquoz̄ biniaoz̄ ad tempus reseruare / uel
alias subuentionū spes petē possunt. Sans ista essent nisi et tuaz
reddere p misissem. Qua quaz aute sic decretū sit et bene decretū
non tamen adhuc auditū est. qđ hec sca Synodus uolit sedi aplice
digna et competente pensione facere / imo hoc p suos oratores
iam pridem nūciauit et pollicita est. Si tamen obseruande de-
cretoz̄ synodaliū ut dignū est rone habuit et uelut i corpe
naturali reliqua membra suo capiti necta pudeant / et ut unte
et sustentationis influxus a illo in ipa descendat / Sic quidez
equū est et rōni consonū ut ecclie p orbem diffuse summe pon
tifici suisq; pastoribus indigentib⁹ ut ab illis salubriter regant̄
et guberñent̄ nēcariam subuentionē porrigant. Nichil aut
ad bene regenda conseruanda q; ecclam eque utile et nēcām est
qua ut synodales canones quos a spū sco dictatos credim⁹ non
negligant̄ aut contempnant̄. Illud aut silencio pterendū
non est qđ nec bto Athanasie nec bto Johañ Crisostomo nec
bto Thome cantuarien̄ p Romanos pontifices nec paupibus

Irritatus p bm gregoriū de hys annatis subuentū est. Neqz em adhuc hec uocabula in ecclia dei audiebant. neqz etia alys sc̃is pclara caritatis et pietatis opa de emolumentis sigillor̄ explere consueuerant. ¶ Ex hys facile ruisio patet ad ea que primo loco vos dne Anthonine explicastis qm̄ ecclie pure sustentatione et alys iustis necessitatibus pastoribus ecclie ius naturale diuinū qz et humanū prouisione facē iubeant modum iustum uel illū saltem p̄ semper nō p̄cipiunt. Illud aut constat qd̄ quāto exactio aliqua plus habet abusus seu oneris aut scandali uel maioremꝫ spēm mali/ tanto amplius a iure naturali et diuino discrepat que hinc diebus nr̄is usitato modo exigendi annatas admixta esse nec nos nec quisquaz nr̄atis annatis inficiari potit. Qm̄ꝫ aut modus aliquis exigendi usitatus sit in ecclia si in onerosius aut abusiuus esse capiat nulli negare fas est quin modum illum ecclia possit in aliū leuiorē uel honestiorem conuertere. ea aut que pertinent ad iuste sustentationē seu utilitatē aut necessitatem ecclie quecunqz de iure naturali et diuino esse fatemur neqz abstulimus neqz auferre hanum videtur. ymo ut plus dicam etiam preter multos sustentandi modos qui iure statuti sunt hec sc̃a Synodus ut p̄dictum est summo pontifici prouisionem facere obtulit/ si ecrīpe circa synodalium decretor̄ obseruantiam amplius decet inclinauit. ¶ Qd̄ vero de suspensione decreti postulastis nulla ratione decere iudet̄ ut tam salubre decretum conforme qz p̄ omnia legi euangelice et sc̃orum p̄scriptis suspendi aut irritari debeat. ¶ Postremo utrūqz vrm prouisionem sufficientem sedi aplice faciendam proposat. Ad quod sc̃a Synodus iudet se circa hoc id deliberaturam quod sc̃a synodus deuotionem viderit expedire talēqz factura qd̄ nemo de ipa sc̃a Synodo potit ratione conqueri. ¶ Dat Basilee in congregatione nra generali iij. Non. Nouembr̄. Anno a natiuitate domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quinto.

Rusios. qd̄ posse Concilū concedē Indulgencias plenarias pro vnione grecor̄ qd̄ oblatio ꝑpe que ad acceptacōm decretor̄ nō est sufficiens nec agendum esse modo de mutatione Concilij.

VII

VII.

(Falta) Responsio D. Iuliani Cardinalis ad tractatum D. Parentini quod pro unione Grecorum non decet in Constantinopoli celebrare.

Ya la Epistola ad Eugenium Papam — Esta llena el nº VI. y se halla al fol 35 vº

SACROSANCTA generalis Sinodus Basilien
in spu sco ltime congregata vniuersale ecclam repu
tans. Ad futura rei memoria. Cuperet hec sancta
Sinodus vobis dilectis ecclie filijs Nicolao tit sancte
crucis et Johanni tit sci petri ad vincla pbris Cardinalibus legatis
sedis aplice tam iocundo animo rnsum facere quam leto vrm psto
latur aduentum. Putabat aduenientibus uobis non dolendi aut
conquerendi de scissimo dno Eugenio causam sed gracias eidem
agendi tribui debere. Spabamus etenim tante dignitatis viros
ea secum deferre que nos merito consolarent et talia uobis esse co
missa p que pijs iustisqz sacri Concilij desiderijs satisfacere possetis
psertim cu tam crebro et instanter put ipi nostis oratoribus et
lris nris ipe scissimus dns Eugenius requisitus extitit et eo potissi
me cu non nisi sancta et ronabilia a sua scitate efflagitarent
Ad que quidem non solum p vniuersalis ecclie reuerencia cuius de
cretis et monitionib quisqz mortaliu parere tenet sed et p sua
tam sollenni pollicitatione in lris adhesionis fta flecti ultro de
buisset. Quid et si scorum illorum opm propt que hoc concilium congre
gatum est sua scitas put in phemio ure cedule nup oblate expri
mitis felice consumatione desiderat semp cur uerbis fta com
pensans decreta reformacionis p qua pcipue hec congregatio si
nodalis facta est no seruat et ut seruet totiens requisitus tam
diu differt. Si hoc uerum est quod initiu ure cedule continet
et in secundo articulo repetitur cur ea que nos et ecclam contur
bant de medio non tolluntur. Quaquam aut multa per ipm
hactenus facta sunt que nos merito contristant videntes ex si
nodaliu iam transgressione decretorum multa in ecclia dei orta
ee et grauiora in dies scandala oritura. Nichilominus libent pre
teritorum obliuiscemur si iam post tot requisitiones et moni
tiones talia inspicemus p que et ptita repararent et in futurum
spes foret hanc sumi pontificis intentione aliquando ope cpleri
huana intencio nisi p opa hominibus constare non potest. Quomo
psuaderi rebus sic stantibus nobis potest talem esse sumi ponti
ficis intencom cum cotidie opa dissimilia uideamus. Nam et post

vrm a sua scitate recessu nonnulla admodu grauia contra decre
ta et psonas huius sacri Concilij ac sinas etiam conciliarit
latas facta esse didiscimus. Sed no mediocrit admiramur
qd cu no solu in decretis de electionibus et annatis consistat eccle re
formatio Nec sup hijs solu sed sup omnibus concernentibus capitis
et menbror eccle reformatione sua s. sepe nuo exorauimus
et requisiuerimus ipe sup duobus dutaxat rndet. Nec sup hijs quide
sufficient Nam circa decretu de electionibus ambigue. Circa ueo
decretu de confirmationibus et pvisionibus dignitatu et bnficior
et administratione rerum spualium sine exactione faciendis
condicionalr rndet et tali quidez conditione que sicut in lris fa
cultatis vre continetur tam difficilis est ut pene impossibilis iu
dicetur. In decreto eni de electionibus offertis sua s. uelle expec
tare electiones. Quid si a primo supiori ordinatio confirmatio
alicuius electionis iuxta disponem iuris comunis petatur. Nu
quid ordinarios suo iure uti libe pmittet sicut sacri canones sta
tuunt. Quo uero ad decretu de Annatis decuisset magis sua scitate
decretu hoc libere seruare ac seruari face qua condicom adicere iux
scor prm instituta ut decretu sacri Concilij Constantien diffini
ens oem homine etiam ppalis dignitatis decretis et mandatis
generaliu Conciliorum parere debere in hijs que ptinet ad fidem
extirpationem scismatis et reformatione eccle in capite et
in mebris. Et cum huiusmoi decretu de Annatis conforme per
omnia sit decretis scorum prm sce faceret si uerbis uteretur beati
leonis dicentis Ideo pmittente dno pastores hominu sumus
effecti ut quod pres nri siue in scis canonibus siue in mundanis
affixere legibus excedere minime debeamus. Contra scor quippe
saluberrima agimus statuta si quod diuino statuerunt consultu
intactum non conseruamus. Congruencius g fuisset decretu
ipm tam salubre suscipe et postea ab eccla pvisione postulare
qua sedm indigencia face non recusamus psertim si sua s. ad
obseruancia reformationis efficacit disposita videamus. Que
quide pvisio forsitan iam facta esset nisi ex parte sue s. ac
suor quedaz contigissent que hanc pvisione distulerunt. Illud

aut quam difficile sit qd̄ p omes nationes et prouincias prouisio
hec decernenda cum effectu acceptetur iuxta tenore facultatum
vrarum vosipi iudicetis. Nam si vna minima prouincia difficulta
tem in acceptando talem prouisionem fecit tunc decretu hoc
seruare no uolet. Quod qua absurdu sit et etia qua prolixum
hre oim prouinciarum mundi consensu uosipi optime cognoscitis
Cum ergo decretu hoc scm et ronabile sit seruari merito ab omnibus
sine difficultate debet. Qd̄ si quis postea prouisioni p hoc sacrum
Concilium decernende obtempare recusauit potit sua s. auctte
aplica et vniuersalis ecclie p iuris remedia tales compescere
Sed si forte contingeret quod no arbitramur huiusmodi prouisione
p concilium non decerni. Nonne tam sua s. qua prelati p multos
honestos modos in iure comuni descriptos a suis subditis in
urgenti necitate subsidia optinere potuit. Quomodo enim
ante adinuencione annatarum et aliorum abusuum p decretu sub
latorum et summi pontifices et plati se sustentabant. ¶ Ea que
in secundo continentur articulo de intencione sue s. moribus iustis
et ronabilibus petitionibus et sibi possibilibus complacendi et satisfacien
di sacro concilio magna laude et gratiarum actione digna sunt si ex aio
prodeunt. Quod tunc cognoscemus si ea que p honore dei et bono pu
blico sca sinodus ordinat et ab eo seruari postulat sua s. more pde
cessorum suorum no infringat imitando btm ppam gelasiu dicentem
Nulla magis quam prima sedem statuta uniuersalis sinodi exequi
oportere. Meminisse sua scitatem cupimus eorum que in sua polli
citus est adhesione videlz q ipm sacru Concilium Basilien cum oi
deuotione et fauore psequi intendet et deinceps a nouitatibus et
grauaminibus seu p iudicijs inferendis ipi sacro Concilio uel sup
positis eius et adherentibus realit et cum effectu desisteret. Sed
proch dolor cotidie contraria fieri audimus et usq nunc cum pacia
toleramus si forte totiens rogatus et obsecratus desistat hec
certe no solum dum fiunt moleste ferimus sed et cum referre ne
cessitas nos compellit dolore afficimur. Quis eiu non doleat
qd̄ summa et saluberrima conciliorum auctas hoc tempe ita depeat
ac contempnatur quomodo nos tollerare id amplius possumus aut

debemus / vt quos hec ſca ſynodus iuſtis excauſis excõmuniat ipe abſoluit / et quos nos abſoluimus ſua auctē excõmunicant. Non hoc ſonant ſue adheſiones lre / Nonita agebat ille btiſſimus ꝑpa gregorius / aũ ꝫ in explanandis ſcripturis ſpūs ſcis irradiabat mtellꝫ ꝫs de vnūſalibus concilijs ꝫquit / Cunctas uõ quas ꝓfata uenerãda Concilia ꝑsonas reſpuit reſpuo / quas uenerant̃ amplector quia dum vnūſali ſunt conſenſu conſtituta ſe et nõ illa deſtruit quiſquis ꝓſumpſerit abſolutē quos ligant aut ligare quos abſoluit qui aliud ſapit anathema ſit / Nos uero nil aliud optam⁹ niſi ut ſic agat qđ uera caritas inter hoc ſacrum Concilium et ſua ſ illibata ſeruetur · Quoq; ſpare poſſimus ſua · ſ · finito concilio eius decreta inuiolabilit̃ ſeruare et ab alijs ꝓ ſuo offitio ſeruari facẽ / niſi aut ai effectu repet que contra decreta ac ꝑſonas huius ſacri concilij geſta ſunt / nullatenus hec ſca ſynodus contẽtari aut ſilentio preterire nec de ipe huiꝰi ſpem in futuꝝ concipe potit. ¶ Tertius uero cedule articulus duo continet ¶ primum de eligendo ſine mora loco Concilij ꝓ adiuenti grecoꝝ ad quem ſua ſ. comode accedẽ poſſit / ac ꝫ necẽria ſit eius ꝓſẽcia ¶ Sedm de transferendo Concilium ad locum illum et ibidem depecamꝫ ꝓ udere ¶ Quo ad primum ita ſacrum Concilium negotiũ hoc mature diſponet qđ in eligendo loco nichil committetur negligencie nec incaſſum labi tempus ꝓmittet. Tempe aut oportuno talis loca electio fiet qđ a nemine redargui potit ad quecunq; oms de ecclia latina comode poterunt ꝓfiſci ¶ Cuiam autem ſue ſ. ibidem nos ẽna plurimu deſiderabimus / et ac ꝫ eam ipe ſua ꝓſẽciam ncẽriam fore cognoſcat ſperamus qđ illam nulla ratione in tanta fidei cauſa qua nulla poteſſe maior ſubtrahẽ debebit / quia ebreis tempe debito et ſua ſ. alios eccliẽ prelatos ut in loco concilij eligendo aſſint ac oim diligencia rogabimus et conuocabimus / Nec credendũ eſt qđ quiſquis illuc ꝓfiſci recuſaturus ſit quo uiderit grecos tam procul et de ultra marinis partibus accedẽ et ꝑſertim priarcham conſtantinopolitan longo ſenio et ualitudine grauẽ confectu qui vidende vuoluis deſiderio pollicitus eſt ſe ꝫ am ſi ſuper humeros homina deferri oportet ibidem conuenire / vtinã ipe pontifex ſummus ſe talẽ exhibuiſſet

ac saltem nunc se exhiberet qd circa locum eligendum et sues. merito
gratum certius rndere possemus. ¶ Circa uero translationem
reminisci uos uolumus qd sollempni decreto obligati sumus usqz
ad certum tempus hic pmanere vnde ante illud sine nota et piculo
rupture tractatus Bohemorum et interruptione reformationis i qua
laboramus transferri non posset. Et cum in tempore translatio
nis Imperator et pri archa in loco concilij conuenturi sint merito
ante translationem pecunias repiri necitas compellit p eo aut qd
sua s. cum ibidem fuerimus oms polliceatur fauores possibiles me
rito sua s. comendamus, et quidem nulla in re vtilius bona ec
clesie exponi possunt quam in hoc ubi de salute agitur innuma
bilium animarum ac de fide catholica augenda et conseruanda
optimus enim thesaurus est qui opatur id quod sanguis xpi
opatus est. ¶ Ad quartum articulum de indulgentijs als nri
deputati plene nobiscum conferentes pbantesqz hunc modum
fore conuenientem atqz ydoneum atqz in huiusmodi rebus vsitatum
Vos nro nomine cum caritate et humilitate magna depcati
sunt ut nomine sedis aplice iuxta lras facultatum vrarum + in
notesceret omnia concilij negocia et psertim huius reductionis
grecorum concordi atqz vnanimi ecclie consensu pcedere et neqs
dissidij rugam int nos qui alios ad vnitatem reducere cupimus
esse suspicaretur vos aut tunc aliud non posse quam quod in
cedula ipa contineretur rndistis dicentes aliud in mandatis no
habere, Quod quidem durum ac triste nobis fuit audire. Int
rogati etiam a pdictis deputatis an lras aplicas harum indulgen
ciarum p eum modum quem in cedula obtulistis ipe sumus pon
tifex vobis dedisset concilio pntandas, respondistis nullas apud
uos hre sed opus esse ut ad ppam denuo mitteremus. Nos
animaduertentes summam et in promptu ut ipi fatemini pro pe
cunijs repiendis imminere necitatem et omne dilationem ad
modum esse plenam distrimine. Considerantesqz qd p decem
menses instant sup hoc ppa exoratus et requisitus fuerat
Requisiuimus tandem vos ut vna nobiscum in tam sco negocio ut
supradcm est concurrentis auctre vniuersalis ecclie que i concilijs

+ in hijs promulgandis indul
gencijs interesse ac concurre
velletis quatenus cunctis

vniuersalibus adesse no dubitatur Jn nomine dñi qui dixit ubi
duo uel tres congregati in nomine meo ibi ego sum in medio eorum
et de quacuq re consenserint sup terram fiet illis a pre meo qui est
in celis. Et quecuq ligaueris sup terram erit ligatum et in celo/ et
quecuq soluens sup tram erunt soluta et in celo ad ipas indul
gencias promulgandas pcessimus. Exparte igitur mra qui cquid
modestie et honestatis in posito magne tempis in hac alto adhi
bitis etiam multis pcibus fieri potuit fuy ceptus/ etiam nunc
magnope optarem9 hus aplicas sup huiusmodi indulgentijs exhi
beri ut nichil discordie in ecclia latina notari posset quas sum9
pontifex si illud hr ppositum satisfaciendi et complacendi sacro
Concilio iam huc destinare deberet cum tm ab oblatione vra
tempus effluxerit qd nunc uel infra paucos dies comode transmitti posset.
Et qm in pe articulo dicatis qd modus indulgen
ciaꝝ p subsidio grecoꝝ repiendo no videtur pluribus conueniens
Oportunum fore arbitramur aliqua hys sanctis adicere. Vnde pa
tear hunc modu nunime calumpniari debere. Jn primis quicuq
illi sunt equus agerent ——— sumore sacroꝝ prim deliberationem vbis
eccle iudicia sua submitterent. hec sancta Synodus non repente
sz matura ac digesta consultatione hunc modum esse valde con
ueniente iudicauit de que siquis hesitet adeaq ꝑ temporibus
prim moꝝ fieri consueuerunt respiciat. Nonne cum passagiu
generale ꝑ recuperatione terre sancte indictum fuit — progq alijs
magnis eccle necessitatibus indulgencie generales concesse sunt
Nonne et proximis annis bis aut pluries ꝑ extirpanda hereti
corum vicelestiaꝝ modis ydoneis idipm actum est/ Si & pro illis hic
indulgenciaꝝ modus ydoneus iudicatus est cur et nunc pro re
ductione grecoꝝ quo nichil forte per dictu manus no censebitur
conueniens. Qd et si pro repatione pontu aut villularu eccle
tuꝝ sumi pontifices/ et ipe summus modernus pontifex etiam ad
instantia priuatarum psonarum plenarias concesserit cur et nunc
instante eccla fit tanta dilatio/ nec solu ad repiendu subsidiu
sed ꝑ salute innumerabilium animaꝝ que manus porrigentes
adiutrices ingore istaꝝ indulgenciaꝝ deo reconciliabunt/ quod

iste merito conueniens atq; ydoneus existimandus ē. Obiectio aut
illa de guerris xpianitatis no videtur sufficiens cum et alijs tpibus
virgentibus guerris ac forte maioribus concessas esse et nūc p suam
sanctitatem concedi manifestū sit. Nec modus iste aūq; xpiano nēi
tatem imponit sed alliciat ut spe premij spūalis de bonis adeo colla
tis modicū aliquid contribuat tam moderate qđ nulli quidē diffi
cile videri pot. ymo et tempe guerrarū quo pluribus crumnibus
hominēs irritari solent conueniētior hic modus videtur ut ho
minēs de contritione et penitencia cogitantes facilius a guerris
ipis desistant. Nec hijs concedendis indulgentijs illud obstat qđ
ad tantū opus sufficē non credantur. Ita em posset dici de alijs
modis si pponerent sed excogitati sunt cum indulgentijs istis
etam et alij modi quos tempe sue exequemur. Demū obtulistis
sua s. ut videatur morem gerē huic sacro concilio patam esse
auctē aplica et iueta obseruancia scōrum prīm ac ritum in vbi
ecclia hactenus obseruatū plenarias indulgencias publicare sacro
appbante concilio. Certe deausset cum se patrum dicat ut sua s.
que tam diu super hoc fuerat requisita tales lras vobis tradidisset
huic scē sinodo pntandas. quanta aut admiracione hoc nobis p
beat ymo et multis suspicione nos forsitan audire potuistis. Primo
ipe requisitus p oratores nros ipis rndet ac nobis rescribit. qđ
p gūalem Camaldulen et dūm Anthonium suos oratores sup hoc
intentione suam sacro intimabit concilio. hij duo offerūt sua s.
cum certitudo erit aduentus grecōr. nelle in indulgentijs uel in
alio modo cum concilio conuenire et omnes fauores possibiles pstare
Mittitur postea dns Leonardus ad dilem ecclie filiū Cardinalē scē
Sabine suū psidentē in negotijs contrahentib' sacrum Concilium
intendit sequi suum consilium. Ipe Cardinalis hoc nobis intimato
remittit dūm Leonardū consulens satisfacē sua s. debere sacro
Concilio in penitencie indulgentiarū et alijs ad commune bonum
spectantibꝫ. Speratur ipm dūm Leonardum infra mensem ad
dimidio debere reuerti sed adhuc no comparet. sed post sex
menses destinantur nos legatos venitur noua et nuciatum ad
ipm sanctissimū pontificem quāq; ad nos de certitudine aduent grecōr

exoramus et

ceoramus et requirimus uos ut desidio concilij circa indulgencias satisfaciatis Rndetis debere nos uerū mittē ad ꝑpam qui hoc faciet.

¶ Quid sibi uelint tot dilationes ac circuitus magis nolumus admirari et dolere qua temere aliquid suspicari aut iudicare Saltē ut ꝑdictum est uel iamuel infra paucos dies huiusmodi bras uenire et ope nutem nonē sua complerī opus esset ut uerum ce cognoscam de quo plurimū gaudebimus ipm morem uelle sacro concilio gere

¶ Ad obseruanciā uero scōr priū et ritum eccle ipi deputati als respōderūt et recte quidem Nam in illis octo primis vniūsalibus concilijs et reliquis in quibus summus pontifex non ꝑse sed ꝑ legatos interfuit omia queuis siue decisionē fidei et condenationis et anathematizationis hereticoꝝ siue ligandi atq; soluendi ꝑtem siue reformationē eccle siue alia quecuq; ecclīastica coia aut priuata negocia concernencia sub nomīe sinodi fūt sancita et promulgata sunt. Cur & alius modus in hac re modo obseruandus sit nulla ratio dictat Si sua s. hic ꝑsonaliter adesset no dissitemur quin ipe loqueret ꝑ omnibus que admodū fieri solitum est ut vnitas designetur eccle Et ut ad recentiora ueniamus et ad hanc ꝑticulariter indulgenciaꝝ cam primū generale concilium Senen quod in foribus Romane vrbis erat in quo fe. re. Martin' resid̄ebat sub his uerbis plenarias indulgencias concessit Cacte sca generalis Sinodus Senen in spu sco legitime congregata plenā ecclīam reputans et statuit qd̄ quicuq; capientes hereticos et in priuatum ordinariorū uel inquisitoꝝ hereticē prauitatis effectualiter ponentes uel eos quos retinere seu capere no possent de eoꝝ territorijs imo expellentes aut bannientes seu etiam requisiti brachiū seculare contra tales prestantes eam indulgenciā consequantur que dari consueuit proficiscentibus in subsidium terre sancte. Hanc aūt que in subsidiū terre sancte dari consueuit plenaria fore nemo est qui nesciat Nec quidez certali decernendi modo que vniuersalia seruant concilia absente ꝑsona quecuq; auctis sedis apl̄ice deperit In omnibus siue dalibus semp prima ac potissima refulget illius sancte sedis auctās Ac deinde priarchaꝝ et diuersitatum totiusq; eccle

30

79

vniuersalis quam generalia concilia ltime congregata repntant
Est pterea consencientibus omnibus aplice sedis psidentibus hic sinoda
liter ordinatum ut in hoc concilio cu ppa sit absens omnia sub noie
et bulla huius sacri concilij expediri debeant. ¶ Qd postremo
dicitis de pecunijs ex indulgentijs colligendis ut fideliter consuentur
et ad aliu non exponantur vsum gratissimu nobis est et idipm
huic sancte Sinodo cordi esse ex modo qui in lris indulgenciarum
atque in instructionibus executorum huius negocij dandis continetur
satis euidenter conicere potestis. Nichilominus siquem modum
conceperitis non renuimus ymo contenti sumus ut uos vnacu
alijs deputatis sacri concilij cura pcipuam habeatis quatenus
pecunie hic colligende ad hunc dumtaxat vsum fideliter exponatur
Vt aut sincera huius sacri concilij intentio tam uobis quam
omnibus innotescat offerimus ut hij qui als fuerunt deputati
uel alij mox deputandi conferant ac practicent uobiscu omne
honestam ac ronabilem viam concordie ¶ Dat Basilee in con
gregatione nra generali v. Jd. May. Anno a natiuitate dni
millesimo quadringentesimo tricesimo sexto. Epla ad Eugenium ppam
qd p vnione grecorum non decet in Constantinopoli sinodu celebrari

VI

Sacrosancta generalis Sinodus Basilien in spu
sco ltime congregata vniuersalem ecclam repntans
Scissimo dno Eugenio ppe quarto ¶ Veniens ad nos
dilectus ecclie filius xpoforus Garatonus Orator
ur exposuit huic sancte Sinodo seriose ac discrete ea que apud
Constantinopolim egerat, quibus p sacras ipius sancte sinodi
deputationes plene matureque discussis ac consideratis omnibus
que in tanta re attendenda sunt visum est honori huius sacri
Concilij ac S. vre. Imperatorisque et priarche Constantinopolitan
ipius quoque rei executioni multo magis expedire ut capitula
apud hanc scam Sinodum primo tam sollempniter conclusa
nomine vlis ecclie Ipius quoque Imperatoris et priarche p eorum
Ambasiatores plenu desup habentes mandatum. Quibus postea
S. ura expssum pbuit consensum amplecti potius quam secunda
apud Constantinopolim conuenta debeamus, psertim cum ipi

greci tam primi quam secundi Ambasiatores sepe numero pfessi sunt
sine vniuersali Sinodo hanc vnionem fieri nequaquam posse nec
factam diu durare. Quod si quisquam satis dixerit esse ipos
eam existimare futuram sinodum vniuersalem licet nos parti
cularem seu regionalem censeamus. Judicet vnusquisque quantum
hoc expediat et quem finem res habitura sit si ad tollendas
discordias pcedentes nouam sup inducamus discordiam et
de ipa Sinodo que fundamentum huius rei est uaria atque
diuersa hincinde senciantur. Neque illud uisum est expedire
ut certitudo fidei catholice qua nichil firmius aut certius
aput ecclam esse potest quasi p compmissum quoddam i legato
uel legatis et alijs ex parte grecorum conuenientibus remitti debe
at. Vt quod illi super differentijs que inter nos et ipos grecos
sunt fidem ipam tangentibus concordit deliberauerint id per
totam ecclam ratum habeatur. Nec etiam ullo pacto uisum est
vniuersalem sinodum hoc tempore apud Constantinopolim in
faucibus Turchorum sitam potiusquam apud terras que Roman
ecclie vnitatem tenent celebrari debere. Super quibus tam ipe
xpo forus quam Oratores nri mox ad s. uram uenturi eande
plenius ac latius certificabunt. Dat Basilee iij. Non. Mar
Anno dni Millesimo quadringentesimo tricesimo quinto.

Epla sinodalis rnsiua ad inuectiuam Eugenij ppe con Sinodum Basilien
super matia citatorij eum uocantis ad iuditium Sinodale. VIII

Sacrosancta generalis Sinodus Basilien in
spu sco ltime congregata vniuersalem ecclam
repntans. Vniuersis xpi fidelibus Salt et oi
potentis dei ben. Ecclam suam xpe deus nr
tanta firmitate stabilire dignatus est ut et si fluctibus ac tur
bationibus mundi huius agitetur nequaquam tamen deiciatur
aut vincatur vnio nec porte inferi pualebunt aduersus eam
fundata est quippe sup firma petram petra aut erat xpus
qui ait Ego uobiscum sum usque ad consumationem seculi po
test quidem homo pticularis deficere et errare atque metimi con
dempnari. Et nemo scit utrum odio dignus sit uel amore

Sed hoc certissimu est eccliam nuquam deseri a xpo nec eius graaa
aut dilectione priuari neq; ipm spm scām desse congregationm
fidelīū quīahquos semp amatores dei constituat / cū uitas dicit
Ego rogabo prem et aliu paclitum dabit uobis ut maneat uobis
cum meīnū. Specali aut quadam assistencia congregatis in nōie
suo adesse dignatur xpe dns qui ait / Vbi sunt duo uel tres congre
gati in nomine meo ibi ego sum in medio eor. Quod maxime
synodis vniuersalibus conuenire declarauit octaua Synodus
Constantinopolitana dicens / Quis nescit qđ in medio sce huius
et vniuersalis Synodi fuit incomphensibilis et meraui scriptus
xpc ac dns qui ait . Vbi sunt duo uel tres congregati in nomine meo
ibi ego sum in medio eor. hinc est qđ nascentibus hereticis / cre
scentibus deformitatibus ad concilior generaliu soliditatem re
cursus habetur ut inde et fidei determinatio et omnis vite actionis
q; norma prodeat. Sed id quam nēcan fore comptum est nouis
simis nris temporibus cum amplius diminute sunt ueritates
a filijs hominū Cum rarius inuenta sunt uiri sanctate pstantes
quor uita exemplaris tot gregi dnico se se forma exhiberet
imitandam Cunq; uaria sasmata et deformitatu insolita ma
gnitudo gregem dīnam acruis mulcerit fauentep diuina
miseratione ad hor repssionem Synodus Constantien aduna
ta extitit que modum et seriem agendor deinceps concilior p
scripsit et ne fieret sasma ultius in corpe ne quis proprio sensu
inductus ac pprie imitus prudentie se abillis segregaret que
essent vnūsali consensu constituta / essetq; sic in eccla vnitas
et pax optima omnibus idem sapientib? declarauit eadem Con
stan Synodus quelz fidelīū animarū dignitatis cui si ppalis ex
situt teneri obedire in his que in premissis ad fidei extir
pationem sasmatis et reformationem eccie in capite et in me
bris vtis synodus statuisset Sequens in hoc et xpi doctrinam
qui cum diuisset Symon petro dic eccie si eccliam no audierit
sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Subiunxit Amen dico uo
bis quecuq; alligaueritis sup terram erunt ligata in celo. Exemplar
quoq; bassimen aplorum imitans / qui qđ communi consilio
statutu erat et ordinatum id obseruare et exequi cum omi pnp

titudine satagebant. Sicuti de petro et iohanne missis a concilio p
matine ecclie diuina scriptura testatur Et siqua sup hac obedia v
nanimit a cunctis concilio pstanda questio uersari uidebatur hui
rei dubietate Sinodus ipa Constancien amputauit Quicunq
hanc fidei regulam sequitur pax sup illos uiritasq ecclastica in
ipis veraciter conseruat. Sicuti autem in ipo Constan concilio
pfinitu erat ac etiam Senen hec sca Sinodus Basilien vlis tempe
statuto congregata extitit que solum publicam indefessa psequens
sollicitudinem primo pacificando regno Boheme tunc misera
bilibus diuisionibus agitato quar incendia in regiones no m
finitimas sed et longinquas euade tunebant uigilantem impen
dit opam ¶ De pacificandis quoq regnis et prouincijs et moribus
hominu reformandis maximo studio tractare cepit Sed heu feli
cibus illis initijs quanta turbatio quanta calamitas iniecta sit
quis sine lacrimis et gemitu referre possit quam et ppetuo nos ob
tarem contege silentio nisi quedam Epla sub nomine dni Eugenij pape
quarti nuper uniuersis directa fidelibus ista comemorans nos compel
leret infandum renouare dolorem que et pcessum huius sce Sinodi
ab eius primeuis compungnans exordijs nos uitatem rerum gestar
in memoria hominu reducere urget et hanc scam Sinodum in ma
nifestatione uitatis uelut aplus loquit comendare ad oem ꝯsciam
hominu coram deo ut sup omia uincens uitas cunctis appareat
et coram omnibus uiuentibus luceat sincera nra intentio i gliam
eius in cui nomine congregati sumus ¶ Siquidem sinodum ipam
psequende unioni Bohemor et alijs sanctis opibus multa cum
diligencia incumbente uehementi flagello pnse dissolution du
dum concutere cepit dns Eugenius et se se iam ab ipius corpore
et unitate diuidere. quequidem diuisio radix fuit et origo ma
lor que ecclam dei iam diu uexarunt et nunc cum maioribus re
nouant incrementis. p cuius dissolucois repatione quantos la
bores duobus annis et amplius ptulerimus orbis ipe cognoscat
Sed et principes catholici tantum malum diuisionis illius abhor
rentes instantissime laborarunt ut ipe dns Eugenius pure simplr
et cu effectu adhereret Quod et fecit dissolucom ipam irritam et

manem confitendo declarans et decernens hoc Basilien concilium
a tempore sue inchoationis l̄time continuatu fuisse et esse p̄secutione
q̄ semp̄ habuisse continuari et p̄secutionem h̄re ac si nulla dissolu-
tio facta fuisset, deinceps quoq̄ a nouitatibus et grauaminib̄ seu
p̄iudicijs inferendis ipi sacro concilio uel suppositis eius et adheren
tibus eidem realiter et cum effectu desistere se affirmans Sperabat iam
hec sancta Sinodus decetero cum capite cuncta p̄agere nec ecclie unita
tem p̄ recessum ab ipius Sinodi obediencia p̄turbari unione bohemor̄
p̄secuta extitit regna et prouincias ad pacem excitauit labor̄q̄
suor̄ in hijs rebus deus omnipotens dignatus est fructus reddere
gl'osos ita ut regnu Bohemie in ecclie obediencia p̄sistens sub regimine
carissimi ecclie filij Sigismundi Romanor̄ Imp̄atoris felici tranquil
litate letetur et principes plurimi p̄ germania et galliam ad pacem
et concordiam reducti sunt. Insuper eadem Sinodus p̄ eterna hoim
salute et urgentiu deformitatu repressione salubria decreta et per
utiles ordinationes edidit forma electionu canonicar̄ iuxta scor̄
prim̄ instituta restaurans quibus p̄lati singular̄ eccliar̄ assumi
deberent ut reprimeretur ambicio nec se homines ad primatus ca
pescendos ingererent sed assumeret ut ait aplus uocati a dno tanquam
aaron. parit' quoq̄ Romanis pontificibus decetero eligendis modu
aptissimu p̄scripsit numer̄ et qualitate creandor̄ cardinaliu
ordinans atq̄ salutares regulas adiciens p̄felici regimine ipius
Romani pontificis et sue curie ac etiam p̄rimonij terrar̄ et diuior̄
Roman̄ ecclie p̄tinentiu quor̄ alienationem altero decreto fieri p̄
hibuit. ¶ Ceterum decreuit ne in collatione uel p̄uisione beneficior̄
p̄textu vacanciar̄ uel alio quolz quidquam exigetur. ¶ Pacificis b̄nficior̄
possessoribus abstulit turbationu incentiua. ¶ Circa cultus diuini
celebrationem vitamq̄ et honestate ministror̄ plurima salutifera
disposuit. modum tempus et ordine celebrandor̄ concilior̄ gn̄aliu
p̄uincialiu et sinodaliu ordinauit. In grecis p̄terea conuocandis
ad celebrationem ycumenici concilij et p̄secutione unionis eorum
labores innumeros et impensas maximas consumpsit. ¶ Sed intera
dum hec aguntur ecce rursum multimoda p̄ uniuersam eccliam
exoritur turbatio dum ipe dns Eugenius proch dolor factis et

opibus ab hac sancta synodo iterum se distingit. Vnus eligitur in vacante eccliā ipē alterum reservationibus inhærendo p̄ fiat scandala fasinata diuisiones p̄ eccl̄as oriuntur. Vnde mirandum est quo pacto missa eius ep̄la asserē audet ipm̄ nūquā cōt̄ clāones canonicas venisse nisi cum inq̄ celebrate fuisset siue de p̄sona ad beneficia minus apta aut eq̄ua uerisimilr posset scandalum eoriri cum minus notoriū sit ipm̄ eccl̄as etiam prius q̄ p̄lati moriantur reseruare et ingere reseruationū ip̄arum no expectatis electionibus ipis eccl̄is p̄ficere pastores. Nec adhuc apparuit ipm̄ aliqua electionem expectatam et debite examinata ex ca euidenti publice utilitatis uel necessitatis sicut prendere inde[m] re ieasse. Confirmationes quoq̄ electionū p̄ metropolitanos et alios ordinarios factas aut fiendas multiplr̄ p̄turbat. Pecunia in beneficior̄ et dignitatū collatione minime inuenire etiā more inconsueto audita est. Ita ut plerūq̄ beneficia ip̄a et dignitates non expediantur donec pecunia realit̄ fuit exhibita. Sed hoc execrare nituntur a specie symoniace labis qui vacantes asserit reapi licere. Imo etiam oportere in sustentatione Romanā pontificis et sibi assistentiū ordinū. Verūtamen non contentionis gracia sed ueritatis et salutis de hoc aliquid dicamus si sana doctrina sapientū attendimus plegatur. Sibi cum aliquis pactū initur ut pecuniam tradat non alit̄ beneficiū aut dignitatem habiturum. Sin̄ spes ex contractu non gratuita conspicatur minime uenire nec ita lauari potest a quis excusationis. Sin̄ pacto ut a specie symoniace labis reddatur aliena. Hinc enim euenit ut plurimi quiet deo gratiores et saluti animar̄ p̄curande vtiliores sint qui pecunia carent aut ip̄am non offerunt ad dignitates minime assumantur. Hinc plerūq̄ accidit ut et cupidi et ambitiosi quiq̄ ipes gradu ambitu indignes reddunt. Promouentur facilius et ubi tempale comodum impellit animū ad deferendū dignos et p̄monendū indignos. Quis illum a specie labis symoniace purū affirmabit. Sed et ex hoc contingē potest ut Romani pontifices facilius inclinentur ad sibi trahendum collationes et dignitatum et beneficior̄ electiones p̄turbandū. Iura mūior̄ impedien[d]

Canones super hijs editos sub umbra plenitudinis ptatis infringedu
Quod fortasse non agerent si no esset pecunie intuentus sz vnicuiqz
suu reliquerent officiu et ipi desup uigilarent correcturi delin
quentes et maioribus intenturi / sicqz tunc ecclia optime dispo
neretur / Et adhuc nris tempibus moleuit ut cum vacat vna eccia
fiant translationes plurime p quas plures ecclie uacare possint
ex quibus pecuniarz exactio magis et magis habundet / Que qntu
ecclijs et saluti animarz noceant facile est uidere / Quis non
intelligit hoc pmouendi genus p intuentu pecunie ex radice aua
ritie adinuentum / plus fouende ambitioni qua aiarz saluti esse
accomodum / Qui enim dignitates ambiunt illi pecunias conquire
laborant / quarz suffragio gradum assequantur honoris / hinc
sua uendunt primonia / hinc se feneratoribz obligant / quibz
postea satisfacturi predia possessiones et castra ecclijs ptinencia
interdum alienare coguntur / hinc regiones uarie depauperantur
et euacuantur pecunijs / hinc plati p annos plurimos suspensi a
diuinis sepe numero hac tempestate uisi sunt / Neqz hoc est
primorz fructuu collectio que benefitijs libere expeditis aliqn
colligi solebat / ymo et si nunquam fructus illos platus ipe sit col
lecturus si etiam infra triduu moriturus sit pecunia ex prionio
aut aliunde soluit que nunquaz deinceps restituitur / Non cte sic
pres antiqui annatas exegerunt uel potius pecunias sub noie
annatarz licet fructus aliquos absqz hoc qd pecunia in collacoe
intueniret reseruando p necitate tempis tunc instante duxerunt
no tamen ut ppetuo talis esset reseruatio duratura / Nunquid ex
hoc rephendenda est sca Sinodus quasi sedem aplicam ex manire
uelit dn modum illu exactionu reprobat qui tanto pe officit
saluti animarz / Nunquid illam eplam aduersus hanc sanctam
Sinodum pferre decuit qd ipa mendacit se asserit in repssione
auaricie symonie ambitionis et aliorz uiciorz ordinationes et
salubria decreta condidisse / Certe nemo inficiabitur formam
decretorz nrorz sup electionibus rite celebrandis / sup collatio
nibus et confirmationibus libere expediendis et alijs priuis
memoratis / ad expellenda illa gna pctorz esse conuenientissima

nec ad contumelia diximus sed ad plurima salute efficiendam
Abusus illos habentes speciem symoniace labis p Romanum
pontificem foueri dum hec tolle et pturbare cum pot obmittit
Immo si abusus tali labis specie respersi p ministros eius comittunt
eos fouere dicatur cu eos non pturbat et uehement ptimescere
debet ne dure propt illos corripiatur a dno qui helv suu sacer
dotem durissime puniuit dum filios suos efficacit corrige ne
gligebat. Sed nec in hys quibus diuina maiestas offenditur
et salus impeditur aiar continuare oportuit ptendendo excu
sationem non adhibere alterius prouisionis cum timore per
dendi temporale emolumentu nimis inconsultu sit regni ce
lestis hereditatem negligere et animar ppeti detrimentum. Sed
et dcm erat p hanc scam Sinodum prouisione esse fiendam ipi Ro
mano pontifici iuxta eius indigencia si animu eius ad obser
uationem decretor uideret benigne inclinatu nec adhuc ipe
indigenciam suam apuit nec decreta exequi comptus est. Vi
dens itaqz hec sca Sinodus iugit animos hoim hys abusibus
illaqueari decretaqz sua pro repssionibus taliu edita contepni
Videns ut pmititur diuisiones in ecclys p canonicar electionu
manifestam conturbacione nimiu adaugeri. Videns et alia
iugere scismata dum illi qui p hanc scam sinodum alligabat
p Romanu soluebantur pontificem. Ita ut iam in pplo xpi
ano serperet illa diuisio ut quemadmodu quondam diuideba
tur chorintij Et vnus dicebat Ego sum cephe alter ego sum
appollo. Sic et nunc vnus aiebat. Ego sum ppe alt ego su con
cilij dum Roman pontifex huius sancte vniuersalis Sinodi
in hys opibus non tenebat vnitate. Neqz btissimi ppe damasi
imitabatur exemplum qui et de hys nullatis cognosce uo
lebat que sancta Sinodus diffinisset. Attendens pterea hoc
sacrum Concilium psecutionem reductionis grecor qua tantis
impensis et laboribus inchoauerat multiplr impediri. Et de
niqz vniuersa quasi facta ecclie pturbari. ex hac diuisione qua
aduersus Sinodum congregatam et salubria eius opa ipe dns Eu
genius construebat atqz p minus debitum regimen ecclie cucta

iugiter in peius ruere miserta est tandem ipa sancta Sinodus eccie
xpi tanta egritudine laborantis et zelo domus dei accensa eundem
dnm Eugenium citare decreuit sacrosancte Roman ecclie Cardina
les conuocare ut ipis auxiliantibus conueniens et salutaris pro
uisio ecclie donaretur priusquaz deteriora contingerent. Come
morauit cum dolore non sine informatione pcedenti defectus
aliquos qui publice et notorie in preiudicium et scandalum gregis
dominici sup regimine ipius ecclie in spualibus et temporalibus
adesse ferebantur ut omnibus in melius emendatis salus et
pax redderetur populo dei. Dolet quidem plurimum sca Sinodus
qd talia comemorare oporteat, nec libellum famosum con
fecit vt obicitur sed tantum ea recitauit non animo diffamandi
sed corrigendi sicut ad eam ptinebat que iam in publicum pdierant
dum pro debito offitij a xpo suscepti negligere non potest quo
minus in hac urgentissima necitate languoribus vniuersalis
ecclie medelam querat donari salutarem et pro ea instet ue
hementius. Impleatqz diuini apli pceptum scribentis thymo
teo. Argue obsecra increpa in omni paciencia et doctrina. Erit
enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt. Rursu
qz ait idem aplus peccantem coram hominibus argue ut ceteri
timorem habeant quod in peccis publicis agi potest maxime
p eum cui reformatio et correctio pertinet aliorum. Sed btus
gregorius in suo pastorali illos qui dum defitiuit se bene ge
rere credunt docet oportere a pluribus increpari. Verum
citationem pfatam aliquanto asperius ferens Romanus
pontifex aliqua in aduersum p eorum ut creditur suasionem
qui magis loqui querunt sibi placencia quam ipius eternaz
salutem et vniuersalis ecclie releuamen p quirere plurima
pagere conatus est atqz int ceta memoratam vniuersis
xpi fidelibus direxisse dicitur eplam in qua no correctio no
emendatio proch dolor asseruit sed que sibi obiciuntur men
daciter prolata esse scribit p hanc scam Sinodum quam ho
nestioribus uerbis alloqui dicebat verum ipa p sua caritate
omnia cum mansuetudine ferre decreuit. Impperia etiam

suauit sustinens dum arguendo et obsecrando in omni paciencia
et doctrina possit homines pducere in salute. Sed debuit arbi
trari Romanus pontifex populos non esse scriptis suis i factis
proprijs et psonalibus credituros Neq hunc modum conue
nientem existimabunt ut ipe uocatus ad sinodale iudicium
illud subterfugiat et ad dispersos hincinde querat seipm pprijs
iustificare sermonibus. Quis enim est qui eplam conscribere non
possit et in ea que uolet asserere. Qd si proprijs sermonibus
seipm quis hoc pacto iustificare possit. pauci erunt qui se de
ficere fateantur. Qd si olim summi pontifices beati Leo damasus
Sixtus se in sinodo expurgare curauerunt ut scandalum a
fidelium mentibus tollerent. Multo amplius ipe dns Eugenius
comparere debuisset qui in eo casu tenetur ubi de defectibus
notorijs et scandalizantibus ecclam in quibus Sinodum vlem
in ppam iurisdictionem hre nemo ambige iuste potest. honestius
quippe fuerat p se uel alterum in Sinodo comparere et si non pro
barentur que de ipo dicta erant eluceret coram omnibus iusticia
eius. Si aut et uera pbarentur debita conuersione honorem
plurimum et benedictionem obtineret in pplis ymo et exemplum
penitencie cunctis pstaret p quam efficacit reformacio ecclie
et salus daretur vniuersis. Nam et penitentibus ait dns per
ppham. Si fuerint pcta ura ut coccinum quasi nix dealbabuntur
Jam enim adeo pcta ura creuerunt ut iusticias nras proferre non
oporteat. Sed post naufragium uiciorum oportet super secundam
tabulam pnie puenire in portum salutis. Cuius rei exemplum
in btissimo petro aplorum principe pclarum habemus cui cum
paulus in faciem restitisset et dixisset non eum recte ambu
lare ad ueritatem euangelij et non solum dixisset sed et in
epla sua ad ppetuam rei memoriam scripsisset. Non hoc
moleste tulit btissimus petrus ymo expsse pauli eplas com
mendauit. In quibus hoc ipm non ignorabat contineri ut
et hoc suis successoribus exemplum daret Non moleste ferre
si eis p eorum coaplos aliquid tale p sua et vniuersalis ecclie sa
lute diceretur. Sed vnum in sua epla summus ipe pontifex maxie

prosequi videtur quod hec sancta synodus ab eius exordio ipsum a papatu
deponi affectauit, quod si seriem rerum gestarum in memoriam
reduxerit talia proferre desinet cum uix adhuc esset in papatu
constitutus dum ipsa synodus inchoata extitit quomodo aduersus
eum tunc conuenerat synodus que de gestis eius nulla adhuc
habebat notitiam, quid tunc contra eum intemptauerat cum
ipse cepit eam dissoluere, deinde quam benigne quam pacienter
etiam post dissolutionem resarcitam hec ipsa synodus prestitas
contradictiones impugnationes et resistencias uarijs modis
in dissolutionem ipsius et operam eius tendentes hucusque protulit
satis manifestum est. Sed neque in hac nouissima citatione quid
quam aliud quesitum est quam ut in necessitate maxima conue
niens prouisio ecclesie donaretur. Nichil nobis gratius nichil
desideratius est quam ut ipse ecclesiam dei salubriter regat. Non
quidem ut pro libito sue uoluntatis cuncta pagere uelit spretis
canonibus sacrorum concilio[rum], sed iuxta beatissimi petri doctrinam
sic regat non ut dominans in clero sed ut forma factus gregis
Romanus enim pontifex est uniuersalis ecclesie minister non
dominus atque etiam scismata et scandala submoueat que contingunt
dum heu nimium propriam studet implere uoluntatem, dicat nos
eius sanctam intentionem perturbasse, sed nos latentem intentionem
nisi ex operibus et fructibus cognoscere non possumus. Nos iudi
camus ea que patent dominus autem intuetur cor, Numquid prohi
beri potest libera hominis uoluntas, ne fructus bonorum operum
ex se producat ut defectuosum regimen abhorreat ut pacem
et unitatem conseruet. Profecto longe melius suaderet animos
hominum in approbationem iusticie sue si bona opera se fecisse
onderet quam predicando se habuisse intentionem bonam quam
homines nec intueri nec diiudicare possunt. Quis enim im
peduit nec hodie impedit ut abusus curie sue non abstulit
nec de presenti auferat? Sed mirandum ualde placet quod disso
lutionem alias per eum reuocatam et annullatam iterum appro
bare conatur eadem epistola et processum Concilij tunc contra
hanc dissolutionem deductam reprobare cum tamen dissolutionem

ipam irritam et manē aperte et p lras suas confessus sit. Cui dis
solutioni si pres paruissent maneret adhuc regni Bohemie de
solatio nec bohemoꝝ ipoꝝ vnio habita fuisset ymo quā plime
priaꝝ et terraꝝ desolationes erroresq; hominū et mala in
numera uisimilr ppetrata fuissent. Si illam dissolutionem
destruxit cur iterum eam sermonibus reedificat cum dicat
dnus aplus. Si ea que destruxi iterum edifico pūaricatorē me
constituo. Illud aut ualde facile est quod dicit eo tunc ꝯcilium
sine iurisdictione ac iusticia sup illius dissolutiois reuocacoe
ipm monendo ꝓcessisse. Adiciens iterum qd pres in concilio ex
istentes contra diuinā uoluntatē ipm supprimē quesierunt
siue augustare ptatem et se supra eum constituē suppremos
Nūquid iam ipe abnegare uolet iurisdictionem sinodi ulis i
sacra scriptura fundatam et determinatione ulis ecclie declaratā
cui declarationi siquis ptinacit contradicēt incidēt in hēsim
Sed nec ptas augustatur dum ita dirigitur ut non in destru
ctionem sed in edificationem ꝓcedat. Caueat ꝑdei reuerencia
ne dum nimiū excusare nititur et aduersus salubres corre
ctiones plus debito recalcitrare in grauiora corruat qui et
in eple illius exordio dicē ausus est pres in hoc concilio congre
gatos iam fere septem annis ab ipius xpi vicario et a supre
ma Roman aplica sede xpianoꝝ matre et capite segregatos.
Nūquid in hoc dampnabit vniuersos Cardinales priarchas
Epos. Imperatorem Reges principes ac ceteros qui per se uel ali
os in hoc concilio fuerunt, et denique ecclīam ꝑorbem disper
sam hoc concilium appbante ut dicat uel eos a capite et mre
xpianoꝝ fuisse segregatos, dicendo quidem Sinodum a se
fuisse segregatam se potius a sinodo segregatū affirmare vr
que tamen uniuersalem dei ecclīam reputat. Cum enī men
brum a corpe disiungitur non totum a parte se dr separare
sed pars a toto segregari. Debuit quidez sinodo vli ut mebꝝ
ipius in vnitate spus iugiter adherere quam et si relinqueret
non tamen ipa a suo uero capite xpo relinquitur. Non enīz
est generale concilium ecclie sicut vna ꝑticularis conuentio

consiliariorum alicuius principis cui papa ipse tanquam princeps et
dns psideat sed est universalis ecclie catholice con
uentus continens et includens uirtualr et auctiue singlos
gradus ecclie tam papatum quam ceteros sicut menbra ipius
ecclie universalis quam propterea concilium ipm repntare dr
put iam confitentur universi Que si attentius considerauit
ipse dns Eugenius seipm ex segregatione potius rephendet de
sinetqz talem et in sinodum congregatam in nomine xpi et
in ulem ecclam pferre iniuriam. Denique nos dicit uehement
studuisse ut inconsutilem xpi tunicam scinderemus Imminet
ipse nos p utilitate uniuersalis ecclie et eius salute sedulo desudasse
Nec possumus a Romana ecclia separi du universalis ecclie reti
nemus unitatem In qua tam ipa Romana ecclia quam alie single
ecclie includuntur Et si auctas queritur Inquit Iero Orbis
maior est urbe. Sed ipse primus scissure et diuisionis auctor
cum prius sinodum dissoluere et se ab ea segregare incepit at
qz in huiusmodi segregatione et diuisione longo tempore psistere
uoluit et nunc dum post longam expectationem ac mul
tam paciam eius emendacio et regiminis ecclie dei salutaris
pruisio queritur ipse grandia loquitur aduersus scam sinodum
et ecclam dei ipse eandem sinodum dissoluere conatur si de ipo
iuditium fiat aut aliquo suorum psidencium oratorum. Nunquid ei
conueniens est tale querere diffugium qui aliquando solebat p
oratores suos circa huius concilij exordia se ante omnes refor
mandum offerre. qd qz de uita eius audacter inquireretur
Nunquid hoc iam tollerabile est ut propter effugiendam cor
rectionem ipius aut sui oratoris Concilium dissoluere laboret
atqz propter factum psone sue que mortalis est auctem ecclie
immortalem confundere nititur sed ipius adiutor est xpus
qui eam non deseret. Iam uero ad cetera dicamus que cita
tioni nre rndere uolens aduersum nos retorquere nititur Ipse
alienacom terrarum excusare ptendens dicit Nicolaum de
Fortebrachijs et comitem franciscum de Cotugriola contra
eum fuisse incitatos qui dicentes se ee Capitaneos Concilij

terras ecclie inuaserunt vnde strages secute sunt. Si aut ueritas rerum
apiatur nunquam illi ab hoc sacro concilio inuadere terras ecclie uissi
fuerunt, neque res talis ullo tempore per concilium deliberata extitit. Viden
tes diuisione qua ipse dns Eugenius aduersus Concilium tunc fouebat
hanc acceperunt audaciam. Vnde et qui diuisionis causa fuit ipse etiam
causa extitit malorum ac discriminum que exinde secuta sunt. ¶ Quam
obrem iam id diximus illa prior dissolutio per quam ab vnitate huius
sancte Sinodi dns ipse Eugenius uoluntarie recessit causa fuit
et origo malorum. Sed postquam dissolutionem illam substulit nunquid
propterea terras ipsas ecclie que recuperari poterant oportuit in alienas
manus tradere et titulum in eis alteri assignare ut iam repeti non
possent ex quo tunc uera alienatio patrata est. ¶ Quid preterea de
alienatione aliarum terrarum deinceps facta est ut Burgi sancti sepulchri
et plurimum dicturus est. Cum tamen ante adhesionem ipsius iam per
decretum huius Concilij specialiter terrarum omnium ecclie alienatio sibi
interdicta fuisset debuit quidem imitari beatissimum Ambrosium
qui imperatori querenti hereditatem xpi respondit. Absit a me ut xpi
hereditatem tradam. Non tradidit Naboth suam, sed propio cruore
defendit. Si hec iacula que in sanctam Sinodum se excusando detor
quere nititur manifeste reuertuntur in ipsum. ¶ Ceterum aliam excu
sationem super impedimentis Indulgenciarum asserens dicit se
nullas indulgencias plenarias de nouo contulisse sed solum an
tiquas renouasse. Verum sibi loca nominatim quotiens opus
erit designabimus quam plura ubi pro causis exiguis ut refecti
one materialium edificiorum plenariam concessit indulgenciam.
Tunc eo maxime cum ecclia subsidijs xpiani populi pro exalta
tione fidei catholice et reductione grecorum indigebat ut in par
tibus Burgundie Sabaudie Francie varijsque regionibus no
tissimum habetur. Dum uero requisitus extitit ut in concessione
indulgenciarum plenariarum pro facto grecorum expresse concurreret
dixit se ne claues ecclie contempnerentur aut eius vilesceret
auctoritas maturius incedere uoluisse. Non timuit hanc auctoritatem
vilescere uel contempni claues si pro quibusdam edificijs materi
alibus hec indulgencia donaretur et id ipsum formidabat con

tingere si pro reductione totius ecclie orientalis prosequenda talis
indulgencia donaretur. Quod si ut ipse allegat incertus erat gre
corum aduentus nunquid propterea non oportuit ecclam preparare
que in huius opis prosecutionem erant necessaria ut promissa grecis
adimplerentur et ea disponerentur sine quibus ipsi greci ad terras
latinorum conduci non poterant. In quibus preparandis iam hec
sancta Synodus a Ciuitate Auinionensi Septuaginta milia ducatorum
in mutuum accepit et ante duodecim milia a patribus in concilio
existentibus dum priores nuncios ante biennium misit in greciam
Tres uidelicet sollempnes Oratores quorum unus ad nos rediit alter
uita functus est tercius usque in hodiernum diem pro conductione
rerum permansit. Plures quoque alias impensas fecit super quibus
omnibus nondum octo milia potuit colligere. Ecce quomodo patres
hic existentes se in hijs rebus ditare querunt quorum plures ultra
proprias pecunias quas in mutuum tradiderunt etiam mobilia
et iocalia sua pignore obligarunt. Sed dicit cum res clericorum
principaliter agerentur superfluum fuisse laicos onerare neque certe
oneramus laicos ipsos sed tam clericis quam laicis qui sua libe
ralitate et pietate in subsidium huius rei quicquam contribuere
uellent indulgencias concessimus. Nunquid hoc est aliquem
compellere aliquem onerare. Nunquid hoc est nouum in ecclia
dei quod pro factis fidei catholice indulgencie concedantur. Adie
cit insuper se affectasse omnes gasas ecclie ad tam pium opus
protinus adhibere sicut et opere se dicit adimpleuisse galeas pe
cunias et omnia que pro grecis ad Italiam transferendis necessaria
erant sua ex impensa transmittendo. Sed certe intelligimus
ipsum huius rei gracia exactionem quandam ualde odiosam etiam
super laicos Bononie constitutos imposuisse. Fatetur autem hec sancta
Synodus non auro et argento se esse hoc pacto fulcitam sed spe
rans in adiutorio domini qui eam hucusque confortauit et direxit
negotijs ecclie et fidei conducendis fidelem et sinceram impendit
operam non uerita expetere subsidium catholicorum populorum quorum
incumbit procurande saluti. Sed iam compellit ipse dominus Eugenius
nos huius rei aperire ueritatem quam libentius tacuissemus

Ipe diuersis artibus hoc Concilium dissoluere temptauit aut in vnum locum transferre ubi liberius libitum sue uoluntatis impleret et huius sancte Sinodi reformationem subterfugeret etiam priusquam de citatorio nouissimo ulla mentio haberetur. Tandem cum idipsum complere non posset iam per medium grecorum potiri sperat optatis. hinc uaria impedimenta et grauissime comminationes Auinionem date sunt ne pecuniam prestarent. hinc varie promissiones beneficiorum et dignitatum hinc plurime impense in legationibus ad diuersas regiones transmittendis consumpte. hinc labores innumeri assumpti ut aut Concilium dissolueret aut locum quem affectabat obtinere posset. Tandem cum iam pecunie et galee ex parte huius sacri Concilij in Auinione expedite fuissent et antea octo milia florenorum pro grecis congregandis in Constantinopolim transmissa. Res quoque inchoate iam cum pace et tranquilla directione deduci poterant. Nam et grecorum oratores huc aduenientes quicquid dicerent semper in hoc persistebant quod a decreto super conuentione eorum edito nullatenus recederent. Cui decreto in electione locorum per nos facta et omnium aliarum rerum expeditione satisfactum erat. hijs itaque feliciter dispositis ipse dominus fugeuimus uolens metere ubi non seminauerat. qui et precedentibus temporibus magis oportunum fuerat arbitratus ut legati mitterentur in Constantinopolim tractaturi cum grecis ut non fieret ipsorum conductio ad Concilium ycumenicum in hijs partibus occidentalibus celebrandum. Videns ipse iam in loca citramontana eorum conductionem disponi. tunc pecunias inuenit galeas transmisit. que ipsos grecos in aliquem locum Italie quem uellet deducerent non parcens honori latine ecclesie in qua greci iam proch dolor videbant miserabilem diuisionem quam ipse aduersus hanc sanctam Sinodum in prosecutionem negotiorum fidei huiusmodi per eam inchoata exercere. Vnde et maxima perturbatio rebus agendis affertur et que prius pacato cursu deducebantur nunc uarijs exponuntur fluctibus. Nonne sanctius fuisset prosecutionem inceptam in vnitate confouere quam pecuniam in fomentum diuisionis et rerum turbationem consumere. Assenciat ipse quesumus aliquando saltem in hoc tanto fidei negocio huius sancte Sinodi tenere vnitatem que loca

oportunissima in hijs partibus citramontanis elegit ubi potentissi
principes xpiani et vniuersitates studentiu psertim in sacra theologia
pax quoqz et securitas magis habundant ubi ad honore ecclie latine
potest haberi conuentus celebrior et ad bonu fidei ac ipius vnionis
desiderate efficatior. Nec ipe dns Eugenius laborem veniendi ad hec lo
ca recusare debet qui etiam in loca remotiora p tanto bono proficisci
deberet ondendo se fidelem xpi vicariu qui p salute gregis sui de celo
descendit psertim cum et ipe dns Eugenius in hac epla profiteatur se
uelle pati mortem pro reductione orientalis ecclie. pro qua tamen
quod dolenter referimus induci adhuc non potuit ut extra Ita
liam egredi uellet. quod si noluisset poterat toti ecclie dare pacem
ymo nec nri oratores ad eum missi obtinere potuerut. ut pro
grecis conducendis ad loca p nos electa saluu conductu donaret
quem seculares principes vniuersi liberalissime concedebant. No
autem debet ipe conari grecos ad locum no electum p hanc scam
Sinodum euocare que solum tria loca elegit. cum et greci pepigerut
in locum p nos eligendum aduenire. Nec pati debet hec sca Sinodus
ut aduersus pacta mita et contra scorum decretoz suoz tenore
Concilium hoc ycumenicu in loco alio sine suo consensu cu grecis
ipis celebretur. ubi certa sequeretur latine ecclie confusio. et incer
tus esset vnionis grecoz euentus. possetqz contingere et illa vni
onem non pfici et latina ecclam in confusione et deformacoe
manere auctte sinodali ipius latine vniuersalis ecclie misera
bilit concultata et prostrata que nullatenus pmitte possemus
sed ecclie retinebimus fauente deo firmitatem et auctem atqz
nichilominus vnione grecoz iuxta conuenta p iuribus prose
quimur. ¶ Interserit aut pmissa epla ueluti pro relatioe trinimu
qd in hac sancta Sinodo dispensationes comutationes votoz
uenduntur ac bnficia. Sed nescimus vnde hec accepit nisi forsan
impugnare uelit qd in concessione indulgenciaz largientibus
pia subsidia in opus grecoz inductum est ut comutationes
uotoz et dispensationes aliquas obtinere possint. Nunquid et
hoc illicitu est qd illi sua pcta elemosinis redimant que elemo
sine in psecutionem illius saluberrime vnionis grecorum

manifeste conuertuntur. Quanquam autem illas dispensationes que hic
conceduntur uendi asserit ac cum homines huc ad matrem suam ecclesiam
congregatam pro dispensationibus obtinendis sepe refugere notum sit
Ne illas magnas exactiones pecuniarum subire cogantur que in curia
ipsius domini Eugenij palam constat exerceri Signet nobis unum qui in
hac sinodo beneficium aut dispensatione uel aliquod tale uendiderit
et uidebit nos protinus debitum iusticie pagere Dicit nos beneficiorum
collationem sibi plerumque adimendo illa de facto conferre sed si
multarum antiquarum sinodorum acta perlegerit que episcopos sepe numero instituerunt
et destituerunt ymo etiam Nicena Sinodus Eustachium episcopum de
Nicena Beroe in Antiochiam transtulit. Si etiam mathiam apostolum
et primos septem dyaconos per concilia primitiue ecclesie fuisse assumptos
meminerit. Non negabit in ipsis beneficijs per sinodum uelem
ministros iusticie institui posse quod tamen rarissime nos egimus
ymo collatione beneficiorum per ipsum dominum Eugenium sustinuimus
exerceri licet multas inordinationes graciarum expectatiuarum et
nominationum agere conspiceretur quibus mediantibus in expugnationem
ipsius sancte sinodi et uniuersalis ecclesie varios sibi conabatur
exquirere fauores Sed cupiebamus semper fouere unitatem
et pacem. Verba plurima per hanc epistolam in nos grauia proferuntur
que etiam occulta cordium siue affectus diuindicans dicit quod creditur
in cordibus nostris potissime messe auaricie ardorem Ecce dum
subas nostras consumimus dum promotiones et beneficia non querimus
et ad bonum uniuersalis ecclesie nostra uertimus studia auari
uocitamur Protestatur huius epistole principium nostra ut inquit
sacrilegia iuridice retundere superstitiones et errores uelle sopiri
sed dum ipse dominus Eugenius iusticiam suam proferre debuit refugit iudicium
dissoluit quantum in se est concilium Et insuper que in ecclesiam
dei proferat quo pacto excusationes in peccatis adducat premissa testantur
que certe dolenter proferimus Nam ipsum et rectius sapere
et loqui ueracius atque honestius optaremus Nec ita coram
mundo proprij animi efferre passionem Sed cum omnia dixit
quecumque uoluit ubi sunt illa sacrilegia ubi superstitiones ubi errores
quos nobis messe dicebat et quos sopire pollicebatur melius

quidem fuisset uerba tam iniuriosa subticere ubi nullam penitus
in re ipa apparenciam afferre potuit nec deo fauente afferret inetinu
nec propter obprobriu talium aut quarlibet detractionu dissentati
onem psecucionem boni comunis et defensionem vlis ecclie atque
conciliorum generaliu quibus robur fidei catholice duce xpo innitit
eodem adiuuante deseremus ¶ Paucitatem nobis et impericiam
obicit eadem epla Sed si ueritatem amplecti uelit nullam huius sce
Sinodi conclusionem in omnibus hysque decreta fuerunt captam inue
niet in qua non longe maior denique pars omn notabiliu virorum
consenserit ymo plusquam due partes concilij quod est adhuc
copiose congregatum in idipm conueniret / et si omn piciam atque
dona ex largitate sci spus distributa diuidentis vnicuique prout
vult consideratius examinasset partius talia loqueretur. Tan
dem illa subticendo que in emanata citatione dicebantur vos xpi
fideles exhortatur ut scismata impyssima et horrenda ut inquit
scandala deuincatis nrosque conatus quos impyssimos dicit repri
mere studeatis Que iam omnia ac si grauissimarum iniuriarum plena
sunt mansuete tollerare polliciti simus cum non nobis sit animus
uerbis contendere sed totis conatibus pquirere quid comodius quid
conuenientius agendum sit pro ecclesiastica salute. ¶ Sed dns Eu
genius scisma se abhorrere ostendit et sub timore scismatis in hoc
animos hominu perducere ut aduersus hanc scam Sinodum libere
agere possit quecumque uolet et diuisionem quam ab exordio ut pmis
sum est inchoauit ita conducere ut confundatur Sinodalis auctas
ut libitum sue pualeat uoluntatis atque sub uelamine cominati
scismatis ipe corrigi non ualeat Que res etiam pnitiosum exem
plum afferret posteris in magnam ecclie desolationem Ita quid
quid summi pontifices uellent in futurum pro libito agere hoc pos
sent omni timore sublato Confidentes ob metu scismatis in qua
eorum correctionem per generalia Concilia temptari posse Insup
dum scisma dissuadet ipe actu scisma pnitiosum duorum conciliorum
quale nunquam auditum est erigit Euocando aliud Concilium
in ciuitatem ferrarien contra decreta Constancien Concilij et
istius ac etiam illa que sunt grecis pmissa que ipe expresse ap

probauit. Nos autem fauente xpi gracia nullum scisma facimus
ymo ueram ecclie prosequimur unitatem ut uidelz tam ipe Ro-
manus pontifex quam ceti omes unanimit teneant unita-
tem ecclie congregate et non se separent ab hijs que uniuersali
consensu sunt constituta / soliditate petri teneant que non
in unius solius psone uoluntate consistit que cotidie errare
potest cum et aliqui Romani pontifices in errorem lapsi sunt
sed maxime residet in uniuersalis ecclie catholice conuentu
quam xpc caput uerum ipius non deseret usqz ad consuma-
tionem seculi utqz omes idem sapiant cum ecclia congregata
et cessent illa scismata que proch dolor iam in oculis nris urge
conspicimus dum ipe dns Eugenius in diuisione ichoata nimiu
pseuerat qui etiam rursum ad dissolutione semel reuocatam
reuertitur assiduecqz bonu uniuersalis ecclie conturbat et ni-
chilominus adhuc expectamus hoc maxime desiderantes ut oes
plati et principes xpiani ac ceti fideles in ctis animis et concordi
sina in hijs discriminibus consulant publice saluti ac regimi
salutari totius ecclie. Nam res oim agitur. hoc petimus et re-
quirimus ut ecclasticoz copiosus numerus ex omi regione huc
affluat sicut ad hanc sinodum uniuersi status ecclie sunt ltime
uocati et pariter deliberent quid potius p unitate conseruanda
et omibus rebus ecclie feliciter ordinandis expediat uniuersosqz
iam intelligere spamus hoc non esse scisma querere sz potius
uelle scisma ppetuu uincere quod contingeret si summi pontifices nri
tempis a sacris Concilijs quoz instituta sui pdecessores maxime
exequi curabant se uollent p libito uoluntatis assidue disiungere
et eisdem repugnare. Cognoscentqz iam cuncti aptius quanta
sit necitas pro soliditate fidei et ecclie retinere conciliorz unita-
tem quedum magis oppugnatur tanto magis in ais hoim
elucescat hoc disponenti omipotenti deo qui mala esse no sine-
ret nisi potens esset bona etiam eis elicere. Itaqz dilci ecclie filij
principes xpiani et uniuersi fideles hijs rebus p dei gram in-
tellectis cognoscetis ubi ueritas et iusticia resideat p quam ad
pacem possumus puenire salutarem. Vos ipi uiuate et ora-
te ut dns Eugenius Roman pontifex meliori fretus consilio

et propria uoluntate paululum inclinata ad pacem et unitatem
et salutare regimen animarum benignius se conuertat et illum
in uisceribus caritatis hec sancta Sinodus paratis animis am
plexabitur totis uiribus adiutura ut ipse in omnibus bonis
semper habundet. Ad hanc quoque ciuitatem ueniant uniuersi
qui de iure uel consuetudine Concilijs generalibus interesse
tenentur. Mittant huc principes singuli suos Oratores ut
super cunctis que pro bono ecclesie agenda sunt communi omnium con
sensu capiatur conclusio salutaris et in omni pace et tranquil
litate cuncta disponantur ad gloriam nominis xpi et salutem
ecclesie sue qui est deus benedictus in secula seculorum. Dat. Basi
lee in nostra generali congregatione sollempniter congregata
xiiij°. Kl. Nouembris Anno a Natiuitate dni Millesimo
quadringentesimo tricesimo septimo.

Rusio Sinodalis ad instanciam sancti per Oratores Electorum
Imperij ut supersederetur in processu pape Eugenij quarti.

IX. Sacrosancta generalis Sinodus Basilien in
spiritu sancto legitime congregata uniuersalem ecclesiam
reputans. Ad futuram rei memoriam. Audiuit
hec sancta Sinodus affectionem deuotissimam uene
rabilium archiepiscoporum et ceterorum Illustrium principum electorum
sacri Imperij ad pacem et quietem ecclesie quam nos egregij ipsorum
Oratores in nostra congregatione generali diserta oratione rese
rastis. Vicissim quoque audierunt discretiones uestre zelum sin
cerum quem eadem sancta Sinodus ad ipsius ecclesie salutem et
pacem semper gessit ueluti per uenerabilem Archiepiscopum Panormi
tanum ex ordinatione huius sacri Concilij fuit in eadem congre
gatione latius explicatum. Deinceps pro affectu quem ad pacem
in cordibus nostris gerimus ab eisdem discretionibus uestris inter
deputatos huius sacri Concilij quesitum est ut media ad pacem
ipsam oportuna uelletis aperire. Nam hec sancta Sinodus etiam
media intendebat gratis animis amplexari per que auctoritas
ecclesie seruaretur illesa et reformatio tantis expetita temporibus
et pro qua in Concilijs Constancien Senen et isto Basilien tot

sunt adhibiti labores aliquem tandem fructuosum sortiretur effectum
ad dei gliam et animarum salutem. Vos uero pacis inueniende spem
uos habere dixistis si suspenderetur processus aduersus dnm Eugenium
pp̄am quartum inchoatus, et interim opa daretur per dnos vros
illustres ut ipe dns s. dissolutione pnsam Concilij p eum attem
ptatam reuocaret et ea que aduersus hoc concilium egerat de quibus
atq; etiam de iusticia ipius Concilij dnos vros plene informatos
esse comemorastis vtq; insup idē dns s. Euge. decreta sinodalia sus
ciperet et congregando Concilio pro grecis se non intromitteret
sed fieret apud grecos ipos instancia ut uenirent ad aliquē triu
locorum electorum p Concilium. Qd si obtineri non posset uideretur
de aliquo tertio loco eligendo qui et concilio et pp̄e tutus et acco
modus foret adicientes qd ad pp̄am sup hys oratores destinare
mus et tandem si concordia aliter non posset inueniri super
ipius tertij loci electione Concilium et pp̄a in aliquos compmitterent
Quibus per uos ex optima intentione et zelo ut credimus ex
pressis matura deliberatione phabita duximus hoc modo rudendum
Laudamus et comendamus plurimum deuotionem venabilium
Archipsulum et ceterorum Illustrium vrorum dnorum atq; vram qua simul
et iusticiam huius sacri Concilij attencius considerare et pacis
media inuenire conari conspicimus laboribusq; ipsorum et vris
gracia est habenda. Nos quoq; ea cupimus efficere que ad pacem
salutare consequendam et piorum vrorum desideriorum consumatione
efficatiora sint. Spamus aut dei xpi fauente clemencia pacem
ipam nobis et uobis parit desideratam inueniri posse si sororem
pacis iusticiam non prorsus abiecerimus. Nam ita iusticia et pax
osculate sunt atq; tali vinculo federate ut quisquis vnam sine
altera querit neutram ualeat amplecti. Si constantibus animis
viam iusticie et ueritatis ingrediamur auctem ecclie et deter
minationes fidei iam in pluribus Concilijs pmulgatas atq; per
vniuersalem ecclam approbatas totis viribus defendamus
que concorditer acclamant Romanum pontificem teneri obe
dire vniuersalibus Concilijs in hijs que ptinent ad fidem ad
extirpationem Scismatis et reformationem ecclie in capite et

in menbris ac ptinentibus ad ea ut quod ueritas ipa declarata
sonat opere impleatur / pacem optima et nunc et in futurum
vniuersa ecclia consequetur. Nec Romani pontifices pro
libito sue uoluntatis implendo aduersus vniuersales sinodos
tanta bella mouebunt in continua pturbationem ecclie sed
benigne amplexabuntur que vniuersali consensu sunt con
stituta p edificatione ipius ecclie et animarum salute. Ipi quoq
hoc pacto a sinodis vniuersalibus omni fauore et honore
tractari merebuntur. Inducunt nos pterita existimare de futuris
dnm Eugenium ppam quartum facilius ad pacem hanc inclinari
posse pro salute anime sue et totius ecclie si pcessus inchoatus
per hanc scam Sinodum continuetur quam si eodem pcessu
suspenso nudis pcibus de hoc interpelletur / Meministis ut cre
dimus dum altera uice Concilium dissoluerat neq pcibus in
clite memorie dni Sigismundi Imperatoris Romanorum nec
Archipsulum et ceterorum illustrium principum sacri Romani
Imperij Electorum aut quorum libet aliorum ad huiusmodi reuocanda
dissolutionem induci potuisse donec ad suspensione ipius ab
administratione ppali hec sancta Sinodus pcedere decreuit
Vbi uero nunc longe grauiora longe duriora pegit / et semel re
uocatam dissolutionem iterum attemptauit / Quid putandum est
ex dilatione pcessus euenturum nisi duriorem ipius in cepto
pposito psistenciam / Iam semel post eius accusatam contumaciam
dilationem lx. dierum ad instantiam prefati Imperatoris ac Illustrium
dnorum vrorum dedimus et post lapsum illorum adhuc alijs plurimis
diebus expectauimus. Quid iste dilationes pfecerint uos
ipi conspicitis / Interim lras et nuncios ad diuersas regiones
misit in huius Concilij expugnationem / Interim plurimos
ad eundem pnsum Ferrarien Concilium conuocare studuit in
scissuram ecclie / Interim laborauit ut grecos ad locum quem
uellet posset adducere ut sub umbra conuentionis eorum cor
rectionem effugere et obediam quam huic sancte Sinodo ex
hibere tenetur eludere ualeret. Cuius rei assequende gracia
iam aduersus honorem ecclie latine plurima scandala p ipm

dnm Eugenium

dnm Eugenium atq; suos in oculis grecorum commissa sunt et nunc
in foribus est scisma manditum duorum conciliorum per erectione illius
pnsi Concilij ferrarien iam imminet sperate reformationis extinctio
auctis vlis ecclie pstratio Si non celerit occurratur neq; aliud nob
remedium supest quam ut p continuationem processus et iusta suspen
sionem ab administratione ppali ipe dns Eugenius ad via iusti
cie et semita ueritatis reducatur p quam pax gratissima non tm
in hoc tempe sed et in diebus futuris donetur populo dei nec ista
suspensio est ipius depositio adhuc illa differetur nec ad eam nisi
cum magna maturitate hec sca sinodus procede intendit et in
terea illustrium duorum uroru pia deuotio apud ipm dnm Eugenium
laborare potit ut pacem ecclie donet longe quoq; facilius deo ad
iuuante sua tunc consequetur desidia uehementiusq; ipm dnm
Eugenium ad pacis amplexus excitabunt imminente depositione sua
si non assenserit pcibus iporu quam si suspenderetur processus Erit enim
p dei gram hec suspensio non letalis vulneratio sed medicina sa
lutaris habebitisq; in ulteriori dilatione quod a nobis exposcitis
tempus psequendi salubria media pacis ad quorum cupitos amplex
us hanc scam Sinodum semp paratam inuenietis Offert aut
hec sca Sinodus venerabilibus archiepis et ceteris Illustrib' dnis
vris plurimo honore dignissimis quicquid ad pacem et psperi
tatem sacri Imperij et omn platorum atq; pncipum inclite nationis ger
manie efficere potit Exhortans in dno deuotiones eorum ut saluti
ecclie ac paci semp intendant benignosq; fauores et auxilia
huic sce sinodo uigiter largiantur et cum bona concordia atq;
debita diligencia talem futurum Imperatorem eligere curent qui
languoribus vniuersalis ecclie sua aduocatione subuenire possit
et vniuersum populum dei inter pntium temporum calamitates
consolari ad ipius dei omnipotentis gloriam et honorem qui est
benedictus in secula. Dat Basilee in congregatione nra gene
rali. xvj. kl. februarij. Anno a Natiuitate dni Millesimo
quadringentesimo tricesimo octauo. Rnsio s. ad fundamenta et
rones prime et 2e sessionum Conuenticuli ferrarien ondens q pp eri
gendo ipm Conuenticulum introduxit Scisma in ecclesia dei

X

Sacrosancta generalis Synodus Basilien in spu
sancto legime congregata vniūsalem ecclām repntans
Vniuersis xpifidelibus Salt. et oim potentis dei ben
Ut inter varias fluctuū procellas quib⁹ naucla
petri sacreseā undiq; xpi ecclia agitatur aneh fideles portum veri
tatis conspicant mqne animē iporum salubriū quescē possint
in acquisitionem eine salutis nec timeant fluctus vatios tribu
lationū qui adversus veritatem ipam et ecclie stabilitate ee ci
rcumtur sed usq; in aduentu dñi stabiles atq; firmi pmaneant
aptissime erauit omnibus vniuersis declarare duxit hec sancta
Synodus quid in tuere defendende veritatis ad statūs ecclie
consūationem et diuine legis obseruacione indefesse psequitur
hec em veritas est qđ Romani pontifices Concilia vniuersalia
actu congregata dissoluē sine consensu ipoꝝ Conciliorꝝ nō pnt
neq; de loco ad locum mutare aut progare. hec iterū est veritas
qđ Concilia vniuersale potestatem a xpo imediate habet cui Roman⁹
pontifex tenetur obedire in hijs pserum que fidei conuertunt
extirpatione scismatis et reformatione generalem ecclie in capi
te et in membris ac pmouentibus ad ea. hec est etiam veritas qđ
Romanus pontifex non potest imutare ecclie ea que geruntur vsum
statutum. Que quidem veritates sibi mutuo coherent Si em hec
Romano pontifici congregatu Concilia dissoluere progare de lo
co ad locum transferre contra ipius consensum et dum in vno
Concilio agerentur que sibi nō placerent in facto fidei aut grialis
reformationis aut scismatis et talia huiꝰ transferre ad alia
locum sibi placitum et ibi homines congregare et si ibi iter
non fieret qđ vellet transmutare in alterum locū sicq; totam
ecclām de loco ad locum ducē et reducē. Quis no mirabit
et hoc obediam ipius ad vniuersale Concilium ꝑpam in facto
fidei generalis reformationis et eēis iudicare potit si illud
ut iudicare cepit valeat ꝑ ꝑpam dissolui aut mutā Quis intelle
hoc capit ut Concilio in ꝑpam iurisdictione exercere donatū
sit a deo et tamen Concilium ipm se in aliquo loco stabilire no
possit in quo huiꝰ jurisdictionē exerceat sed et nolūtate ꝑpe

ecclām militārem repntns
posse frustrari quomodo
enim Concilium.

totaliť dependeat ipius mutatio / Quaľ iyhys que sunt fidei o
bediet concilio si concilii vniuersale pro declarationibus fidei et
extirpationibus hereśium congregatum dumuoluit in quecunq; loca
citra marina aut ultra marina mutare possit contra consensu
ipius / Et iam dns Eugenius ppa qrtus pridem in Constantinopoli
conuentionem latinoꝝ cum grecis habere uolebat quam ipi grecꝰ
sinodum vniuersalem fore dicebant quod nec ipse dedicare potuit
dum hoc sacrum Basilien Concilii nequaquam consentire arbitras
ex eo re grauia detrimenta posse ecclie immineꝛe / Quoniã
deinq; ecclesiam congregatam audire compellitur Romanꝰ pontifex
si ipius congregationem pro ea indebitum ualeat immutare Cuius
ecclie auctoꝛis respectu cuiuslibet fidelis cuiuscunq; dignitatis ex
ipis uerbis dñi xpi saluatoris nri fundata est dicentis Symoni
petro Si te non audierit dic ecclie / si ecclesiam non audierit sit
tibi sicut ethnicus et publicanus Amen dico uobis Quecunq;
alligaueris super terram erunt ligata et in celo et quecunq; solueris
super terram erunt soluta et in celis. Subdens post pauca Vbi
duo uel tres congregati fuerint in nomine meo ibi sum ego in medio
eoꝝ. Ex quibus dictis uerbis auctem esse attributa ecclie con
gregate et vniuersali Concilio super quecunq; fidelem cuiuscunq;
dignitatis audiatur ad unus ecclie iudicii etiam petrum et in eo
quemlibet successorem Romanꝰ pontificem xpe recurrẽ sic uber
arq; illius acquiescere iudicio quod et doctoꝝ et sanctoꝝ doctrine decla
rationesq; sacroꝝ Conciliorꝝ plene affirmant et dum hys nouissimis
temporibus ex doctrinis male intellectis nonulli argumenta et dubia
aduersus auctem ipoꝝ vniuersalium Conciliorꝝ afferre conarentur
frequenter eaque de Romano pontifice erga singulos dispersos sẽpe
erunt ad vniuersalis Concily congregationem applicantes celeber
rimu Constancien Concilii dubitationu talium hesitationum amen
tibus fidelium sustulit et viam futuris pepulsit erroribus. Sed ne
q; a primeua nascentis ecclie usq; in hoc tempus auditum e quepia
Romanꝰ pontificum hoc attemptare ut Concilii ecclie quod vle
reputaret contra consensum ipius de loco ad locum ducere aut ipm
dissoluere psumeret / Nuquid beatissimus petrus apleꝰ et discipluꝰ

dni congregationem dum celebraretur uoluit aliquando ipis uitis
dissoluere aut in alia mutare regionem. Nunquid aliquis aliorum idipm
agere visus est usque quo aduenit ipe dns Eugenius qui hanc scam si
nodum Basilien legitime congregata in spiritu sancto paulopost
eius prima exordia dissoluere et in aliud tempus prorogare atque in
Ciuitate Bononien transferre temptauit dicens se ob causam re
ductionis grecorum id agere sicuti ex tenore lrarum suarum sup huiusmodi
dissolutione fcarum apparuit. Sed continue fuit ei declarata sup
dicta ueritas qd concilium congregatum dissoluere prorogare aut trans
ferre non poterat sine consensu ipius et in secunda sessione eiusde
sce Sinodi posita est eadem declaratio ubi post recitatione duarum
declarationum Concilij Constancien hec uerba ponuntur. Pmissis
igitur et nonnullis alijs Concilij Constancien attentis psertim capli
quod incipit frequens &c. plibata Sinodus Basilien decernit
et declarat qd ipa pro heresum extirpatione ac morum generali re
formatione in capite et in membris necnon pace int xpianos
procuranda ut pmittitur in spu sco ltime congregata p nullum
quauis auctte etiam si ppali dignitate pfulgeat dissolui aut ad aliu
locum transferri seu ad aliud tempus prorogari debuit aut potuit debet
aut potest debebit a potit i futurum absque atque eiusdem Sinodi Basilien
deliberatione et consensu hec habentur in pfata sessione. Deinceps
autem ut uerbis illis utamur que in decreto duodecime Sessionis huius sce sinodi
in qua etiam septem sacrosce Romane ecclie Cardinales pntes erant legatus
que sedis aplice psidebat posita sunt dns Eugenius ad nos quatuor
Oratores transmisit non ut emendarent sed errata defenderent
nosque increparent qd mox sue pnse non paruissemus dissolutioni
quibus per rnsiones huius sacri Concilij ueritas tam iuris diuini
et humani qd sine consensu Concilij ipm dissoluere nequierat qua
facti qd cause pnse dissolutionis uere non fuerant extitit luce
clarius patefca. hec illo tunc diximus comemorantes illam esse
ueritatem iuris diuini et humani qd sine consensu Concilij ipm
dissoluere nequierat prout latius in quadam rnsione nra incipi
ente Cogitanti fuerat declaratum. Sed et quantum nobis cordi
esset hanc iuris diuini et humani ueritatem prout tenebamur

defendere et errori contrario resistere in altera ira rnsione que incipit
Spernunt ze data Oratoribus ipius dni Eugenij in ira con gregu
tione generali in qua et ipi Cardinales numero septem et legatus
aplicus pntes aderant aperte audimus hec uerba int cetà pferentes
Cassetur ergo Concilii Constanciensis et decreta sanctè prij que de
clarantia his que in uniuersalem statum ecclie conceruunt papam
nichil posse innitare frustra cùm membranas occupant si unico
uerbo ppa potest illa mutare et quod deius est auctè ecclie talia
posse. Videretur si post huiusmodi contradictionem int' concilium et
ppam ortam Concilii quasi uictum his cederet et ipm et alios
Romanos pontifices in possessionem dissoluendi concilia poneret
Et post pauca sequitur Ad ori malumus quàm iniuste errori
p ignauia cedere / deinde subiungitur ibidem hic articulus de quo
disceptamus fidem concernit qui sine interitu salutis negligi
non potest. Si dns Eugenius ecclesiam sanctam non audierit quam hoc
sacrum Concilium reputat oportebit tandem haberi ut ethnicum
et publicanum. Si ecclesiam amplius offendere non uult recognoscè
nece habet hoc uerum fuisse et esse Concilium ipmq; dissoluere ne
quiuisse hec sunt uerba missionis illius que hic inserenda duximus
malentes antiqua repetere quam noua proferre Insup declaratu
est viij sessione Si romanus pontifex aliud Concilium erigeret
durante isto non foret concilium sed saltuarioꝝ conuenticulum
deinde videamus sessione generali aduersus Romanos pontifices
concilia quàlia dissoluè progare aut de loco ad locum mutare uo
lentes sine consensu ipoꝝ Conciliorum pene suspensionis et depo
sitionis decrete sunt Demum autem annum ultra annum et
dimidium ipe dns Eugenius aduersus pfatam ueritatem repug
nasset precepit sibi et mandauit hec sca Synodus p pfatum decre
tum duodecime Sessionis ut dissolutionem pcam attemptatam re
uocaret et hoc sacrum Basilien Concilium iuste inchoatum decla
raret a tempore huiusmodi inchoationis continuatu fuisse et esse p
secutionemq; semper habuisse continuariq; ac pfectionem hre
debere quod si non faceret infra trimestre spatium dicti extunc
aduenientè trimestre esset ab omi administratione ppali suspensus

Tandem huic monitioni pariuit et in forma sibi p hoc sacru Concilium
in quartadecima sessione ipius designata reuocationem fecit per
suas lras more Romane curie bullatas decernens et declarans
de consilio et consensu Cardinalium sibi tunc assistentium generale
Concilium Basilien a tempore pdicte inchoationis sue ltime continu
atum fuisse et esse prosecutionemq; semp habuisse continuari et
psecutionem hre debere ad predicta et ptinencia ad ea pinde ac si
nulla dissolucio facta fuisset declarans etiam pfatam dissolucom
irrita et inane Reuocans insup cassans et irritans duas lras
suas in palatio aplico pmulgatas et tercias incipientes deus no
uit et quicquid suo nomine in pudicium aut derogationem pdicti
sacri Basilien concilij seu contra eius auctem factum attemptatum
seu assertum erat eadem nulla et irrita fuisse declarando Addens
qd a nouitatibus et grauaminibus seu pudicijs inferendis ipsi
sacro Concilio uel suppositis eius et adherentibus eidem realit
et cum effectu desisteret Quibus pdum Eugenium sic sollemnit
decretis et declaratis arbitrati sumus eundem iam illi uitati
mente integra prout tenebatur adherere qd Concilium vle dissol
uere non poterat sine consensu ipius dum illam dissolutionem
quam ultra duos annos sustinuerat et translatione in Bononiam
quaq; p totum orbem publicauerat quam etiam propt causam re
ductionis grecorum factam ee dicebat irrita et inane esse dicreuit
dicens qd illa non obstante sacrum Basilien concilium a tempore
inchoationis sue ltime continuatum fuisse quodquidem nullatenus
ltime continuatum esse poterat si ptatem dissoluendi et transferendi
sine consensu Concilij ex causa quam necessariam arbitrabatur hnerat
hic iam uitatem illam iuris diuini et hnani illum articulum
qui fidem concernit ut pmisimus etiam dns ipe Eugenius appro
bauit totaq; ecclia et populus xpianus in hac ueritate conquie
uit Sed heu dolor uehementissimus rursum vniuersam con
turbat eccliam dum enim sacrum hoc concilium uideus maxima
ecclie desolationem cuius reformationi et salutari gubnationi
p honore dei et salute animarum iam multis quesite laboribus
et toti pplo xpiano desiderate ipe dns Eugenius multis annis ob

stiterat qui cetis omnibus viam salutis debuerat ondere. Videns
etiam grauissima scissura quam ipe dns Eugenius in ecclia exci
tauerat galeas et oratores in greciam transmittendo aduersus le
gatione huius sancte Sinodi ibidem destinatam cu multa impen
sa facultatum nrarum et earum que ex gratuitis subsidijs fidelium po
populorum collecte sunt atque illa perturbando que cum Imperatore Romeorum
et priarcha Constantinopolitan eadem sca Sinodus concordauerat
quibus et ipa ex integro satisfecit ut sic ipe dns Eugenius posset
ad locum quem uellet modis indebitis uniuersam perducere ecclam
ubi posset dictare que sibi placerent obediam huius sancte Sinodi
et reformationem subterfugiendo decretaque Concilij Constancien
et istius ac ueritates declaratas eludendo. Qui et nunc florencia
pro loco Concilij habere nolens nunc illa relicta Bononia aut ferraria
uel alium locum pro libito sue uoluntatis pro ipo Concilio assignare iam
ad id manifeste redibat quod concilia uniuersalia de loco ad locum mu
tare et ducere uellet prout ei uideretur. Videns sacrum Concilium hec
et alia plurima que per ipm dnm Eugenium in offensam diuine maie
statis et totius ecclie de facto attemptari uoluit prout tenebatur
remedium apponere et regimini ipius ecclie dei prouisione querere
salutarem. Tunc ipe dns Eugenius iterum de facto vle Concilium
sine consensu eius dissoluere et in ciuitatem ferrarien transferre se
dixit casu quo contra ipm aut aliquem suorum oratorum presidentium in
Concilio procederetur asserens se hoc facere auctte aplica ex certa scia
et plenitudine ptatis iterum ueritatem tantope declarata uehe
mentius oppugnare aggressus est prefigens etiam terminum triginta
dierum ultra quos hanc scam Sinodum in facto Bohemorum quidquam
agere prohibebat et iurisdictione supra Concilium assumens in
hijs que reformatione gnalem ecclie ac etiam fidem concernebant
atque illi ueritati declarate expsse repugnans que ipm asserit teneri
obedire vli concilio in istis et pertinentibus ad ea. Adiecitque ipse
dns Eugenius penas et censuras si contra fcm esset totum decer
nens irritum et inane. Quis no uidet hic ueritate conculcari
stabilitatem et firmitate ecclie prosterni si no diuina clemencia
ex alto prouideret atque seruis suis in eius noie congregatis uirtute

reſiſtrdi pſtaet oppone dq̃ mutu p dome iſrl er audendi eradueſo ad
ſtandum in preho in die dm Quid ultra dns Eugenius ſe eſtimans
exinde fieri fortiore in hac expugnatione unitatis conuentualium a
pud ferrariam ſub nomine Concily quãls ereerit ſaſma grauiſſimũ
realiter inducendo Quodquidem fore conuentualiu ſaſmaticor apte
fuãt declaratum. Et id omnibus euidentius conſtare poteſt conſide
rantibus ueritatis illius claritatem apriſſima qd ꝑpa vle concilio
contra conſenſum ipius Concily diſſoluẽ non poteſt aut de loco
ad locum tranſmutare quia oms docti et indocti ex ſupradictis lu
cidiſſime conſpicẽ pnt Quid igr necꝰ eſt ut fundamenta ipor
ferrarie conuentualiu conemur eludere que in priſa ſua prima
Seſſione poſuerunt allegantes decretum in pri deamenone ſeſſi
onis p ꝑpam approbatũ cui manifeſtiſſime illius concilabuli
erectio contradicat. Nam in eo decreto cauetur ut Concilium
Baſilee firmiꝰ remaneat donec greci ad portu applicuerint
qui portus ſimilr et locus finiri Concily non p ꝑpam neqꝫ p
aliquẽ aliũ ſed p concilii aut eius oratores determinari debe
bant. Videant ſi hoc obſeruauerint et equalis ratio fundamen
talis huc priſe Seſſionis fuerit aduertant. Subiecerunt etiam
de cedula quam apud nos concluſam dicunt et conuentionale
appellant quaſi ex ea erectionis alis concilabuli uelint appa
rentia aſſumere. Sed ſi omes cedulas hmoi ſacri Concily ab ipius
exordio legunt et relegunt nuquam inuenient ex uerbis aut ſẽptis
aut intentione eiuſdem Concily poſſiſſe ut dno Eugenio conce
deretur qd ſub quocuq; colore poſſet p tranſmutatione concily
nũc florentiam nunc Bononiam nunc ferrariam aſſignare
aut ipm quando ſibi uideret diſſoluere. Qd ſi de cedula illa
loqui uolunt in qua concludebatur certu terminu cuius a
uitionem aſſignari nitra que peamur expeditionem pro lega
tione mittenda in greciam faceret et nobis mutuarent alio
quin vniuerſali eccie p alterius loca electione puderemus. Ne
fuit illa conuentio cum aliquo ſed concluſio facta intra nos
vt auitionem ipi expeditionem no minus ꝓtelarent. Cuius
concluſionis intentio et declaratio iuxta caſus occurrentes

et omnoda disposicio ad ipm Concilium ptinebat / nec ptatem circa
hoc disponendi in aliquem uel aliquos idem Concilium transtulit
dum aut pendente termino supuenit protestatio p psidentes apli
cos facta aduersus decretatione loci Auinionen in cedula ipa
cum alijs locis Basilee et Sabaudie positam que non parua occa
sionem retrahendi animos Auinionen ab expeditione pecuniarum
prestabat / dum plurima impedimenta p dnm Eugenium et suos in
Auinione huic expeditioni interim prestita sunt / dum etia ita
accidit ut nri Oratores in Auinionem applicantes no inuenerint
pcipuos gubernatores Ciuitatis quorum durante absencia res expe
diri non poterat / quibus illuc redeuntibus tande talis diligencia po
sita est qd circa terminum assignatum ciues illi fidelissimi nobis in
timarunt se contentasse capitaneum galearum nrarum de triginta
milibus florenorum et cautos ac securos fecisse oratores nros de toto
residuo petite pecunie prout et ipi Oratores nobis eo tunc suis lris
intimarunt / requirebantque Auinionen ipi ut ad decretatione elec
tionis loci iam facte pcederet concilium / Visum est aut ipi Concilio qd
attentis omnibus pdictis pfati Auinionen intentioni eiusdem Con
cilij satisfecerant / qd qz pfata decretatio fieri debebat Nam et per
hunc modum melius pnidebatur vli ecclie p expeditione legationis
in grecia quam iterum intrando nouas et magnas difficultates
electionis alterius loci dimittendo omnia que iam parata erant cum
magnis sumptibus et frangendo conuentione cum Capitaneo ga
learum in tam p totum Concilium cui et legatus aplicus uexillum eccie
et baculum pegrinationis manu propria tradidat / cui etia tanta
summa pecunie iam fuat assignata / Nunquid ex hoc data fuit ptas
alicui uel aliquibus ut contra consensum duarum parcium Concilij et
amplius possent se sinodum generale repntantem uniuersalem
ecclam nominare / et tradere totum Concilium in manibus pape vt
ipm in florencia et deinde in bononia aut ferraria poneret. uel
in quocumque loco que ipe tutum et sibi atque grecis accomodum
iudicaret / et pro quo galeas et pecunias faceret expedire / Nun
quam enim auditum est in aliquo ltimo vli Concilio qd minor
pars nominans se gnale Concilium decretaret q ad vlis ecclie statum

p timebant cont̃ suam plurimos / Et si hoc p mittet̃ur via periculosissima diuisionis in concilys vniuersalibus futuros et totalis destructionis ipos aperta uideretur / utq; exempli gracia hoc dicam̃ non solum simplia conclusione sed decreto solleni firmatum est in vndecima ultra Sessione ut sum̃i pontifices concilia generalia sine consensu ipos dissoluentes si infra quatuor menses ne resipuerint sint ipo facto suspensi. Et si suspensione hanc p duos menses sustinuerint ad eos depositionem procedatur / Quid in eo casu si maiori parti ex bonis causis uideatur non statim ad talem depositionem procedendum minor pars sibi auctem procedendi ad eandem depositionem assumet / denique quis sapiens existimabit hanc intentionem concilij vnquam fuisse ut paucis aliquibus potestatem dare uellet auferendi sibi libertatem electionis loci et eam̃ p peccatis et galeis habendis iudicio dñi Eugenij ateritis arcistimatis negociis ecclie subiecere / quam libertatem non sibi p quacunq; auri uel rei temporalis compensatione tradidisset eccla / Et si admonem defecissent confidebat hec sancta Synodus in dño qđ alunde sue ecclie bene prouidisset / auctem Conciliorum vniuersalium conseruando ueritates declaratas manutenendo / et reformationem ipius ecclie atq; alia sancta opa inchoata confouendo / Conspiciant igitur illi qui ferrarie conuenerunt ueritate rerum et de ipa melius se informent ne suaz̃ pnsaz̃ sessionum in diuisione ecclie tam manifeste iactant fundamenta / que nec ullum colorem talia faciendi sibi afferre potuerunt / Preterea adiecerunt qđ Sasima uentuz̃ p timescebant et impedimentu vnionis grecoz̃. / O mirandam allegationem sasima se timere dicentes realiter sasima grauissimu ppetrarunt. Aliud Concilium contra istud erigere uolentes quasi altare contra altare ponentes actu etiam p turbando quecunq; cum grecis fuerant concordata / Sed quid me pidare dicebant timore ubi non erat timor / Du istud concilium uidens ecclesiam undiq; turbari p ea que dns Eugenius tum in grecoz̃ negotio qua in ceteris rebus ut p missum est attemptauerat flebili querela plurimos suoz̃ defectuu comemorans / Vocabat ipm dñm Eugenium Necnon etiam sce Romane ecclie Cardinales conuocabat ut in hanc Cumrate Basilien̄ omnibus securam ac

alijs ecclie filijs aduenirent saluti ecclie in tanta necitate consul
turi et sup omnibus agendis tam in facto grecorum quam in alijs vna
muniter prouisuri. Quod si fcm fuisset sicut sincera intencione deside
rabat hec sca Sinodus non iam tantis procellis agitaretur xpiana
religio omnaq; sedari et pacificari potuissent. poteratq; hoc modo
uera vnitas et tranquillitas ecclie dari. Illi uero timentes ad scis
ma ppetrandu pruperunt. illiq; scisma faciunt qui ab vnitate ecclie
congregate se segregant. Sed quid ultra in rndendo illis que apud
Ferrariam agunitur insistimus. Licet enimbi conuenientes tractant
loquantur aduersus hanc scam Sinodum eiusq; supposita et eas quas
appellant Sessiones celebrare conentur vnico uerbo omnia soluuntur
omnia distribuuntur hac vnica ueritate declarata uelut vno sole lu
cente omis factorum illorum et dictorum riuuli exsiccantur. ppa Concilium
Basilien sine ipius consensu dissoluere aut de loco ad locum mutare
non pot. hec ueritas fundata est supra firma petram aduersus qua
dns Eugenius tantis temporibus decertauit. cui etiam semel cedere aperte
compulsus est. Omnes illas fulminationes penarum que aduersus ipm
Basilien Concilium supposita eius et adherentes eidem pmulgantur
irritas fecit. hec illud conuenticulum in conspectu dei et hominum psternit
hec cum ceteris aggrauantibus dnm Eugenium suspensum fecit esse ab
omni administratione ppali. Ad cuius suspensionis declarationem
quam iuste post monitiones et dilationes congruas processerimus
ex alijs nris decretis et Eplis euidencius constare pot. p que etiam
omnibus satisfecimus que aduersus hanc scam Sinodum et processus
ipius dns Eugenius inducere conabatur. Verum adhuc ipe postq;
ab omni administratione ppali suspensus est supposita huius sancte
Sinodi grauibus penis necnon etiam dilectos ecclie filios Ciues Basi
lien afficere nititur si ipam scam Sinodum diutius sustinuerit
victualia et alia necaria ad vsum hominum denegari iubet quod ipos
viuentes necare est. ac denique alia portantes ad hoc Concilium
spoliari et eorum spolia cedere primo capientium occupanti concedit
Et quid hec omnia ualent etiam si multo adicerentur grandiora
dum ab illo fiunt qui ab omni administratione ppali suspensus est
Ut quid frustra tam uehementes ictus illo gladio iubrare co

natur qui iam a suis manibus prouide ereptus est. Post hoc tamen
subiecit omnia relaxari et pro infectis haberi uelle quo ad illos qui infra
terminum per eum assignatum obedientes fuerint. Omnia remitti uult dummodo
sue uoluntati hec sancta Synodus obediat. Fuissemus autem et nos parati
sue complacere uoluntati si non repugnasset ueritati. Sed non potest
eadem sancta Synodus illum deserere qui est uia ueritas et uita ut hominis
morituri impleat uoluntatem. Non potest consentire ut solidam ueritatem
ecclesie in uacillationem adducat et stabilitas et firmitas ueritatum
quas ipsa ecclesia declarauit victa reddatur. Quibus prostratis nec pax
nec ordo nec decor in xpiana religione manerent. Et cum iam ante
quadriennium aduersus ipsam dissolutionem presentibus etiam hic ut pre
missum est pluribus sancte Romane ecclesie Cardinalibus et sedis apostolice
27. legato dicemus. Maluimus mori quam tanto errori per ignauiam cedere.
Hic articulus de quo disceptamus fidem concernit qui sine interitu
salutis negligi non potest. Non possumus nunc dicere faueamus errori
salutem nostram negligamus. Non debemus esse homicide animarum nostrarum
et aliorum fidelium ut dominum Eugenium et successores suos ponamus in
possessionem dissoluendi generalia Concilia contra consensum ipsorum
et ipsis nullatenus obediendi. Nec id tolerandum est ut sub umbra ad
ducendi grecos in ferrariam et locum sue uoluntati deditum aut quas
cumque practicas auctorem uniuersalium Conciliorum conculcet ueritatem ac
stabilitatem ecclesie prosternat et sub colore prosequendi modis excogi
tatis ea quorum futuri euentus incerti sunt ex nunc certam confusionem
et plagam grauissimam uniuerse inducat ecclesie fidem nostram ledat.
Reformatioque ipsius ecclesie quam tantis laboribus pro honore dei cre
atoris nostri et animarum salute tam diu quesiuimus forsitan subpri
meretur. Cuius executioni si operam dare dominus Eugenius uoluisset
nec in hoc tempus differre neque locum alium pro benefaciendo et defor
mitates abusuum cum effectu tollendo expedire oportebat. Prosecuta est
igitur sancta Synodus et prosequitur ut electiones prelatorum per singulas eccle
sias canonice celebrentur iuxta dispositionem sacrorum canonum per quos
grex dominicus in salutem ut dignitates ecclesiastice et beneficia sine
interuentu pecunie date uel promisse conferantur ut sacrosancte Romane
ecclesie Cardinales uirtutibus et scientijs precellentes de singulis re

gionibus ꝓportionabilr assumant qui toto orbi salubriꝝ consulere
possint electionesq; summoꝝ pontificum ad vniuerse ecclie salutem
debite celebrentur / officia ydoneis ministris p eos ad quos ptinent
assumentur / In causis et finibus mouendis viuacq; sua seruetur
iurisdictio et non confundatur ordo ecclasticus / non uexentur ho
mines muste nec persone destruant non exhauriantur extra
modum regnoꝝ ac puncta peamie sed oma ordine debito in ecclia
disponantur ad honorem dei et salutem animaꝝ decreta q; salu
berrima super hys et alijs plurib; rebus super reformatione ecclie
dei in capite cum membris edidit hec sca ☞ modus que no sic pmitter
frustrari Quantas nere exhortationibus et admonitionib; ipm
dim Eugenii iam multis annis ad hoc exercitauimus ut se et
alios in viam salutis dirigeret quidq; sup hoc egerit rerum
euidencia monstrauit Desinat igitur aut nos allicere blan
dicijs aut comminationibus deterrere ut ueritatem deseramus
Sr seruat quem ps exaltio orabimus omipotentem deum qui sas
pribus nris victoriam inspirauit oma tollerandi p defensione
catholice vnitatis ut et nobis fortitudinem ꝓbeat adipiscendi vnitatis
et ecclie sue sancte consecutionem et usq; ad aiam et sanguinem
resistendi in quem firmiter et sine vlla cordis hesitatione cer
nimus animam ꝓiacula fiducia / Desistat ipe dns Eugenius p reuerentiaꝫ
dei et integritate fidei que semp in latina pmansit ecclia et sub
lationi ppetrari sasmatis ab intentatis conatibus cui nec victu
alia nec nēcria tolli nec quicqua quod sum sit eripi exquisitum
sed ut acquiescere vnitati ut ecclam debite gubernari assentiret
et ea efficeret que essent p ipius et alioꝝ salute / ☞ sed et omes et
singulos qui ferrarie conuenerunt cum omi caritate rogamus
attentos ut ab incepis que forsan sinistre informati aut non
satis oia aduertentes attemptarunt celeriꝝ desistant et ad ue
ritates fidei defendendas pariꝫ nobiscum in vnitate spus con
nugantur nec ita complacere querant uoluntati cuiuscq;
ut uelint offendere deum creatorem cunctoꝝ / ☞ si qui uero in
rebellione pstiterint coget nos xpi caritas et zelus iustitie ultra
penaꝫ declaratione aduersus eos illuc conuenientes et mittentes

quam dudum solleuni decreto fecimus etiam alia grauiora in ipos
que digna fuerint exequi. Omnes tandem uos xpi fideles quibus
huius sancte Sinodi sincera intentionem p defensione ueritatis
planis et simplicibus uerbis apire duximus p uiscera mie ihu
xpi requirimus ut in consciencia pura et fide non ficta ecclam
matrem cunctorum que uos regeneraut in spem uiua hereditatis
eterne adiuuare et ueritate ipius omni fauore et auxilio defendere
ac sustinere curetis p honore dei et animarum uarum salute et uobis
adiuuantibus ipa petri nauicula maturius in portum tranquil
lum pducatur ut non solum aduersus eam contrarie tempesta
tes preualere non possint prout nec adiuuante dno poterunt
Sed nec diutius eam ualeant conturbare orantes sine inter
missione prem uiarum ut gressus omni dirigat in uiam pacis
ueritatis et salutis Qui est benedictus in secula seculorum
Dat. Basilee in congregatione nra generali. Id a Martij
Anno a Natiuitate domini millesimo quadringentesimo
tricesimo octauo

Rnsio Sinodalis ad cedulam prestationis contra processum
XI ppe facte per Oratorem ducis Mediolani.

Sacrosancta generalis sinodus Basilien in spu
sancto ltime congregata ulem ecclam reputans
Ad futura rei memoriam Legisti per hos dies
coram deputationibus huius sacri Concilij cedula
quandam francisce de Barbauarijs Orator illustris principis
ducis Mediolani quam ex auditu ipo satis omes intellexerunt
ex sciencia aut deliberatione eiusdem ducis aut sui magnifici
consilij minime pcessisse Cum de quadam Citatione valuis ma
ioris ecclie Basilien affixa pridie Kl. Septembris immediate sequ
tis tantum tres dies effluxerunt Quibus de Basilea in Me
diolanu et rursum de Mediolano in Basileam pficisci nequa
quam possibile fuit. Nec pterea existimandum est ipm ducem
illustrem qui semp singulari deuotione et ueneratione hanc scam
Sinodum ac eius auctem colere curauit omnia dici iussisse que i
pfata cedula continentur. Ad ipa tamen fauente dno rudere

et de actis in hac sca Synodo reddere rationem parati sumus Co
memoras in primis nos conuenisse ꝑ pace popli xpiani / pro
tollendis hereſibus / et reformatione coꝝ que in orbe geruntur
Verum quidem hec est et quos labores hijs rebus iam per plures
annos impendimus tute noſti et totus orbis conſpicere po
tuit. Quot em legationes in Bohemia in greciā tranſmiſerim⁹
Quanta oratoꝝ uroꝝ ad pacificandos principes ꝑ Germaniam
galliam Italiam conſtitutos manſerit / quantos ſumptus q̄n
tasq; uigilias et fatigas earū rerū gratia ſubierim⁹ non fa
cile ꝯprimi poteſt Sed et quot decreta ſalubria aduerſus ea que in
orbe male geruntur ediderimus / quantis inſtantijs laborandum
ut in ꝯfectionem ducerentur et papie apud dum Eugenium ipſam
q̄rum qui primus Canones ſacroꝝ Conciliorum obſeruare et exequi
habebat / ac ceteros ad coꝝ obſeruantiā inducere ſanctitatiſq; ex
emplum ſe actis ondere ſatis ꝑ orbem publicata ꝯtulit Et ſi
fructum optatū non adhuc adepti ſumus ſatis omnes conſpicuum
quis hom papie huic rei impedimento ſit. Subijcias ꝓterea fran
ciſce uelim dolendi deflendiq; caſus grauiorem querelam dum
ais Non attendi preces principum petentiū ſupſederi a peſſimis
aduerſus Romanū pontificem et illos qui apud eum conſilium ſui
mchoatis quinimo ipos magis et magis indies urgeri. Ex quibus
depoſitionem ipius Romani pontificis et alterius electionem nō
ſecuturas eſſe dicis atq; exinde ſalina graue et plurima diſcri
mina populo xpiano immineꝝ. Attende in primis quanta benig
nitate hec ſancta Synodus ꝓcibus principum xpianoꝝ in hijs
negotijs huiuſq; condeſcenderit iam decimus quartus menſis
abeo die uoluitur quo atatio aduerſus ipm pontificem decreta eſt
ut eccle dei oppreſſe maximis neceſſitatibus ꝓpter Reformationis
contemptu et ſcismatis introductionem ꝯ altius piū conatū ꝯtra
tione ꝑ eundem Romanū pontificem iam tunc diſpoſita ꝓuideret⁹
Contemplatione mclite memorie Sigiſmundi Imperatoris data fuit
menſe Octobꝝ ſexagintra dieꝝ dilatio. Quibus elapſis rurſum a
peritis per plures Citationem inchoate tempe multo ſupſeſſum eſt
Aduenit deinde tempus quo Suſpenſio ipius Romani pontificis ab

oñ administratione ꝑpali xxviij January facta est propē pulsam dis
solutionem et translationem huius sacri Concily Basilien in ferraria
casu quo contra ipm aut aliquē ꝓsidentiū oratorū suoꝝ qui in hoc con
cilio fuerant ꝓcederetur aut fieret aliqua nouitas ꝑ eundem factam
et declaratam xviij mensis septembꝝ adeo aperte et enormit cōtē
decreta Concily Constantien et ultus attemptatam ut nulla possit
tergiuersatione excusari atq; etiam propē illam erectionem altius
pulsi Concily contra omnem formam ꝑdictoꝝ decretoꝝ de facto iē
die mensis January inchoata virgebat decretoꝝ sancto
ut si hanc suspensionem p duos menses sustineret ipe dns Eugenius
animo indurato ad depositionem eius ꝓcederetur Quid fm sit
ab illo tempore contemplatione primapum catholicoꝝ quanta di
latio habita sit in rebus luce clarius constat deponendus uenichat
dns Eugenius post vicesimaquartam marcy mcta decretoꝝ sanct
onem iam fere menses exinde lapsi sunt et adhuc ꝑdurat expec
tatio Non potes mficiari quin certum depom poterat Non opus
erat ulteriori processu no examinatione testiu et eo solo capite qđ
suspensionem notorie sustinuerat per duos menses animo indura
to vt quid putes hanc seam ꝭ modum tantis postea distulisse tem
poribus nisi ut ꝓbus primapum catholicoꝝ benigne faueret ut ea
amen conspicerent si pendentibus dilationibus dns Eugenius reuer
teretur ad cor siad reformationem efficacit capescendam et in rea
lem execationem tam in curia eius qua alibi deuitandam propt ho
norem dei et salutem animaꝝ si ad tollendum scisma introductum
ex alterius pulsi Concily erectione si ad recognoscendam eccliē con
gregute et sacroꝝ vniuersalu Conciliorū auctoritatem sua mens
naret animu Quid autem ultis pendentibus dilationibus egerit
attente consydera et merito dices quod primapu cedule tue ferebat
O dolendu o grauissimu o deflendum casum Quis enim no ploret :
Quis no amarissimos ꝓferat gemitus dum intuetur auctem
sacroꝝ generalium Conciliorū que neruus est conseruationis vni
tatis fidei sacroꝝ qcanonu et ecclastice disciplne nue ꝑ cuiuspiam
mortalis hominis uoluntate miserabilit ꝓsternt et conculcari. Sed
quo pacto arguere potis sanm synodum francie si dicā Romanā

pontifex acerrime impugnat ipa in sui defensione suos processus
iustificat in manifestationem ueritatis. Suggerunt auribus princi
pum et aliorum oratores ipius Romani pontificis falsas calumpnias i
citatione aduersus eundem decreta fuisse confictas Examinari
iubet sancta Sinodus testes plurimos ——— sup ueritate et no
torietate eorum que in ipa citatione posita sunt in defensione et iustifi
cationem sui Nunquid hoc reprehendere vis et potius diligis ut eade
sca Sinodus se ubique in iuste infamari et de calumpnia accusari per
mittat Neque ex hijs conqueri debes ad depositionem festinari cum et
si festinare uoluisset eadem sca Sinodus sine hijs dudum deponem
illam ut pmisimus efficere potuisset. Quid uero mali e si deputati
huius sce Sinodi aut maior pars ipsorum aut duo ex ipis sicut eis
comissum est dum in examinatione procedunt quanda citatione
affixerunt ad recognoscendum Sigilla et Instrumenta stilum in
hoc iudicialem seruare uolentes que minime seruare tenebantur
Nosse etem debes Romanum pontificem in citatione aduersus eum
iam dudum decreta fuisse citatum ad omes singulos actus neque
ulteriorem citationem esse necessariam Quid rephendis si exhundanti
hac nouissimam citacoem fecere deputati Quid terminum breue assignatum
causaris quasi in termino quolibet citacom in longinqua et diutur
nam expectatione decernere opus esset postqua semel ad omes et
singulos actus citatus extitit Sicque omes ille obiectiones facile
euacuantur quas aduersus hanc nouissima citatione exaggerasti
Obicis eam in die feriato esse factam. Sed si recte aduertas altero die
facta est qui non feriatus erat sed affixio eius idcirco die dnico fta est
in ualuis maioris ecclie Basilien ut in plurimorum noticiam deue
niret Vnde patuit eam non fuisse clandestina sicut i obiectione al
tera dicere uidebaris et ipa scripta tua edocent satis ipam in eorum
noticiam deuenisse qui contradicere uoluerunt Nec pterea illi
rumore rndere conuenit quem apud multos dicis esse de deputa
tis qd suspecti sint Romano pontifici cum ad eam rem viri pro
bissimi electi sint omni exceptione maiores aduersus quos nulla
iusta causa suspicionis allegata est nec in leui rumore fundame
tum facere debuisti p tali contradictione in sinodum vniuersalem

suſcipienda. Quomodo aut hanc maiam obiciis non fuiſſe cōcitatam
ai pluribus qui ſcire potuiſti longe ante pridie quam illa citatio fie
ret fuiſſe p omes deputationes galiq̄ concordit̄ ḡdusu ut proceſſus tm
cernens Romanū pontificem ultius cōtinuaretur et p̄ficeretur
Illa uere declaratio priuationis ceſſerat apud ſummū pontificem
qua allegaſti ea ſolum amplectabatur et p̄ſequebatur quantum
ad priuationem dignitatibus et bñficijs attinet que dudū aliis
decreuis huius ſancte Synodi et p̄ſertim in decreto octaue ſeſſionis
m̄cipiente Sicut vnica iam ante quinq̄ annos p̄mulgato ordi
nata fuerant. cuius decreti uerba ſunt hec. Siquia uō p̄ſona eccli
aſtica etiam ſi ſancte Romane eccle Cardinalis aut alia quecuiq̄
cuiuſcuis ſtatus gradus aut cōditionis exiſtat Bononiam uel ad ali
quem locum alium ſub nomine generalis Concilij iſto durante p̄ſu
mat accedere uel ibi manere ſententia excōmunicationis et priua
tionis om̄ dignitatū bñficiorū et officiorū et inhabilitationis ad ipa
maurat ipo fro & de dignitatibus beneficijs et officijs talium p eos
ad quos de iure ſpectat libere diſponatur hec in decreto p̄dicto. Quid
plus operata eſt declaratio generalis quo ad diſpoſitionem libere de
offitijs et beneficijs faciendam quam ibi decretum fuerat / ſed man
ſuetudine ſemp utens hec ſancta Synodus dum multa huiuſ bñficia
impetrare conarentur ordinauit ut a collatione talium uſq̄ ad
quadraginta dies ſuſpenderetur quatenus iam longo tempe poſt
uarias admonitiones expectati ſunt. Sed quo tempe deus attē
tius conſidera. Subiungis in crone tua qđ quidquid circa depoſi
tionem feceritis in debita ueneratione et obſeruatione ſemper
habebitur. Quomodo igitur ea que circa depoſitione facta ſuntet
fiunt ita reprehendere conaris. Predixiſti miſip uentura eſſe mem
uenenda plurima ſi Romanus pontifex depoſitus fiat. Que aut
futura ſunt deus ipe cognoſcat. Sed an fiet depoſitio uel non fiet
depm non agitur, ꝓceſſus continuatur ut uſtica huius ſce
Synodi ad hoim conſtantiam manifeſtetur. Dudum ut diximus etia
abſq; vltiori deductione ꝓceſſus potuit fieri depoſitio. Videmus
mala plurima p conciliationem auctis eccle et ſacor̄ conciliorū
exoriri. Errores inſurgunt et aduerſus determinationes vtis

Legisti

ecclie in materijs fidei plures iam sua dogmata impune assere au
dent censure ecclesiastice contempnuntur decreta et sacri canones
vilipenduntur atq; exinde vicia laxatis frenis p orbem debachan
tur discordie divisiones scismata in immensum iugent Quelibet
uere uacans ecclia duos patronos habet unus eligitur alter per re
seruationem prouidetur omnis inobediencia omnis transgressio iam
p orbem eleuatur Quod sca Sinodus ordinat Romanus pontifex
inficit quod ipa ligat ille absoluit Conscie xpianorum in magnum la
berinthum precipitiumq; ducuntur et quasi ubiq; excomunicationum et cen
surarum vinculis iam animarum copiosa multitudo alligatur Judicialia
q; detrimenta xpianitas vniuersa sustinet dum nulla fit abusuum
correctio et vicia dimittuntur impunita. Sed et omnipotentis iudicis
ira quam peccatorum multitudo concitauit multis iam modis flagel
lare conspicitur populum suum ut conuertatur ad penitenciam Et si hoc
Concilium tantis laboribus congregatum et continuatum absq; alia
rerum dispositione p resistenciam Roman pontificis aut quicquam
aliud superueniens dissoluatur Quanta putas vniuerse ecclie totiq;
xpianitati desolationem et confusionem fore secuturam Quid aut
in hac pplexitate rerum agendum sit Quo pacto ecclie prouidendum
non facile existimare potest humana consideratio Sed spandum est
in misericordia omnipotentis dei qd hanc sinodum in suo nomine congrega
tam in eam partem diriget que magis bn placita erit sue maiestati
Et qd sinodus ipa dictauerit cuius notoria est auctoritas id omnes am
plexabuntur qui ecclie filij obedientes esse uolunt Qd si in ea re
huic sancte Sinodi obediendum non arbitraris quam tamen vlem
ecclam reputare in ipa tua cedula censueris sed vnumquemq; princi
pium aduersus synodale iudicium pprio iudicio putas miti debere
Et ex alia parte dicis omnem pratem ademptam esse summo pontifici
et hoc tantum sibi relictum qd nudum et inane pontificis nomen ht
Ita ut uerius ymago pontificis quam pontifex dici possit Adicies
qd omnis administratio ad hanc scam Sinodum deuoluta est Vbi
iam obediam ecclie positam putabis si nec sinodo iudicanti nec
Romano pontifici obediendum arbitraris Que deinceps erit sa
crorum Conciliorum auctoritas si vnusquisq; illorum iuditijs in reformatione

capitis et membroꝝ obediat quando uelit quando non uelit no obe
diat Aut prius quam aliquid iudicatu sit de no obediendo p̃testetur
Nisi eo modo sinodus et eo tempe iudicet quo ipe conuenire arbitra
bitur p̃ferens iudiciu suu iudicio ulis eccle mtantis tam ardus
rebus. hec quidem franasce ualde piculosa sunt in xpiana religione
et eccla dei et quid in se importent alio tempore potit latius apiri
Nec credimus illustrem dnm tuu qui eccle deuotissimus et obedien
tissimus semper esse spatur talia suo nomine dici aut fieri uelle
Potius te o franasce humilr sicut decet eccle filiu consilia tua et au
xilia subministrare decet et sine mtimissione orare cum ceis fidel
bus ut xpc hanc sanctam synodum et ecclam suam dirigat in agendis
quam aduersus sinodale iudiciu p̃testari / quod an futurum sit uel
quale futuru sit ignoras atq; p̃figere modos mundi sali consilio et
tua sententia qui si no obseruentur aut vis aut scientia omia in
irita inualida et nulla esse etiam p̃testaris / et impigis huic sce
synodo impetuosam Romani pontifis depositionem que an ad
depositionem procedet uel qualiter et quando nudum ipe cognoscas
Ad pacem nos multis quam unqua post longeua adeo expectati
onem uel tua deuotio uel alius quilibet attulisset aut ea impedim
undemus impugnationem omnium huius sacri Concily et mu
niuersi eccle turbationem grauissima / sacrilegaq; continuatione
mi altius prisi Concily p̃durationem / pacem uero mime conspicamus
quam sumope desideramus et p̃cimus assecutione spata hucusq;
distulimus et differimus eam proferre sinam quam uelim supius
p̃missum est ferre poteramus. Sed neq; dilationibus continuis t
magnu grauamen uniuerse xpianitatis resistere diu semp poterunt
sicut p dispendiosas missiones p̃cessum ad principes hinc inde dispe
sos et longinquas expectationes agendum tua insinuat oratio que
tamen intra se repugnanciam quandam gerere uidetur dum
queritur p̃cessus huius sancte Synodi ad uniuersos principes mitti
et nichil omnis ipos p̃cessus complen aut ulterius dedu no uult
et quomodo fieret ut mitterentur si nec prius complerent et
p̃ficerentur ut in conuenienem forma ordi possent Ut itaq; fine
ira rusio accipiat neq; pacem recusamus neq; de depositioe facienda

quidqua adhuc certum determinauimus Necullatenus ꝑtestatione
ꝑte factam aut similes — 2 — 2 ob supiores rationes admittē
possumus nec admittemus quinymo si in hac forma protestationis
ꝑsistere uelles quod non spamus oporteret nos ꝑ defensione ecclie dei
et auctis eius ad alia iuris remedia recurrere. In rebus aut agendis
sic fauente xpi gracia procedet hec sancta sinodus ut nec illustris
princeps tuus nec quisquaz fidelium possit cum rone conqueri. Dat
in congregatione nra generali xiij. kl. Octobr. Anno
a natiuitate dni Millesimo quadringentesimo tricesimo octauo

Rusio Sinodalis ad cedulam pntatam in deputationib⁹ ꝑ Oratores principum super mutatione Concilij in alterz ex tribus locis etiam si papa et greci non consentirent

Sacrosancta generalis Sinodus Basilien in spu sancto ltime congregata uniuersalem ecclam repntans ad futuram rei memoriam. Audiat ura caritas Venerabiles et circuspecti Oratores Serenissimoꝝ Regum Romanoꝝ et francoꝝ atqz etiam ceteroꝝ Regum et principu qui ꝑ hos dies huic sce Sinodo Basilien pntes affuistis ea que sup rebus ꝑ uos ꝓpositis zelus domus dni nos in auxilio ipius diuine pietatis confidentes rndere urget atqz compellit. Comendamus quidem in primis et ipoꝝ principum uroꝝ piam deuotionem et uram ad bonu uniuersalis ecclie in quod pariter uniusa nra uota et desidia sedulo aspirant. Quid enim aliud hec sca Sinodus tantis tamqz assiduis laboribus iam ꝑ octo fere annos continuatis efficē cupit nisi ut ecclia xpi et salubri dispone regatur et optima pace ac tranquillitate refloreat Sed et nos et uos auxiliante pacis et salutis auctore xpo ihu tandem id consequi ualeamus qd oms comuni assensu optamus. Non supuacuum erit de necitatibus et piculis in quibus ipa uersatur ecclia quidquaz dicere que et si alijs nris decretis et eplis magna ex parte comemorata sint tamen hijs iam ad memoriam cunctoꝝ recent deductis et plenius intellectis salutaria remedia facilius inueniri poterunt et efficatius pstari. Non latet discretiones uras quanto conatu iam tribus Concilijs generalibus Constancien Senen et hoc pnti Basilien

XII.

elaboratum sit pro pacifico et ordinato regimine sub lege dni et cano
nicis regulis disponendo ut non per varios abusus assidue increscen
tes ipe status ecclesiasticus decolorari et in deteriora ruere sineretur
in offensam divine maiestatis et periclitationem confusionem atque
turbationem maxima universe xpiane religionis Neque inficiari
possumus adesse beneplacitum divine voluntatis ut hec restauracio
decoris domus dei et reformatio salutaris ageretur pro qua efficienda
iam hec tria generalia Concilia in spu sco ltime congregata fuerunt
Pro ut ipi summi pontifices et universi ecclie ministri atque etiam reges
et principes xpiani professi sunt et omnis plebs catholica cognovit
Ut dolorum pncium originem aperto sermone dicamus pro hac una
causa reformationis ecclie in capite et in menbris quam cum aliis
opibus extirpationem heresum et pacificationem xpianorum princi
pum concernentibus hec sca Synodus multa sollicitudine et vehe
menti instancia prosequi cepit. Tot et tanta perturbationum genera
que conspicitis adversus eam excitata sunt. Cum enim decreta
salubria sup celebrandis electionibus platorum tollendisque exactio
nibus que sub pretextu annatarum in collatione dignitatum et benefi
ciorum ac ecclarum provisione intervenire solebant. Atque insuper de
platis non transferendis invitis de terris ecclie Romane non
alienandis et alia quedam edidisset sperans dnm Eugenium papam
quartum non solum ea amplecti et maxime exequi Verum etiam
ceteros verbo et exemplo ad observancia sacrorum canonum inducere
presertim visa adhesione qua huic sacro Concilio prestiterat. ubi ex
presse affirmabat ipm Concilium debere continuari et progressum
habere debere ad reformationem ecclie in capite et in menbris
ac pertinencia ad ea. Idemque Concilium pure simpliciter et cum effectu
ac omni devotione prosequebatur ut dicebat et intendebat prosequi
sicut in lris suis patentibus more Romane curie bullatis et
per Cardinales sce Romane ecclie tunc apud eum consistentes
subscriptis atque in nra synodali Sessione sollenit presentatis et
publicatis lacius continetur. Vidit aut deinceps hec sancta
Synodus qd quasi passim electionibus obsistebat reservationibus
contrariis utendo exactionesque pecuniarum in collationibus beneficiorum

Audiat. v. caritas

et dignitatu magis indies accrescebant in illaqueatione animaꝝ de
pauperatione regnoꝝ et prouinciaꝝ violatione uoluntaria sacro
rum canonu et parupensione auctis Concily generalis a que ca
nones ipi edita erant Vnde futuroꝝ concilioꝝ generalu parupensio
et grauis contemptus imminere uidebantur. Nec sic tu cessaut sca
Synodus a pcautione inchoan sassum opis reformationis eccle
ut uoluntan dni dei sui pro uiribus obsequetur. ꝑ mulgan fut
canones de numero et qualitate Cardinalu de restringendis sup
uacuis reseruationibus beneficioꝝ de sublatione multitudinis
graciaꝝ expectatiuaꝝ et causis in partibus ubi oriuntur ordiate
tractandis Necnō et alia plura salutem ac tranquillitate tōi eccle
concernencia multoq ampliora eri breuiori tempe propublica sa
lute edita fuissent si non grauissima impedimenta obstitissent q̄
hinc sce Synodo quasi assidue pauram fuerut Quantu uero et
canones ipos et auctem condenas reuerentis fuit sumus pontifex
facta proch dolor nimis in aduersum multiplicata restantur ad
monemis est plurib⁹ uiabus cum omi caritate et animu suu ad
eoꝝ obseruancia inflecteret que ꝑ salute gregis dnica statuta erat
nec ptatem sibi datam in edificationem eccle uerteret in de
structionem et ne in quibusdam sup minus sufficiens pusio
tempalu aliqua puderet excusationem obtulit et sca Synodus
si indigeret conuenienter pusione exhibere dum animu ad
obseruatione decretoꝝ synodalu uideret benigne inclinatu ꝑ se aut
quod dolent referimus minus dure in aduersum obstitit soluebat
q in sup quos ligabat sca Synodus et ligabat quos hec soluebat
quibus exrebus plurima scandala diuisiones et sasmata tam in
ecclys particularibus tu in generali facto vniuersalis eccle exor
ta sunt Visus est in hoc unu uehemēt aspirare ut hoc Concilu
sic reformationis inceptu abrupere et aliud in ea parte stabile que
sibi magis placeret erigere posset ubi omia magis ad sua libi
tum tractarentur quod nec beneplacito dumne uoluntatis con
sentaneu nec salui dnica gregis nec conseruande auctis sacroꝝ
canonu accommodum attentis ꝑfati dni Eugenij actibus hec
sca Synodus extimauit Cum uero suu in ea re desideriu explere

aliter non posset ipe dns Eugenius cogitauit sub vmbra grecorum
hoc tandem assequi quinquidem antea uoluerat ut cum eis gre
cis in Constantinopoli conuentio fieret Jamq; Orator suus cum
Imperatore Romeorum ita fiendum esse conuenerat si hoc scte sinodo
placuisset. Verum ex hoc graue periculum fide catholica iudicauit
posse imminere si in eo loco tam remoto ab ecclia latina i faucib⁹
turchorum constituto res ille concludi et tractari haberent Sed
dum eadem ipa Sinodus in eo pposito pseuerauit ut grecorum
iporum in regiones istas occidentales procuraretur aduentus
locumq; nominauit in quo iuxta conuentiones cum eis habitas
de iporum ageretur vnione. Nam et singulariter pro vnione grecorum
et orientalium prosequenda eadem scta Sinodus inter cetera fuit a prin
cipio congregata ac insup pro expensis necessarijs subsidia ex
quisiuit tum ab vniuersis fidelibus populis per indulgenciarum
largitionem tum singulariter a ciuibus Ammonen per mutu
atione. Nouit deus quanta impedimenta ex parte ipius dni
Eugenij et suorum in hijs prestita sunt ut tandem deficientibus pe
cunijs et subsidijs sacro Concilio in ea parte Italie quam ide dns
Eugenius desiderabat transire cogeretur. Sicq; per medium auri
et argenti in quo preualere sperabat facta Concilij et ecclie in sua
redigeret uoluntatem Sed cum diuina miseratio nec in hijs ne
cessitatibus Concilium desereret subsidiaq; tum ex mutuo Am
monen tum ex deuotione populorum suppeteret quorum ope sancta
Sinodus suam legationem in Constantinopoli pro conductione
grecorum transmittebat. Nec sic prochdolor cessauit idem dns
Eugenius aliud Concilium prout ei libitum erat uelle erigere
et grecos perduci facere in locum qui sibi placebat nullatenus
electum per hanc scam Sinodum sicut ex conuentionibus inter
ipam et eosdem grecos habitis et per ipm summum pontificem ex
presse approbatis eligi et nominari debebat Quodq; singula
riter aduertendum est non solum conuentioni habende in loco per
Concilium nominato obsistebat ymo et eum locum qui per suos pre
sidentes licet nulliter et de facto sicut in alijs nris decretis et
eplis lucide ondimus nominatus erat quiq; pecunias et galeas

ptinc parare conabatur recedat ac recedant. Audit aut hec scā si
nodus exclare salsima grauissimu iam partu ruit p altius pnsi oaly
contra hoc uerum Concilii et alcaris contra altare dispositi erecti
onem ad quam pficiendam ipe sumus pontifex iam defacto alias ga
leas alioscz oratores in greciam transmittebat in contemptu illoꝝ
qui ex parte Concily missi erant vide picalosissima gregi duco vasti
no pabatur et pplexitas animoꝝ irrepabilisqz iactura auctoritatis
sacroꝝ conciliorꝝ et canonꝝ sinodaliu immebat dum sic aut
ecclam scindere aut ipius ecclie facta in suis habita uoluntatis redi
gere sumus ipe pontifex conari videbatur Non potuit dissimulare
Sinodus que multum pacieñ fra sum pontifices aduersus eius
decreta et bonū regimen ecclie in spualibus et tēpalibus longo tpe
sustinuerat quominus ad eius euocatione et oratione procederet
Recepta etiam prius informatione sumaria sup hys que de abusib⁹
specie symoniace labis hinibus alienatione cap et destructione plu
rimū terraꝝ Romane ecclie ac alys in iro citatorio sinodali ple
nus designatis fama publica ferebat ut prius quaꝝ nulla illata ecclie
auctoꝝ matri ualidioribus incrementis aggrauarent sup eiusdez
ecclie regimine opportuna quererentur prouisio Quid autem egerit
uocatus ad sinodum pro deo attendite. Non solum non uenit imo nec
minimū seruulum mittere dignatus est neq; no mitte contentus
fuit verum insup sinodum ipam auctē aplica et ex plenitudine pta
tis ac exerta sacraa in ferrariam se transferre dixit cuius que vir
tute citatory sinodalis in aliquo pcederetur aut fieret aliqua alia no
uitas contra eum aut contra aliquem sacrosce Romane ecclie Cardi
nalium aut contra aliquem psidentiu Oratoꝝ suoꝝ qui in Concilio
fuerant exceptis annis Bohemoꝝ p triginta dies durarent Basilee
tractanda Cum alt suoꝝ psidentiu protinc Archiepus Tarentin que
in his primisse translationis nominatur ad iudicū sinodale uocatus
esset occone certaꝝ literaꝝ super quodam pmisse decreto confectaꝝ de quo
eadem translatione mentio habita est quas tamen literas falso et clam
destine bullatas fuisse constitit prout in decreto vicesime septime ses
sionis huius sce Sinodi extat declaratū cognoscebat ipe dns eugen⁹
esse verum et minime Concilii in Basilea et expresse tam ipe quam

sui p̄sidentes ipm in eo loco firmu p̄sistere debere condixerant et con
firmauerant saltem usq; ad aduentum Imperatoris et priarche grecor
in ultimu portum citra marinu. Et si interim aliqua necitas mutan
di locum supuenisset mutari debebat Concilium in locum pp̄inquiore
eiusdem nationis iuxta decretum Concilij Constancien quod incipit
frequens. Sicut in conuentionibus firmatis cum grecis expresse
cautum erat. Sciebatq; multiplr fuisse declaratum p hanc scam
Sinodum etiam ex tempe prime dissolutionis p eum attemptate
qd Concilium per neminem cuiuscunq; dignitatis etiam si p̄palis
dissolui aut de loco ad locum mutari sine ipius consensu poterat
quam esse ueritate diuini iuris et articulum qui fidem concernit
frequentius sinodus ipa onderat. Vnde nullatenus tollerare po
tuit eadem Sinodus hanc translationem p̄nsam qua summus ponti
fex no obstan quibuscunq; decretis et Concilij Constancien et istius
Basilien et conuentionibus habitis cum grecis p ipinq; approbatis
et declarationibus factis in materia fidei attemptasse compiebatur
quibus omnibus derogatum esse uelle uidebatur ex eo solo capite
si p̄cederetur contra aliquem suor p̄sidentiu Orator minusq; pot
tantus error in summo pontifice quam in quocunq; uiuentiu tolerari
quanto magis ipm in fide orthodoxa eruditum esse et recte sapere
conuenit. Ne qd absit totum corpus grauis morbus inuadat si
languor non fuit curatus in capite. Videreq; pnt clarissime oms
intellectus hominu auctem sacror generaliu Conciliorum aut nulla
aut minima deinceps haberi respectu summor pontificum si p̄mit
teretur ut concilia auctē aplica transferrent casu quo p̄cederetur
contra ipos aut aliquem suor. Dicit ueritas fidei in sacro Constan
Concilio declarata qd concilium generale uniuersalem ecclesiam repu
tans p̄tatem a xpo immediate habet cui etiam summus pontifex obe
dire tenetur in hijs que p̄tinent ad gn̄alem reformationem ecclie
in capite et in menbris. Ecce citatur summus pontifex sup non ob
seruancia decretor sinodaliu conceruentiu ipam gn̄alem refor
mationem capitis atq; menbror alijsq; ad eandem p̄tinentibus
Ipe autem p̄cipit Concilio ne ultius in hijs p̄cedat alioqn ipm ex
tunc transfert in ferrariam penas et censuras licet tn nulliter

et defco in omes qui post hoc actus conciliares Basilee exercuerint
fulminat. Addidit etiam ut fcm Bohemorum pquo tot milia hoim
intierant eo casu ultra triginta dies non tractaretur in Basilea
ubi Oratores regni Bohemie eo tunc constituti erant, ca quibus
sca sinodus super declaratione articuli de comunione sub utraq
specie gravibus et maturis disputationibus et discutionibus
laborabat. Potestne o venerabiles oratores hanc taliter attemptatam
dissolutione et translatione hec sancta Sinodus tollerare aut sub
dissimulatione transire, ubi p eam dum prima eius dissolutio
longeminus gravis quam hec secunda fuerat ppetrata extitit re
sponsum oratoribus ipius dni Eugenij in rusione sinodali in qua
septem Cardinales aderant et legatus aplicus psidebat hic arti
culus fidem concernit qui sine interitu salutis negligi non potest,
maluimus mori quam tanto errori p ignaviam cedere, hec verba
ibidem dicta fuerunt que nunc multomagis dicenda veniunt ubi
post declarationes super hoc fcas p ecclam post pmissiones ipius
dni Eugenij qd abstineret in futurum a gravaminibus inferendis
Concilio et suppositis eius hec pnsa novissima translatio sub tali
bus conditionibus que nulla ratione colorari pnt et tali tempe
facta est. Qd si oportuit ut prima dissolutionem sine consen
su ipius Concilij attemptatam declararet ipe summus pontifex
nullam irritam et inanem quantomagis de hac iterum at
temptata pnsam translationem hoc agere necce est. Sed ulteriora
psequamur in vim huius translationis novissime idem dns
Eugenius aliam congregatione sub nomine generalis Concilij
apud Ferrariam erexit etiam ante adventum Imperatoris et
priarche grecorum declaratione pmissa qd condicio posita in pre
fata translatione iam erat adimpleta eo qd sua contumacia
fuiat p sinodum declarata dum ad sinodum ipam ut pfertur
nec vnu seruulu mitte dignatus est. Ecce fundamentu erectio
nis alterius pnsi Concilij et altaris contra altare ymo contra vlem
ecclam non solum adversus decreta Constancien et huius Ba
silien Conciliorum verum etiam expsse contra ea que p suos psi
dentes in pnsa decretatione sua nominationis locorum ordinata

fuerant et que in conuentionibus grecor̄ apparatus ut p̄fertur p̄
eundem dñm Eugenium habebant. Considerate mecum iudicio quali-
hoc fieri a falsitate excusari possit p̄sertim ubi iam diudum octaua
sessione huius sancte synodi p̄sidente sedis aplice legato etiā aute
ipius dñi Eugenij adhesionem fiat sollemniter declaratu qđ sicut
vnica est ep̄i ecclia sic no potest ee nisi vnu generale Concilium ipam
reputans et qđ si contingeret alia congregationem sub nomine
generalis Concilij durante isto erigi per summu pontificem no foret
Concilium ecclie catholice sed falsitatis Conuenticulu hec verba
ibidem habentur. Conspiciat p̄ dei reuerentia si post hor̄ p̄petrac̄oñ
causam iustam vino urgentissima habuit sancta synod⁹ decidendi
et declarandi ipm dñm Eugenium p̄p̄am esse suspensum abomi ad
ministratione p̄p̄ali lapsis quatuor mensibus a die pise dissolu
tionis seu translationis p̄ cum ut p̄fertur attemptate premissa
monitione p̄ solleme decretum ut infra illud tempus quatuor
mensiu ipam translationem reuocare haberet subpena ipius sus
pensionis ab administratione p̄p̄ali ipe fac̄ incurrende iuxta for-
mam que diudum in decretis videlicet Sessionis huius sancte
synodi ordinata fuit. Potestne aliquis huic suspensioni c̄ōtradicē
que fra est a legitimo generali Concilio ylein ecclam reputante
et tam ex urgentissimis causis post tantu contemptu decretorum
synodaliu communicationem q; abusiu et deformitatum post tam
grauem lesionem auctis quidā conciliorū quia fide tenemus ex
determinatione vniuersalis ecclie nobis tradita quam quilibet
xpianorum tenetur usq; ad anima et sanguine defendere post
sassina ppetratum propē quod merito sibi obedia subtrahenda erat
dum ut verbis dicamus bti Cipriam se sepabat a collegio sacerdo
tum et vinculo ecclie que casu de Nouatiano dicat idem Cyprianus
qđ ep̄s pratem hre non poterat nec honorem qui epatus nec habe
uoluit vnitatem nec pacem post manifestam contumaciam et aptum
rebellione dum sic ipe summus pontifex notorie et incorrigibiliter
ecclam dei scandalizabat. Que etiam suspensio decretata et de
clarata fuit ante aduentu imp̄atoris et p̄triarche grecorum ad
vltimu portum citra marinu. Nam sup̄dictus timinus quatuor

mensiu effluxerat quo tempore Conciliu ipm adhuc durare in
Basilea nullus quouis quesito colore ambigere poterat. Quid aut
post ipoꝝ grecorum aduentum in erectione cuiuslibet congrega
tionis sub nomine generalis concilij efficere potuit siue apud ferra
riam siue apud quelz locum alterum cum iam ab administracoe
papali ltime suspensus erat uos pclari oratores lucide conspicere
potestis etiam absqz alijs necessarijs rationibus quas latius in alijs
nris decretis et eplis nris deduximus. Et ut adhuc paruper de hac
suspensionis euidencia sumatim loquamur determinationes p
cedentes vniuersalis ecclie in hoc aduertite. Olim Constancien
Conciliu in eo maxime decreto quod incipit frequens pluribus
in casibus decreuit sumos pontifices suspensioni ab administracoe
papali subiacere debere propter bonu vniuersalis ecclie. Et in ea
Sessione quam sup auctte Conciliorum generaliu celebrauit expsse
statuit et declarauit qd siquis etiam sumus pontifex mandatis
statutis siue ordinationibus aut pceptis cuiuslibet Concilij ge
neralis vniuersalem ecclam repntantis contumaciter obedire
contempserit in hijs que ptinent ad fidem ad extirpationem
Scismatis ad generalem reformationem ecclie in capite et in mebris
nisi resipuerit condigne pnie subiciatur et debite puniatur ad
alia iuris remedia si opus fuit recurrendo. Deinde in vndecima
Sessione huius sancte Sinodi statutum fuit qd si sumus pontifex
in futurum attemptaret Concilia generalia actu congregata dissol
uere aut de loco ad locum mutare sine consensu ipoꝝ nisi resi
pisceret infra quatuor menses Suspensionem ab administratioe
papali incurreret ipo facto Et si hanc sustineret p duos menses
animo indurato ad depositionem ipius pcederetur. Subsequenter
in duodecima Sessione fuit monitus pns sumus pontifex ut disso
lutionem Concilij pcum tunc attemptatam reuocaret infra sexa
ginta dies alioquin eet suspensus ab omi administracoe papali.
Postqua hec omia pcesserat ipe adhesit huic sacro Concilio dicens
ipm ltime ab inicio sui fuisse continuatu Non obstante pmissa
dissolutione quam expsse declarauit nulla irrita et inane. Ex
inde Oratores sui ad psidendum in Concilio deputati iurauerat

expresse suis nominibus decreta Concilij Constanciensis super auctoritate generalium
Conciliorum edita atque insuper decreta Concilij Basiliensis manutenere
et defendere. Quis post tanta tamque solida vlis ecclie testimonia
ambigere aut indubium reuocare potest si prefata suspensio per hanc
sanctam Synodum decerni et declarari potuit et debuit quod non solum
clarissime conspicitur, verum etiam illud irrefragabile est quod post
quam suspensionem ipsam summus pontifex per duos menses animo in
durato ad eius depositionem procedere incumbebat synodali iudicio
Sed quantam in ea remansuetudinem obseruauit sancta Synodus quam
benigne supplicationibus vrorum serenissimorum principum condescen
derit vos clarissimi oratores precamur attendite, Iam eandem sus
pensionem summus pontifex per annum integrum sustinuit animo
indurato et ecce depositionem eius vsque ad hoc tempus distulimus
processusque aduersus eum inchoatos tardiori gressu deduci et con
tinuari fecimus expectantes si forsan ad preces vrorum principum
aut aliunde quomodolibet excitatus reuerteretur ad cor et ad ea
que sunt salutis vnionis pacis ac boni regiminis ecclie in spiritualibus
et temporalibus efficaciter conuerteretur si tandem ecclesiam mone
tem et corripientem audiret ne ipsum oporteret haberi iuxta uer
bum xpi sicut ethnicum et publicanum. Quantas uero interim per
secutiones aduersus hanc sanctam Synodum pro salute ipsius laboran
tem excitauit considerate. Quantum in se erat licet tamen nulliter
et de facto omnia supposita ipsius sancte Synodi excommunicare pri
uare inhabilitate conatus est nisi sue prense dissolutioni pare
rent. Interdictum in Ciuitate Basiliensi seruandum statuit
nisi Ciues Basiliensis Concilium ipsum a Ciuitate sua eicerent. Vic
tualia ad nos deferri prohibuit. Et portantes eadem spoliari
concessit atque ipsorum spolia cedere occupantibus. Insuper quoque per
litteras suas more Romane curie bullatas mandauit ut in ipsa
supposita Concilij fieret persecutio tanquam in hostes fidei xpiane
appellans hanc sanctam Synodum perfidam inimicorum synagogam
Postque uenerabilis Epus Visen et dilecti ecclie filij Ludouicus
de vrbe sedis apostolice prothonotarius dyonisius de Sabrioys sacre
theologie professor et Stephanus plouerij decretorum doctor

Oratores nri realr capti fuerunt sumpta occasione p captiuantes
uti accepimus ex mandatis eiusdem dni Eugenij sed dns nobis in
hijs omnibus adiutor fuit p cuius ecclia psecutiones pati non refu
gimus. Scientes qm ipe dns ait Bti qui psecutionem paciuntur
propter iusticiam et quamuis plurima temporalia dampna dispen
dia et pericula nobis afferat in hoc loco tam longi temporis expecta
tio cum innumeris sumptibus et laboribus tamen non possumus
hanc in deum nrm offensam committere ut ecclam eius ruere in
ceptam qz restaurationem sacissime legis sue in cordibus hoim
et necessariam reformatione xpiane religionis deferri atqz abici
necnon uitatem et iusticiam in diebus nris miserabilr concul
cari paciamur. Sed iniam saluatoris nri iugit exorabimus
ut ipam ecclam suam aduersus psecutiones suscitatas assi
due tueatur nobisqz in eo pposito pseuerare donet ut nullus
aduersitatis impetus nulla psecutionum magnitudo nros animos
dimoueat quominus sca opa propt que hec vniuersalis ecclie
Sinodus congregata est in realem effectum deduci pcuremus et
auctem vniuersalium Conciliorum p quam fidei integritas et eccli
astice discipline vigor omisqz regula xpiane uite conseruari
habet sustineamus illibatam non curantes in ea re que nra
sunt sed que ihu xpi et salutis animarum. Alia quoqz plura spalia
de gestis tam p summum pontificem quam etiam p suos qui ad
diuersas regiones missi fuerunt nequaqua p singula come
morare de pnti uolumus sed illam grauissimam offensam
dei nri et ecclie sue atqz etiam humane nature nequaqua ta
cenda est in psonam heraldi Illustris principis pedemontium
ppetratam quem ad greciam pmiserant legati nri qui super
vna galea Oratorum summi pontificis captiuatus et torture ex
positus nusquam comparet et ipm in mare piectum et de
mersum fuisse accepimus. Verum diuina exoramus clemencia
qtus cor ipius summi pontificis ita conuertere dignetur in viam
ueritatis salutis et pacis ut no ampliora de hijs loqui aut
scribere necce sit sed omnibus emendatis ecclia mater cunctorum
de ipius probis actibus in dno gaudeat. Iam uero clarissimi

Oratores ad ea uenimus que sup mutatione loci p celebratione
Concilij nomine uroꝝ principum postulastis Oportunum quidē
fore pposuerunt discretiones ure ut locus alius huic sacro ꝯcilio
tutus et accomodus eligeretur in quo cum grecis haberetur con
uentio seruata ex integro auctē generaliū Conciliorꝝ et huiꝰ pntis
Concilij Basilien quod vniuersalem ecclīam repntare deuotis et
fidelibus animis pfitemi Nos quoqꝫ pacis et vnitatis aman
tissimi ipoꝝqꝫ principum uroꝝ uotis quantū cum deo possumꝰ
condescendē cupientes aures benignas cunctis in ea re p uos ppo
nendis accomodauimus Pecierunt aut deputati huius sancte
Sinodi inter quos Cardinales Archiepi Epi Abbates et doctores
insignes erant ut media apire uelletis quibus res iste perfici
possent Vos ad hec rndistis ut illi potius ea apirent qui de
auctē generaliū Conciliorꝝ et rebus eam concernentibus amplius
informati erant atqꝫ in hys iam ultra septennium occupati Ipi uō
suasioni ure morem gerentes huic negotio opam dederunt et
cū plurima in ea re pricula cernerent subuersionis eiusdē auctis
generaliū Conciliorꝝ atqꝫ de pdicionis inchoatoꝝ opm reforma
tionem ecclie in capite et in menbris concernentiū certa capla
conceperunt p que hys piculis obuiare p sua fidelitate tonabantur
Et si uero eadem capla dum uobis audita fuerunt nō a iusticia et
scitate deuiare arbitremi tamen quoniam difficile fore existima
batis summū pontificem ad hec inducē alia capla concepistis quibꝰ
completis hanc fieri posse loci mutationem Vos aut maiorem
partem vrm aduisasse dicebatis Sup ipis quoqꝫ p uos aduisa
tis deinceps nri deputati nonnulla que addenda uidebantur et
quedam etiam subtrahenda exinde annotauerunt circa que de
inceps mutua collationem habuistis Hec aut scā Sinodus omia
maturo examine ponderans que tam p deputatos suos quā per
deuotiones uras librata fuerunt Iam impnciaꝝ grandia pricula
uris deuotionibus exponere duxit ex hac mutatione sibi ac toti
ecclie euidenter eminencia quibus non satiscantum esse p capla
que a uobis concepta sunt ure discretiones facile pnt aduertere
Primū quidem de nullitate dissolutionis ac translationis pnse

Audiat .v. ca.

huius sacri Concily in ferraria p summu pontificem recognoscen
da et nullam fecistis mentionem qua nullatenus p ecclam
tolerare posse superiores rationes viderunt/neq; sola cessatio con
gregationis ferrarien de qua fecistis mentione grauem nobis in
hoc illatum ecclie quoquomodo sanaret ¶ Secundo tria loca p
sinodum nominanda proposuistis ita ut alterius ipor opinio p dnm
ppam et grecos fieri haberet cum tamen venerabiles et discreti ora
tores serenissimi regis Romanor et venabilium et illustrium principu
electorum sacri Romani Impij tam in ppositionibus p nobis factis quam in
petitionibus scriptis semper putarint a principio duntaxat loca alterum
p vamenico concilio celebrando quesierint et posset concilio pri
lum immere dum illum locum qui nobis accomodus et securus
nobis esset ppa cum grecis fortasse assumeret ¶ Tertio no expressistis
qd nos fugemus in talem locum consentiret tanquia auctr huius
sacri Concily vlem ecclam reputantes nominatim neq; aliquod
uerbum in viris Adulamentis posuimus p quod ipe hoc Basilien
Concilium tanme continuari recognoscr haberet / quod in nre est si
summus ipe pontifex cum hac sancta sinodo atq; etiam cum religiosis
principibus viris vnu sentire et pacem et vnitatem confouere uelit
ac futuris questionibus et controuersijs obuiare que in alio loco
exoriri possent ¶ Quarto de obseruatione sinodalium decretor et re
formationis executione p quia hec sancta Sinodus grauissimos la
bores tanto tempe sustinuit et que in tanti dumne legi beneplacita
ta salutiq; dominici gregis necessaria iudicata est nulla mentione
expressam fecisse videm neq; etiam sup obseruatione gestor in matia
unitatis grecae seu indulta in hac sca Sinodo p ipa adulamenta ura
habetur prouisio aut securitas ex quare quaplurime turbationes
in diuisis regionibus pueniret nisi opportune pmederetur ¶ Quinto
de modo transferendi Concilii ad locum alterum et qualit perderetur
in illo loco saltem ab initio nichil adulamenta ura dixerunt/nisi
tantum qd modus ille obseruabitur quem Concilium ibi existens
determinabit / Dum vero ibi deuentum esset dicerent forsan aliqui
solos pontifices vocem diffinitiua habere et a nobis illor concludi
uellent / Alij Abbates doctores priores et Capitor procuratores

aliterq; debite qualificatos insignes viros no excludi debere / et a
maiori parte oim conclusiones habendas arbitrarentur. Rursum
quidam p deputationes alij p nationes pcedere conarentur / facile
q; esset Concilium inter has dissensiones dissolui / maxime attento
conatu quem pns summus pontifex ad ipam dissolutionem hactenus
exercere visus est / Sicq; tandem posset contingere ut parvipensis
decretis sinodalibus et quodamodo sepulta aucte generalium Conci
liorum summi pontifices p libito voluntatis agere possent quicquid eis
videretur dum adversus hoc Concilium cui incorporati fuerunt
oms reges xpiani et quod tanta aucte fundatum extitit in ipius
tali dissolutione et elusione post tanta certamina pvaleret mod'm
dni Eugenij voluntas / quod qntum esset pnitiosum et dampnosu
toti ecclie atq; xpiano populo vos ipi considerate / Quare nece est
si Concilium transferri debet ut cum magna cautela hys piculis
obvietur / et de modo incipiendi pgressum ipius Concilij i loco alto
firma et stabilis conclusio ante translationem habeatur / Cum
vero ibi solidatum et stabilitum fuit Concilium / si alios modos tene
voluit hoc in sua libertate manebit / ¶ Sexto Suspensione summi
pontificis ab administratione ppali mox sublatam intelligi pro
fertis cum canones Constancien Concilij professus erit et in locu
nominatum consenserit / quod nullatenus fieri posse manentibus
causis propter quas suspensio ipa decretata est vre discretiones cla
rissime conspicere pnt / Que etiam ubi expurgate essent et spes
bona in spualibus et temporalibus in administratione posset concipi
talem sublationem cu magna consideratione p sinodale decretu effici
convenitret / Neq; de admissione psidentiu ex parte ipius summi pon
tificis de qua in vris Avisamentis agebatur mentio est habenda
priusqua ipa suspensio auferatur / ¶ Qd vero de censuris hinc et
inde tollendis additu est. Scitis ea que adversus hoc ltimu genale
Concilium in hys facta sunt nulla prorsus esse irrita et inania sic
etiam dudum in decreto undecime Sessionis huius sce sinodi ex
titit declaratum / et cum unica sit ecclia unicum etiam est gnale
Concilium ipam reputans / Cui quilz cuiuscuq; status et dignitatis
etiam si ppalis obedire tenetur / Nec in ecclia contrarie sunt ptates.

a quibus contrarie censure ueraat̃ pcedere possint sicut et nos optime intelligẽ non dubitamus ¶ Septimo locum mutari queritis / Esto qd̃ neq; ꝑpa neq; grea uenirent ad illum alterum locum aut ibi cum conuenirent Que autem utilitas uel que utilitas id agere suadet no apparuit nec videt quo pacto dns Eugenius ibidem audiri haberet sicut tangẽ uidemini dum neq; in illum locum consentire nec ad ipm mittere uellet / idipm uero nequaquam conueniens esset Sinodum in loco securo et quieto et pacifico consistentem periculose translationi exponere sine fructu aut spe alicuius utilitatis uel urgente necessitate ¶ Octauo quin non duxistis qd̃ agendum erit si dns Eugenius ea que petuntur facẽ noluit / potimusne semp in talibus dilationibus / in hys fluctuationibus eccliam pericli tari pmittere et non sibi de aliquo prouidere remedio Videtis quante dilationes concesse sunt que nullum fructum attulerunt / imo pendentibus illis ipe dns Eugenius quamplurima in preiudicium ecclie innouauit / pendente quidem dilatione Sexaginta dierum post citationem eius Conclium dissoluere et transferre attemptauit / Subsequente dilatione quatuor mensium post dissolutionem ipam congregationem ferrarien erexit / deinde sub tercia dilatione duoꝝ mensium post suspensionem ipius ab administratione ꝑpalem nos prede et spoliationem aliisq; pericu lationibus antedictis exposuit / et grecos ad se pro sui munimento at traxit longioribus deinde dilationibus ad regnum principũ p nos obseruatis spe interim nuncios p orbem transmisit qui suaderent corda multorum in viam eius / Rursum dum hys diebus sup tractatib pacis uobiscum occuparemur ipe neq; nobis neq; uobis consultis prefatam translationem in ciuitate Florentina fecit / Et cum vos ve nerabiles Oratores locum alterum germania expeteretis / vbi oms conuenire possent / ipe ad longiores regiones non parum accessu difficiliores se transtulit Videtis quot mẽ has dilationes scandala auctum creuerint / ubi est sinodalis auctõe totus fere grecismus ob defectum pastoris prouide regentis in papiam malorum dilabitur Et in hys nullam medelam profertis / nulla securitate remedium da tis / si sumus pontifex hunc sce sinodo et vris desideriis consentire re cusauit ¶ Eandem designastis qd̃ dum sic ad alterum locum deuentum fuit cunctis Annonen Creditoribus eccle satisfiet. Nullatenꝰ

autem possumus aut debemus usq; in id tempus subeuenti incerto
satisfactionem eis debitam differre et prolongare / Cum et peccunie iam
collecte pro ecclia in diuersis locis habeantur que nullatenus nobis
denegari iuste possunt / teneamurq; pro viribus agere ut q̃ tocius
sine mora qd debet seu synodus restituat. Hec itaq; clarissimi Ora
tores ponderare nouimus ure prudencie et pro reuerencia xpi salua
toris nri efficacem opam impendere ut res vniuersalis ecclie ad hono
rem dei / salutem animaꝝ et veram pacem auctoꝝ feliciter dispon
possint / Vos omes vno animo cum hac sca synodo saluti ecclie sce dei
consulere curetis et eam in suis necessitatibus efficaciter adiuuare. Nos
vero si in premissis que necessaria sunt conuenienter prolixum fuit p bono
pacis et contemplatione Serenissimoꝝ principum uroꝝ atq; sin
gulariter p vnione grecoꝝ p̃sequenda quam semp multo desiderio
expectauimus ad translationem huius sancte et vniuersalis synodi
in alteram locum securum et rebus vniuersalis ecclie gerendis acco
modum condescendere parati eramus / sitim tamen no omitturi ea
que ad p̃gressum huius sacri Concily et opm p ipsum inchoatoꝝ tam
in reformatione ecclie in capite et in membris qua in cetis rebus
p̃tinere iudebuntur p honore dei et salute vtis ecclie. Et inchilomin⁹
semp totis viribus opam dabimus ut pax optima et beata tranquil
litas p̃ omnem ecclam augeat ad laudem et gliam spus sancti qui
cum pre et filio vnus est deus benedictus in secula seculoꝝ Amen
Dat. Basilee in congregacione nra generali decimo kl. ianuarij. Anno
a natiuitate dñi millesimoquadringentesimo tricesimo nono.

R⁹s. ad cedulã oratoꝝ principũ de mutacõe galy i aluũ et trib⁹ locis ubi i
choandũ erit oño galiũ ad vj. mẽses cũ dimidio nec mtiꝰ p̃ p̃fatã p̃cedendũ.

XIII

Sacrosancta generalis synodus Basilien in spu
sco laute congregata vniuersalem ecclam repntans
Ad futuram rei memoriam. Rem grauissima qua
ab hac sca synodo queritis venerabiles ac circumspecti
Oratores attentis considerantes animis deum nrm qui sua
potenti dextera ecclam plantauit in terris suppliciter oraumus
et oramus ut ea nobis loqui ac respondere donet que sint ad sue
maiestatis honorem et salutem omi credentiu qui aphis suis et

discipulis ut in tempe necitatis loquendi fiduciam habeant dixit
Dabitur enim uobis in illa hora quid loquamini Mutationem
huius sacri Concilij in locum alterum supiori tempore p vos
expetitam iterum postulatis spem quoqz pacis ecclie ex ea re con
cipere uidemi quam pfecto pacem si p hoc medium possemus adi
pisci iam dudum ipam mutationem auidis animis quesiuis
semus quoniam summo desiderio cupimus cum beatis pacificis fili
ationem dei pmerentibus opari ad pacem Non quidem illam
pacem appellantes qua conciliorum auctoritate contempta quis
piam summus pontifex posset de tota ecclia et animabus redeptis
sanguine xpi agere quidquid sibi libitum foret abiectaqz salu
tifera reformatione spretis sacris canonibus et decretis vicia
et abusus pestiferi pacifice regnare pmitterentur Aut qd omnibus
grauius est fide lesa et uulnerata quisquis fidem ipam impug
nans pacifice opprimeret ecclam et illi tacere cogerentur qui
fidem ipam sustinerent Non quidem hoc esset pacem agere sed
turbationem grauissimam Non hoc esset mederi languoribus
pntibus ecclie sed eam in miserabile discrimen adducere qd
quidem non esse intentionis ure credimus Sed zelus domus
dei cogit nos in extremis ecclie piculis non tacere ueritatem
ne tandem dicere oporteat in dei iudicio Ve michi quia tacui
Sciunt discretiones vre vitam ecclie in fide et probis moribus
pcipue consiste quibus capiti suo et fonti uite xpo coniungitur
ac cum eo pacem habet caritatem et gaudium que sunt fructus
spus ut uos ipi ex aplo allegastis Quam ueram pacem querunt
bti pacifici qui recipiunt adoptionem filiorum dei hec est enim pax
xpi de qua ipe ait pacem meam do uobis pacem relinquo uobis
non quomodo mundus dat ego do uobis Cum aut hijs nouis
simis temporibus deformitates scismata et errores plus soli
to cepissent insurgere congregata in spu sco sacra Constan
sinodus nobis fidem explicauit de ptate imediate data ab ipo
fidei auctore xpo Concilijs generalibus repntantibus catho
licam militante ecclam quibus et summus pontifex et qui
liber alius obedire tenetur ut xpiani intelligerent qd ipis

erroribus scismatibus et deformitatibus obviare oportere p
conciliorum generalium auctoritatem sicut xpc ipe deus nr ordinavit ut
sic frequens conciliorum celebratio que precipua agri dnici
cultura est vepres ac tribulos predictorum malorum evellat prout in eadem
Constancien sinodo declaratum extitit et pax optima cum scitate
et iusticia omnibus diebus vigeant in terris Unde vero languores
unde morbi unde turbationes pacis et vexationes ecclie iam nunc
potissime invalescunt nisi ex eo qd obediencia quam xpc ipe im
peravit quam ecclia declaravit quam fides edocet no data est
Concilio generali quod dolenter referimus a dno Eugenio papa mo
derno ymo gravissime contempta et durissime factis verbis et
scriptis usque ad hodiernum diem impugnata sicut magna ex parte
in alia rnsione nra sinodali preterito mense februarii ad vras pri
ores petitiones sup mutatione huius sacri Concilii porrectas
explicavimus inde divisiones et scismata in ecclijs particularibus
inde principum et platorum ac etiam populorum p orbem disp
sorum gravissima perturbatio Nam quemadmodum sepe audistis
primitus hoc sacrum Concilium congregatum auctoritate duorum pre
cedentium Conciliorum et duorum summorum pontificum p extirpatione
heresum et reformatione ecclie in capite et in membris quasi ab
exordio attemptavit dns Eugenius licet nulliter et de facto
dissolvere sine ipius Concilii consensu deinceps cum plurima
decreta salubria edita fuissent p reformatione ecclie in capite
et in membris et p plures legationes p plures oratores admo
nitus esset ut animum suum ad eorum observationem redderet
benigne inclinatum ita prohdolor ea parvipendit ita con
tempsit ut quasi in nullo debitam obediam ipi Concilio exhi
bere comptus sit ex quo gravissimo contemptu non parva
suspicio adversus eum exorta est qd de declaratione catho
lice fidei facta in Concilio Constancien non recte sentiret qdque
non crederet se teneri obedire concilio prout ipa fidei veritas assit
Quid amplius cum sup hoc gravi contemptu citaretur mente
sua plenius adversus ipsum veritate declaravit dissolvendo
auctoritate hoc sacrum Concilium de facto sine consensu ipius casu

quo uirtute decreti citatorij pcederetur aut fieret aliqua nouitas
contra ipm aut contra aliquem suoꝝ oratoꝝ psidentiu qui in
Concilio fuerant / phibendo etiam auctiue ne in eo casu factum
Bohemoꝝ quod actu tractabat hec sancta Sinodus ultra tri
ginta dies ageretur / ubi non iam solum obediam denegauit
sed se iudicem sup conciliu constituit non ei obediens sz impans
in hijs in quibus eundem teneri obedire concilio ex xpi ordina
tione asserit ipa tradicio fidei / Si uero iam hoc sacru Conciliu
dissoluatur quod fidem ecclie defendit / dimittaturqz ille supra
Ecclam pro libito uoluntatis impare / qui tanto tempore tam
grauiter ipam factis opibus et uerbis impugnat / ymo auctte
et ptate conatur opprimere / Nunquid ipius ecclie imminet deso
latio / nunquid timendum est uel potius psumendu qd concilio
dissoluto uolet singulos p orbem dispersos cogere ut idem senciat
quod ipe ? Nunquid si absqz debita correctione sic dimittatur
cunctis siue ecclasticis siue secularibus siue platis siue princi
pibus aut alijs quibuscuqz imminebit psecutio / qui fidem i sacro
Constancien Concilio explicatam uoluerint pfiteri ? Quid uero
de illis faciet qui decreta Sinodalia seruare uolent / quod cum
in pncia uideamus adhuc sedente Concilio quomodo tales in plu
ribus ecclijs faciat tractari ? An uero hec erit appellanda pax
et tranquillitas ecclie uos pclari Oratores p deo considerate /
Quot erunt deinceps qui p conciliorꝝ auctte / p declarationibus
p ecclam factis in explicatione fidei certabunt / si eas deprimi
et hoc Conciliu in earꝝ defensione uiderint de facto succumbere ?
Quis hereticus non audentius quod cum amarissimo gemitu
dicimus cornua eriget aduersus sponsam xpi si ipa Concilia
generalia quibus supremu iudiciu in materijs fidei decretu est
uiderit conculcari ? Sed quis o preclari Oratores iam i alio
Concilio quod futurꝝ dicitis ad resistendum summo pontifici pro
defensione recte fidei ueniret / dum ipe pontifex hoc sacru Con
cilium de facto suppssisse et in nichilum redigisse conspicetur ?
Quale pterea exemplum relinqueretur summis pontificibus
si pperam agere uolent scismata faciendi / Conciliu generale

impugnandi et dissoluendi ut quotiens de ipor correctione i fide aut in moribus agetur / p̃turbent / sandant et diuidant Conciliu atq; in aliud Concilii decenti postulent / Et si in illo non fiet quod uoluerint inter aliud queant / sicq; fiet transitus gratis de Concilio in Concilii et iudicia uniuersalis ecclie sic semp in uicio nagubunt dum pius pontifex postqua decretis p̃ceptis et ordinatiõibus synodalibus tanta obdurationis obstinat / postquam ipm bis auctoritatiue sine eius consensu dissoluere attemptauit et sacrilegium grauem in ecclia iam p̃petrauit / tandem nulla susceptis penitencia / nulla penitus emendatione sua obtinuerit concilii mutari cogeretur / Imo ui simultes in totum dispgeretur p hanc uiam mutationis et dilationis quas afferri conspiramus p̃seuerante ipo moderno pontifice in assidua eiusdem Concilij et totiens declarate unitatis impugnatione / hec equidem ne esset sacrilegium obuiare / sed sacrilegia fouere et nutrire dum pontificis uolentis sacrilegia fuge ut formidare uidemus / si concilii ad eius correctionem p̃cederet / talis finis p̃beretur ut eius contemplatõe ipm Concilium tali modo mutaretur / Vnde posteris ad sacrilegia faciendi maior pararetur audacia / ut concilioz enerueretur auctus / p quoz suprema iudicia in terris sacrilegia extirpari conuenit / Imo secundu hec quia ecclam lacerare et sande uellet ipa sibi tota opprimenda relinqueretur / Et ne partem gregis ad se traheret totus in manibus suis diminuetur / Vnde forsan uolendo auferre abeis fidem quam in catholica ecclia de auctte Conciliorum didicerunt et contempnendo sacras leges p salute eoz damnas ipe eos in dampnationem duce moliretur / Non hic agitur pelari oratores de tali sacrilegio in quo due psone contendunt de ppatu et in dubiu ueritur cui eoz ius competat / ubi utriq; contendentiu in iudicio Concilij generalis uenire habet finaliu auditurus / sed agitur de pontifice qui se uoluntarie a concilio nolente ipm corripe separauit / quod reputabat leuiu ulis ecclie Conciliu / et ecclie pacem turbauit / sacrilegia fecit scandala sustinuit dissoluendo Concilium auctore ut premissum est casu quo p̃cederet contra ipm aut aliquo Oratoz suoz p̃sidentem et altare contra altare

Rem grauissiaz

ereuit ut sic correctione iudias effugeret. Quomodo aut res illa locum sibi uendicare potit sine euersatione auctis Concilioz ut post dicta oporteat pontificem manere in possessione dissoluendi talit Concilii. Et quia sca Synodus dum uere iam requiritur ut post ista Concilia quia officium iudias egit p̃ exercitio iustiae sibi diuinus cõmisso cogatur locoiudicij cedere et mutari suaqz iudiaa diffre ac deserere. ac p talem mutari ut sibi p̃figuntur tempa loca modi p̃cedendi et alia que nic requirunt̃ a nobis quasi no sit libertas in Concilio generali ad faciendum quod p̃ re publica expedienaus iudicabitur sub directione ipius spus sca de cuius auxilio confidendum est. qd̃ siue oporteat Concilii manere in hoc loco siue mutari siue conuenire procedere siue quidquid aliud agere et de modo forma et tempore omia pagendi suggeret ipi Concilio quod p̃ salute ulis ecclesie fuit necẽ. Sed diatis qd̃ Concilii in alio loco p̃ter sui consensum indissolubile pmaneat. Verum si p̃pa hoc priuilegiu habeat dissoluendi Concilii sine eius consensu quomodo ullus illud ab ipo tollere. Si autem non habeat et in hoc notorie erraut quomodo id fieri queritur p quod in hac erraudi possessione pmaneat. et de mutatione Concily tali modo p ipm dum fugeret sca possessio habẽtur que traiaatur ad consequenaa. Et si in talibus consentiret hec sancta Synodus iam auctẽ ecclie talia fieri posse uiderent̃ quod nullatenꝰ queri aut effia debet. Diatis preterea ipm Concilii mutari habere in alterum trium locoz in quem p̃pa aut grea uenire consentiret Et esto qd̃ nec ipe nec illi consentiret nichilominus mutetur. In primo casu non est nobis facile existimare attentis p̃tis opib⁹ qd̃ p̃pa ueniat in illum locum p̃sonaliter in que speret se correctionem acceptarum. In secundo casu ad grea adueniet et fiet nouum Concilii ex latinis et greas dantur iudiaie correctionis et emendationis dum fugerit donec p̃fatos greos fuit iudicatus. imo secundum hoc agitur ut grea ipi de actis sinodalibus hui⁹ sacri Concily catholicam ecclesiam repiamus et de opibus p̃fate iudicare habeat priusquaz p̃pa ipe corrigatur. Qd̃ q̃ oms questiones iuris et facti agitate in concilio erga dum fugerit quaz etiam aliquis ius dubiu et fidem concernit haberent in iudicium

ipoꝝ grecoꝝ deuenire relicto huius sce sinodi catholico iudicio Et
qd ea que p ecclam concernentibus fidem determinata sunt i dubium
reuocentur quasi notaretur ipa ecclia in hijs que fidei sunt errare po
tuisse ¶ Dicitur qz qd ibidem dns Eugenius legatos suos mittat
qd iurisdictionis est ac si ipe ab administratione ppali no esset sus
pensus cum tamen ipam suspensionem ex causis tam necessarijs
et tam urgentissimis quas in alia rnsione sinodali exposuimus
constat esse factam ¶ In tertio casu Si hoc sacrum Concilium mute
tur quod fundatu est auctte duoꝝ Conciliorꝝ pcedentiu et duorum
sumoꝝ pontificum Cui omes fere maiores plati ecclie Cardinales
Archiepi Epi omnesqz reges orbis catholici incorpati sunt Esto qd
neqz ppa neqz greci consenciant id sequetur qd ubi Concilium ex
istens in hoc loco fortiter impugnat dns Eugenius ipm translatu
in aliu locum sine eius consensu fortius impugnare posse uideatur
et habere maiores colores impugnandi Interimqz septem mensiu
uel eo circa dilationem obtineat quibus nichil p eius correctione
agatur quibus nullatenus fidei et saluti ecclie puideatur. Sed
potius supposita huius Concilij p attediationem aut alia incomo
da dispgantur et tandem milli uel paucissimi ad illum aliu locu
accedendi habeant uoluntate dum uiderint huius Concilij Basi
lien tam miserabilem exitum quod tantis laboribus congregatu
tot annis aduersus impugnationes dni Eugenij conseruatum fuit
Quid aliud ad hec rndere possimus uenerabiles Oratores nisi ama
rissimos edere gemitus super flebili ruina ecclie si res ita pcedant
et plorare die ac nocte sup illa Conciliorꝝ generaliu auctte tamdiu
p nos defensata qua in interitum pduci conspicimus nisi deus nr
puideat de qua auctte prodest parum uerbo dicere qd conseruari
habeat si tale factum agatur unde ipa miserabilr prosternatur
Quis uero dabit capitibus nris fontem lacrimaꝝ ut in meroribꝰ
et doloribus digne lugeamus lesionem fidei contemptu sinodoꝝ
et sacroꝝ canonu quibus concultatis omia scelera omia vicia oim
abusuu et deformitatum incrementa liberius regnabunt pit
quoqz amare flebunt diebus futuris principes et nationes orbis
dum quispiam Romanus pontifex eos iniuste opprimere uolet

Nam frustra deniceps ad Concilia giuiha reuerrent quoꝝ erit sic
pstrata aiētas Si em Concilu generale aliquid uellet decre Ro
mane pontifice iudicare illud dissoluer ac transferet aliud qꝫ
Concilu fieri queret ubi possit sui libitu cōsequi Sicqꝫ nulla
stabilitas nulla firmitas in iudiciis ipoꝝ cōcilioꝝ haberi po
tit Jmaleset pterea ille pnitiosissimus error in pplm dei ut vn⁹
homo ad summu pontificatu assumptus possit de tota ecclia et xpi
amitate agere ad sue libitu uoluntatis sicqꝫ p generale Concilu
vniuersalis ecclie non ualeat corrigi aut reformari Sed et iudeꝫ
non solum statum ecclasticu et salute aiaꝝ et ecclie detrimeta pa
tit uno omne statum omne policiam omne regimen in spualibus et
tēpalibus pturbat Jam ecce postquā generale Concilu ecclam
catholicam reputans imediat habens pātem a xpo cui summus
pontifex et quilibet alius obedire tenetur in hijs que pnent ad fi
dem et extirpationem sasmatis et reformationē ecclie in capite et
in membris capit sibi cecrere iudiciu in dnm Eugenium p correptio
ne ipius contumaciē obedire contempsit Jam ma introducit
ut qui concilio in hijs tenentur obedire non ipm Concilu repu
tent ut iudicem sed ut partem cum dno Eugenio contendente
et uelint ipm iudicem directe aut indirecte artare uel compellē
loca et tempa eidem pfigere ut sua iudicia nequaquam preferat
uno admittendi eius qui reus est iudicii sui mittere cogatur
Qd si hoc fit de summo iudice pātem habente imediate a xpo nūqd
ex hoc datur exemplum subditis quoꝝcūqꝫ iudiciorū ut ipos ju
dices tēpales ac spuales p uiarias intelligentias compellant
ut illi a iudicando desistant Sicqꝫ pibit iusticia in terris et euc
uier qd ait glosus Jeronimus dum vult parere vniuse ecclie
uoluntati mittitur Que est inquit ista ma uia parere et vniuer
sos in disrimen adducere. Cumqꝫ pax ut ait beatus Aug⁹ sit tranquil
litas ordinis tam obrupto ordine iudiciorū omnis pax et hoīs
ad deum et hominū mitte se turbabitur dum via conuenies ad
pacem no queritur dū iusticia abiatur et uītas prosternitur
quas ni pace ipa diuina doctrina nobis ondit oportere copulari
Ait em scriptura que mentiri non potest Misericordia et ueritas

obmauit sibi iustiaa et pax osculate sunt / et dns per propham
inquit / pacem et ueritatē diligite. Rex quoq; ezechias dicebat
Sit pax et uitas in diebus meis. Quid igitur ponus in tanta rez
difficultate agendum est hinc sce Synodo an qđ recedat et oia mala
supradicta permittat pualere / an qđ ex officio sibi comisso aspo sub
confidencia ipius diuina auxilij p defensione uitatis et execratiu
iustiae in repellendis tantis malis debitu sum agere auret coram
deo et hoibus adimplens illud quod p sapientem dictum est Cer
ta p iustiaa usq; ad mortem. Clarissime uidere potestis ueriabiles
Oratores qđ ecclam in rem om̃ xpianoz in hac tanta desolatione
deserere non possumus sed nobis et toti pplo xpiano grauissima i
minet dampnatio si salutē ipius ecclie et unite sue que ex fide est
prouidere negligamus / Expectauimus iam pluribus annis si p
tantis dns Eugenius uiam uitatis recognosceret et contemplacoe
xpianoz primapum dilationes plurimas benignissie obstiauit
hec sca Synodus / Ambasiatoresq; suos ad diuersas regiones trans
misit uitatem et iustiaa huius sacri Conalij ac necessitatem ur
gentissima puidendi publice salutē ecclie apientes / Addunas quoq;
conuentiones in Nurmberga successiue habitas profecti sunt Et
nouissime in Cuntate a[d]iacentia no defuerunt suffiacia prate
suffulta / ubi oratores sum̃i pontifias p triginta dies expectati
nullatenus comparere uoluerunt / nisi post recessum Oratoru
huius sancte synodi qui cum bona licencia Oratoz primapum ibide
existentiu p plures antea dies abscesserant / In omnibus aut hys
nuquam ex parte sum̃i pontifias aliqud emendationis uel correc
tionis oblatum audiuimus ut p hoc pax ecclie consuleretur qua
ta turbaut Et ne qđ absit totum corpus inaderet morbus / et
languor no esset curatus in capite atq; ita ut diuina maiestas
p ipm grauissime offensa placari posset / imo diuexat petra est
semp huius Conalij mutatio et talis mutatio que ipm Conalem
reformatione ecclie querens eneruaret / et dum Eugenium durissime
resistentem in sua contumacia roboraret / Neq; audiuim⁹ qđ vos
aut alij oratores primapum in hys rebus a p̃pa impetraueritis
ut contemplatione ecclie et pph xpiam quidquid emendationis aut

melioratiois efficiat. Iam uero iustissima huius sacri Concilij p
secutione totus orbis conspicere potuit. Necnon paciam et mansuetu
dinem nram atqz longissima expectationem in hoc loco in quo non 97/30
nos mudana solacia aut terrena affectio detinent ymo relictis p
priis regionibus domibus et bnficijs in quibus quiescere poteramus
Varias hic psecutiones iniurias dampna obprobria passi sumus et
assidue patimur libenter omia sufferentes p uotiua consecutione
reformationis ecclie dei p qua iam tribus generalibus Concilijs di
uturno tempore laboratum est et pro defensione fidei orthodoxe qua
in oculis nris uidemus multiplr impugnari. Et intm prefatis
catholicis principibus expectando quesiuimus complacere ut post
victualiu penuria et alias clades quas pertulimus etiam grauiora
pericula imminent atqz p uaria rerum discrimina huius Concilij
dispsio et post tot annorz susceptos labores extrema ecclie desolacio
in foribus esse uideantur si non celeriter occurratur. Unde iam a
ptissime conspicere possunt principes xpiani nos maxima necitate
compulsos ut seclusa ampliori dilatione pro honore dei creatoris
cunctorz regis regum dni dnantiu et pro saluatione animarz omn
comuni salute ipius ecclie prouidere curemus. Et ne in tanta rerz
necitate de graui negligencia coram omnipotentis dei iudicio
arguamur, omne nram fiduciam pcientes in saluatorem nrm
ihm in cuius nomine congregati sumus fauente ipius gra ita in
tendimus agere ut coram omnibus principibus atqz pplis clarissima
iusticia et ueritas huius sce sinodi reluceant. Cum iusticia aut
ueniat intra ecclam soror eius pax et sibi inuicem gratissimo co
pulabuntur osculo. Nec quicqua aliud petimus nisi ut in hijs tur
bationibus rerum det nobis id agere quod bnplacitu fuit sue ma
iestati diuine et spamus p uiam eius oms xpianos in via ue
ritatis et psecutione publice salutis uniones quod et nos maxie
desideramus ac laboribus cunctis psequi uolumus ut oms una
nimit in amore fruitatis deo seruiant et sint unu in ueritate
Nec aliquem de ueritate huius sce sinodi informatu credimus uelle
tandem huic fauere errori ut unus mortalis homo qui ordiatus 67
est ut sit fidelis minister in domo dei possit ut pmissum est de tota
et pacem bonam amplecti

ecclia agere ad libitum sue uoluntatis et neq; generalia Concilia re
pntancia ecclam uniuersalem neq; canones sinodales neq; postremo
ipas declarationes fidei p ecclam catholicam factas attendens possit
totum gregem dnicum tanto pcio redemptum in pcipiciu dampna
tionis inducere nec uni psone mortali quis in tantum humano
fauore affectus putari debet ut propt illius tempale desideriu qd
sicut umbra ptransit uelit uniuersam ecclam destrui neq; formidare
nimiu oportet si iustum ecclie iudiciu in correptione dni Eugenij
pferretur in futuru p necitate totius ecclie et ipe quod absit rebellan
do in aduersum uelit scisma facere alios attrahendo ut ab unitate
ecclie se separent qd princeps aliquis catholicus aut notabiliu p
latoru quispiam uelit suo fauore scismati psertim in lesione catho
lice fidei et auctis ecclie Nunquid notoriu est quanti principes
orbis tam per se quam p suos Concilio Constancien interfuerunt ubi
explicata fuit declaratio fidei de auctte Conciliorum generaliu sup ppam
et quelibet alterum et in omnibus obseruata nemine reclamante
nemine reprobante Sed ubi dns Eugenius iam bina uice uoluit sua
auctoritate hoc Basilien Conciliu sine eius consensu dissoluere
Satis quomodo principes orbis fere oms aut prime aut secunde dis
solutionis tempore suos Oratores in hoc sacro Concilio tenuerunt
firmiter credentes ppam non posse dissoluere ipm sacru Concilium
quod pro extirpatione heresum et reformatione ecclie in capite et
i menbris ltime congregatum erat sine consensu eius cu ipe con
cilio non haberet in hys impare sed teneretur obedire Quid de
platis ecclie dicemus nunquid in sacro Constancien Concilio Car
dinales Archiepi Epi et ceteri de omi regione fuerunt nec illi defuit fe
re · ppa Martinus qui etiam circa ipius concilij finem p paten lras
eodem apprbante Concilio mandauit uniuersis Archiepis Epis et In
quisitoribus ut singulos de heresi wicleffistaru suspectos diligenter
interrogarent utrum crederent qd illud quod sacrum Conciliu
Constancien uniuersalem ecclam repntans approbauit et appro
bat in fauore fidei et ad salutem animaru qd hoc ab uniuersis
xpi fidelibus esset approbandum et tenendum cum no ignoraret
ppa ipe Martinus declaratione de auctte conciliorum data imediate

axpe autrea p ipm Concilu factam fuisse qui etiam in eisdem lris
posuit qđ error est dicere non ee de necitate salutis credẽ Romañ
ecclam esse supmam inter ecclias si per Romañ ecclam intelligat
vniuersalis ecclia aut Concilu generale aut etiam p quamne re
gauet primatu suum pontifex respectu ecclarum particularium In hoc
preterea Basilien Concilio tempe attemptate prime dissolutionis fu
erunt septem de psentioribus sacrosancte Romañ ecclie Cardina
libus videlicet Julianus tit sancti Angeli sedis aplice legatus A.
Bonomen. B. portuen vulgariť dictus placentinus Cardinales
epi. Jo. sancti Laurentij in Lucina dictus Rothomagen. Jo. sci
petri ad vincula A. sci Eustachij et diacus sce marie in via lata
dictus firmanus etiam Cardinales doctrina ipam catholicam et
aplicam de auctte Conciliorum in Constancia declaratam vtuose
defendentes atq ondentes propť illam non potuisse neq in futuru
posse fieri dissolutionem hmus Concilij sine ipius consensu plu
rimaq solliempna sup hec decreta cum ceteris patribus condiderut
et non modo publicauerunt qui de hac re in visione quadam sine
dubio cum toto Concilio magna auctte Oratoribus dni Eugenij dis
solutionem ipam manutenere volentis rnderunt ad alterum
mori quam vnitte errori p ignauia cedere hic articulus de quo
disceptamus fidem concernit qui sine merito salutis negligi non
potest Si dns Eugenius ecclam audire no vult oportebit eum
tandem haberi sicut ethnicum et publicanu hec sunt verba cu
alij inque tunc illi patres affuerunt Audistis et vos sepius quo
alij plures Cardinales se subscripserut dum dns Eugenius ad man
datum Concilij illam pfatam dissolutionem arctica et inanie decla
rauit et ea non obstante dixit Concilium sine fuisse continuatu
Sed vnquid preterea omes viderunt qua multi plani doctores dim
et humani iuris ac ecti ecclastici iuri et diuersis nationibus
regnis et prouincijs sufficiunt tam tempe prime dissolutionis
quam secunde in hac sancti Synodo comparuerut du ipe dns
Eugenius eam dissolutam reputabat credentes hoc sm eiusdem
dni Eugenij aduersus ipius Concilij auctem nullatenꝰ potuisse p
valere Quomodo igitur putandum est uel suspicandum et

catholicus orbis fidem quam accepit uellet propter quacumque personam
deserere aut cuius persone in aduersum repugnanti et scisma facere
uolenti fauorem prestare et quod ab hoc sacro Concilio quod fide ipsorum
platorum fidem principum atque omnium nationum orbis defendit se sepa
rent ut illi adhereant qui ipsam in pugna euellit. Credendum est
quidem potius quod omnes prouidere uolent ne in futurum quisquam pon
tificum possit rebellando Concilijs generalibus immediate a xpo potestatem
super eos habentibus scisma facere et pro sua uoluntate aut libidine
dominandi uniuersum orbem hoc modo conturbare. Intelligentque tandem
omnes unanimiter illum pro pontifice hri non debere que Concilium
uniuersalis ecclie pro non pontifice habendum iudicauerit ut sic non
necesse sit iam deinceps principes orbis hoc modo cum uarijs lega
tionibus et magnis expensis in ea re uexari simulque pax in ecclia
uigere possit et auctoritas Conciliorum illibata seruari. Que ut ait bts
Aug. in ipsa ecclia saluberrima est. Nam oportet uniuersos xpianos
idipsum sentire et sapere si una fides et pax uera conseruanda est. Quod
summi pontifices per Concilium generale catholicam ecclam reputans
corrigi possunt sicut ueritas catholica diffiniuit. Quodque ecclia dei in spu
sco congregata non habet existimari sicut una prophana comunitas
cui papa ipse uelut princeps secularis dominetur. Sic itaque cum dei gra
per constantem fidei nre confessionem et ipsius probacionem in ope pax op
tima et salutaris gubernatio ecclie reflorebit in terris summi pontifi
ces cognoscentes se posse corrigi ut prefertur per concilium ulis ecclie cu
rabunt uigilantius salutem gregis dnici querere et in ministerio sibi
credito opa xpo placencia agere ipsamque sedem aplicam salutari gu
bernatione et decore uirtutum reflorere faciant in oculis omnium pplorum
atque omnium bonorum ubertate habundare sicut prius illa solebat cum bono
et salutari regimine gubernaretur. Cuius quidem sedis auctorem et
honorem hec sca Sinodus semper conseruare curabit ipsamque dignis
honoribus per debitum scitatis cultum magis intendit amplificare
et exaltare in futurum breuiorque erit deinceps conciliorum generalium
duratio dum illis debita prestabitur obedia et temporibus statutis
omnes diligenter confluent expedituri telerius que pro salute xpiane
religionis agenda uidebuntur. Concilia prouincialia et sinodalia

frequentabunt

frequentabuntur sacri canones pacifice obseruabuntur. Sic erit pax et tran
quillitas ecclesiarum, sanctitas morum, utilitas regnorum et prouinciarum.
Sic efficaciter desiderium principum uestrorum complebitur preclari Oratores
qui pacem et salutem ecclesie desiderant. Per ea uero que in maguncia
concepistis licet bona intentione uos fecisse sperandum sit non assequere
tur principes ipsi boni uere pacis quod optant ut ex superioribus liquere
satis potest. Nos autem fauente domino per viam salutarem et rectum ordinem
a xpo datum pacem ipsam prosequemur et quantum sine dei offensa po
terimus curabimus semper religiosissimis uestris principibus compla
cere qui etiam ut credendum est diuine ordinationi obsequi uolent
neque aliud agent nisi quod cum deo poterint quod iuri diuino con
sonum erit et cum fideliter credant quod de iure diuino tenentur obedire con
cilio in hijs in quibus habet potestatem immediate a xpo non subtrahent
ab eodem concilio debitum obedientie sue propter exercitium iusticie. Dum
autem ipsi unanimiter in ipsa obedientia quam sancte sinodo et ipsi xpo qui
ei potestatem dedit perseuerauerint amplectendo concorditer iusticiam et
ueritatem ipsi animas suas saluabunt ipsi auctoritatem conciliorum si
bi et toto orbi necessariam seruabunt illibatam salutemque et pacem
bonam in xpiana religione iugere facient. Si autem obiam debitam
subtraherent Concilio per aliquam neutralitatem aut alias quouismodo
plura mala contingerent in aduersum. Que uos preclari oratores
ipsis orthodoxis principibus diligenter ac fideliter remonstrare habe
tis quantum uos diligetis eorum salutem et totius ecclesie. Et non dubi
tamus quod cum erunt debite informati debitum suum erga deum et ec
clesiam semper facient. Et intellectis rationibus ac motiuis huius sancte
sinodi deuotiones eorum apertissime conspicient intentionem ipsius di
rigi sicut beatis pacificis conuenit ad querendas vias uere pacis
tranquillitatis et salutis ecclesie ac totius orbis nunc et in futurum.
¶ Quod autem ad factum grecorum attinet scitis quanto desiderio
unionem eorum semper optauerimus et optemus quantosque labores et
sumptus in eius rei prosecutionem impenderimus et qualia nobis
impedimenta obiecta sunt. Dudum quoque loca conueniencia videlicet
Basileam Auinionem et Sabaudiam pro ipsa tractanda unione no
minauimus et adhuc ut omnes conspiciant nostram perseuerantem

intencione ad huius vnionis prosecutionem si Imperator Romeorum et
patriarcha Constantinopolitanus qui pro tempore fuerint et ceteri
ecclesiam Orientalem repraesentantes cessante omni dolo et fraude in ali
quem locum securum quem hec sancta sinodus eliget aduenire
voluerint hec sancta sinodus illum eligere et in ipsum se transferre
non recusabit talemque locum eliget postquam intencionem grecorum
ipsorum plene cognouerit de quo ipsi vestri principes et totus orbis merito
debebunt contentari. Interim vero curabit eadem sancta sinodus
querere diligenter que ecclesie dei prosunt et ita res ipsius nostre catho
lice ecclesie disponere ut salutifera gubernatione regantur per quam
deus propicietur populo suo et placata ira eius quam peccata reg
nancia concitarunt vnionem ipsorum grecorum et bonam pacem
omnium xpianorum reflorere videamus in terris ad laudem et gloriam
spiritus paracliti qui est deus benedictus in secula seculorum. Amen. Datum
Basilee in congregatione nostra generali Idus Junij. Anno a Natiui
tate domini Millesimo quadringentesimo tricesimo nono.

Sententia sinodalis in congregatione generali declarans sequentes curiam pape
Eugenij incurrisse penas contentas in decretis sinodalibus.

XIV. Sacrosancta generalis Sinodus Basilien in
spiritu sancto legitime congregata universalem ecclesiam
repraesentans. Ad futuram rei memoriam. Quoniam
dudum in decreto nostro octaue Sessionis quod dominus Eu
genius papa quartus in sua solleuni adhesione approbasse dinoscitur
inter cetera decreuimus quod si aliqua persona ecclesiastica etiam si sancte
Romane ecclesie Cardinalis aut alia quecumque cuiusuis status gra
dus aut conditionis existat Bononiam vel ad aliquem alium locum
sub nomine generalis Concilij isto durante presumeret accedere vel
ibi manere sententiam excommunicationis et priuationis omnium dignitatum beneficiorum
et officiorum ac inhabilitationis ad ipsa incurreret ipso facto et de dig
nitatibus beneficijs et officijs talium per eos ad quos de iure spectat
etiam si Cathedrales aut Metropolitane ecclesie forent libere disponere
Et consequenter in alio decreto nostro vicesimenone Sessionis precepit
hec sancta Sinodus sub eisdem penis et censuris quas contrafacientes

Quoniã dudũ.

12

maurrerent ipo facto vnãsis sancte Roman ecclie Cardinalibus
priarchis Archiepis Epis et alys quibuscũq; in curia da Eugenij
quarti existentibus eo casu quo ipe dns Eugenius in Cuitate ferra
riey sciam preparare videbatur uel alibi Concilũ isto durante er
gere maepisset uel maper mfirmũ ab eusdem curia recedere et qui
Synodis gnalibus de iure uel consuetudine mtesse tenebantur ad
hoc sacrum Concilũ Basilien Ceteri uero ad loca hnficior uel alibi
extra curiam ipam se transferent deinde uero illo conuenticulo
ferrarie erecto et declarata Suspensione pfati Eugenij ab Admi
nistratione pfatis in virtute sancte obediencie et sub pena pri
uationis quam ipo fto simulr maurrerent oim suor beneficiorũ
dignitatum Officior Comendar Pensionũ et graciar quar cũq;
etiam expectatiuar p decretum nrũ Tricesime prime Sessionis
mandauit eadem sancta Synodus omnibus et singulis ecclias
psonis ut supra qualificatis etiam aplice sedis et curie Roman offi
cialibus qbus infra Quadraginta dies extunc imediate sequentes
scituros post diem datum eiusdem nre Sessionis ab illa curia qua
dictus dns Eugenius de facto tenebat et tenet recederent et ad hoc
sacrũ Concilũ uel alia loca se transferrent prout in pdicta tri ce
sima prima sessione fuerit annota Demceps quoq; p aliud decre
tum nrum tricesime secunde sessionis omes et singuli in eodem Comue
ticulo ferrarien aut dicta pnsa curia Eugenij existentes ac etiam
in eodem conuenticulo memoratis decretis nris comphensos qui eor
dem decretor monitionibus non paruissent Citantur ut tricesima
die extunc imediate sequente in congregatione nra gnãli si pmne
eam celebrare contingeret aliquem in prima sequenti compareret
coram eadem sancta Synodo visuri se in penas pdictas incidisse de
clarari aut iustas causas siquas habeant allegaturi Quequide
termino aducente quaquam nonnulli p se alij uero p procũratores coram
nobis aut deputatis nris compuerint licet in ipis pemptor ut mu
mor p omnibus dicti esset ipa sancta Synodus assignando et assignas
set decernens / nichilomin contr nomparentes ipos procedendũ et
declarandum fut iuris et rationis esset sola nichilomin pro ob
seruatione huiusmodi termini comminacoe non satisfaciendo accusata

Ipisq; contumacibus reputatis Nonnullos pstantes pres deputauim⁹
ad audiendu et examinandu quascuq; causas et excusationes pro
parte pdictoꝝ citatoꝝ qui se reputabant deduci et allegari contin
geret in longanimi mansuetudine pacient' expectamus ut vinceremꝰ
in bono malum et illi ueritatem agnoscerent sicq; conuerterentur
1 in viam salutis Ne uero huiusmodi uulneri grauissimo tanquam uetusto
aut neglecto Calus abducatur et eo insanabile quo insensibile
fiet sicq; facilitate pestifere uenie pdictoꝝ non parentiu indu
rentur corda et pamplius firmetur periculosissimu huiusmodi Scisma
in conculcacione fidei nre catholice auctis ecclie vniuersalis mani
festam lesionem et euersionem totius discipline necnon fomentum
abusuu et pditionem animaꝝ declarat pfata sca Sinodus omes et
singulas psonas ecclesiasticas de quibus supra fit mentio cuiusuis
status gradus conditionis existant que ferrariam sub nomine
generalis Concilij accedere uel ibi manere psumpserut uel illuc
uel ad aliquem aliu locum sub ptextu generalis Concilij isto du
rante ire psumpserint in futuꝝ Et que post decretoꝝ nroꝝ pmul
gationem infra terminos successiue sibi ut pmittitur assignatos
a dicta pnsa curia prefati Eugenij non recesserint nec ad hoc sacꝝ
Concilium uel alia loca prout eis pcipiebat hec sca Sinodus se transtu
lerunt quosq; citatos et pdictoꝝ nroꝝ decretoꝝ monitionibus
non parentes contumaces reputamus ut pfertur et pro quibus
cause iuste et ronabiles non extiterunt ltime coram deputatis nris
allegate in penas pdictas incidisse et si forsan contra fecerint in
2 cidere Statuit ut de dignitatibus bnficijs et officijs eoꝝdem per
eos ad quos de iure spectat etiam si metropolitan aut Cathedrales
3 ecclie fuerint possit de cetero libere disponi ipos et eoꝝ quemlibet
ut tales denunciat ac haberi teneri et denunciari Necnon ab vniuersis
xpi fidelibus euitari uult et mandat quoꝝ noia et cognomina
habet et haberi uult pntibus p sufficient' expssis Decreuit aut hec
sca Sinodus affixionem pntium in ualuis ecclie maioris Basilien
vim habere ltime denunciationis et deinde ad euitandum et alia pre
missa artari et artatos intelligi vniuersos ac si eidem pntes ad p
4 sonas singuloꝝ execute et pticularit' intimate fuissent Pollicetur

tamen eadem sancta Synodus que solite mansuetudinis sce matris ecclie quam reputat obliuisci nequam potest indempnitati status illoꝝ ꝓdictoꝝ qui infra quadraginta dies a die publicationis huiusmodi computandos ꝓdictum Concilium abiurauerint et ad hoc sacrum Concilium se sine fraude contulerint grose consulere et benigne prouideri decernens primo ꝗd de dignitatibus beneficiis et officiis talium interim non debeat ꝓ quibuscunq; dispensari. Dat. in congregatione ima generali vj ꝑ Augusti Anno a Natiuitate dñi millesimoquadringentesimotricesimo octauo.

Epla synodalis de tribus viarum fidei et v. ꝑsonis condudentibus gabrielem quondam Eugenii ꝑpam quartum esse hereticum.

Sacrosancta generalis Synodus Basilien in spu scō laute congregata vniuersalem ecclesiam reputans ad ꝑpetuam rei memoriam Sollicitudinē quā lium Conciliorum quoꝝ frequens celebratio agricultura ecclesie dicitur esse in hoc maxime ferri debet ut euellantur et destruantur vepres ac tribuli errorum edificentq; et plantentur sanam doctrina veritatis ꝑ quam anime hominu nutriantur in salutem. Quod attendens hec sancta Synodus volens ꝑ errores suarios aduersus euangelica veritatem et determinationes ecclie pullulantes extinguē tres catholice fidei veritates cordibus omiū xpianoꝝ ꝑ solleme decretu sue sessionis firmius inserere curauit quus decreti tenor talis est. Sacrosca ecclia ad ꝑpetuam rei memoriam hanc vnā est et ꝓpria ecclia que ut ait apls est columna et firmamentu veritatis. Sic omia ecclie membra vnitate semper obseruare necesse est in ꝓfessione catholice veritatis atq; fideliter et firmiter credere quicquid ꝓpiam ecclesiam de veritate fidei fuit declaratum ut non sicut paruuli fluctuantes circumferant omi vento doctrine aut ꝑ nequitiam hominu in astutia ad circumuentionem erroris sophismata plabantur. Dudum autem in sacra generali Constantien synodo congregata catholica ecclia veritatem de generalium conciliorum auctoritate solleme declarauit, deinde in hac sacra generali Basilien synodo eandem veritatem declaratione sub eodem qui sequit tenore innouauit. Primo ꝗd generalis Synodus in spu sce laute congregata generale Concilium faciens ecclesiam catholicam militantem reputans

pratem exposimediate habet/ an quilibet annisaqz status uel digni
tatis etiam si ppalis existat obedire teneatur in hijs que pertinent ad fide
ad extirpationem hasimatis et ad gratalem reformationem ecclie in
capite et in membris Item declarat qd quicuqz annisaqz dignitatis etia
si ppalis existat qui mandatis statutis siue ordinationibus aut pre
ceptis huius sancte Synodi et annisaqz alterius Conalij generalis hac
congregati sup premissis seu ad ea pertinentibus factis uel fiendis obedire
contumaciter contempserit nisi resipuerit condigne pene subiiciatur
et debite puniatur etiam ad alia iuris subsidia si opus fuerit recurrendo
Cumqz sicut pfertur quilibet annisaqz dignitatis etiam si ppalis
existat Conalio generali in pdictis obedire teneatur Declarat
etiam sunt frequenter ac diuturne qd ipm generale Conalium pro pre
missis aut aliquis premissorum actu congregatum sine ipius consensu
p nullum quamus auctē etiam si ppali dignitate pfulgeat dissolui
et transferri aut ad aliud tempus prorogari potest Et hec sunt hec esse
ueritates fidei catholice sacre constet ex pluribus declarationibus
predictis tam in pfato Constantien Conalio quam hoc Basilien
factis Ad maiorem tamen soliditatem et firmitatem omnium catholi
corum in unanimi pfessione veritatum ipsarum hec sancta Synodus dif
finit et declarat prout sequitur Veritas de prate Conalij generalis
vniuersalem ecclesiam representantis supra ppam et quemlibet alterum de
clarata p Constantien et hoc Basilien generalia Conalia est ueritas
fidei catholice Veritas hec qd ppa Conalium quodlibet ecclesiam re
presentans actu tenne congregatum sup declaratis in pfata veritate
aut aliquis eorum sine eius consensu nullatenus auctoritate potest dis
soluere aut ad aliud tempus prorogare aut delocare ad locum transferre
est veritas fidei catholice Veritatibus duabus pdictis pertinaciter re
pugnans est censendus hereticus Dat in Sessione vra publica in
maiori ecclia Basilien solemniter celebrata xvij. kl. Julij Anno a
Natiuitate dni millesimo quadringentesimo tricesimo nono Hijs
aut sic premissis pendendum insuper fuit ut ea resanderentur sar
cule ecclastice solicitudinis que in aduersum errata sunt et possit
dum error in tanto deprehenditur qui animabus xpianorum grauius
posset afferre detrimentum alioqui ad errandum fidelibus inducē

Tanta em nobis cura esse debet conseruande xpiane fidei ut nec i mi
nimo pmittatur uolari quam pnacat offendentes ꝙliquo tota
offendere censentur dum doctrinā ecclie catholice ꝙ hys que fidei sut
ne sequntur uelut infallibilem regulam sed iudicau ꝓprium ꝙ adūsu
obduratis animis sequi uolunt Verum papue cauendum est ne
is qui alioꝝ ductor ꝙ via ueritatis esse debet alios ꝙ foueam et pe
ritu errorum abducat et ꝓssime talis erroris qui vniuersalu con
alioꝝ auctem euerset quoꝝ iudicau supremu est in terris ꝙ exarpa
tione errorum et conseruatione recte fidei Nec vnqua aliquis pterit
dubitauit sumu pontificem in hys que ipam fidem concernut iudicio
eoꝝdem concilioꝝ vniuersaliu esse subiectum Conquescebat aute
xpiana religio in pmissa declaratione ipius catholice fidei erat ipoꝝ
concilioꝝ auctem explicata in sacra Constancien Smodo Et dem
ceps cum olim Eugenius ꝑpa quartus hanc sinodum Basilien sine
ipius consensu attemptasset prima vice dissoluē declaratum sibi
fuit hocipm pmisse declaratione repugnare qđ quo poterat dis
soluere aut ꝙ aliu locum transferre uel ꝙ aliud tempus progure
generale Concilu vniuersalem ecclam reputans sine consensu ipi9
de etam qđ erat ueritas iuris diuini et articulus fidei concernes
qui sine mtitu salutis negligi non potest Tandem post longum re
sistencam qua aduersus ueritatem fecerat et multiplices admo
nitiones atq informationes sibi p hanc sanctam Smodu factas
dissolutione ipam reuocauit illam qꝫ declarauit fuisse irritam et
inanem. Reuocauit etam quidquid contra huius sacri Basilien
Concily auctem ꝑ ipm aut suo nomine assertum erat Sicqꝫ rursꝰ
vniuersa ecclia et xpiana religio in hac fidei uitate conquieuit
firmitꝫ credens nos posse fieri dissolutione Concily sine consensu
eius Spes aut omnibus erat ipm Eugenii attenta maxime ad he
sione huic sancte Smodo p eundem sollemniter pstita deinceps in
vnitate fidei cum tota ecclia pmanere a qua iterum proh dolor
se grauius ꝑ attemptata scandam dissolutione huius sacri
Concily sine consensu ipius sepauit Et cum fuisset itꝰ amonitus
ut hoc ipm reuocaret exspectatusqꝫ diuturno tempore ut rursꝰ
errorem dimitteret pinacius ꝙ eo pmansit auctem conciliorum

generalium et veritates fidei circa eam declaratas assidue conculcas
Quod considerans hec sancta Sinodus et videns se nichil apud eum
per amonitionem et expectationem proficere omnibus xpianis rei huius
veritatem manifestare debuit ne aliquos deinceps in suos errores
attrahere possit, qui per ignorantiam laqueos perditionis incurrant sed
potius lumen doctrine ecclie catholice iugiter sequentes faciant rectos
gressus suos in acquisitione eterne salutis, Sitque omnium vna fides vna so
cietas spus in vinculo pacis. Et quod clarius rei ipius series innotescat
possintque cuncti plenius veritatem ab errore lumen a tenebris discer
nere. Quinque conclusiones in sua generali congregatione conclusit hec
sancta Sinodus xx. kl. Julij proxime preterito declarativas eorum que adver
sus duas veritates in decreto supramemorato positas prefatus Gabri
el tunc dictus Eugenius papa iiij. attemptavit. Quarum quidem con
clusionum tenor talis est. Veritatibus duabus predictis repugnat
prima huius sacri Concilij Basilien presensa dissolutio seu translatio per
Eugenium papam modernum de plenitudine potestatis apostolice ut asserit
attemptata. Veritatibus duabus predictis repugnantes errores Eu
genius papa modernus post primam presensam dissolutionem seu translacionem
Sinodali monitus ac iussus Sinodalis et in forma sibi oblata iudicialiter
revocavit. Veritatibus predictis repugnans sacri huius Concilij Basi
lien presensa dissolutio seu translatio per Eugenium modernum citatum sub
facto Reformationis attemptata de plenitudine potestatis ut asserit
casu quo contra ipsum aut aliquem de suis presidentibus procederetur in
excusabilem in fide continet errorem. Veritatibus duabus predictis repug
nans huius sacri Concilij Basilien iterata dissolutio seu translatio presensa
ipsum modernum Eugenium dissoluentem seu transferentem in revocatum errore
probat iterum esse prolapsum. Veritatibus duabus predictis repugnans
iterata dissolutio seu translatio. Necnon ipius Eugenij post eius moni
tionem sinodalem ut ipsam dissolutionem seu translationem presensam ut
premittitur factam revocaret, declarataque contumacia ac in eadem
longa permanencia apertaque sua rebellio et alterius congregationis in
vim dicte presense translationis sub nomine Concilij generalis erectio
hoc sacro Basilien durante Concilio sunt de eiusdem Eugenij perti
nacia evidencia testimonia que clamore accusatoris non indigent

¶ Quecquidem oia dedua uolunt hec sca Synodus mouenda auctor⁹ ꝑ putes ut emulsis erroribus de agro dñi veritas fidei refloreat / et oibus amplexantibus ueritatem ecclia dei consequatur salute et pacem / que ꝓ hmoi dissolutiones et impugnationes ꝑ ꝓfatum gubri elem tunc dictum Eugenu ꝑpam q̃rentium aduersus scam synodu susci tatas quam plurima pricula et detrimenta hucusq; sustinuisse dinos catur et siat ex errore susceptato scandala et salmata succedent erunt Sic exagitatione ueritatis pax et tranquillitas oriantur · Ipaq; xpi ecclia destructis aduersitatibus vniuersis securitate gaudeat et salu te ¶ Nulli ergo omino hoim liceat hanc pagina nre declarationis et notificationis infringere uel ei ausu temerario contraire ¶ Siquis autem hoc attemptare ꝓsumpserit indignatione omipotentis dei et ꝑtuersabis ecclie se nouerit incursurum ¶ Dat Basilee vj. Non Julij Anno a Natiuitate dñi millesimoquadringentesimotricesi mono ·.

Responsio synodalis ad Invectiuã gabrielis quondã ꝑpe Eugenij publicatã in quadam dissensione Conciliabuli florentini ·.

¶ Sacrosancta generalis Synodus Basilien⁹ in spu scto lame congregata vniuersalem ecclam repetimus ¶ Ad futuram rei memoriam ¶ Beatus Jeronimus ad lumen ueritatis salubri doctrina diffundere cogebat᷑ frequent᷑ aduersarios maledictis rudere et dum studebat depraua corrige errores auferre reprobabatur a malignis qui aduersum se ut inquit ore rabido desecuebant / sicut ipe in pluribus prologis sup dumne sci pture libros ondit / Sic hec sancta Synodus defendendo ueritatem catho hice fidei de auct̃e sce matris ecclie et generalium Conciliorum aduersus impugnationes gabrielis olim dicti Eugenij ꝑpe quarti et ꝓsequendo constant᷑ reformatione ecclie in capite et membris ꝓ honore dei et animar⁹ salute varias iniurias pscutiones maledicta obprobria sustinet ab ipo impugnatore ueritatis / qui postqua longo tempe ipos Conciliorum auct̃em opibus uerbis et scriptis pscutus est / Tandem in ꝓfundum malor⁹ deductus quod dolentissime dicimus adhoc de uenit / ut in quadam horrenda invectiua ꝑ eum post depositionem eius florentinae ꝓmulgata defensores ꝓfate auctis et ueritatis in

celeberrimo Constancien Concilio declarate ac etiam aliarum
ueritatum ex ea necessario dependentium uocauit hereticos cum ignorare
non posset vniuersam ecclesiam catholicam omnes prelatos orbis, omnes
reges et principes orthodoxos qui tam in prefato Concilio Constan
quam in hoc Basilien per se aut suos affuerunt in eadem uia ueritatis
quam ille reprobat resedisse. Sed permissum credimus a domino quod hoc
faceret gabriel ipse ut se coram omnibus manifestaret hereticum
qui vniuersam hereticare conatur ecclesiam, et intelligeret cuncti
quam necessarium fuit talem hominem a prepatu deponere priusquam hec
sancta Sinodus dissolueretur ne mundum inficeret erroribus et post
eiusdem Sinodi dissolutionem ubique catholicos persequeretur, qui
auctoritatem Conciliorum defenderent. Cuius rei future magna dudum
presumptio habita est postquam in factis suis prefatus gabriel ita pas
sim contempnere uidebatur decreta sinodalia. Postquam insuper
iam ante tres annos in hoc Concilio auditum erat quod aliud Conci
lium fieret ubi hereticarentur decreta Concilij Constancien et huius
Basilien. Ob quam causam maxime restitit hec sancta Sinodus
ne gabriel ipse in alio loco pro sua uoluntate Concilium erigeret sicut
ipse tam sub vmbra grecorum quam alijs modis erigere laborauit. Et
tandem cum hoc ultime facere non posset nec obtinere consensum
ecclesie diuina prouidencia repugnantis malo iam pineditato ipse
in scismate et diuisione aliam congregationem sub nomine gene
ralis Concilij primo ferrarie deinde florencie erexit in qua nunc
tandem per prefatam Innectiuam suos errores suumque obduratum animum
in persecutionem ecclesie patefecit. Quomodo autem ueritates ipsas fi
dei impugnet audiamus et deinde ad cetera omnia rudeamus, ut
omnes xpi fideles in hoc turbulento tempore lumen aspiciant ueritatis
per quod in portum salutis perducantur. Euerbare quidem conatur
ueritatem in Concilio Constancien declaratam dicens eam declara
tionem ab vna tantum obediencia Johannis vicesimi tercij fuisse
factam. Sed numquid negare uult pro eo tempore verum fuisse Concilium
et declarationes in eo factas ualidas esse. Quid autem contradicere uult
de obediencijs alijs reclamauit. Ne aliqua contra huius ueritatis
declaratione. Numquid omnes vnanimiter et depositione Johannis

laudauerunt et in priuatione Benedicti ab omni iure siquod habebat in
p̄patu consenserunt que uigore auctis sinodalis declarate p p̄fatam
ueritatem fcta sunt Nunquid omis ad electionem fe. re. Martini p̄pe. v.
pcesserunt eadem sinodali auctē Quinquidem Martin⁹ deinceps ap
probante Concilio diffiniuit errorem esse siquis diceret Non esse de
necitate salutis credere Roman ecclam esse supmam inter ecclias si
p Roman ecclam intelligatur vniuersalis ecclia aut Concilium gnale
Item ordinauit eodem approbante Concilio ut quilibet de heresi
Wicleuistarum suspectus interrogaretur an credat teneat et asserat
qd quodlibet Concilium generale et etiam Constancien Catholicam
ecclam reputet Item vtrum credat qd quicquid ipm Concilium Con
stancien diffiniuit et approbauit in fauorem fidei et salutē animarum
qd hoc sit ab omnibus fidelibus tenendum et approbandum Cum tamen
non ignoraretur pdictam declarationem in eodem Concilio factam
fuisse Deinde uero in hoc Basilien Concilio eadem declaratio sinno
cata fuit in publica Sessione ubi de nulla obedienciarum differencia
sermo erat ubi etiam quaplures Cardinales Priarche Archiepi
Epi ceterique prelati doctores et insignes in multitudine ualde copi
osa pntes erant et legatus aplicus psidencia exercebat Vt quid
ergo nunc allegatur qd hec declaratio ab vna tm obediencia in Con
cilio Constancien fcta fuit Sed audiamus quomodo in reprobatione
ueritatum declaratarum conatur gabriel mudum inuoluere dicit
eas se reprobare ad sensum Basilien quem inquit fco demonstrat
et non aperit quis ille sensus sit nec etiam in quo sensu approbare
uelit ipas et super hoc pro uoluntate sua postquam propter heresim pro
batam et lucide manifestatam iudicialiter post matura examinacoz
depositus est nos appellat hereticos qui doctrinam ecclie patefecimus
et ueritates clarissimas sine ruga sine duplicitate sine quacumque inuo
lutione uerborum decreto sinodali aperimus ad edificationem xam po
puli Nam et uerba ueritatum ipsarum plana et aperta sunt Nec oportet
nunc has inuolutiones querere ad deceptionem simplicium ut di
cat se reprobare ueritates ad alique sensum quem nequaqua expli
cat Sic enim dudum oratoribus suis sup hac materia rnsum fuit in
ea rnsione que incipit Cogitanti qd decreta Constancien Sinodi

autentica sunt et ita clara et intelligibilia ut nulla egeant declaratione
Non querit profecto veritas fidei tales angulos non tales involutiones
affectat. Sed que sensum habuit quem facto monstravit In hys veri
tatibus Constancien Concilium cum Johannem propter Symoniam et alia
crimina ab administratione papali suspendit atque deposuit et Bene
dictum ut premissum est a iure si quod sibi competebat privavit. Que
sensum habuit idem Concilium Constancien cum in Caplo frequens
statuit ut dum plures essent contendentes de papatu quilibet ad Con
cilium venire teneretur sub pena cadendi a iure papatus si quod ha
beret. Quodque uterque contendentium esset suspensus ab administratione
papali donec causa eorum esset diffinita per concilium. Revocare autem
nunc indubium ipsa decreta Constancien Concilij quid aliud esset quam
in dubitationem vertere deponem predictorum electione predicti pape
Martini ac consequenter ipsius olim Eugenij creationeque cardinalium
promotiones priarcharum Archiepiscoporum Episcoporum Abbatum et aliorum ceteraque
facta ecclie in horrendam confusione deducere. Que sensu preterea
in hys habuerunt patres in hoc sancto Sinodo constituti legatus apostolicus
et alij sancte Romane ecclie Cardinales dum pariter cum universo
Concilio in undecima sessione huius sancte sinodi statuunt decreto
perpetuo quod si summus pontifex in futurum dissolveret Concilium generale
sine eius consensu nisi resipisceret infra quatuor menses penam
suspensionis ab administratione papali ipso facto incurreret et de
inde ad depositionem eius procederetur si illa per duos menses susti
neret animo indurato. Quem sensum etiam habuerunt cum dixerunt
in duodecima Sessione hanc esse veritatem Juris divini et humani
quod papa Concilium sine consensu eius dissolvere nequiverat et ipsum
amonuerunt ut dissolutionem per eum attemptatam revocaret
infra sexaginta dies. Alioquin suspensionem auctoritate sinodali de
cernebant esse faciendam. Qui et in rusione sinodali que incipit
speravit dixerunt de predicta dissolutione quam dicus Gabriel
tunc Eugenius sustinere volebat. Malumus mori quam tanto
errori per ignaviam cedere. Hic articulus fidem concernit qui sine
interitu salutis negligi non potest. Si dicus Eugenius ecclesiam audire
non vult quam hoc sacrum Concilium repentat oportebit cum tandem

haberi fiant ecclesiarum et publicarum hec ibidem dicta sunt. Non profecto aliud sensum nec habere uolunt nec uultrinhys uirtutibus sacrosanctis modus que ipa tunc habuit cum illi adessent. Audiret eos qui in Concilio Constantien erant fuisse hereticos ac quibus ipe Gabriel se unitur et connexuit. Audiret legatum suum Cardinales et alios qui in hoc Basilien Concilio pdicta egerunt fuisse hereticos. Sed quid de ipo dicet qui eis adhesit et post monitione synodalem confessus est dissolutionem illam quam fecerat et simulato tempe defensauit nullam fuisse imo ea non obstante Concilium ipsum fuisse continuatum reuocans etiam ipas mapientes deus nouit et alias quasq; et quicquid p ipm aut sine nomine in prudicium aut derogationem huius sacri Concilij Basilien seu contra eius auctem factu et attemptatum seu assertum erat. Recognouitq; errore suu que in dissolucõe Concilii sine consensu eius habuerat. Fecitq; sup hec ipe ipe eius sollemniter in sessione publica pribus inclite memorie Sigismundo Imperatore et pfatis Cardinalibus Oratoribus regis francie et aliorum quampluriu principu. plateis et alijs egregijs uiris in multitudine copiosa. Audiret qd tota ecclia ai ee in errore fuit dum pter eos huic sue reuocationi assenserit. Quomõ audet me uocare existentes in hac sca synodo hereticos qui in eade ueritate in eade doctrina ecclie de anctoritate concilioꝝ gnalia fidelit et constanter pseuerant. ipe qui errore semel reuocatum atq; dimissum multo grauius p pusillanimitate in ferrana recidit ac deinceps adiuuis ecclie doctrina et ueritates fidei declaratas quibus me resistere non potuit magis se p obdurata pnitacia et hereseos obfirmauit. Qualit autem hec doctrina ecclie de anctte Conciliorum fundata sit et in sacris scripturis et in doctrinis sanctorum sepenume fuit diuinade declaratu et in sione synodali que nuper cogitata et alijs innumeris scripturis orationib⁹ et sermonibus quibus neq; ipe Gabriel neq; sui tamen hoc Concilio qui in conspectu Regum et principum resistere potuerunt. Intellexit neq; expiam quanta esset ecclie ruina si spretis Conciliis generalibus ab rectis sacris canonibus et debitis regulis unus homo peior posset de omnibus rebus ipius ecclie p libito uoluntatis agere et dum ogregatum esset Concilium p reformatione eius et aliorum posset illud in quecunq;

loaam uellet ac in regione qua aliqz transferre sine eius consensu
aliafeste queqz constat qüinimo illud sim sit qd confingit ipe gabriel
nos p declàtione uitium pdictam uoluisse principes deuotos sedis aplice in
dicare hèncos siqui est eum qui principes orbis has ueritates semper te
nuerit et defensauerit qui oratores suos in hoc Concilio tenuerit
et ipm uerum et legitimum Concilium reputauerit illis temporibus quib9
idem Gabriel ipm dissoluti esse affirmabat Sedet quo in hac modo
pseudantes sasinaticos appellare audet qui se in ea unitate qua a prima
pio fuerant sine uariatione pmanserunt da ipe manifeste se ab ea de
unitate sepauit et sasma pinacissimum ppetrauit erigens alia con
gregationem sub nomine gnalis Concily prime apud ferrariam deinde
apud florentiam adiisus hanc sanctam synodu et altare sacrilegu cõtra altare
legitimum inde totum orbem in turbatione adduxit et maledictione in
chore dathan et abiron demittatis latam aliqs penas contra sasinaticos
a iure indictas incurrit uera declaratoriam a septe annis fruen
te octaua sessione huius sancte synodi qua dr Quicunqz hoc sacro du
rante Concilio alia congregatione sub nomine gnalis Concily er
gere aut facè psumpserit nem catholice ecclie Concilium sz sasinatico
Conuenticulu facè committat Ideoq hec sca Synodus oms xpifideles
cuiuscunqz status aut dignitatis etiã si ppalis Imperialis aut Regalis
existant sub obtestatione diuini iudicij quod in chore dathan et a
biron auctoribus sasinatis scriptura sacra commemorat monet et
hortatur ne turbare sce obedie et penis contra sasinaticos a iure
indictis districte precipit atqz mandat Ne hoc sacro durante concilio
aliam congregationem sub nomine gnalis Concily quod reuera non
esset Concilium facè aut congregare nec ad ipam tanqua ad gnale
concilium ea occasione cuiuscunq; pretextus aut iuramenti accedere aut
interesse uel recurrè quoquo modo neqz p concilio gnali hre reputare
aut etiam nominare presumat hec in pfata sessione habent Ex
quibus clarissime patet quo illa maledictio sasinaticos sup ipm
gabrielem reuinnit qua in nos p pfatam inuectiua adducè conabatur
Ita ut proprie de tabernaculo suo omes admoneat recedè illa mersi serui
dei Noe tio qua dicat Recedite a tabernaculis horum impioz et dum ad
sasinate hereseos admittit in qua post plures correptiones et admonitiones

obdurato magis semp ao pdurat. Recte admonet⁹ ꝯmuniq; xpianus
ꝑm euitare p illam apli pauli salubrima doctrina qua dicat ad tit. hæti
hominē. post ꝓma et secunda correctione deuita sciens quia subuersus e
qui eiusmōi est et delinquit ꝓprio iudicio condempnatus. Certissime a
se proprio iudicio condemnatur p illam inectiua. dum obdurato animo
in sacrilegio et heresi aduersus doctrinā ecclie et ueritatem fidei declarans
audire uriam oīm xpianorum intelligerent talem uitatis uultu hac fidei et
ecclie psecutore nullatenus posse tolerari. Sed in eo proprie uerificatur sinam
Cypriani in epla ad Antho[n]ianū qua dicat de Nouatiano contendente
sup Epatu urbis Rome Epatum tenere non posset etiam si prius epus
factus a cepo suo corpore et ab ecclie unitate discederet. et inf⁹
Qui ergo nec unitatem spus nec cōnectionem pacis obseruat et se ab
ecclie uinculo atq; a sacerdotum collegio sepat epi nec pratem pot hre
nec honore qui epatus nec unitatem uoluit hre nec pacē. Que sinā
tm clare uificatur in gabriele ut clarius dicamus possit. dum manifeste et
p erectione cōuenticuloꝝ cōtra ḡnale Concilium et p impugnacoēs auctis
concilioꝝ in factis uerbis et scriptis qua cepit siue et omnis in collegiū
sacerdotū tam in Concilio Constantien qua misso Basilien tenuerunt
et dispersa p orbem ꝓfitetur ecclia se a cepo corpe ab unitate ecclie se
parauit et toti orbem in turbatione ac diuisione posuit. Sic itaq; du
deponens sua eneruare queritur magis eam approbat et confirmat
du q; alios hēticos et sacrilegos uoluntarie appellat ḡtra; nulle pro
sacrilegio et heresi depositus fuisse ꝓprie demonstrat. De Symonia aut p
uario dilapidacoe uiolatione assidua et contemptu canonū ac decretoꝝ
synodaliū scandalizatione ecclie et notoria incorrigibilitate p quibus
prius depositus est nulla in pdicta inectiua expurgatione adducere
si penitus obticuit. Nec sciat rei et incorrigibiles fieri solent iudicē
sui conscia et contumelias in hanc sanctam Synodū exagitat et relatione
omnia agere conatur. dum sua purificatione ꝓfiteri non potest
Dicat hanc sanctam Synodum fuisse uersam in tyrannidem. in qua semper
omnibus fuit libertas patuit et hodie patet. dicat plura supposita
huius sce synodi antequa ad eius dissolutione procederet fuisse diuersis
sceleribus irretita. de quibus nulla unquā ꝓbatione iudiciale coram
hac sca synodo prulit. Sed oīs qui se a corpe ecclie separare sta se solent

dicē iustos et cētos pctores atq; in ipa ecclia multa ā̄ mmmeris mala
fieri et no aduertunt quor eadē bona fuit et quor sut in ea meliores
ipis hȳ ut inquit Aug⁹ sunt fli iustificatores et ueri pastores et alio loco
ipe aut hec consilia sepationis mala sunt pnciosa et sacrilega impia
et supba et longe grauiores sunt trabes sasinatis quas in oculis tales
gerunt qua pcā manentiū in vnitate ecclie que ipi sasinati computa
ant festuce in oculis fm reputatiōē. Pcā quide si in aliis erant illa
eis et forsan paucis aliys nocebant pcm aut gubnatis et eius matrigi
bilitas mudo nocuit vniuerso. Inde nulla cam habuit se sepandi
gubnat ipe ab hoc sacro Concilio neq; a tot epis Oratorib⁹ pīs apu
doctoribus et cētis bonis viris qui pmaneri parte concily in duplo
vnanimes erant in hys que p ipm Concilū decidebant. Nec debuit
aliam congregationē erigere in conturbationē vniuersi orbis adu
sus suū dalem suam. Dicat monopolia coniurationes conspirationes
p rime fens fuisse. Quo aut uocare potest conspirationes et coniura
tiones illa que palam a duabus partib⁹ Concily et amplius fra sut in
deputationibus congregationib⁹ gnalib⁹ et sessionibus publicis? Illa
aut que p fictionem pauc⁹ acta sunt p erigendo conciliabulū cont
ipsum sanctū Concilū quor se conclusiones suas conspirabant qui
illa diuisione conflauerunt et quibus nunc totus orbis tanta patitur
disanuia, reputat esse iusta appellans malū bonū et bonū malum
sed et no ea cōmemorat que p aliquos et suis facta sunt p puriendo
ad erectionē illius cōuenticuli cont hoc Concilū in falsificatione
bullarum sub nomine huius sce Synodi. In captione et arcanis Johis
heraldi principis pedemontani quem nri Oratores ad grecia pmiserat
et in pfectione uehiculis Johis de Ragusio nunc epi Argen apud Con
stantinopolim imputat aut superbiam manentibus in synodo p eo
qd̄ maxia uerisimile compulsi p honore dei et animaꝝ salute uitate
ustica fidem et ecclam sustinet quos ipe p superbiam eius semp ascen
dentem ira dire oppugnat et filios appellat degeneres qui scāz mrē
ecclam fidelit defenderunt qua ille pditioni suo mundi et damnoso
regimini exponē molichatur. Dicat se pati pfectione a nouis xpi
anis qui ueros xpianos prede et grauissimis pfectionibus exposuit
dum fidelissime hoc Concilū et ipius atq; aliorū conciliorū auctem

defenderit que ipe destruē uolebat/ Cōmemorat insup ydolū abhoia
nōis nos uelle erigē in templo dei Cum ꝓcus mitendo omīs hui⁹ sc̄e
Synodi fiuit ad illa ydola abiacenda ex templo dequibus aplūs loquit⁹
dicens q̄ auaricia est ydolor⁹ seruitus/ et que abhoiatus est dns cum
suo flagello de fumalis eiecat uendentes et ementes de templo Ita
ad hoc tendunt huius sc̄e Synodi decreta et labor fuimus ut symonia
repellatur a templo dni fiantq̄ omia in collationibus dignitatum
et beneficior⁹ ac etiam cet̄is rebus prout lex diuina et sanct⁹ prin decreta
instituerut ad salute animar⁹ non ad exhaustu peccnar⁹ Nam ut
inquit aplūs Radix oim malor⁹ cupiditas quaquidam appetentes
errauerunt a fide et inseruerut se doloribus multis sicut i gabriele
nūc impletum esse conspicatur/ Et diat nos Reformacōi abhorruisse
qui omnibus laboribus semp emimur omnaq̄ pcula sustinemus et
vitam nram ac bona exponimus ut ipa reformatio realē et efficaci
seruatur executione que huiusq̄ impedimentū maxim ex eo habuit
qd̄ ille qui pmus in ecclia canones exequi habebat et se omnibus phere
exemplum virtutis et sanctis agebat nō cōuenit sanctū no querit⁹ ydolū
sed pastor bonus qui uirtute prudencia et bonitate se exhibeat forma
gregis pascatq̄ subditos uerbo et exemplo utens prate a xpo concessa
in edificatione ecclie non in destructione/ et ita agatur ydolū ipm aut ab
hoiatiombus suis quod cōuenit⁹ uisuā et uoluntate dni sedere conat⁹
Sed conquerit⁹ deinde gabriel Ciatorū cōuentū cum sanctū fuisse qd̄ in
p̄turbatione facti grecor⁹ crederet ut diat. Verum si bene attendat⁹
no illud fuit ad p̄turbandū sanctū grecor⁹ sed ad consulendū et prudendū
salutē ecclie nre catholice qua impio sacrilegio vulnerabat gabriel ipe
qui post execrandam illam diuisionē in hoc sacro Concilio p̄suos ex
ecrata sua illicite et nepharie fecit in pluribus decretis et ep̄lis quidem⁹
eius declinauerat Conuentualē erigere sub nomine alterius concilij
generalis contra hanc sanctā Synodum in loco p̄fatio sue voluntatis
assumendo et tanq̄ galeas contra galeas eiusdem sc̄e Synodi propter hanc
causam mittebat in Constantinopolim/ Considerabant⁹ scandala
que ex hoc sacrilegio Concilij posset contra verum Concilium immebar
et que iam prochdolor in oculis oim conspiciuntur/ fuit ille ecclesiast⁹
p̄ quem tantum scandalū exoriebatur/ qui et reformationis ac legis

domini et decretorum huius sancte synodi contemptor erat, ymo iam persequebatur
illos qui decreta ipsa seruare uolebant, atque eandem synodum et gesta eius
pro erectione illius pensi Concilij confundere conabatur ut priusquam
illud grande scandalum eueniret, priusquam erectio illius conuenticuli
contra concilium Illa horrenda diuisio que iam parturiebatur actualiter
formata esset prouideretur ecclesie et eius scissure periculosissime obuiaretur
Quod si tunc factum fuisset Iam nunc non sentiret ecclesia dolores acerrimos
quos per colisionem fratrum in utero suo ipsa presentit. Nunquid omnis amator
unitatis omnis uerus filius ecclesie debebat totis viribus insistere ne hoc
vulnus matri sue inferretur, sed in tempore prouideretur quod maxime expete-
bat prefatum citatorium. Et nichilominus sancta synodus omnem suam possibilitatem
per grecorum conductione impendebat mittens oratores suos et galeas in
Constantinopolim ut grecos adducerent Obtulitque ipsis grecis per suos
oratores complere omnia que eis promissa fuerant si aduenire uoluissent
nec in aliquo defecit ipsa sancta synodus sperans semper ipsos grecos uenire de-
bere ad locum nominatum per eandem synodum sicut cum eis conuentum erat
Nec dubium esse debet cuiquam xpiano quod si iuuare uoluisset gabriel
tunc dictus Eugenius ut uenissent sicut ipse restitit et impediuit quod
fuissent adducti Sed maluit ecclesiam scindere quam in hoc consentire ut
sub umbra illa reformatione euitare posset et facta ipsius ecclesie in sua ty-
ranidem redigere. Dum uero citatus est scidit extunc ecclesiam quantum
in ipso fuit, ymo et contra determinatione catholice fidei concilium hoc
Basilien licet nullitur transtulit extunc in ferrariam casu quo procederetur
contra ipsum aut aliquem oratorum suorum presidentium qui in concilio fuerant
quorum unus de crimine falsi erat accusatus de quo fuit postmodum iusto
iudicio condempnatus Et iam hoc dicit se hoc fecisse propter grecos quod
propter se et presidente suum fecit. Nam et contentus erat non obstante
omnibus ut Concilium Basilee permaneret usque ad aduentum grecorum
dummodo ab ulterioribus processibus contra ipsum et prefatum presidentem suum
supersederetur Addit autem de uenerabilibus sancte Romane ecclesie Cardinalibus
contra quos tamen nichil Concilium agebat, nisi quod eos euocabat ad pro-
uidendum ecclesie in tanto periculo. Sed quid attinet ad factum grecorum
quod oporteret dissolui hoc Concilium si procederetur contra unum de presi-
dentibus gabrielis ipsius olim Eugenij ut propter hoc sibi liceret transferre

Beat⁹ Iero⁹

Concilium ferrariam impediendo cuꝰ ex hoc solo capite fuit Bohemorum
quod tunc actu in Basilea tractabatur cum oratoribus regis Bohemie
et mandando ne illud ultra triginta dies ageretur in casu predicto ex
communicando ꝙ pruinde inhabilitando omes qui postea in Basilea
actus conciliares exercerent tam in fide quā reformationis gñalis
in quibus ipe iuxta ueritatem fidei catholice tenebatur obedire concilio
Quis tam subtilis quis tam acutus qui hoc fuit ab errore a falsitate
excusare posset dum prope cuncta tam ustata punitione vñ fallaq
cuꝰ omnibus alijs cessantibus ipe olim Eugenius omnia hec scandala appe
trabat Dicatur suspensionem eius ab administratione ꝑpal fuisse
factam cum instaret aduentus grecoꝝ Notorium uero est quo post illa
adeo scandalosam dissolutionem et translationem in ferrariam mon⁹
fuit ut eam reuocaret sub pena suspensionis post quatuor menses ñ
resipisceret in contrarium / qđ dum facē noluit ꝑ propria contūaz huiꝰ
suspensione incurrit / Neq; aduentus grecoꝝ qui dum post ipam sus
pensionem in portum Venetiarum aduenerunt in hoc aliquid auxiliatur Ad
iungit qđ ad deponendum eius pessimum est ut immineret concilium grecoꝝ
reducte Sed scit totus orbis qđ licet ad deponendum eius procedere licite
potuisset sta Synodus iuxta decreta ipius postquam ꝑfatus Gabriel sus
pensionem ipam sustinuerat ꝑ duos menses animo indurato tame
maxima utens patia et mansuetudine adhuc postea ꝑ quindecim
menses hanc deponendi distulit donec grauissimis pcalis immine
tibus hoc sacrum Concilium in pcalo totalis dissipationis positum erat
post depositionem autē ipius per aliquot dies publicatur qđ greca
vnionem acceperat / Sed nunquid idcirco in suis erumnis pcalere
debet aduersus catholicam ecclesiam ac indicia eius iusta
confundere Auctum gñalium conciliorum ꝓsternere quia dicit se re
duxisse grecos et omnia mala facta sua sub hoc pallio cooperire labo
rat / Videatur ꝑ deo expiam quem in hac re possent Jam dudum
Anno dñi millesimo quadringentesimo octuagesimo quarto dum ve
nissent ad hanc sanctam Synodum cuius expensis oratores ipsorum
grecorum cū quibus tractabatur ut Anno sequenti Jmpator Ro
manoꝝ et patriarcha Constantinopolitanus cum cleris et orientis ueniret
ad aliquem locum ꝑ hanc sanctam Synodum nominandum / Ac refutus

gabriel misit xpoforum Garathonum ad Constantinopolim ut ibidem
fieret Conuencio latinorum et grecorum et non uenirent citra mare Vnde
multa retardatio in facto vnionis grecorum quam hec sancta Sinodus
prosequebatur subsecuta fuit Tandem ipse olim Eugenius consensum
prebuit vt eadem sancta Sinodus prosequeretur conuenta cum prefatis
Oratoribus grecorum per eum modum quo cum eisdem ipsa concluserat
Et nichilominus dum post consensum predictum Oratores nostros ad pre
dicta exequendum misissemus in greciam qui pecunias pro congregan
dis orientalibus dederunt Ipse gabriel iterum misit prefatum gara
thonum qui in contrarium ipsorum Oratorum nostrorum laborabat Cum vero
res conclusa fuit ut greci ipsi citra mare uenirent ad locum noian
dum per hanc sanctam Sinodum deus nouit quantis artibus gabriel
ipse impediuit et impediri fecit tam in Aminione quam alibi Ne hec
sancta Sinodus haberet pecunias pro conductione grecorum quantis modis
laborauit ut ipsos ad se traheret vt sub vmbra grecorum sua complet
desideria Qui etiam suum saluum conductum pro eisdem grecis conducendis
hinc sancte Sinodo requirenti dare recusauit Dum Sigismundus
Imperator Roman et Albertus tunc dux Austrie et nunc Rex Ro
manorum Rex francorum atque alii reges per quorum dominia venturi
erant greci prefati Necnon alii duces et principes atque etiam Venetorum
Januen florentinorum ac Senen communitates suos saluos conductus
liberaliter concesserunt Ea res quidem perpetuis est deploranda
seculis Poterat fieri grecorum vnio cum bona pace cum vnione
ecclie nre in uero vniuersali Concilio ubi plati orbis vbi omnes
principes catholici aut Oratores eorum conuenissent Vbi mul
to celerius multo stabilius atque firmius fuisset fauente duo
ipsa vnio expleta Maluit ipse gabriel ecclesiam nram catholicam
scindere fecit ipsorum grecorum perturbare et eos ad Conuenticulum Ferra
rien ac deinde florentinum perducere ubi reges catholici videntes
scisma eius et illicitam erectionem altaris sacrilegi contra uerum
altare uidelicet hoc sacrum vniuersalis ecclie Concilium ab
horruerunt illuc suos mittere Oratores Si uero greci ipsi aliquam
professionem ueritatis fecerint in qua persistant aut si quid boni
in hoc facto reptum fuit rerum ueritate compta gras agemus

diuine pietati que non sinere mala esse nisi potens esset ex illis elicere
bona / et vnionem ipsorum grecorum semper obtauimus et obtabimus
Sed non propter hoc mala ipsius gabrielis sub hoc pallio cooperiri possunt
Quid enim sibi prodesset ceteros ad fidem conuertere si ipse in scis
mate et heresi permanere uellet / Si ceteros uellet vnire et se ab ecclesia
catholica separare / qui etiam si montes transferret et caritatem non haberet
erga ipsam catholicam ecclesiam sicut nec habere potest quamdiu scisma
et heresim obdurato animo retinet nichil sibi prodest Et licet laboret
et sub hoc colore grecorum fideles xpiani suum Conciliabulum Florentinum
in scismate erectum approbent / eundemque gabrielem depositum
priuatum condempnatum et reprobatum per uero et summo pontifice vene
rentur / Tamen deus illis dedit intellectum ad discernendum bonum
a malo cognoscendumque iusticiam ac ueritatem / et frustra tale rethe
iacitur ante oculos pennatorum / Alij enim pontifices in veris concilijs
generalibus ut Innocentius iij. in Concilio Lateranen in quo duo patri
arche Orientales personaliter affuerunt. Et gregorius decimus in
Concilio Lugdunen grecos reduxerunt longe citra quingentos annos
ymo etiam ipse gregorius ibidem baptizari fecit Oratores Tartarorum
Et nichilominus si ecclesiam scandalizare uoluissent illi pontifices atque
mala perpetrare que fecit ipse olim Eugenius nequaquam hoc eis sub tali
colore permisisset ecclesia ¶ Deinde prefatus gabriel comparat se beato Leoni
contra quem dyoscorus sinam tulisse refertur in secunda Ephesina
Sinodo cui hanc sanctam Sinodum Basilien assimulat / Longe certe est
differencia inter Leonem sanctum et gabrielem tot vitijs et criminibus
irretitum / atque etiam inter hanc sanctam ultimam Sinodum in plena
libertate semper constitutam / et illam reprobam ephesinam in qua
viri armati gladios tenentes in manibus compellebant homines
ad difiniendum quod placebat dyoscoro ¶ Tandem ipse Gabriel de
positionem dampnat et reprobat / quod certe omnibus malis et per
uersis iuste condempnatis accidere solet ut semper sinam in eos latam
iniustam esse reputent. Sed in causa propria non mirum si non recte iudicat
qui in uerbis iniuriosis atque inflatis per totam suam inectiuam respersis
plene ostendit se loqui ex passione animi exacerbati non ex iudicio ra
tionis / dum audet dicere / demonia totius orbis in latrocinium

Basilien confluxisse uideri et alia horribilia uerba que nemo pru
dens nemo iustus nemo diceret honestus. Sed dixerunt ea uide
re pe qđ demonia habebat et multotiens ecclia catholica a diuersis
hereticis ut donatistis arrianis et aliis pmultis graues iurias
audire solita est qui dum lepra heresis infecti erant Alios oms
qui aliter ab eis sentiebant hereticos reputabant et ab ecclia p
falsos et schismaticos sicut nunc gabriel abbreuiate ecclie p sacris
de hijs iudicauit qui in unitate pmanserut qui doctrine catholice
et aplice adhesserunt et constantissimis animis semper adhe
rerent tam in Concilio Constanciensi declarate qua dudum in hoc
Basilien etiam pro eo tempe sicut pdictum est que ipe gabriel
hoc sacrum Concilium primum generale Concilium esse recognouit
et quo legatus sine eidem presedit. P spiciebatur etiam quanta
desolatio ecclie sequeretur si deincaps euacuatis Conciliis ge
neralibus sprets canonibus abiectis determinationibus catho
lice fidei unus mortalis homo posset negocia ecclie p libito uolu
tatis agere. Qđ uero longam pacam habuit sca Synodus in tol
lerando gabrielem et facta eius ipe hoc impingere conantur tan
quam pro habendo ppatium facta sit tam longa protractio Cum
e contrario manifestum sit qđ si hoc quesiuisset sca Synodus ia
dudum ad deponendum eius pcessisset ateruis scandalis schismatib9
et malis fere innumeris que pcul dubio pernitiosum et inutile regimen
accidebant Sed expectauit benigne hec sca Synodus eius emen
dationem in multa pacia et ipe p resistencias quas pstitit per
uarias impedimenta que plurit tam tempe prime pnse dissolutio
nis quam secunde qua alio medio tempore fuit causa tam diu
nunc protractionis Manifestatur iam oms conspicuit obdura
tam gabrielis pruacia p supdeam incepta et quoꝫ confundere
conatur ecclesiam catholicam virtutes qꝫ et iustitia ut iam oms
clarissime intelligere possint quomodo sine ulteriori quacuqꝫ p
tractatione ipm auferatur eiusqꝫ ueneno consortium fugiat et quoslibet
xpifideles ab eodem efficaciter recedere necesse sit atqꝫ in doctrina
ecclie catholice pmanere Dolere quidem omes debent qđ gabriel
ipe qui benigne ab assencendo ecclie et ambulando uniuersaliter

cum consensu in domo dei poterat fructus uberrimos in ecclia
efficere / et omnibus bonis spualibus et temporalibus habundare / Nunc
superba separatione in tanta mala se precipitauit / et ecclam ipam tan-
tis perturbationibus afflixit / ut conculcata concilior auctte ipaz
sue uoluntati subiceret. Jam uero ad talia uerba ipius gabrielis
in quibus finis non inueniretur nequaquam ultius attendere ne-
cesse est / Sed orandus est deus omps / ut animu illius humiliare
dignetur / et non ipm in dampnatione ppetuam corruere pmittat
Dandaqz est opa sicut necitas exposcit ut ecclie prouideatur de bo-
no et salutifero regimine ad conseruationem fidei et salute xpianor
in gliam dei omnipotentis qui est bndictus in secula seculor amen
Dat Basilee in congregatione nra generali. Non. Octobr
Anno a natiuitate dni millesimoquadringentesimotricesimonono

Collationate cum originalibus
et concordant

Diculefist

XVI.

Sacrosancta generalis Sinodus.

Basilien in spiritu sancto legitime congregata
vniuersalem ecclam representans. Vniuersis
xpi fidelibus Salt. et omnipotentis dei ben.

¶ Grande periculum et desolationem inauditam
que iam ecclie dei et nobisipis imminet. O xpi fideles attendite
et antiqui hostis iacula conspicite quibus gregem dominicum
magno pretio redemptum perimere conatur ut deuotioribus
animis auxilium diuine gratie imploretis Et quemadmodum
exhortatur Aplus Accipiatis armaturam dei ut possitis resistere
in die malo. In omnibus sumentes scutum fidei in quo possi
tis omnia tela nequissimi ignea extinguere qui iam uehementi
temptatione fundamenta ecclie et religionis xpiane concutere
querit. Volens Conciliorum generalium auctoritate euertere
per que fides orthodoxa et omnis uite atque actionis norma
tradita est. Et quorum uigore eadem fides atque regula disci
pline xpiane sustentari habent in terris ut illis prostratis
mala innumera super xpianum populum inducere possit. Sed
ut eam rem lucidius prospiciatis vosipos miserabiliter deperire
Ecclam que matrem vram tantis subici ruinis. Primum vos
considerare decet quanta desolatio in foribus est quantaque
periclitatio animarum imminet si nunc ruat et prosternatur
Conciliorum auctoritas. Deinde aperiemus quomodo ipa
grauissime ruit si illi fauor et obediencia prestatur qui ean
dem Conciliorum auctoritate factis uerbis et scriptis iam a
multo tempore conculcare non cessat. Postmodum obiectio
nes contra illius iustissimam Suspensionem ab Administracoe
ppali et subsequentem depositionem nullius esse momenti
clarissime ostendemus. Vt ueritate plene comperta quisque
xpianus intelligat quid sibi agendum est de necessitate salu
tis. ¶ Aduertite in primis o xpicole et ante oculos vros po
nite miserandum et flebilem statum xpiane religionis si eo
redacta fuerit ut quisque in summo pontificio positus iam asse
curatus sit qd nullam correctionem a Conciliis generali
bus deinceps habeat pertimescere quantumcunque Ecclam

scandaliset et eius statum perturbet et decoloret. Ita ut si omnes
dignitates ecclesiasticas et beneficia uenderet, si prelatos quosque
inuitos transferret et pro libito uoluntatis expelleret, Reges et
principes deiceret, moribus pernitiosis animas hominum passim
perimere laboraret, crudelitates perpetraret horrendas, legem
dei confunderet, queque salubria instituta euerteret, temporalia
ecclesie Romane et terrarum ecclesiarum particularium dissiparet atque
alienaret. Aliaque innumera flagitia scelera et crimina notoria
perpetraret ac se incorrigibilem redderet, catholica ecclesia in
unum congregata nullatenus illum a talibus cohercere possit
quinymo liberum esset ei qualibet Synodum eum reprimere
uolentem ilico transferre uel dissoluere persistentes in sinodo
contra uoluntatem eius persequi excommunicare priuare
inhabilitare contumelia iniuriis afficere Inuasiones corpo
rales aduersus eos excitare Ac deinde quicquid Synodus
statueret preciperet dictaret ordinaret penitus contemnere
abicere et reprobare. ¶ Conspicite pro dei reuerentia qualis
ex hac re daretur introitus inimico humani generis ad sub
uertendum religionem xpianam Dum seducendo unum homi
nem posset xpianitatem in desolationem maximam deicere,
mores peruertere, Canones et regulas quasque dissipare, Ecclesias
regna prouincias conturbare, ac bonis spiritualibus et tempo
ralibus spoliare, uiciorumque inmanitatem inducere. Aperite
oculos et uidete qualis ex hoc datur ingressus antixpo.
Sed considerate quomodo ea res fidem catholicam confunderet
atque uiolaret que est primum fundamentum ecclesiastici edi
ficii, quo euerso omnia corruunt, sine qua fide impossibile est
placere deo aut aliquam salutem consequi. ¶ Notum est
enim quomodo sacra Constantien Synodus ad extirpati
onem erroris, tanta pericula uniuerse ecclesie afferentis dif
finiuit et declarauit inuitendo sacris scripturis et doctrinis
antiquorum Conciliorum atque doctorum sanctorum quod Con
cilium generale uniuersalem ecclesiam representans potestatem
immediate a xpo habet cui quilibet cuiuscunque status et
dignitatis etiam si papalis obedire tenetur in hiis que pertinet

ad fidem / extirpationem scismatis / et reformationem ecclie
in capite et in menbris. Quodque siquis statutis et mandatis
cuiuslibet generalis Concilij legitime congregati obedire con
tumaciter contempserit in predictis et pertinentibus ad ea
condigne penitentie subiciatur et debite puniatur ad alia etiam
Juris remedia si opus fuerit recurrendo. ¶ Deinceps fe. re.
Martinus ppa Quintus approbante toto Constantien Con
cilio lras suas vniuersis Epis et Inquisitoribus mandauit
continentes qd est de necessitate salutis credere generale
Concilium habere supremam auctem in ecclia. Quodque
quodlibet Concilium generale et etiam ipm Constantien
reputat vniuersalem ecclam / et quicquid approbauit et ap
probat in fauorem fidei et salutis animarum est ab vniuersis
xpifidelibus approbandum et tenendum / et quicquid con
dempnat esse fidei et bonis moribus contrarium ab vniuersis
xpifidelibus pro condemnato tenendum et asserendum loquens
etiam de illis que circa principium ipius Concilij Constan
diffinita et approbata sunt sicut prefate lre sue indicant
que expressam mentionem faciunt de declaratione facta
circa principium ipius Concilij super Comunione diuine
Eucharistie sub utraque specie et de condemnatione errorum
et personarum eorundem Johannis wycleff et Johannis hus
¶ Fuit autem deinceps premissa determinatio de Conciliorum
auctoritate in hoc sacro Basilien Concilio in pluribus sessi
onibus repetita dum olim Eugenius Concilium ipm prima
uice dissoluere attemptauit atque in Responsionibus Syno
dalibus multipliciter declarata. ¶ Postque omnia sic decla
rata et in vniuersum orbem per Eplas aliasque lras et nuncios
Synodales publicata Ipe tunc Eugenius hanc sacro Concilio
doctrinam hanc notorie tenenti predicanti et publicanti
adhesit et ipm fuisse legitimum ac legitime a principio sui
continuatum professus est confitens dissolutionem per eum
factam irritam et inanem quam tamen primo ex iustis
causis et necessarijs factam esse publicauerat ac etiam
duas lras suas in aplico palatio contra hoc sacrum Concilium

Responsio synodalis ad cedulam presentatam in depurationibus per oratores principium...

et eius decreta promulgatas. In quarum vna dicebat quod ante ad-
uentum legatorum suorum existentes in Synodo nulla erant
sedis aplice auctoritate suffulti atque etiam designabat quod ipso
contradicente generalis Synodi non habebant potestatem.
Quodque multa et grauia disponere et statuere presumpserunt
contra decreta sanctorum patrum et in aplice sedis graue pre-
iudicium tertiasque incipientes Deus nouit suo nomine factas
in quibus quam plura contra auctoritatem Conciliorum
asserebantur, et quicquid pereum aut suo nomine in pre-
iudicium aut derogationem huius Concilij Basilien seu
contra eius auctoritatem factum attemptatum seu asser-
tum erat Cassans irritans et annullans nullasque et irri-
tas fuisse et esse declarans adiciensque decetero a grauami-
nibus ipsi Concilio inferendis abstineret. ¶ Deinceps
quoque post ipsius adhesionem in sessione publica presidente
legato aplico assistentibus Octo sancte Roman ecclie
Cardinalibus Oratoribus Regum et principum prela-
torumque et doctorum iuris diuini et humani copiosa multi-
tudine eadem declaratio Constantien Concilij renouata
extitit. Vbi autem hec ueritas concernens manifeste fidem
et ius diuinum sicut olim lucide in celebri responsione inci-
piente Cogitanti et alijs pluribus responsum fuit expresse
disserens de auctoritate imediate data a xpo ecclie congre-
gate et Concilijs generalibus tociens et tam sollenniter
per vniuersalem ecclesiam declarata est et per Concilia gene-
ralia que summi pontifices consistorialiter declarauerunt
fuisse legitima etiam pro eo tempore quo huiusmodi decla-
rationes ediderunt. ¶ Si autem post hec omnia ipse de-
clarationes fidei et iuris diuini abiciantur ac ueluti erro-
nee deiciantur et conculcentur impingaturque toti ecclie
error que talia declarauit. ¶ Quis non uidet alias he-
reses per ecclesiam sopitas resuscitari et nouis suscitandis
frena laxari dum ex hoc via paratur ut Concilijs genera-
libus in declarationibus fidei et diuini iuris amplius non
credatur. sed in qualibet regione in quolibet loco possint

homines sectas hereses et quaslibet malas doctrinas excitare amplius non timentes suas adinuentiones per Concilioꝝ generalium auctoritatem confutari. Vnde totus orbis in conturbationem magnam deueniret et periclitabitur xpianitas que et olim ante tempora Constantini sicut testatur Ysidorus feruente persecutione multarias hereses fassa est quia non erat Epis licentia conueniendi multum nisi tempore supradicti Impatoris. ¶ Qd si tunc non obstante qd essent summi pontifices vita et sanctitate preclari propter defectum congregationis Concilioꝝ generalium hereses ipe pullulabant. Quanta nunc exurget heresium uorago si amplius generalium Concilioꝝ diffinitionibus non credatur nec acquiescatur atqꝫ illoꝝ sic miserabiliter prosternatur auctas ¶ O quanta xpianitatis destructio O quanta fidei desolatio Quanta omnis religionis et pietatis abiectio. Quanta euersio reꝝ publicaꝝ Regnoꝝ et prouinciaꝝ quantu naufragium animaꝝ ¶ Plorate iam et ingemiscite omnes inuocantes nomen domini maiores cū minoribus et apertis oculis inspicite turbationem venturam uniuerso orbi ruinam qꝫ vram et desolationem prenidete. Si sic frangatur illa necessaria Concilioꝝ auctoritas. ¶ Sed et flete super vos si sic prosternatur qd omnium xpianoꝝ tum summoꝝ pontificum qua principum xpianoꝝ prelatoꝝ qꝫ religiosoꝝ ac ceteroꝝ xpianoꝝ erat supremu refugium in terris. Ad eoꝝ nempe auxilium sepe numero confugerunt summi pontifices dum a tyrannis persecutione patiebantur que iam amplius nulli uenerabuntur aut reuerebuntur tyranni si hoc tempore corruerint. ¶ Per ipa Concilia sedes aplica robur sue dignitatis et auctis conseruabat dum per eoꝝdem Concilioꝝ suas auctis hominibus formidandas et uenerandos Canones omnes aduersarios fidei et sane doctrine atqꝫ bonoꝝ moꝝ corruptores arcebant et opprimebant. Ipi quoqꝫ pontifices per eadem Concilia dirigebantur ut ambularent ad ueritatem euangelij et prate sibi data ad edificationem

vterentur. Vnde qui ipsorum Conciliorum auctoritatem enerua-
re querunt illi decorem dignitatem robur et auxilium aplice dig-
nitatis fidemque et salutem et bonas actiones summorum pontificum
manifeste confundere moliuntur atque in illam destructionem
adducere de qua loquitur beatus Gregorius dum post enu-
merata vniuersalia Concilia subdit. Cunctas uero quas
prefata ueneranda Concilia personas respuunt respuo. quas
venerantur amplector. quia dum vniuersali sunt consensu
constituta se et non illa destruit quisquis presumit absoluere
quos ligant aut ligare quos soluunt. Quibus uerbis dictus
Gregorius immediate subiungit Quisquis ergo illud sapit ana-
thema sit. ¶ Vt uero de prelatis ceteris ecclesiasticis et prin-
cipibus secularibus qui ad Concilia refugiunt habebunt
dicere obmittamus quoniam prolixum esset nimium omnia
enarrare. saltem illud homines conspiciant quod per huius sacri
Concilij labores Regnum inclitum Bohemie Sigismundo
Romanorum regi restitutum fuit. Quodque aduersus nonnullos
qui temporalia cunctis ecclesijs eripere religionesque tam mendi-
cantium quam aliorum destruere conabantur Singulare pre-
sidium tam in dicto Constantien quam in hoc sacro Concilio
inuentum est. ¶ Quid de scismatibus tollendis dicemus
si amplius Concilijs generalibus non obediatur si plures
contenderint de papatu. quilibet qui se verum papam putabit
dicet se superiorem Concilio quomodo poterunt iudicari. quo-
modo coherceri aut reprimi si viderint hoc modo prostratam
ipsorum Conciliorum auctoritatem quod si omnia inconueni-
tia enumerare uellemus que secum afferret huius auctoritatis
ruptura non multis possit describi codicibus. ¶ Sed iam
ad secundum explicandum transeamus quomodo hec pro-
sternitur auctoritas. quomodo ruina grauissima ecclesie
et malorum ac turbationum inenarrabilis magnitudo pa-
ratur si ille sustineatur et foueatur qui huius auctoritatis
se contemptorem impugnatorem et notorium persecutorem
ostendit. ¶ Quis negare potest o xpiani quod refor-
mationi ecclesie in capite et in menbris quam totus orbis

desiderabat et pro qua iam plura Concilia generalia con
gregata fuerunt durissime restiterit de quo omnis anima
dolere debet ille qui primus homines ad viam salutis inducere
debuerat olim Eugenius papa quartus nunc Gabriel nuncu
patus, quod quoque illa que pro ipsa reformatione decreta et insti
tuta erant per hanc sanctam Synodum a se abiecerit et
contempserit, Ita ut nunquam vnum Canonem sinodalem
Reformationem ipsam in Executionem efficacem deducere
compertus sit. Qui nullam penitus emendationem in re
gimine ecclie sue propter quacunque amonitionem aut
correptionem effecit sed assidue graviores abusus adauxit
in perditionem animarum et detestabilis Symoniace pestis
fomentum. Quis negare potest quod quantum in se est
auctoritatem omnium generalium Conciliorum concul
cavit dum euocatus ad sinodale iudicium diffinivit quod ex
certa scientia auctoritate apostolica et ex plenitudine potestatis
transferebat hoc sacrum Concilium casu quo procederetur
contra ipsum aut aliquem Oratorum suorum presidentium
qui in Concilio fuerant, cum tamen eo tunc ipsum Concilium
generale verum ac legitimum reputaret. Quis dissimulare
potest quod etiam ipsi Concilio auctoritative prohibuit,
ne ultra dies triginta causam fidei que cum Bohemis age
batur tractaret. Adiciens quod omnes excommunicabat, pri
uabat beneficijs et inhabilitabat ad eadem qui deinceps post
terminum quem ipse tunc prefixit actus Conciliares Basi
lee exercerent, volens etiam ex ea causa esse derogatum
quibuscunque declarationibus etiam sub nomine generalis
Concilij factis et alijs incontrarium faciendis. Ex hijs pro
sternens et manifeste abnegans supradictam declara
tionem catholice fidei tam per sacrum Constantiensem Concilium
quam per hoc Basiliensem dudum ut premittitur renouatam
et se superiorem in hijs omnibus Concilio designans vigo
re cuius prense dissolutionis Scisma horrendum et grauis
simam diuisionem consequenter in orbe posuit erigens
congregationem Ferrariensem sub nomine alterius generalis

Concilij contra hanc sanctam Sinodum postquam declarauerat
conditiones in prefata dissolutione positas purificatas fuisse
scindens hoc pacto inconsutilem tunicam xpi et ecclesiam quam
in vnitate reppererat gladio seuissimo diuisionis et scismatis
feriens, quod certe omnes debuerunt abhorrere xpiani qui
bus simile scisma nunquam compertum fuerat. ¶ Sed nec hys
contentus in hanc sanctam Sinodum varias persecutiones
excitauit mandans Ciuibus Basilien ut eandem a sua Ciui
tate expellerent, Alioquin in ipsam Ciuitatem Interdictum
et in gubernatores eius Excommunicationem proferre dicebat
Inhibendo ne quis victualia deportaret ad eandem et si qui por
tarent spoliarentur cederentque spolia occupantibus. ¶ Scripsit
preterea ut in eos de Concilio fieret persecutio tanquam in hostes
xpiane fidei vocans ipsam Sinodum in quorum perfidam Sy
nagogam, que mandata adeo grauia fuerunt ut vix filius per
ditionis aduenientis grauiora aduersus ecclesiam mandata fer
re posset si eam sentiret pro sustinenda fide et lege domini in
loco aliquo congregatam ¶ Que uero et quanta scripserit
diuersis principibus blasphemando eandem Synodum et decreta
eius longum esset enarrare. ¶ Sed et quomodo primonium
terras et dominia ecclie que in summa pace et prosperitate reppe
rerat ipse tractauerit, Quas alienationes fecerit, quas guer
ras commouerit, parcialitates acceperit, Quanteque crudelita
tes sub regimine suo in loca et in subditos ecclie ppetrate sint
Quomodo Juramenta sua solleminiter in Conclaui et post
Conclaue prestita infregerit flebile est dicere. ¶ Et preterea
que unquam maior incorrigibilitas Que maior pertinacia
in aliquo pontifice uel ministro ecclesiastico apparuit, qui
non solum in predictis suis excessibus, quibus diuinam ma
iestatem et legem eius ac fidem catholicam tam notorie
offendit et ecclesiam xpi in spualibus et temporalibus sic con
turbauit afflixit damnificauit diuisit et supra modum scan
dalisauit obdurato permansit animo. Verum etiam uult
hys non obstantibus ab omnibus Innocens et iustus re
putari, nulla unquam emendatione, nulla correctione ostensa

quasi tantam cecitatem iam in populo dei excidisse credat ut tam grauia vicia uelint pro virtutibus venerari. ¶ Videns autem hec sancta Sinodus ad ipius emendationem nec dulces admonitiones sepius ei per plures legatos et Oratores transmissas nec longam pacientiam et benignam expectationem nec citationem Juridicam nec suspensionis ab Administratione ppali Sniam iustissimam proficere. Tandem expectatis decem et septem mensibus post suspensionem pdictam necesse habuit super depositione ipius a ppatu iustum proferre Judicium prout eidem ex auctoritate a xpo data incumbebat. ¶ Nunc uero aduertite o xpi fideles que deinceps erit in orbe Conciliorum auctoritas si post hec omnia fouetur et sustinetur qui non solum in tantis malis se incorrigibilem prebuit. Verum etiam eandem auctoritatem Conciliorum prosternere laborauit et laborare non cessat Vt deinceps nec ipe nec aliquis successorum suorum per Judicium ecclie corrigi ualeat sed possint pro libito uoluntatis omnia agere absque ullo timore correctionis fiende super terram. ¶ Qui et adhuc post suam depositionem grauiora grauioribus addens tres declarationes catholice fidei de auctoritate Conciliorum condemnare ausus est. Cuiusque Oratores iam per orbem aduersus auctoritatem aperte predicant. Et tam ipi quam non nulli sibi fauentes disseminant libellos ac tractatus ad huius heresis diuulgationem et suppressionem declarationum catholice fidei quas vniuersa tenuit ecclia. ¶ Potestis autem o cuncti xpiani hunc ignem priusquam amplius accendatur extinguere et fidei catholice ac vniuerse ecclie pacem reddere si sententijs iustissimis huius sancte Sinodi quam representare vniuersalem ecclam recognouistis debitam prestiteritis obedientiam et viam ueritatis ac iustitie efficaciter amplexari curetis in fauorem fidei et salutis ecclie vniuerse. ¶ Si uero id non fiat sed diutius prestetur obedientia ei qui omnium horum malorum caput est, si repulso ecclie Judicio ille sustineatur qui iuste condemnatus est, si impugnatori

notorio fidei et auctoritatis Concilior̄ fauceatur / Si manifestus persecutor congregationis Synodalis sustineatur. Si mandata statuta et precepta Concily generalis abiciantur et rebellans atq; contumax et incorrigibili adhereatur / Ille post sententiam depositionis in eum latam pro Capite ecclie reputetur / Qui se ab ipius ecclie vnitate et Corpore per fidei lesionem / per scismatis in erectione alterius pnsi Concily perpetrationem separauit / Et cui iam nullus color / nullus titulus ꝑpatus competere potest. Si denicq; non audiatur ecclia iudicans et libellis illius qui condemnatus est blasphemias et enormes Iniurias in sanctum Synodum et existentes in ea continentibus aures prebentur / ¶ Quis non videt dies illos malos horrendam q; turbationem totius ecclie de qua superius disserimus in proximo adesse / Quanti reperientur qui dimicabunt in Concilys generalibus ad defensionem fidei ad extirpationem heresum / ad reformationem mor̄ ad tuitionem iustitie et veritatis persistere nellent / Si videant sibi priuationes benefitior̄ / persecutiones corpor̄ Iniurias ob probria pnsas censuras et quascunq; aduersitates imminere Illi autem qui hec aduersus Synodum hec perpetrauerit obedientiam et fauorem finaliter dari. ¶ Sepelitur profecto concilium et prosternitur si res ita procedant ipa Concilior̄ auctoritas / et grauissimus dolor imminet omnibus xpianis ¶ Verum confidimus in domino qd̄ non sic ecclam suam in interitum ruere permittet quinymo excitabit corda seruor̄ seruor̄ suor̄ ut misereantur ipius ecclie et animar̄ suar̄ nec fidem catholicam veritatem et iustitiam sic opprimi ¶ Sed neq; hoc sustineri potest qd̄ quidam obedientie neutralitatem consulunt obseruandam. Et sicut ei qui iuste per Synodale Judicium condemnatus est nequaquam obediendum est / sic Concilio indicanti obedientiam subtrahendam putant. ¶ Quomodo enim potest quisquis xpianus excusari ut ab omni iudicio ecclie se subtrahat / cum de necessitate salutis ecclam audire teneatur sicuti euangelica doctrina et omnis scr̄ traditio testatur

Qd si liceret cuiquam se a Judicio vnius Concilij subtrahere posset consimiliter et alteri Concilio denegare obedientiam / Nec in eorum sententijs siue pro fide siue pro quibuscunque rebus animarum salutem ecclie statum concernentibus ulla stabilitas ulla ue efficatia haberetur / Quilibet acta Conciliorum examinare uellet / ac de illis prout eis videretur iudicare / aut post Judicium vnius Concilij aliud expetere / nullum interim debitum obedientie reddens / sicque frustraretur Conciliorum auctoritas / ¶ Et tandem neque ipsis neque summis pontificibus legitimam administrationem habentibus obediretur / Vnde in totum confunderentur ecclia stica Judicia / periclitaretur que xpiana religio. Nec deinceps Concilia generalia quecunque mala reprimere laborarent / si eorum sententijs non obediri conspicerent / ¶ Neque locus est suspensioni animorum in tam clara Justitia in tanta obediendi necessitate / dum per defectum obedientie prestande fidei lesio et ueritatis oppressio assidue succrescunt periclitantur anime immunere / et exemplum datur omnibus ut deinceps nullis sententijs prelatorum suorum sicuti nec Sinodorum obediant / sed animos suos per plura tempora suspendere uelint / Vnde omnis Jurisdictio perire poterit / dum auctoritatem supremam ecclie obmitti et negligi videbunt. ¶ Si itaque communi bono ecclie dei consulere queritis O xpi fideles / si pnitibus malis finem imponere / si pacem consequi / et felicem statum totius xpianitatis intueri / date operam ut cuncti vnanimiter viam ueritatis sequantur / ut Concilijs generalibus sua reddatur auctoritas / ut nullus eam deneget Sinodo vniuersali obediam ad quam tenetur de necessitate salutis in hijs que ptinent ad fidem / extirpationem scismatis et reformationem ecclie in Capite et in membris / ¶ Sic cessabunt scismata / sic hereses extinguentur / mores reformabuntur / iugebunt Concilia / sedes aplica et virtutum dignitate et honore plurimo reflorebit / repellentur conatus antiqui hostis / breuiabuntur dies mali et malorum grandium repelletur

incursus que si secus fiat super omnes xpianos iam imminere
conspicitis. ¶ Superest iam ut eas obiectiones nullius
ostendamus esse momenti que ad illaqueationem animarum
et obfuscationem ueritatis ac Iustitie huius sancte Sinodi
per non nullos afferuntur. ¶ Allegant quidem hoc sacrum
Concilium de suo consensu fuisse translatum pro eo quod con
cordauerat cum grecis se transferre infra mensem postquam
aduenissent ad ultimum portum citra marinum eisdem
in Constantinopoli per Oratores Concilij nominandum
pro celebrando ycumenico Concilio in eo loco quem hoc
sacrum Basilien Concilium elegisset. ¶ Verum quantum
reitienda sit hec obiectio vos xpi fideles aduertite. Mani
festa quidem nimis est ueritas quod greci preualentibus
practicis olim Eugenij persequentis Synodum non ad
portum per Oratores Concilij eis nominatum venerunt
neque ad locum per Concilium electum sicut ipsi promiserant
venire voluerunt ymo scripserunt Concilio per Oratores
eius in Constantinopolim missos se propterea cum eis
et eorum galeis non uenisse, quia tempus mittendarum
ipsarum galearum transactum erat. Sic se absoluentes
ab omni obligatione mutua que inter Concilium et ipsos
contracta erat, licet tamen se alteri Oratorum prius dix
issent de ulteriori expectatione contentos esse. Impedimen
ta quoque Concilio prestita essent manifesta cum in conuentio
nibus initis cum eisdem expresse cauetur omnia debere in
telligi sine fraude et dolo ac legitimo impedimento cessante
¶ Quod si ad requestam ipsius olim Eugenij deinceps ire
noluerint ferrariam contra consensum Concilij. Quis
ratione utens dicere possit Concilium ex ea re ad se trans
ferendum fuisse obligatum. ¶ Dum uero quidam ulterius
obiciunt quod Concilium quadam vice conclusit casu quo
Ammonien certam pecunie summam infra mensem non
traderent in pecunia numerata, et de hoc infra duodecim
dies sequentes non certificaretur Concilium. quod tunc te
neretur ipsum Concilium ad Electionem alterius loci pro

procedere et vniuersali ecclie aliunde prouidere. Qd dum
aduenente tempore non fieret presidentes aplici et alij qui
dam secum minorem partem Concilij facientes tanquam ad
ipos deuoluta ptate Concilij alium locum aliumq portu
nominauerunt et Oratores ad grecos miserunt. ¶ Sepe
ad huiusmodi obiectiones per decreta et Eplas nras Re
sponsionem fecimus ostendimus q illas penitus esse in
anes. Manifestum est enim qd Concilium in ea con
clusione cum nullo contractum fecit aut conuentione
Nullus q aderat cum quo huiusmodi contractum cele
braret nulliq dubium est quenquam cum seipso contra
here non posse cum inter spondentem recipientem q spon
sionem debeat esse distinctio personarum. Vnde omniu
illarum obiectionum corruit fundamentum sed tantum
illam Conclusionem intra se cepit Concilium quam et
interpretari et mutare poterat iuxta casus occurrentes si pro
salute ecclie sibi ita agendum uidebatur. Nec aliquis sibi lege
imponit a qua recedere non possit. ¶ Neq dicebatur in con
clusione ipa qd in casu predicto minor pars haberet alium
locum eligere sed Concilium. ¶ Et si aliquod dubiu erat
quod interpretandum ueniret aut siquid in hoc agendum
uel deliberandum aut mutandum nullatenus Iuditio mi
noris partis standum erat sed plurimorum sententie acqui
escendum sicut mos antiquorum Conciliorum et omnia pa
trum instituta edocent. ¶ Vnde et ex eo in vniuersum
orbem turbatio grauissima excitata olim fuit dum aliqui
Epi minorem partem Concilij Niceni facientes illis con
tradixerunt que maior pars concluserat. ¶ Sed quid
amplius illi met presidentes aplici qui sub pretextu con
clusionis illius alium locum eligere voluerunt eidem
Conclusioni cum fieri deberet contradixerunt ptestantes
se non consentire in decretationem loci Auinionen de qua
expresse agebat dicta Conclusio. ¶ Et ulterius pendente
termino prefixo Oratores olim Eugenij Archieps Cre
ten et Iacobus de Rachameto impediebant ne ille

pecunie darentur in Aurinione de quibus hec conclusio agebat
¶ Scripserunt preterea Aurinionen quomodo Abbas Bone
uallis et Raymundus Talom decretorum doctor ad eos
missi ex parte Concily composuerant cum eis exptate eis
data a toto Concilio qd haberent decretationem loci Au
rinionen et impositionis decimarum prusquā pecunias suas
exsoluerent. Mandauerunt qz ipi Aurinonen qd illis
habitis pro cautione eorum pecunias expedirent de quibus
Oratores Concily missos ad eosdem autos et securos fe
cerunt. ¶ Judicauit Concilium qd rationabiliter petebat
qd qz attentis predictis que superuenerunt ad noticiā ipius
Concily et alijs pluribus ipm mouentibus non erat proce
dendum ad Electionem alterius loci nec expediebat salui
ecclie et bono rei agenda. ¶ Qd autem aliqui
pauci ad Electionem alterius loci temerarie procedere pre
sumpserunt se dicentes decretum agere contra duplo maiore
partem Concily et amplius sandentes et dimdentes qnti
in se fuit ecclie unitatem. ¶ Hoc prorsus illicitum et perni
tosum fuit sicut per solleme decretum Sessionis nostre
Tricesime secunde demonstrauimus. ¶ Unde et tenaribus
eorum extime resistens hec sancta Synodus decretationem
fecit in Sessione publica super Electione loci Aurinonen
et aliorum sibi adunctorum omnem aliam Electionem
seu nominationem loci per quoscunqz factam irritans. ¶ De
inceps quoqz subsecuta est communis omnium nullo disce
pante concordia, qd tres domini inter quos erat unus et
primus legatorum aplicorum haberent sigillare illud decreti
quod sigillandum esset sine preiudicio alicuius et Oratores
mittere. Ipi autem sigillauerunt decretum Concily mit
tentes ipm per Oratores in Aurinonem illo reiecto quod
per minorem partem factum fuerat. ¶ Cunqz sit omo
a ueritate alienū duo decreta contrarij tenoris uno et
sibi inuicem contradicentia expresse uno et eodem tempore
simul a synodali Judicio emanauerint. Quia spūs scūs
per os generalis Concily contrarie loqui non potest

eo ipo qđ decretum Concily super Electione de Basilea
Aumone et Sabaudia consentientibus omnibus pribus
qui in Concilio erant etiam ipis legatis sedis aplice vera
bulla plumbea synodali rite plumbatum est manifestum
est dictam cedulam legatorũ nullatenus vim decreti hre
posse. ¶ Quinymo dum quidam tras super eo / qđ per
minorem partem factum fuerat clandestine bulla facti
Concily de nocte surrepti sigillauerunt declaratum est
illas falso esse bullatas & qđ Archiepc Tarentinus olim
presidens et Orator ipius olim Eugenij qui se in hac opam
dam effectu dedisse confessus erat tanquã falsarius iuste
condempnatus extitit. Hic igitur in ea re / nullus hesita
tionis scrupulus est / qđ penitus nullius momenti fuerit
quod per illos paucos contra indicia Concily actum est
¶ Sed nec de hijs disputare necesse est cum etiam illud
quod per eos paucos factum fuerat abruperit ipe olim Eu
genius qui cum omes patres existentes in Concilio tam
sin legati quã alij dicti essent ut Concilium firmiter manet
Basilee usqz ad aduentum Imperatoris et Patriarche
grecorũ ad ultimu portum. Nichilominus ipe longe
ante aduentum dictorũ grecorũ hoc Concilium quanti
mse fuit abrupit et dissoluit ex eo capite qđ procederetur
contra ipm aut aliquem suorũ negans Jurisdictionem
imediate a xpo Concilijs datam Et se ut antea pmissum
est supra Concilium erigens in facto Reformationis
et fidei. ¶ Quam pnsam dissolutionem cum non reno
casset infra quatuor menses ymo aliam congregationem
sub nomine generalis Concily interim apud Ferrariam
fecisset grauissimis sasma perpetrans suspensus fuit ab
Administratione ppali ante aduentum predictorũ gre
corũ. Eo tempore quo etiam illi de minori parte pdictum
Concilium permanere debere in Basilea dixerunt
¶ Postqua vero legitime suspensus fuit per Concilium
quis xpianorũ dubitat quosqz actus per ipm in ad
ministratione ppali expletos nullos irritos et inanes

extitisse. ¶ Sic itaq; volentibus querere occasionem disce
dendi a sancta Synodo nullus color cuiuscunq; transla
tionis potest ullatenus suffragari, quod satis intellexerunt
Prelati principes vniuersitates ac ceteri maiores partis
orbis qui nunquam ad conuentionem ferrarien vel flo
rentinam iam fere de tribus annis erectam accedere vel
mittere voluerunt. Sed illa reprobata sanctam Sinodum
Basilien velut representantem vniuersalem ecclesiam verbis
et scriptis recognouerunt. ¶ Et cum dictam congregacionem
ferrarien erectam sub nomine generalis Concilij hoc du
rante Concilio non generale Concilium sed fuisse scisma
ticorum Conuenticulum prout in decreto nre vicesimenone
sessionis manifestissime constet Ipeq; Gabriel quia
caput illius scismatice Conuentionis et quia a ppatu legi
time suspensus erat Jurisdictionem ppalem non poterat
exercere per accessum ipsorum grecorum qui iam a pluribus
ab ecclia catholica diuisi erant, nullatenus dicta ferra
rien Conuentio legitima facta est neq; dici veraciter
potuit ipam esse generale Concilium vel ycumenicum
prout ipe illam intitulauit. ¶ Obiciunt deinde alij
qd in sancta Sinodo permanentes pauci numero fuerunt
ad exercendos actus Juridicos suspensionis ab administra
tione ppali et depositionis olim Eugenij ac subsequenter
Electionis sanctissimi domini Felicis ppe Quinti
¶ Quequidem obiectio si illi debeat suffragari qui Sino
dum persecutus est qui omnibus modis homines ab ea
subtrahere et separare laborauit. Et aduersus illos militet
qui tempore persecutionis permanserunt Qui oms de orbe
ad succurrendum et prouidendum ecclie dei per Eplas
et Oratores uocare integro fere biennio non cessauerunt
¶ Quis non uidet ex hoc auctoritatem Conciliorum pro
sterni et confundi Nam semper summus pontifex dum
Sinodum rumpere volet aliquos exinde abstrahere
poterit. Si autem alij permaneant obicietur eis pauci
tas. sicq; videntes se nichil proficere posse Synodum in

totum deserent, permitteturq; agere cuilibet summo pontifici
quicquid libuerit nec possibile erit si quisquam eorum fidem of
fendat, scisma faciat aut quibuscunq; malis ecclesiam scan
daliset remedium per generale Concilium exhiberi. ¶ Sed
numquid illi qui non fugerunt qui non deseruerunt Sinodum
in necessitate qui non fidem veritatem et iusticiam conculcari
permiserunt. Quinq; pro hijs sustinendis tribulationes et
dolores, pestem, guerram, penuriam, et ceteras aduersitates
subierunt propterea culpandi sunt. Numquid apli qui numero
pauci cum xpo permanserunt in temptationibus suis alijs
discedentibus ideo male egerunt. Nonne satis elucidatum fuit
in supradicta sinodali responsione que incipit Cogitanti
consentiente in hoc et cooperante tunc legato aplico quo illi
qui permanerent in Sinodo usq; ad finem operis sui comen
dandi essent non autem illi qui discederent aut qui se ab ea
diuiderent. Allegatumq; quomodo dum xpe dixisset. Nisi
manducaueritis carnem filij hominis et biberitis eius
sanguinem non habebitis vitam in nobis. Non pauci qui
remanserunt cum xpo sed illi qui recesserunt reprehensionem
meruerunt. Ibi quoq; non obmissum est quo recedente
Johanne vicesimotertio a Constantien sinodo non illi de
fecerunt sed comendati sunt qui cum ipo Concilio perstite
runt usq; in finem. ¶ Nec tamen ita pauci fuerunt in hac
sancta Sinodo ut quidam existimant, cum in decreto
Suspensionis ipius olim Eugenij ab administratione ppali
valde multi adessent et inter eos plures regum et principum
Ambasiatores, decreta quoq; de causis et de Collatione benefi
ciorum in eadem sessione promulgata sunt, que maior pars
orbis recepit tanquam a generali Sinodo vniuersalem ecclesiam
repntante. Vnde nullus color, nulla excusatio aut tergiuer
satio potest cuiquam in diuino iudicio suffragari quare illi
suspensioni resistat, aut cur post eam illi qui suspensus
fuit uelit ex certo proposito in administratione ppali obe
dire, et actus tanquam non suspensi legitimos reputare.
¶ In actu quoq; depositionis fere trecenti fuerunt. Et

tempore subsequentis Electionis grandis adhuc numerus
erat. ¶ Nec usqz hodiernu diem diuina prouidentia hanc
sanctam Synodum deseruit, quin competente numerꝰ
prelatorꝰ doctorꝰ et aliorꝰ notabilium virorꝰ habuit
et adhuc hodie habeat. ¶ Sed preterea hec questio dudu
diffinita et terminata est tam per Synodum quam per
summum pontificem tunc existentem Consentientibus in
hoc Cardinalibus sancte Romane ecclie et omnibus
xpianis. Nam cum tempore prime pnse dissolutionis pauci
prelati essent in Concilio non numerum Quatuordecim
excedentes neqz medietas omnium Suppositorꝰ in Conci
lio haberetur que premissis actibus interfuit ¶ Ipe quoqz
tunc summus pontifex obiciebat eidem Concilio numeri pauci
tatem per lras suas diuulgatas in orbem Et nichilominus
determinatum est per omnes qd hoc non obstante fuit
protunc legitimu Concilium et legitime continuatum ¶ Qd
si in tali numero legitimum est Concilium ex diffinitione
canonica et aplica Omnesqz de necessitate salutis legitimo
Concilio obedire tenentur tanqua habenti ptatem imediate
a xpo ut premissum est in pertinentibus ad fidem, ad ex
tirpationem scismatis et reformationem ecclie in Capite
et in menbris. Quis potest iam sub colore paucitatis uel
alio quocunqz occasionem querere non obediendi Concilio
in actibus prefatis. ¶ Qd si deinceps liberum sit uni
cuiqz de actis sinodalibus recipere que uolet que nolet abi
cere, reputare Concilium uelut habentem ptatem cum pla
cuerit, Cum non placuerit non reputare. Non audire ec
clesiam nisi quo et quo uoluerit. Quis dubitat ex hoc oem
auctoritatem Conciliorꝰ prosterni omnemqz obedi
entiam illis debitam frustrari. ¶ Clarum est itaqz
has obiectiones nullo xpiano suffragari quominus iustis
Sententijs per hanc sanctam Synodum pro necessitate
salutis ecclie promulgatis plene obedire debeat Que fide
liter dicimus veritatem manifestantes ad omne consci
entiam hominu ut videntes horrenda pericula et cunctis

ſeculis inaudita que ex conculcatione auctis Conciliorſ et diſceſſione a fide iam imminent viam veritatis efficaciter amplec tantur fidem ipam teneant et conſ tantibus animis uſ tute adhereant per quam Impugnatores inimici repellantur et omia in pacem quietem ac ſalutarem diſpoſitionem reduci ualeant. ¶ Obſecramus itaq vos xpi fideles per miſericordiam dei ut dum adhuc tempus eſ t conſulatis publice ſaluti Et ſicut adheſiſtis hinc ſce Synodo eiuſq auc toritatem recognouiſ tis Et inſuper veritatem fidei quam defendit ſuſ tinuiſ tis dum ille qui et nunc perſequitur temptaut prima vice ipam diſſoluere tenentes qđ hoc facere non poterat ſic et vos permaneatis et cum veritate ſ tetis uſq in finem / Hic qz agatis ut is qui tantis laboribus auc toritatem omnium Conciliorſ proſ ternere molitur tandem ab hys deſiſtat et ſue ſaluti conſulat / Nec tale exemplum poſ teritati relinquatis ut Concilium repreſentans vniuerſalem ecclesiam per vos tanto tempore recognitum et cui de neceſſitate ſalutis teneamini obedire patiamini in diebus veſ tris confundi et conculcari Verum quoq paſ torem catholice ecclie per eandem Synodum canonice Electum colite ac veneramini Cuius aſſumptionem ad aplatum fuiſſe neceſſariam ſatis indicat aduerſitatum magnitudo que aduerſus eccliam ita ſuccreuerunt / ut uix alius inuentus fuiſſet qui hoc tempore pondus huius miniſterij ſufferre ualeret ſed cum donauit dominus qui nunquam eccliam derelinquit vt eius prudentia patientia et multiplici virtute cum auxilio huius ſancte Synodi fides defendatur / auc toritas Conciliorſ conſeruetur / iuſtitia uigeat / pax et tranquillitas ac omnis bona diſpoſitio in ſ tatu eccliaſ tico et xpiana religione ſubſequantur ¶ Pro quibus fauente altiſſimi gratia omes labores nros uſq in finem impendimus / multa aduerſitatu genera nobis aſſidue irrogata paciemur piv nomine xpi ſuſtinentes qui maiora pro eccliē ſue plantatione ſubire digniatus

est pro qua et discipuli eius grauissimas persecutiones pertulerunt. Omnemque operam nobis possibilem de superno confisi auxilio dabimus ne sic ecclia quam tanto precio xpc ipe deus noster acquisiuit diebus nris confundatur nec in obprobrium et desolationem xpiane religionis veritas fidei per xpianos ipos agnita recepta et defensata sic miserabiliter relinquatur et prosternatur in terram sed potius illibata seruetur. Utque hec sancta Synodus tam sollenniter inchoata tantisque continuata laboribus felicem exitum accipiat ad salutem vniuersorum et gloriam ihu xpi saluatoris nri. Qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Dat. in congregatione nra in ecclia maiori Basilien vj. id. Nouembris Anno a Natiuitate domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Concordat cum origi. collationat per me not. sacri concilij — Mich. Salteri

Sacrosancta generalis Synodus

Basilien in spiritu sancto legitime congregata uniuersalem ecclam representans. Carissimo ecclie filio Friderico Regi Roman Illustri Salt. et omipotentis dei ben.

Et si te princeps religiosissime ut optimum decet Aduocatum ecclie de gestis huius sancte Synodi et impugnationibus Gabrielis olim Eugenij nuncupati eidem prestitis tam per Eplas et decreta nra quam als plenissime informatum esse non dubitamus. Quia tamen ecclie et dei aduersarij vniuersam circuunt xpianitatem et tam Serenitatem tuam quod quidem erit eis impossibile ut speramus quam principes alios auertere satagunt a ueritate quam simul cum hijs qui interfuerunt ab initio huius sacri Concilij continue predicauimus et defendimus. Nequaquam erit inutile informationes quasdam per nos tibi transmitti quibus ad ueritatis defensionem cum sis promptus. tanto

Etsi te princeps religiosissime

promptior fias quantum ad conuincendum emulos, eius
paratiora tibi conspexeris arma concedi. Vt igitur facilius
respondere ac resistere possit tua Serenitas hys qui Ga
brielis prefati depositionem redarguunt Audi princeps op
time rationes quibus ille depositus fuit Cognosceq; bre
uiter utrum ipm sponte an necessitate compulsi deposue
rimus. Ediderat hec sancta Synodus quam plurima de
creta pro status ecclias tici reformatione et utilia
et salubria. Quorum nec ille vnum vnquam cum effectu
recepit sed omnia sicut operando monstrauit vnifor
miter respuit atq; contempsit. Neq; in hys Gelasium
neq; Zosimum Roman quondam pontifices uoluit
mutari quorum alter contra statuta patrum inquit
condere aliquid uel mutare nec huius quidem sedis potest
auctoritas. alter uero Confidimus ait qd nullus iam
ueraciter xpianus ignoret vniuscuiusq; Synodi consti
tutum quod uniuersalis ecclie probauit assensus nullam
magis exequi sedem pre ceteris oportere quam primam. Nec
magno Gregorio ppe sanctissimo auscultauit qui sicut
sancti Euangelij quatuor libros ita quatuor Concilia
suscipere ac uenerari se profitetur. ymo cum sepius per
sollennes Oratores nros ad obseruationem eorundem
decretorum cum caritate summa et debita reuerentia re
quisitus fuisset semper obauduit et duriorem se reddi
dit, decreta Synodalia non solum ipe per se uiolans sed
alios quoq; ad uiolationem ipsorum promissionibus et
iuramentis astringens, Exinde cum nos intentos
esse ad grecorum reductionem iamq; mitti galeas nras
pro illis cum Salius conductibus Regum principum
ac Communitatum per quorum dominia tam per mare
quam per terram ipi greci transituri erant cerneret
alias et ipe galeas nris contrarias transmisit ad grecos
scissionem tunc in latina ecclia grauissimam inducens
Qd postquam intelleximus tacti dolore cordis intrin
secus ad obuiandum huiusmodi malis sicut diuini

et humani iuris ratio exigebat, ipm compulsi monuimus et
citauimus, ut a diuisione ecclie, et alijs criminibus que sibi
imputabantur desistens una nobiscum in domo domini
ambulare cum consensu uellet, et ad ea que salutem religio
nis xpiane concernerent toto affectu intendere. Que
omia per eum rebelliter et contumaciter spreta et contemp
ta fuere, subito qz uolens ipe Gabriel iudicium fugere
etiam dissoluere hoc sacrum Concilium nixus est.
et licet per suas lras confessus antea fuisset primam disso
lutionem se facere non potuisse secundam tamen attemp
tare nequaquā erubuit Conuenticulum scismaticorum
et altare contra altare apud Ferrariam erigens, quibus
in rebus auctoritatem vniuersalis ecclie et generaliū
Conciliorum eandem representantiū potestatem mani
feste negauit et uiolauit, non attendens sanctam et
et magnam Constantien Synodum declarasse quod
libet generale Concilium legitime congregatum po
testatem imediate a xpo habere, cuius mandatis et
ordinationibus quilibet cuiuscunqz conditionis sta
tus et dignitatis etiam si ppalis fuerit in hijs que per
tinent ad fidem, extirpationem scismatis, et reformatio
nem ecclie in capite et in menbris et pertinentibus ad
ea obedire tenetur. Preterimus Symoniacam prauita
tem per quam omia spiritualia in eius curia tanquā
uilissime merces uenalitati exponebantur. Tacemus
alia et hijs forsitan non minora. Quis hec tam diui
no quā humano iure ad ipius olim Eugenij depositione
plusqua sufficientia non existimet. Quis nescit
decretum esse Constantien Synodi qd digne peniten
tie subici debet etiam ppa si preceptis et ordinationibus
gen.lis cōcilij contumaciter obedire contempserit. Quis
iam non uidet necessitatem nobis fuisse impositam ex
duobus alterum facere, aut scilicet Gabrielem tunc
Eugeniū nūcupatum a Romano pontificio amouere
cum scandalizaret notorie vniuersalem ecclam. et

Et si te .p.r.

emendare se nollet / aut auctoritatem Conciliorum generalium deserere et totam ecclesiam cum fide catholica ruine exponere. Certe oportuit nos timere aplicam doctrinam quoniam digni sunt morte non solum qui talia faciunt sed etiam qui consentiunt facientibus. In quam sententiam et nos ipsi procul dubio incidissemus nisi iudicium et iustitiam fecissemus. Urgebatque maxime saluatoris nostri preceptum dum iubet omnem qui ecclesiam non audit haberi debere tanquam ethnicum et publicanum. Si ecclesiam non audierit inquiens sit tibi tanquam ethnicus et publicanus Et alibi. Sal infatuatum ad nichilum ualet ultra nisi ut eiciatur foras et conculcetur ab hominibus / Quod etiam de Romano pontifice dictum esse eximie sanctitatis doctor Iheronimus approbat. Ideoque cum non solum non audiret ecclesiam olim Eugenius sed derideret contemneret et persequeretur Quis non uidet non solum iustam sed etiam necessariam fuisse in illum sententiam latam Cum Augustinum dicere constet quod si ea de quibus deus uehementer offenditur insequi uel ulcisci differimus ad irascendum utique diuinitatis pacientiam prouocamus. Habet iam satis defensionum tua Serenitas aduersus eos qui prefati olim Eugenij depositionem impugnant. Nunc ad eos descendimus qui pro sue pertinacie fundamento dissolutionem siue translationem quandam adducunt per paucissimos qui relicta luce ex nobis abierunt attemptatam / que res nec excellentiam tuam nec alium quemquam grauis iuditij principem mouere debet. Siquidem ex quadringentis circiter patribus qui tunc aderant uix Quinquaginta a communi aliorum sententia recesserunt / atque in illum errorem prolapsi sunt ut transferre Concilium attemptaret / nec illi quidem sic discedentes in unum conuenerunt sed diuersa diuersimode loca ad que transferre deberent Concilium nominarunt. Reliqui uero omnes restiterunt illis / et omnia per paucitatem huiusmodi

facta nullius fuisse roboris uel momenti Synodali decre
creto declarauerunt Ex illis quoqz paucissimis plures fuerunt
qui errorem recognoscentes suū apud hanc sanctam
Synodum remanserunt / et maiori se se parti reintegrarūt
quorū etiam aliqui hic depūti existunt. Dicere autem
ualuisse quod illi paucissimi fecerunt / non minoris esset er
roris quam si quis iudicium xvij. Arrij fautorū sententie
Trecentorū et xviij. Epōrū in Niceno Concilio aduer
sus eundem Arrium promulgate preponere audeat. Verū
res illa translationis huiusmodi ita profecto scandalosa i
uista et nulla fuit ut eius uigore nec antecessores tui
clare memorie Sigismūdus et Albertus nec Regum
catholicorū aliquis ad Conciliabulum illud ferrariēn
animū inclinauerit quinymo carissimus in xpō filius ka
rolus francorū Rex Illustris per patentes lrās suas
prohibuit ne quis ex regno et dominijs suis ausus esset
sub grauissimis penis ferrariam ire sub nomine Conci
lij generalis / ut qui clare sciebat non ecclīam ibi sed scis
maticorū fore Conuenticulum. Fuit quoqz idem fran
corū Rex omnes alios principes et presertim Grecorū
Imperatorem et patriarcham Constantinopolitanum
exhortatus ut Electionem loci per maiorem partem fcām
amplecti uellent / et ad locum nominatum per hanc scām
Synodum cum tempus esset suos Oratores destinare
faciens et ipē Ambasiatores suos hic sedulo continuare.
Similiter quoqz ydem predecessores tui hanc sanctam
Synodum post hec omnia tanquā vniuersalem repre
sentantem ecclīam recognouerunt / eamqz usqz ad eorū
supremū spiritum conseruarunt et protexerunt / nec
Oratores eorū per translationem aliquam uel dissolu
tionem a nobis recesserunt. Tu quoqz Rex inclite
antecessores tuos pie imitatus ut primū ad culmen Ro
mani Imperij elcūs fuisti considerans discidiū in ecclīa
sancta subortum tolli et pacem reparari dificilius si
patres in hac sancta Synodo congregati disiūgerentur

tuū et Roman

Ethi te.p.r.

tuū et Romān Imperij Saluū conductum eidem Sy
nodo concessisti, quo ut merito tenebaris ecclīam et
nos conseruasti, manu tenuisti et protexisti ideoq;
manifestum est eos qui per minorem de qua supra
diximus partem hoc sacrum Concilium uel dissolutum
asserunt uel translatum Sigismundum et Albertum
prefatos ac Serenitatem tuam in condemnationem ad
ducere. Sunt tamen nobis aduersus huiusmodi homines
manifestissime rationes quas cupienti tue Serenitati
audire ubi uolueris reserare non obmittemus. Impūtiarū
tamen tacere illud non possumus quod presumptores illi
et scissionis auctores circa falsi decreti sui plumbationem
perpetrare non horruerunt. Cum enim antea consensisset
uerum Synodale decretum ut consuetum erat uero huius
sancte Synodi plumbo bullari, postea tamen nolentes
quiescere sed scelus addentes sceleri bullam huius sacri
Concilij nocturno tempore et furtiue archa in qua illa cu
stodiebatur confracta recipientes falsum decretum suū
falsa bulla munierunt. Erat autem inter hos falsarios
princeps et caput quidam Johannes olim Archiepus Ta
rentinus unus ex presidentibus quos tunc prefatus Ga
briel ad sacrum Concilium destinauerat, qui licet in
corporatus esset et obseruare ac defendere ordinationes
eiusdem Concilij iurasset, honestatis tamen habena la
xata ac propria salute neglecta tam execrabile falsitatis et
periurij nephas admittere non expauit. Sed tam ipse quā
prefati Gabrielis ministri decretum huiusmodi falsum
ad grecos iam nrīs sumptibus et laboribus in Constan
tinopolim congregatos miserunt eosq; ut ad prefatum o
lim Eugenium tunc ferrarie residentem tanquā ibi trans
latum Concilium esset euocauerunt, non ueriti in re tam
pia et tam salubri uterat Grecorū reductio si uere acta
fuisset mendacijs et falsitatibus uti. Ipse tamen postea
Tarentinus cum Sigismūdus prefatus et alij quidam
principes audiuissent tam horridum scelus Synodo q;

scripsissent ut falsarij huiusmodi punirentur Synodali sen
tentia ut puniri falsarium oportebat pontificali honore pri
uatus extitit grauiusq; punitus fuisset nisi fuge se comisisset
Cernis iam princeps excellens quomodo aduersarij super
falsitatibus iaciunt fundamenta ideoq; necessarium est
quidquid superedificatum fuerit ruinam minari docente
aplo qd ubi non est ueritas fundamentum nichil boni
potest superedificari Illi tamen uidentes se rationibus su
perari ad blasphemias contumeliasq; confugiunt. Nec de
sinunt labia iniqua mendaciter asseuerare nos in hoc loco
diuisionem nutrire et ecclie fugere unitatem quos et si
contemnere merito possemus Quia mendaciu seipm de
struit, dicemus tamen aliqua sub breuitate de gestis
huius sancte Synodi non ad nram sed ad dei laudem
ut obmutescere faciamus imprudentum hominu ignoran
tiam, scimus enim qd nichil horum nobis ascribi sed totu
spiritui sancto attribui debet cuius est regere et dirige
Concilia generalia, quo fit ut qui nos vituperare se pu
tant spiritui magis paraclito in cuius nomine conuenimus
quam nobis detrahant. Quid tamen uolunt hij detracto
res dicere, quid murmurant, quid garriunt, Quid est
in quo possint hanc scam Synodum digne reprehendere.
Quis est qui nesciat quantum ad fidei propagationem
et errorum extirpationem per hanc sanctam Synodum
sit elaboratum testificari ad hoc possunt Bohemi et
alij plures, testificari et greci possent si ueraces esse uellent
qui exhortationibus crebris legatorumq; et nuntiorum
missionibus iteratis ac pecuniarum pro ipsorum Congrega
tione fienda non paruis erogationibus ad unitatem ecclie
capescendam inuitati sepius et requisiti diligenter per ean
dem Synodum fuerint, Quinq; si ut promiserant ad nos
uenissent et non fuissent per emulos ecclie seducti iam
quidem sicut in dno confidimus non simulatam sed ueram
cum magna ecclie consolatione reductionem complexi fu
issent, Nec sicut per Gabrielem factum est in reductione

huiusmodi latina ecclia aliquid note suscepisset. Ad pacem
uero inter seculi principes xpianasq; nationes procurandam
utrum hoc sacrum Concilium diligens fuerit et studiosū
diuerse per nos in plures prouincias destinate legationes
et laudabiles inde secuti fructus ostendunt. Terciū erat
de reformatione ecclie dicere qd ipa Synodus egerit In qua
re qui uult certior fieri non nos sed Synodalia decreta au
diat, que si ut dignū et necessariū erat recepta et obseruata
ubiq; et non per Gabrielem prefatum tanto tempore im
pugnata fuissent fructus mirabiles in ecclia peperissent
plura quoq; fcā fuissent per hanc sanctam Synodum ad
honorem dei et ecclie reformationem si prefatus Gabriel nō
continue prestitisset impedimenta, aduersus quē oportuit
sedulo contendere pro fide catholica et auctoritate ecclie quas
ille lacerare et suppeditare conabatur sicut et in presenti co
natur. Sed hec de preteritis satis. In futurum autem quid
facere intendamus quoniam et in hoc etiam dolosa lingua
non desinit nos mordere maiestati tue non subticebimus
quod tibi et toti cōmunitati fideliū manifestum fieri cu
pimus per presentes. Nos etenim semper parati fuimus
et impūtiarꝫ sumus ad pacem ecclie quam predicamus
et predicare tenemur quibuscūq; modis possibilibus et
honestis operam dare, hec nr̄a intentio est, hoc studem⁹
implere, nec labores aliquos aut sumptus nobis possibi
les pro huius rei complemento intendimus euitare. Ad
monet enim nos dn̄s et redemptor nr̄ xp̄c qui nullius rei
quāuis grauissime ymo nec morti turpissime cessit ut
pacem ecclie sue sancte tribueret quam nobis ī ultimo
suo reliquit eulogio, pacem meam do uobis inquiens pa
cem meam relinquo uobis. Hanc ergo a dn̄o xpianis po
pulis relictam hereditatem libenter amplectimur, vi
dereq; pacem in uniuersa ecclia fide et honore ecclie ac
huius Basilien̄ et aliorꝫ Concilioꝝ generalium au
ctoritate salus quā maxime anelamus, violari aūt
fidem catholicam aut ecclie uel Concilioꝝ huiusmodi

97

auctoritatem prosterni propter pacem ad quam aliqui
querentes potius que sua sunt quam que ihu xpi callide ac uersute
instant. Nec nos quidem uelle possumus nec tue Sere
nitati persuaderi a quoquam posse speramus cum omnia
scandala toleranda sint ne ueritas deseratur dicente Grego
rio. Si de ueritate scandalum fuerit utilius permittitur scan
dala fieri quam ueritas relinquatur. Nos enim cum Ga
briele prefato non propter aurum uel argentum aut ali
quam rem huius seculi sed propter fidem et ueritatem ac
auctoritatem ecclie tanto tempore decertauimus no
lentes permittere declarationem Constantien Concilij
de auctoritate Conciliorum factam confundi solum
que ut illa firma atque immobilis permaneret famem pestem
et grauissimas persecutiones in hoc loco sumus perpessi.
Nunc autem quoniam de pace agitur cum beato Jeroni
mo ad Ruffinum dicimus. Sit inter nos una fides et
ilico pax sequetur. Meminimus preterea saluatoris nri
dicentis. Non putetis quod uenerim pacem mittere in ter
ram non ueni pacem mittere sed gladium. Veni enim
separare hominem aduersus patrem suum et filiam aduer
sus matrem suam quibus in uerbis instruit nos dns
quod cum leditur fides aut cum periculum salutis imminet
animarum parentum reuerentia uelut inutilis et peri
culosa despicitur amor erga filios fratresque uitatur et
pax ad tempus exulare permittitur aliter uero diceretur
pax et non esset pax Siquidem ut ait propheta. Justitia et
pax osculate sunt. habeamus igitur omnes unam fidem
conueniamus omnes in unum. honoremus ecclam xpi spon
sam teneamus quod Synodus Constantien de auctte
Conciliorum declarauit custodiamus huius sacri
Basilien Concilij quod omnes principes et prelati xpia
nitatis uenerati sunt dignitatem et potestatem et
statim pacem cum omnibus complectemur hec est
sententia nra hoc firmum propositum. hoc est quod de
futuro possumus polliceri ad idem quoque et btissimum

ppam felicem conuenire non est ambigendum. Hic enim san
ctissimus pater sicut pro confirmanda ecclie auctoritate
diuine uocationi de se facte resistere non est ausus pro
ut nec debebat quamuis aliquantulum annosus libentius et
quietius in electa sibi solitudine perseuerasset, ita pro pace
ecclie quam aduersarij huius sancte Synodi perturbarunt
reintegranda, omnes labores et expensas sibi possibiles subire
et omnes honestas vias saluis premissis amplecti para
tus existit. Tuum est igitur nunc Rex Serenissime cui
deus pre ceteris principibus suam comendauit ecclam tuen
dam ut illam sic protegas et adiuues ne uastari amplius
aut exterminari possit ab apro siluestri. Etenim si quod
absit tempore tuo disciplina soluatur ecclie et uera pax exu
lare cogatur, rationem in die magni iudicij tanto profecto
ate dns strictiorem requiret quanto ecclam ipam tibi ac
tutele tue peramplius credidit. Ob quas causas surgendu est
tibi in auxilium matris tue ecclie per hoc sacrum Concilium
repntate, omnino qz tueri eam a persecutoribus debes. Iam
tibi et nrm et sanctissimi dni felicis uotum propositum est
fac igitur ut pacem ecclia iam tandem et ueram et bonam
habeat, ad hoc tecum semper spontanei erimus semper ultro
nei, persuade tibi o princeps optime verum hic esse ut est
Concilium generale vniuersalem ecclam representans hic
uerum fore et indubitatum summum pontificem. Qd autem
ex deo non ex hominibus sit hec sancta Synodus cum multa
ostendunt signa, tum precipue ipius que omnium corona
uirtutum existit firma perseuerantia manifestat. Quo
modo enim nisi a deo fuisset tanto tempore inter tot aduersi
tates et persecutiones perseuerare patres de tam diuersis na
tionibus in hoc loco potuissent. Considera hec princeps deo
amabilis, adesto iam tandem nobis auxilijs oportunis
intellige quia qui exquisitis practicis hanc Synodu concul
tare nituntur, non hominibus sed deo molesti existunt. Noli
audire huiuscemodi homines qui sine ueritate loquuntur
hec una res est que tibi et laudes perpetuas et salutem

eternam contribuere potest. Quid gloriosius est quam oppressam sublevare ecclesiam. Quid meritorium magis quam xpi sponsam adversus emulos eius protegere. Respice antecessores tuos Romani Rectores Imperij, omnes qui adversus ecclesiam semerunt in glorij ymo infames ad inferos transierunt, ubi nunc Tyberius, ubi Nero, ubi Claudius ubi Maxentius, ubi apostata Julianus. Quis horum unquam nisi cum exprobratione efficit mentionem. Aspice alios qui zelum religionis habentes adversus impiorum conatus defenderunt ecclesiam. Quot sunt Constantini laudes, quot Theodosij, quot Justiniani atque ut alios transeamus quantum et quale nomen assecutus est de quo supra meminimus Sigismundus ex hijs que in favorem ecclesie in Constantien et postea in hoc Basilien Concilio fecit firmam adhesionem per suas et Roman Imperij Imperatores aureas bullas promittens inter hos vero tanto eminentior locus et tanto maiora preconia tue clementie reservantur, quanto ecclesiam tuo tempore laceratiorem invenis et auxilia tua magis deplorantem. Constantie solum de scismate agebatur, nunc vero heresis est, errorque fidei periculosissimus cui resistimus. Asserunt enim adversarij ecclie Romanum pontificem iudicium habere de universali ecclia. Et cum Constantien Synodus declaraverit ppam in hijs que ad fidem pertinent et reformationem ecclie in Capite et in membris et ad ea pertinenbus astrictum esse mandatis et ordinationibus generalis Concilij obedire, isti econtra omnia Concilia generalia ad arbitrium Romani pontificis reducere volunt ita ut potestatem habeat unus homo mortalis defectibilis et peccator ac non nunquam hereticus, super totam ecclesiam sicut per lras eiusdem Gabrielis sub dat. Florentie Anno Incarnationis dominice Millesimoquadringentesimoquadragesimoprimo xij. Kl. May. ad diversas universitates transmissas clare apparet quod erroneum est a fide, nec illis auscultare aliquis debet contra determinationem Concilij generalis cum Aplus dicat. Anathema esse etiam si

angelus de celo euangelizauerit preter id quod ecclia semel ac
cepit. Videsne quantum periculum est in foribus nisi uocē
ecclie et huius sancte Synodi audias. Quid aliud querūt
hostes ecclie nisi labefactare et conculcare auctoritatem
ecclie et huius Concilij Basilien. Quid preterea ex hoc se
quitur nisi omnium post hoc generalium Synodorū
adnichilatio. Quis amplius uel ad Concilia generalia ire
presumeret uel spem in illis poneret Que postmodum
Synodus Romanū pontificem vniuersalem ecclīam scanda
lizantem ac etiam hereticum corripere auderet, cum p̄pa super
emendatione sui cōmonitus exemplum a Gabriele habeat
auctoritatem dissoluendi aut transferendi Concilium
Que firmitas insuper status ecclie si de ipōrū Conciliorū
statutis atq; decretis cuilibet licitum fuerit dubitare
et illa pro suo arbitrio respuere uel acceptare. Et ut alia ob
mittamus, ubi refugium erit Regibus et principibus ac
prelatis si p̄pa Imperium et Regna aliaq; dominia de gente
in gentem et ad populum alterum ac prelatos de ecclia in
ecclīam transferre enitatur, ubi fides, ubi religio xpiana
si ut aduersarij uolunt in manibus vnius hominis libere di
mittatur ecclia. Quid si ille hereticus fuerit, quis con
uincet, quis corriget, si antequā plena haberi cognitio pos
sit, liberum ei sit transferre concilium ad id congregatum
vbi spes amplius ecclīam saltem in Capite reformandi, si
reformatores suos potest reformandus pro suo libito amo
uere. Quis nescit uersutias damnatissimasq; cautelas
quibus Romani pontifices aut fautores eorū in Con
stantien Papien Senen et hoc Basilien generalibus
Concilijs ad impediendam reformationem sunt usi. Ca
uendum est princeps clarissime adnitendumq; summope
est ut illesa permaneat huius sacri Concilij auctas
ne hoc pereunte qd duorū Conciliorū generalium
et totidem Romanorū pontificum auctoritatibus
institutum, qdq; duorū predecessorū tuorū et tua
ac tantorū Regum principum et prelatorū appro

bationē et iuramento roboratum exi⁹ tit omnis cum eo gene-
ralium Conciliorꝝ ꝑ potes⁹ tas perpetuo pereat / quam fore
ad directionem eccliā ⁹ tici ⁹ tatis et tocius reipublice
xpiane salubre regimen non solum utilem sed necessariam
supra os⁹ tensum es⁹ t. Quapropter experrigiscere tande
religiosissime princeps / auser malum de medio populi xpi
ani amplec⁹ tere ueritatem et mus⁹ triam pro quibus hec
sanc⁹ ta Synodus tam necessario mis⁹ tat / prebe auribus
fidei / sicut ex tue dignitatis culmine obligaris. Incendiū
maximū es⁹ t in eccliā introduc⁹ tum / culpa illorꝝ ꝙ
qui plus hominibus quā deo placere ⁹ tudent ad quod
extinguendum omnes homines et te potissime iugilare
oportet. Nos uero ut pax pulcherrima in eccliā reui-
tescat / parati sumus omnia facere que cum deo poterimus
firmam spem in eo habentes quoniam non relinquet
nos pro fidei ūitate et aug⁹ eccliē decertantes. Eccliā nāq; licet
quandoq; sicut et modo magnis fluc⁹ tibus agitetur et
grauioribus quatiatur procellis / ita ut pene mergi / pe-
rire eq; uideatur / submergi tamen / aut perire nō potest
cum deus in medio eius exis⁹ tat qui eam protegit dicente
ysaiā. Exulta et lauda habitator syon quoniam magnus
in medio tui sanc⁹ tus israel / Et ipa ueritas in euangelio
inquit. Ego uobiscum sum usq; ad consummationē seculi
hinc et pos⁹ tea Crisos⁹ tomi uerba manarunt impugna
tur eccliā non tamen ymo potenter tempes⁹ tates suscipit
sed non demergitur. Iacula in eam iaciuntur sed non per-
foratur / machinamenta preparantur sed turris non eli-
ditur / porte enim inferi non preualebunt aduersus eā
hac spe freti usq; in presentem perseueraūimus diem / ani-
mum nos pro ysrael domo et auctoritate ponentes eccliē
nec spem is⁹ tam perdere possumus cum in persona eccliē
ꝓpheta nos exhortetur inquiens dūs michi adiutor et
non timebo quid faciat michi homo. Et saluator ad dis-
cipulos suos in sermone pos⁹ tremo dicat. hec locutus
sum uobis ut in me pacem habeatis / In mundo quidem

pressuras habebitis sed confidite quia ego vici mundum
Que omnia tua etiam uelit considerare maiestas
ac studium et curam ecclie more maiorum tuorum gerere
qui toto nixu atque ingenio illam in sua libertate auctoritate
et potestate conseruarunt protexerunt et auxerunt
ut tu sic deo placens Imperium in terris pacificum mul
tis annorum curriculis teneas. Et deinde in regno celesti
fructuosi laboris premium et pie cure dignam conse
quaris mercedem. Dat. Basilee iij. Non. Aprilis
Anno a Natiuitate domini Millesimo quadringente
simo quadragesimo secundo.

Concordat cum originali .. Mich. Galteri

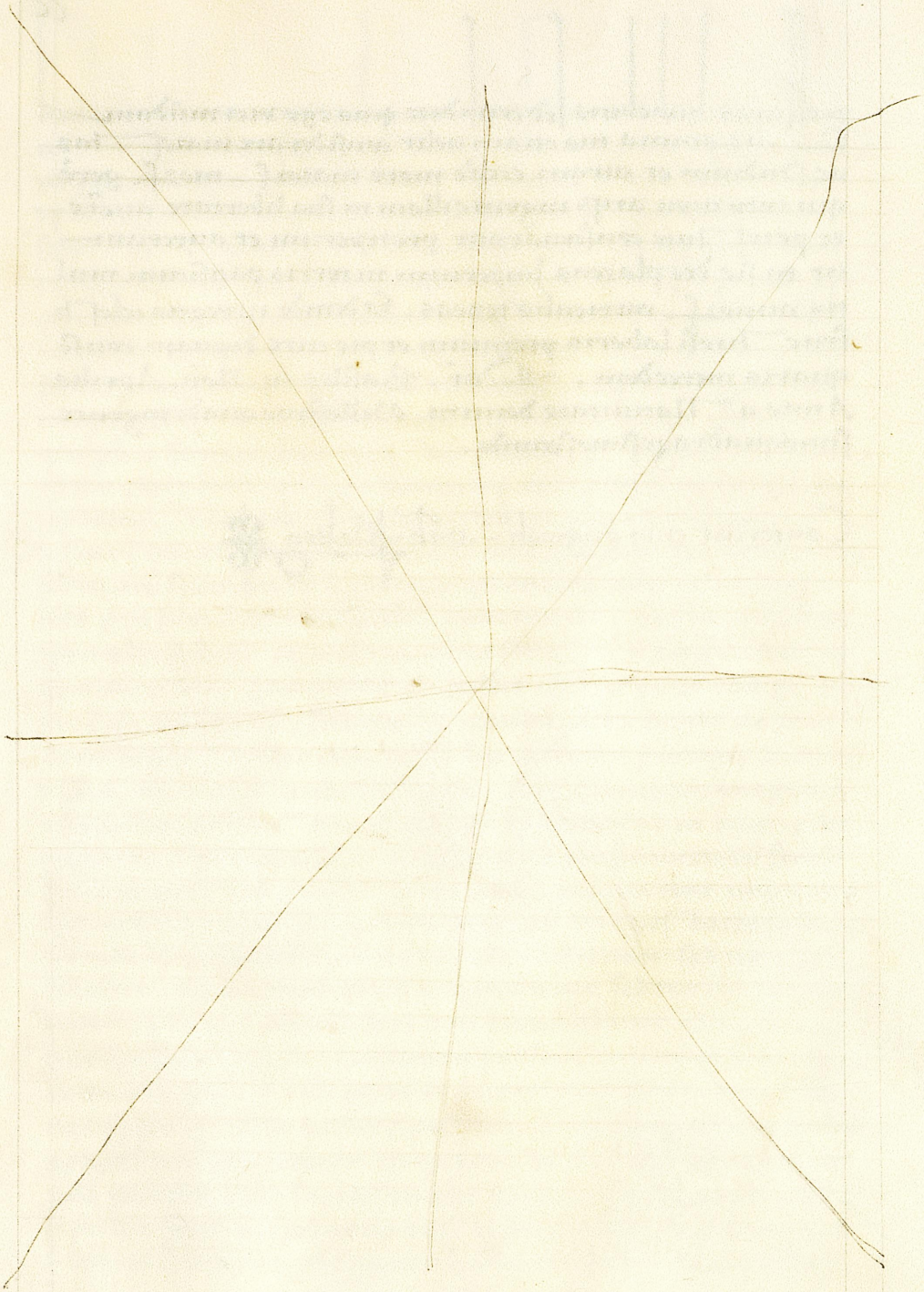

Sacrosancta generalis Synodus Basilien in
spiritu sancto legittime congregata vniuersalem
ecclesiam representans. Ad futuram rei memo-
riam. Petitionem vrām audiuit hec sancta
Synodus quam nomīe carissimi ecclie filij
friderici Regis Romanorum illustris et vene
rabiliū Archiepōrum ac nobiliū virorum principum Electorum
sacri Romān Imperij vos venerabilis Siluester Epē Chiemien
et dilecti eiusdem ecclie filij Erharde de zelking Baro Thoma
de haselbach in Theologia magr Johannes de Lisura decre
torum doctor preposite ecclie sancte Marie ad gradus Ma
guntinen. Johannes de francfordia Offitialis Confluentie
henrice de herpel p̄posite sancti Seuerini Colonien Johēs
de lemberg etiam in theologia magr premissis disertis ora-
tionibus porrexistis Cuius quidem petitionis tenor talis
est. Dignentur vrē reuerendissime p̄rnitates ad exhor
tationem et deuotam postulationem Serenissimi dni nri
Romān regis ꝛc. necnon suorum principum Electorum
sua vota conferre qtūs modis congruis ad generalis Conci
lij ab omnibus indubitati congregationem infra vnius
anni spatium perueniatur loco sue maiestati et suis prin
cipibus Electoribus grato rebus gerendis accomodo. Vrās
autem deuotiones latere non putamus qntum necesse sit
ut iuditia Conciliorum generaliū que pro fide orthodoxa et
salute animarum proferuntur firma et stabilia pmaneant.
Quantaqz iactura ipius fidei et ecclīastice discipline imi
neat si illa mutare et uacillare nec robur et stabilitatem
habere permittantur. hinc enim assidue perturbationi pa
cis datur occasio. hinc detrimenta salutis afferuntur in
numera. hinc ad malorum audacem perpetrationem ingres
sus probetur. hinc subterfugijs perfidorum aditus aperitur
Sic quippe inducerentur peruersi ut nullatenus Synodo iudi
canti aut statuenti uel mandanti obedirent. sed illico
aliam Synodum fieri expeterent. Cum et mos sit malorum
litigatorum sicut preclare beatus Augustinus ad gloriū

Eleusinū et alios donatistas scripsit ut dicant se malos iudices
fuisse perpessos licet etiam fuerint manifestissima ueritate
superati neq; cohercere posset ceruices superbor̄ et ecclīasti
cam pacem ꝑturbantium Synodalis auctoritas si celebrato Con
cilio mox ipm̄ transferri aut ad aliud oporteret deueniri. qd̄
ꝓpa Gelasius luculenter aduertens in eplā directa Epis Dar
danie aiebat maiores nr̄i diuina inspiratione ceruentes necesse
predicauerunt. ut quod contra vnāquanq; heresim coacta
semel Synodus pro fidei cōmunione ac ueritate ꝓmulgasset
non sinerent post hoc nouis retractionibus mutilari. ne
prauis occasio preberetur. Et subdit eadem eplā sic eunomiū
Macedoniū nestoriū Synodus semel gesta condemnans ul
terius ad noua Concilia uenire non sinit. Martianus quoq;
et ualentinianus Imperatores firmū haberi uoluerunt qd̄ per
Synodum Calcedonen fuerat diffinitum causam illam sub
iungentes. Nam iniuriam facit iuditio religiosissime Syno
di siquis semel iudicata ac recte disposita reuoluere et publi
ce disputare contendit. Quod si ꝑmitteretur nichil ferme
in diffinitionibus fidei et iuditijs ecclīe apud mortales sta
bile haberetur facileq; rueret om̄n futuror̄ Concilior̄ uigor
si hec sancta Synodus auctoritate duor̄ precedentiū Concili
or̄ et duor̄ sūmor̄ Romanor̄ pontificum congregata
cui etiam sūmus pontifex pro tempore existens cum omnibus
Cardinalibus cunctiq; prelati ecclīastici inheserunt. cui
om̄es reges terre om̄esq; fere magni principes orbis incorpo
rati sunt et sollemnia per suos oratores prestiterunt iura
menta conculcaretur aut in suis iuditijs statutis declara
tionibus et decretis contemneretur et haberetur ludibrio
non paruū itaq; īminet periculum si in alium locum Syno
dus congreganda decernatur quin robur ecclīastice aucto
ritatis aliquid lesionis atq; detrimenti patiatur. ubi tamen
iam pluribus annis diligentiam nr̄am pro illibata stabi
litate ipīus auctoritatis Concilior̄ conseruanda dn̄o
auxiliante impendimus et pro pace ecclīe premissam peti
tionem postulatis adimpleri quam si reiceremus plurima

scandala graviorq; ipius ecclie dei lesio sequi posset. Nos
de benigno xpi adiutorio assidue sperantes qui ad ipsam
ecclam Ego uobiscum sum usq; ad consumationē seculi
Simulq; de probitate serenitatis regie et inclitorum prin
cipum vos mittentiū confidentes qd magnis uiribus labo
rabunt ut siue hic continuata fuerit siue in alium locum
translata contio Synodalis firmiter atq; inconcusse tene
antur ab omnibus ueritates in sacro Constantien Concilio
declarate et per hanc scām Synodum renouate, sicq; sta
bilis et firma deinceps Conciliorum generalium habeatur
auctoritas per quam fidei catholice robur ac neruus ecclasti
ce discipline et status xpianorum conseruetur in terris, sic
eorundem Conciliorum statuta ordinationes et iuditia
pro ipa fide pro lege dni et edificatione animarum ac bono re
gimine status vniuersalis ecclie cuncti reuereantur. qd
nullius in aduersum rebellio aut pertinax contradictio
uel scandalosa discessio preualere permittatur ut sic cum
uigore iustitie mala reprimi et bona cum tranquillitate
ualeant promoueri, vnanimitasq; obedientie ubilibet re
florere possit, prefate nre petitioni respondendum duximus
iuxta seriem articulorum sequentiū sub hac forma. Primo
sancta Synodus cōmendat deuotionem et sinceram in
tentionem quam prefati Serenissimus Romanorum Rex
et illustres principes ad vnionem et pacificationem ecclie
sancte dei habent et pridem per uos predictos nūtios et
Oratores suos cum eorum lris ad hoc sacrum Concilium
destinatos in congregatione generali facunde et prudenter
explicarunt. Secundo vobis prefatis Oratoribus cōme
morat quomodo in hac Ciuitate Basilien fuerit et hodie
sit generale Concilium vniuersalem ecclam representans
quod merito apud omīs xpicolas multiplici ratione debet
dici et reputari indubitatum et vnicum, et qd sine maxi
mis periculis incōmoditatibus laboribus sumptibus et
difficultatibus ab hinc ad aliū locum mutatio huius
sacri Concilij fieri non poterit prout res hec seipam cūctis

diligenter intuentibus indicat, et hec ipa sancta Synodus
sepius per Oratores suos in diuersis ambasiatis ac in isto loco
uerbo et scriptis Oratoribus Regum et principum seculi
multipharie luculenter ostendit. Unde premissis aliisq;
plurimis attente consideratis uideretur huic scē Synodo
qd hec insignis Ciuitas Basilien cuius ydoneitas multipli
ci experientia diuturne comprobata extitit esset locus aptus
et rebus gerendis accōmodus, ad quem cooperantibus p̄fatis
dn̄is Serenissimo Romanorū Rege et Electoribus non
solum ex inclita natione Germanica sed ex omī fidelium
natione que sub celo est conuenire possent omēs qui genera
libus Concilijs interesse debent et consueuerunt ut vna cum
patribus qui in hoc Concilio constanter hactenus perseue
rarunt pax et vnio ecclie desiderata dari posset, precipue cum
hoc sacrum Concilium inter alia sancta opera spetialiter
extitit congregatum ad pacem oīm xpianorū. Nichilominus
hijs non obstantibz ut predicti Serenissimus Rex ac prin
cipes Electores ceteriq; Reges et principes ac cuncti fideles
clare percipiant rectam et puram intentionem quam habet
hoc sacrum Concilium ad vnitatem et pacem ecclie et hacte
nus semper habuerit, qdq; p̄res in eo perseuerantes parati
sunt reddere rationem omni poscenti de ea que in ip̄is est fide
utq; prefati Serenissimus Rex et sui principes Electores eui
denter cognoscant qd sacrum Conciliū cupit uotis eorū dē
complacere, pro pacificatione vniuersalis ecclie diuina fa
uente clementia consequenda ipa sancta Synodus in hac
Basilien Ciuitate inclite nationis Germanice in spū
sancto congregata et usq; in presentem diem legittime
continuata vniuersalem ecclīam representans offert se
paratam in tempore de quo infra fit mentio ad locum
eiusdem nationis rebus gerendis accomodum et regie cel
situdini gratum sua propria auctoritate modis congru
is seipam transferre, securitatibus tamen ante huiusmodi
translationem decretandam et fiendam in talibus p̄stari
solitis et alijs necessarijs datis et prestitis. Obsecrat autē

prefata Synodus eandem regiam celsitudinem quatinus digne
tur rem hanc alijs regibus et principibus intimare eos to
to ingenio et insu inducendo ut illam ipsi amplectantur ue
niantque personaliter aut suos sollemnes Oratores mittant
ac prelatos et alios qui in generalibus Concilijs de iure uel
consuetudine debent interesse ditionis eorundem etiam ad
ueniendum inducant ut pax et vnio ecclie sancte dei dari
possit. Securitates uero et alia que necessaria esse repu
tat et intendit hec sancta Synodus sunt ea que secuntur.
Primo quod serenissimus dominus ipse Rex prestet suum et sacri
Romani Imperij saluum conductum ipsi sacro Concilio ad
alium locum transferendo pro omnibus accedentibus ad ipsum
stantibus et recedentibus in plena forma detque operam ut
locus eligendus etiam det plenissimam securitatem et
saluum conductum cum libertatibus circa Jurisdictionem
ac etiam super habitationibus victualibus et alijs requisitis
Similiter que dabit operam quod principes ecclesiastici et secu
lares ac loca ipsi Concilio vicina dent suos Saluosconductus
Quoque prudentes saluiconductus serenissimi domini Regis loci Concilij
aliorumque dominorum et locorum sint irreuocabiles durentque con
tinue usque ad quatuor menses post finitum Concilium
Exhortatur autem sancta Synodus regiam celsitudinem
sique guerre aut graues discordie tunc inter illos aut
illa essent dignetur se interponere pro treuga aut pace
inter illos componenda. Item petit sancta Synodus quod
serenissimus ipse Rex Romanorum ipsi Concilio intersit
personaliter legittimo cessante impedimento quo adueni
ente aliquem potentem et magne auctoritatis principem
sacro Concilio gratum in eius protectorem instituere
habeat polliceaturque sub uerbo regio per suas litteras patentes
quod non faciet nec fieri permittet deo auctore quantum in
eo fuerit quod sit uel esse possit directe uel indirecte contra
ipsius Concilij auctoritatem et libertatem. Item ne in
anis et frustratoria reddatur huiusmodi sacri Concilij
translatio que sine magnis periculis et difficultatibus

fieri non potest videtur per maxime necessarium cum iuxta
declarationem sancte et magne Synodi Constantien qui
cunqz fidelis teneatur obedire mandatis statutis ordina
tionibus aut preceptis cuiuslibet generalis Concilij qd dni
Rex et Electores prefati per suas lras patentes hoc sacrum
Concilium Basilien ante ipius translationem decretandam
certificent qd Concilium dum in illo loco fuerit recognoscet
pro uero generali Concilio et indubitato eiqz adherebunt
cum effectu inconcusse quadiu durabit et continuatum
fuerit statutisqz et ordinationibus decretis et manda
tis per illud mihi fiendis acquiescent et obtemperabunt
et quantum in eis erit inuiolabiliter facient obseruari.
etiam si aduersarij ad illud non uenerint. Loca uero
que predicte translationi et rebus gerendis uidentur acco
moda et regie celsitudini grata nominabit sacrum Concilium
quando ipius Serenitati videbitur expedire. quorum alterum pro
maiori gratitudine contentatur sacrum Concilium qd dns Rex
auctore huius sacri Concilij eligat et assignet. Postquam autem
dicte securitates sacro huic Concilio fuerint prestite cum effectu
ac per regiam serenitatem vnus ex locis eidem specificandis
pro translatione Concilij nominatus et de hijs alijsqz pre
missis sacrum Concilium per suas lras regias patentes fuit
certificatum hec sancta Synodus suam translationem in
illum locum publice ac in sollenni Sessione decretabit
fiendam ad tempus quod eidem Synodo ac dicte regie ma
iestati consideratis temporum circumstantijs et necessita
te ecclie videbitur expedire. Videtis preclari Oratores quan
tum pacem ecclie hec sancta Synodus exoptet. quanta
liberalitate desiderijs regie serenitatis et aliorum illustrium
dnorum vos mittentium satisfacere desiderat nichil aliud
querens nisi ut publice saluti ecclie conuenienter et effi
caciter consulatur. Vrm erit iam eorundem principum
animos inducere ut matrem suam ecclam ex qua spiritu
aliter regenerati sunt virtuosis adiuuent auxilijs qtus
eorum ope sacri Concilij Constantien et huius Basilien

ac aliarum universalium Synodorum illesa seruetur auctoritas
fides uigeat / sacris canonibus reuerentia debita exhibeatur
procuretur animarum salus / ad que semper huius sancte
Synodi aspirauit intentio / que etsi per impletionem vestre
postulationis obmitti aut negligi contingeret graue
iuditium a domino super ipsos principes inclitos et super vos
pertimescendum foret. sed ita illorum piam deuotionem
ac vestram incunctis agere speramus ut ex laboribus fructu
osis a domino promereamini premia gloriosa. Datum Basilee
in generali congregatione ij. Nonas Octobris Anno a natiuitate domini
Millesimoquadringentesimoquadragesimosecundo.

Concordat cum originali ... Mich. ... Kalter ...

Sacrosancta generalis Synodus Basilien in spiritu sancto legi
time congregata vniuersalem ecclesiam representans Carissimo
ecclesie filio Friderico Roman Regi illustri Salt et omnipotentis dei
ben Magnum uirtutis opus Serenissime princeps dudum aggressus
es et cesarea maiestate dignum celsitudinique regie debitum ut catho
lica ecclesia periculoso ac nephando scismate turbata pacata reddatur
tuas operas indies exhibes / nunc Reges et principes uniuersi orbis
incitando ut una tecum conuenirent ad occurrendum ecclesie discrimi
ni / nunc prelatorum et principum germanie conuentus faciendo /
ut de tollendo presenti horrendo scismate recte consuleretur / Nunc olim
Eugenium caput nephandi scismatis requirendo ut ad integritatem
fidei et vnitatem ecclesie a qua recessit / reducens / nunc hanc sanctam
Synodum legitime congregatam et hucusque legitime continuatam
deuote postulando ut ad dandam pacem ecclesie in alium locum se trans
ferret / Neque quos egisti labores erga eandem sanctam Synodum
sine fructu consumpsisti / Nam si memineris nostram responsionem
tuis Oratoribus et Venerabilium Archiepiscoporum et nobilium uirorum
Principum Electorum sacri Imperij de Mense Octobris Anni Mille
simiquadringentesimiquadragesimisecundi datam inuenies non solum
hanc sanctam Synodum una cum Sanctissimo domino Felice papa v. paratam
semper fuisse ad pacem ecclesie dandam et vnitatem procurandam
sed etiam operam dedisse cum effectu ut tua Electorumque sacri Imperij

petitio locum haberet, licet in ea re ecclesiastice auctoritatis robur ali
quid lesionis et detrimenti pateretur, quemadmodum ait Augustinus
in epla ad Vincentium donatistam, quando nullo preciso ramo qui intus
est ille qui foris est inseritur non tamen nullo sed uel leuissimo arbo
ris uulnere. Quid autem tua diligentia apud Aduersarium ecclie in
ipa re sit consecuta, quid tue Electorumque sacri Imperij petitioni sit con
cessum per eum, Quid sit cause quo minus pax et unitas ecclie catho
lice data sit, ipius ecclie aduersarij responsio manifeste demonstrat
omnesque docet fideles xpianos. Non quidem tantum per eius responsio
nem tibi ac sacri Imperij Electoribus petitio denegata est uel reprehensa
uerum et reprobata, Adiecitque in illa eius nature conditiones ut vix
aut nunqua impleri possent aut deberent. Nemo ergo sane mentis
hanc sctam Synodum calumniabitur quod non persoluerit debitum suum
sua uota conferens quatenus pro pacificatione uniuersalis ecclie se ad
alium locum transferret ac cetera perficeret que in sue responsionis litte
ris plenius continentur, quin potius iudicabit uel per aduersarij ecclie
operam impeditam fuisse pacem et unitatem populi xpiani uel non
peruentum esse ad dictam Concilij translationem, ob non impleta que
dam per quos implenda erant priusque ipa translatio decretaretur.
Et ut de impedimentis ne ad pacem et unitatem ecclie perueniretur
ab Aduersario prestitis dicamus, Intelleximus quando per Oratores
tuos et Electorum Imperij plura in Germania loca eidem notificata fue
runt in quorum altero Concilium celebrandum foret, respondit se suumque
Conciliabulum in urbem transferre uelle, cum tamen eo tpre florentie
resideret, ut omnes eum refugere oio uiam pacis agnoscerent.
Audiuimus etiam quemadmodum Serenitas tua per litteras suas de
mense May anno Millesimoquadringentesimoquadragesimotertio
desuper dicta petitione eum denuo requisiuit, Ille autem distantia
magis a pace et duriora respondit, cumque littere tue laudarent
uiam Concilij ad dandam ecclie pacem, ille generalia Concilia
notat de errore, Hortabaris ut consentiret in Germania Conci
lium celebrari, requirebat ipe ut Oratores tuos mitteres ad cele
brandum Conciliabulum suum quod ycumenicum dixit in urbe, Insi
nuabas quaplures Reges et principes te adhortari ut intenderes
ad celebrationem Concilij a te postulati, Ille autem asserebat multos

Reges et principes catholicos ei continue suadere ut nunq̃ assentiret in
Concilium quod foret a sua p̃ntia separatum. Demum pro generali re
sponso asseruit qd̃ oīnis Congregatio que sine ipo fieret in pernitiem
uergeret ecclie ac mala malis accumularet confirmans quos hacten⁹
dogmatizauit errores quoniā ut inquit ad eum dūtaxat spectat gene
ralia Concilia congregare et eis auctēm prebere nihilq̃ esse ratū qd̃
non fuerit auctē fulcitum. Heccine est olim Eugenij intentio ad dandā
pacem ecclie hec uoluntas hic animus firmatus ut nunq̃ assentiat in
Concilium quod de eius peruersis actionibus in libertate iudicare queat.
Non est paratus iuxta doctrinam primi xpi vicarij Petri apli omni
poscenti reddere rationem de ea que in ipo debet esse fide. Nimirū qa
ait Saluator oīnis qui male agit odit lucem nec ad eam spontaneus
uenit ut non arguantur opera eius. Reorum equidem propriū est
subterfugere iuditium. Consentiret forte in Concilium ab eo postulatū
si de illo agere posset quēadmodum et de ferrarien et de florentin Conci
liabulis in quibus ei dicere nemo ausus erat cur ita facis. Ibidem
ut accepimus praticabatur peruersum dogma contentum in ea bulla
que incipit Deus nouit in facie ecclie per eum solēniter reuocata qd̃
non Concilij uoluntas sed ppe uel eius Legati sententia sequenda est
qm̄ ut affirmat super oīna Concilia ppa potestatem habet et tāquā
illo superior pro libito potest regulare Conciliū generale. Hec de
eius intentione quam habet ad generalis Concilij celebrationem cū
tue Celsitudini Regie nota essent omnium de germania unanimis
fere expectatio erat in Dieta proxime transacta Nurembergen te
una cum Imperij tui Electoribus prelatis principibus alijsq̃ qui
illuc conuenerunt conclusionem accipere debere pro ueritate et iusti
tia huius sacri Concilij ut eam publice recognoscentes illi parerent
tuerentur et defensarent. Sed quod non sperabamus post Dietam
ipam pridem dilecti ecclie filij Nicolaus Abbas Monasterij sancti
Blasij ordinis sancti Benedicti et Thomas de Haselbach sacre pa
gine professor Oratores tui ad nos peruenerunt et tuo nomine po
stularunt ut dignaremur uota nr̄a conferre quat̄s modis cōgruis
ad generalis Concilij ab omnibus indubitati congregationē perue
niretur in loco et tempore tue Maiestati gratis et per eos uice
et nomine eiusdem Maiestatis nominandis insinuandis et expri

mendis prout ad hoc als sacrum Concilium se obtulerat uidebatur
in suis litteris se obtulisse Quoddam insuper auisamentū obtulerūt
tuo nomine quod dicebant conducere ad tuam petitionē consequenda
Sed pro tue pensata negotij qualitate et magnitudine et tp̄is circū
stantia per hanc sctam Synodum responsio integra dari nō potuit
Scripsit autē q̄ꝫprimū oportune posset illam tue Serenitati uel in
~~in~~ franchfordiam destinare intendebat Vehemeter ꝑpea elaboratū
est medio tp̄re ut patres sacri Concilij sciscitarent et inquirerent
si ea que in tuo auisamento cōtinebantur proficerent ut ad gn̄lis
Concilij ab omnibus indubitati congregationem perueniret quēad
modum tui desiderij esse uidebat Intuentes uero ad contenta in p̄mis
litteris tuis super factis ecclie ad Reges et principes ut accepimus
destinatis perpendimus ex mente Serenitatis tue tunc debite subue
niri posse scissure ecclie si catholici simul conuenientes Reges et pricipes
ecclīastici et seculares ut sentirēt quicunq; dissidentes unam esse uocē
oīum In secundis uero litteris ita dicebas ad resarciendam igit̄ p̄ntis
diuisionis ruinam necessariū existimauimus gn̄le Concilū ab oībus
indubitatū teneri ubi conuenientibus totius orbis prelatis et alijs
fidelibus deum timentibus ac publicam salutem amantibus tam de
summo pontificatu q̄ꝫ de alijs rebus catholicam fidem ac vniuersalis
ecclie necnon sacrorū gn̄lium Conciliorū et scte sedis auctem et statū
concernētibus cōtentione semota ueritas ipa manifestet Erat ig̃
intentiōis tue Clarissime princeps Concilium reputari indubitatum
ubi conuenirēt totius orbis prelati et alij fideles deum timētes ac
publicam salutem amātes Cognoscat autem tua Regia Celsitudo ex
diligentijs hactenus factis hanc spem non haberi quoniā ut accepiꝫ
Reges et alij principes ac prelati quibus scripseras non expresse
in tuam conuenere sententiam Temporanee denique circustantie
ad quas euuangelium inspiciendum esse docet quoniā in omi negotio
tp̄s et oportunitas est aliaq; multa non parumper retrahūt qd̄
ad Kl Octobr̄ proxime futuras in Constantia Augusta uel alio
Opido in Riparia Danubij prout auisabatur Concilium congreget
Qd̄ uero in dicto auisamento referebat tuam Serenitatem factu
ram instantiam ut olim Eugenius propria in persona se illuc cō
ferret aut solennem et sufficientem Legationem mitteret Verba

hec ut coram sancta Synodo exposita non fuissent honestum erat Ad
mittere quidem non debet ut talia cōpetant ei qui synodali iuditio est
condēnatus hereticus. Sed de ea parte ut personaliter ueniat iā Se
renitas tua intellexit uti comemorauimus eius mentem qm̄ inquit
sibi consultum esse ut nunq̄ consentiat in Concilium quod fuerit a
sua pn̄tia separatum et iam a Tredecim annis asseruit infirma
sui corporis obstante ualitudine ac alijs causis quas necessarias
dixit extra Italiam proficisci non posse Verum et si aliquos nomīe
suo mitteret quis inde fructus qualis dispositio aut quanta spes uni
onis assequende Stante nāq̄ suo peruerso dogmate quo se predicat
constitutum supra uniuersalem ecclīam per orbem terrarum disper
sam uel concilialiter congregatam residereq̄ apud eum semper iudi
tium et facultatem iudicandi de plenarijs Concilijs et hanc asserit
esse catholicam ueritatem et quicquid illi contradicit alienum ut in
quit a fide esse necesse est. Si missi per eum assentiret una cum Con
cilio in aliquam uiam unionis ecclīe et illa non placeret eidem omnes
contradicentes sue opinioni iudicaret esse alienos a fide. Illud uō in
Sexto articulo dicti auisamēti contētum qd̄ per illos qui in dictis termi
no et loco cōparuerint gn̄le et indubitatū Concilium celebret non con
sonat superius comemorate intentioni litterarū tuarū que insinua
bant tūc teneri indubitatum Concilū quādo cōuenirēt totius orbis
prelati Si nāq̄ ibidem cōuenirēt decem aut viginti nulla fulciti auctē
nec legitime cōuocati temptarētq̄ ut fecit olim Eugenius reprobare
et condēnare ueritates fidei in magna Synodo Constancien et in hoc
sacro Concilio determiatas uel dicerēt se illorū reuocare decreta seu di
sponere uellent de statu Regū et prelatorū catholice ecclīe quāti piculi
quāti scandali quanti ue res mali foret exempli euidēter cognosci pōt.
Non opus est ut de singulis articulis in dicto cōtentis auisamento
recenseamus De eo aūt potissime qd̄ referebat in ipius cōclusione
sacrū Concilū per suas bullas se obtulisse facturū qm̄ cuilibet nr̄az
synodalem responsionē intuēti manifestū est non ita se obtulisse put
in dicta cōclusione significabat. Illud aūt unum tue Regie Celsitu
dini arbitram esse notū qd̄ circūstantijs predictis alijsq̄ multis con
sideratis nō expedit hāc sctam Synodum solicitā nūc fieri de trāslatiōe
sua que inanis ac frustratoria redderet. Inter alia nāq̄ discrimina

illud no mediocriter iminet q ab hic discedens partē amitteret magnā sue
firmitatis et stabilitatis Est nempe hec scta Synodus Basilien duorū gnlium
Conciliorū totidēq; sumorū pōtificum auctē legitime cōgregata oīum Regū
Prelatorū fere et principū gnlium studiorū ac ordinū xpiane religionis
decorata incorporatiōe eorūq; singularibz iuramētis firmata et qd singula
riter eam perpetuo robore stabilit ualidis quātumcūq; procellis et agitatio
nibus nūq; deiecta est ut oībus euidētissimū assit testiōniū nō ex hoībus
sed ex deo esse que nūq; ab hoīe dissolui potuit tāq; domus dei firmiter edi
ficata et bene fundata supra firmā petrā Unde si alia nō suffragāte dispo
sitione et spe q; modo appareat trāsferre se deberet uel nūq; alio in loco cō
gregaret aut stati infructuose dissolueret quod pmaxime obesset ad pa
cem populi xpiani Sic enim tue mētis esse uidet expresse in litteris de
tua securitate nobis prestitis dicis nāq; animo nro attēta cōsideratiōe
reuoluimus dissidiū in ecclia sancta subortū difficilius tolli pacēq; duri
reparari posse si dissoluto sacro gnli Basilien Concilio patres in eo cōgre
gati huiōi durāte dissidio se disiungerēt Cum ergo rerum mutata
dispositione trāslatiōis modus in dicto auisamēto cōtentus ad dandā
ecclie pacem et obtinendā xpiani populi unitatē cōducere nō uideat
illa rectior illa melior illa deo acceptior illa futuris Roman pontifi
cibus ut ecclīam dei regant in edificatione et non in destructionem
formidabilior illa denīq; uniuerso gregi dnico salubrior et utilior
via reperitur ut statutis ordiationibz et decretis gnlis Concilij qd
imediate habet potātem a xpo quilibet fidelis cuiuscunq; dignitatis
et si ppalis existat obediat sicut catholice diffiniuit magna Con
stancien Synodus Tue igitur Regie Serenitati que de ueritate et
iustitia huius sacri Concilij plenā habet notitiam debitū est ut lucer
nam ueritatis de auctē gnlium Cōciliorū in medio Natiōis inclite ger
manice accensam non patiat uase operto manere aut qd subtus lectū
uel sub modio ponat sed super candelabrū quāts luceat oībz qui in
domo sūt et qui intrāt lumen uideāt Precepit nāq; Saluator disci
pulis suis quod dico uobis in tenebris dicite in lumīe et qd in aure
auditis predicate super tecta Veritas aūt de gnlium Conciliorum
auctē et de iustitia hui sacri Cōcilij non quidem in aure aut in te
nebris sed a multis iam annis super tecta predicata est cū allega
tiōibz publicis per insignes Legatos et Oratores ab hac scta Synodo

et sanctissimo felice ppa. v. transmissos tu disputatioibz crebris cu aduer
sarijs solenniter habitis tum ex determiatioibz vniuersitatu gnliu studiorz
Germanie tum et in consultatioibz pluriorum diuini et humani iuris
doctoru ad instatiam multoru principu et prelatoru prestitis propriaqz
manuu sbscriptione roboratis Intelligit insuper illustris Celsitudo tua qz
sit gliosa merces illa promissa a Saluatore nro pollicet naqz se eternali
confessuru cora patre et angelis eius illius nomen qui eius ueritate tpali
cora hoibus confitebit et ut pene formidine ad ta laudabile opus fle
cteret adiecit qui me erubuerit et meos sermones hunc filius hominis
erubescet cum uenerit in maiestate sua et patris et sanctoru angeloru
Ut naqz apls docet corde credit ad iustitia ore aut cofessio fit ad salutem
que tuc est de necessitate salutis quando ex alicui taciturnitate ceteri
arbitrant fidem dubiam aut non ueram esse uel qd ipe eam non tenet
seu quia ipe non confitetur alij retrahut ab ea. Illud aut exploratu habez
q per publica cofessione tua tuiqz Electoru Imperij necno aliorum prelatorz
et Germanie principum ueritas ipa de gnlium Conciliorum aucte et de
iustitia hui sacri Concilij pleno robore firmabit resisteturqz peruerso
dogmati aduersarij ecclie Quod te facturu speramus cu non ignores
qd ueritas que non defensat opprimit et error cui non resistit appro
batur Exempla demum sacre scripture demonstrat ad confessione
publica fidei que de necessitate salutis est aliorum cosensum expectan
dum non esse Ille naqz Regulus cui Saluator dixerat uade filius
tuus uiuit inexpectatis consilijs aliorum Regum et principu credes
ipe et domus eius tota ueritatem publice confessus est Simili modo
fecerut duo Centuriones ac Paulus proconsul de quibus in euuan
gelio legit et in actibus aplorum Constantinus insuper ille totius
orbis Monarcha non requisito principum consensu ueritate fidei
publice confessus est legesqz eterna dignas memoria edidit ad illius
robur et firmitatem Exemplo et merito est ille magnus princeps Matha
thias Machabeoru genitor cui memoria non delebit in eternu qui cu uideret
contra ueritatem diuine legis omes fere Iudeos et magnos et paruos pri
cipesqz et sacerdotes ppli illius acquiescere Regis Anthiochi mandatis ma
gna ut scriptura testat uoce dixit Etsi omnes gentes Regi obediat Anthi
ocho ut discedat vnusquisqz a seruitute legis patrum suoru et cosentiat
mandatis eius Ego tn et filij mei et fratres mei obediemus legi patru

nrorum, vt aut subiungit post hanc publica ueritatis cofessionem prospe
ratum est opus in manibus eorū et obtinuerūt legem de manibus gentiū
et de manibus Regum et non dederūt cornu peccatori. Imitari preterea
in ea re potes clare memorie Roman imperatorem Sigismundū prede
cessorem tuū qui publice confessus ueritatem quā credebat de legitimi
tate sumi pontificatus in personā Johannis .xxiij. obtinuit cōgregati
onem Concilij Constancien et publice illud cōfessus et in hispania ubi
erat cōtraria obedientia consecutus est huius uirtutis merito suis laboribz
gliosam mercedem dari pacem ecclie. In prima aut quā attemptauit
olim Eugeni huius sacri Concilij dissolutiōe publice cōfessus ipius legiti
mitatem obtinuit et illius adhesionem et sui coronā imperij. Sic ergo
et te oium catholicorū Regum primatum tenentem decet publice profi
teri quā de hac scta Synodo iam euidenter cognoscas iustitiā et ueritatē
eiusq decretis inherendo, a te spiritus scti iuditiū amplectendū est, vni
uersalis ecclie auctas prosequenda, sacri Concilij Basilien obseruanda
sententia, tuenda fides ecclie catholice, peruersi dogmatis nouitas cōtra
potestatem Conciliorū orta impugnanda, deserendus olim Eugenius fidei
xpiane et ecclie catholice aduersarius, obedientia prestanda huic sacro
Concilio Basilien et sctissimo dno felici ppe .v. Hijs etenim modis pax
datur ecclie, vnio reparatur reformatio iam dudum in sacris Constā
tien et Senen gnlibus Synodis magnis cum laboribus quesita et huic
sacro Concilio gnli ut per illud compleret diuinitus reseruata tāq
feruenter a cunctis xpicolis affectata ualidatur. Eya ergo princeps
catholice hanc uiam pacis et unionis acceptare deuote cures. Tūc
enim singuli te uenerabūtur ut patrem te extollent, nomen tuum
ferent ad sidera, te ecclie fidelem aduocatum et strenuū protectorē
fatebuntur, famam tuam ad posteros transmittent immortalem
fidem tuam pietatem deuotionem, religionemq eorū in cordibus
indelebiliter scriptam predicabunt in cunctos. Et tibi et domui tue
illustri hec sancta Synodus omnis humanitatis officia que cum
deo poterit impendere nō cessabit. Tuam autē deuotionē sincerā
pro vniuersalis ecclie unione et pace huius et aliorū sacrorū gnliuz
Cōciliorum auctis defensione dirigere dignetur omnipotens deus.
Dāt Basilee .ij. Non Januarij Anno a Natiuitate dni
Millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto.

Concordat cum originali facta collatōe per me notariū ipius
sacri Concilij Basilien

Mich. Galteri Not.

Sacrosancta generalis Synodus Basilien
in spiritu sancto legitime congregata vniuersalem ecclesiam representans Ad per
petuam rei memoriam A patre luminum deo nro cunctorum saluatore preceptum est
vide ne lumen quod in te est tenebre sint quia si lumen quod in te est tenebre sunt ipe
tenebre quante erunt Salutare preceptum istud peruigili mente considerans sancta
dei ecclesia studiose hattenus continueque intendit ad examinacione doctrinorum que
inter fideles diffunduntur quadam prurigine nouitatis pre maxime quando acto
res tamquam prophete et ex diuino spiritu se eas publicare fatentur Nempe quia mani
festacio spus datur ad utilitate ecclie uoluit omnipotens deus in ea esse illud spus sci
donum quod ab aplo nominatur discrecio spirituum quo illustratus scus Johannes
Ewangelista cunctos amonuit ecclie prelatos dicens nolite credere omni spiritui sed
probate spus si ex deo sint quoniam multi pseudo pphe exierunt in mundum Ide pre
monuit aplorum primus et de preterito et de futuro comemorans qd fuerunt
pseudo pphe in poplo sicut et in nobis futuri erant magri mendaces qui introdu
cerent sectas perdicionis sacras deprauantes scripturas ad sua ipsorum perdicionem
Qualis diebus istis apparuit Nicolaus de Buldesdorf laicus qui ausu temerario
nominans se angelicum pastore et xpm dnm ac dei uerbum pertinaciter allegat se esse illum
de quo scriptum est in ewangelio xpus manet in eternum Suadens illam perdicionis
sectam xpiane religioni omnino aduersante de septimo sclo hic in terra futuro in quo
ut inquit homines absque omni tribulacione uiuent nunquam corpore morituri meter
num et qd innocentes erunt quemadmodum si primi parentes in statu innocencie
permansissent Similiter et de tercio testamento quod dicit futurum spus sci
annuncians futura quedam tam hrtica quam insana de quibus rebus multi multa
scripserunt hattenus in libris seu libellis suis dispersis usquequaque corda abdu
centes fidelium doctrinis uariis et peregrinis Ipse uero Nicolaus ut sua erronea
dogmata simplicium mentibus ualeat suadere iactanter in suis scriptis recitat
a diebus puericie sue multas habuisse angelorum visiones ac qd sta trinitas
pater et filius et spus scus in speciebus diuersis beatissima dei genitrix
virgo maria et plurimi sci sepe eidem uisibiliter apparuerunt precipientes ut
contenta in scripturis suis cunctis fidelibus predicaret iturus per vniuer
sum mundum vnde fatetur hmoi sua scripta comunicasse in Germania
Francia et hispania pluresque inuenisse sibi consencientes Veniensque dem
de ad hoc sacrum Concilium missus ut inquit a deo sanctisque eius
Emerano et henrico nonnullis ex patribus scripta sua putauit Sca
uero hec Synodus inter cetera ad extirpacione heresum lite congregata

permanēs persona eius p̄mū diligenti custodie tradita scripta eius usitatā
precepit per plures sce Romane ecclie Cardinales Epos Abbates magros
et doctores extractis ab inde articulis diuersis quos fecit diligenter examinari
Et cum manifeste contradicat hijs que olim deus patribus in prophis et
nouissime locutus est nobis in filio suo extenore demonstrat quas crcatat
visiones non celestes sed uel illusiones finisse maligni spūs aut per tumo
rē sui animi ab eo confictas Sco Moyse qui palam et non per enigmata
deum audiebat attestante libum quod ꝑ phā arrogantia depranatus annunciat
in nomine dñi mendaciū fuerit hoc dns non est locutus Non est enim quasi homo
ut mendacium nec ut filius hois ut mutetur impossibile quippe est ut inquit
aplus deum mentiri Nec est dissensionis deus sed pacis Natura ergo
desuper habita deliberacione hinc sce Synodo visum est quia non est p
tacpacio ulla huic cum iniquitate nec societas lucis ad tenebras dogma
contentum in opusculis prefati Nicolai non vere fidei lumine sed pocius
erroꝝ tenebras esse Et ut cuncti fideles precaueant omnia et singula
opuscula seu libellos predicti Nicolai Et presertim libellū qui inscribit test
monia spūs scā in prophetas Ite expositiones eius super orce dnice psalteriū
Apocalipsi et alijs libris noui et ueteris testamenti tanquā non sana sed
erronea infide doctrinā continentes damnat et reprobat decernit rursus
et declarat articuloꝝ sequencium qui ex dictis scriptis suis extracti sunt multos
madre iam damnatos errores et hereses alios uero manifestam sapere hereſi
eosq; tanqua tales reprobat et condepnat :

: Sequuntur articuli predicti :

Iudicium vniuꝝ et mortuoꝝ erit diuersis temporibus nam in fine antixpi
xpus iudicabit viuos et aliquos mortuos quia multi scoꝝ quoꝝ corpa
digna est ut clarificentur et vnacum anīa intret in regnū celoꝝ tuicre =
surget etia tūc mlti mortuoꝝ damnatoꝝ quoꝝ corpora non sunt dig
na ut terra illa amplius sustineat ut Iude et pilati et aliorꝝ hmoi tunc
resurgent ad morte eterna sed no erit generale iudicium mortuoꝝ quia in fine
hui⁹ mūdi nequissimi sexti scli erit iudicium generale viuoꝝ et aliquoꝝ
mortuoꝝ Et in fine septimi scli iudicabit generaliter dns oēs mortuos
et viui no iudicabuntur quia vitam inocentē duxerunt sed capient in celum

Post antixpm per sex mlia annoꝝ erit regnū dei et vita uentura sep =

tum seculi sanctissimi et viuent homines in illo seculo etiam in corpore meternum et reddetur eis prima innocencia Ade et Eue quoniam sicut adam et eua vixissent meternum etiam in corpore si non peccassent sic erit vita venturi seculi et tunc homines sancti nubent sancte sicut primi parentes nostri fecisset in prima innocencia

Tunc dominus ihesus xpus reddet promissa sua etiam hic in terra de sacramento altaris quia vita venturi seculi maxime erit in virtute sacramenti altaris et illud non esurient neque sicient licet impleatur in celo tamen utique etiam implebit in terra

Regnum et vita futuri septimi seculi petimus in pater noster cum dicimus Adueniat regnum tuum fiat voluntas tua sicut in celo et in terra hoc tantum est petere Omnipotens deus destrue omnia regna mundi et da imperium tuum in vniuersum mundum Et fiat voluntas tua etc id est sicut in celo id est in ihesu xpo fit voluntas tua sic in terra id est in Angelico pastore fiat

Per Angelicum pastorem que Judei messiam appellant sed non intelligunt liberabuntur a captiuitate dabiturque illi vnacum ipsis regnum totius mundi

Candelabrum ecclesie reibit ad synagogam et deus omnipotens transferet et mouebit candelabrum ad iudeos quos ab inicio elegit

Ecclesia ex gentibus succubet et conuertetur retrorsum et synagoga assumetur et ecclesia relinquetur

Sicut sanctus Paulus dixit Judeis quia hoc salutare dei datum est gentibus et hoc ipsi audient sic Angelicus pastor dicit ecclesie ex gentibus quod prius salutare dei dabitur iudeis et hoc ipsi audient

Sicut in sexta mundi etate reiecto carnali Judaismo et vetustate prioris seculi conualuit nouus ordo cum nouo duce ihesu xpo cum noua lege vita et cruce sic in septima etate mundi reiecta carnalium xpianorum ecclesia et vetustate prioris seculi conualescet nouus ordo cum nouo duce scilicet Angelico pastore in quo renouabitur xpi lex et vita et crux

Tria erunt testamenta quorum duo sunt scilicet vetus et nouum et tercium

testamentu erit euangeliu eternu p'mu testamentu est pris scdm filij et ter
ciu erit spus sancti quod est liber uite in quo renouabitur xpi lex et vita
et crux perfectius qua quatuor euangeliste scripserut quia xpus semina
uit euuangelium sed anglicus pastor perficiet

Iudei seruabut legem moysi propter pres Si eni in ordine sci Benedicti
tenenda est regula ipius et si in ordine sancti francisci fres uiuere tenetur
iuxta doctriaz regle eius qre iudei non secundum legem dei pris
Angelicus pastor erit filius dei ymo deus sicut dns nr yhs xps. Angelicus
pastor erit filius naturalis yhu xpi. Angelicus pastor et sibi adherentes
in veritate erunt omnipotentes.

In concilio Constancien non potuerut secundu doctriam euuangelicaz
occidere magrm Johanne huss etia si fuisset hereticus qm xpus dixit No
lite condepnare et no condepnabimini et sunte utraqz crescere usqz ad messez

Angelicus pastor cu suis adherentibus habebit auctez metendi et exter
minandi malos non debuerunt ergo iudicare ante tempus

Nullus malus est occidendus ante consumacione seculi

Qui Consilia euuangelij pot facere et non facit peccat contra mandatu
maximu quia non diligit deum ex toto corde et virtute

Sicut ambulauerut apli et dns in artissima paupertate ita qui uolut ee
ecclia aplica silr faciat als sunt antix ecclia malignaciuz et Conciliu vanitatis

Ecclia Romana est in lecto adulterij et finalit per malicia recedet a deo
Has denqz ppoes que sequut in dcis scriptur contentas

In anglico pastore abundabit gra infinita et vniuerse benedictiones toci
veteris testamenti totius noui et totius libri vite implebuntur perfecte in eo
sicut in xpo filio dei et virgis marie et illuinabit sic x et no cmouebit meternu

Doctrina anglicipastoris descendet no in omez ecclias sed tantu in ecclias ihu xpi
tamqua liceret dice duas ee ecclias vna vniuersale et aliam ihu xpi Ite vna

purgata et alia non purgata cum vna tantum sit ecclia sca catholica et ap^ca

Potestas angelicipastoris erit potestas eterna que no auferet et regnu qd non corrupetur omesq ppli tribus et lingue seruiet ei

In angelicopastore benedicentur omnes tribus terre et adorabut eu omes reges omnesq gentes sibi seruientes magnificabunt eu Et dabit sibi deus hereditatem suam et possessione sua terminos terre et reget eos in virga ferrea

Angelicuspastor erit caput toci mudi hns adeo omez ltiam auctez toci ppat et imperij necnon omn regnoz toci mudi illuiabitq totu mudu sic sol i meridie

Angelicuspastor certissime habebit claue dauid in apcionibus sacre scripture et aperit et nemo claudit id est claudere iuste poterit et repugnare et condepnare nisi deo repugnando et claudit et nemo aperit sicut dns ihus xpus qui habitabit in eo

Angelicuspastor habet claues mortis et inferni et ligabit sathana in inferno

Angelicuspastor est ille de quo scriptu est in apoc Et vide celu apertu et ecce equus albus et qui sedebat super eu uocabat fidelis et uerax et cetera

Angelicus pastor certe est homo ille qui viuet et non videbit mortem et eruet animam suam de manu inferi Et viuet etia in corpore meternu quia ipe est de quo scptum est permanet meternu in conspectu dei et i euuangelio xpus manet meternum

Quasquid proposiciones tamqua male sapientes in fide temerarias blasphemias et presumptuosas piarq aurium offensiuas hec sca Synod dampnat et reprobat inhibetq districte precipiens ne quis articulos pposiciones et opuscula predicti Nicolai tenere predicare dogmatizare aut quomodolibet audeat approbare Et ut prefati N. perniciosum dogma de medio ecclie eradicetur eadem sca Synodus locoz ordinarijs et inquisitoribus heretice prauitatis mandat in uirtute obediencie per censuraz

ecclias ticam et si necesse eis videatur cum aliarum adiectione penarum ac fau
torie heresis inquiri predictos libellos seu opuscula illaque reperta ignibus
publice concremari quod in loco huius sancte Synodi ut simili modo fiat or
dinat per presentes

Cum autem prefatus Nicolaus heresim et errorum predictorum impius
dogmatizator iam a pluribus annis in carcere huius sacri Concilij detentus
magna cum mansuetudine et caritate ac diligenti studio instructus fue
rit et informatus de doctrina catholice fidei suis erroribus contraria tam per
Reuerendissimos sancte Romane ecclie Cardinales quam alios prelatos magistros et doc
tores nre congregacioni incorporatos aliosque plures diuersorum ordinum viros
religiosos eidem manifeste ostendentes quod dicti articuli contenti in scriptis
suis uel inciderent in iam dampnatos errores per generalia Concilia et sanctos
patres uel manifestam saperent heresim repugnaretque suum dogma per
uersum Simbolo apostolorum euuangelio alijsque libris noui et veteris testa
menti sacramentorum participacionem euacuans adeo pro salute fidelium
instituta Huiusmodi sanis instructionibus et doctrinis acquiescere nunquam
uoluit quinymo respondens dedit quamplures cedulas scriptas manu propria
in confirmacione priorum errorum maiori semper pertinacia firmatus
fuit preterea caritatiue ac iudicialiter iteratis vicibus monitus et re
quisitus quatenus conformaret se doctrine catholice fidei submittens se et suam
doctrinam ecclie iudicio respondens uero dicebat se habere donum adeo seque ab
eo missum Ideoque non uellet perdere donum istud propter suam sub
missionem iudicio cuiuscumque eo quod in hac causa quam dei esse dicebat
soli deo erat subiectus hec autem aliaque multa deuiancia a racione audien
tes instructores eius ab informacione sua non desistebant expectantes
adhuc per diuturnam carceris afflictionem continuasque instructiones ani
mum eius reuocari debere ipse uero supra humanum modum superbia reple
tus adeo excecatus est ut semetipsum glorificans sibique de se solus perhibens
testimonium exponat de se sacra scriptura in qua multis passibus Et
presertim psalmos dauid qui de xpo loquuntur Ex qua presupcion teme
raria iudicans omnes alios preter se errare dura cerince omne instruccio
nem contempnit Nichilipendens et contumelijs afficiens instructores quos
cumque etiam illos quos ad conferendum et discernendum de suis scripturis
elegit Demum quia instruccione aut amonicione caritatiua flecti non potuit

ut terrore traheretur datus est sibi libellus continens formam reuocacionis
et abiuracionis suorum errorum ac confessionis veritatis fidei Cui per scrip
turam respondens confirmauit quos primo errores scripserat allegans
quod ipse est primus et nouissimus Ita quod talis est nunc ut prius quodque
leuius est sibi mori quam aliquid abiurare nec agnosceret se unquam
errasse et errare Ideoque nichil reuocare deberet quinymo si liber esset
vellet adhuc vulgarizare dicta sua et ponere in locis publicis ut omnes
noticiam de illis haberent Docet autem princeps apostolorum hijs qui auda
ces sibi placentes sectas non metuunt inducere caliginem tenebrarum
reseruari in eternum rex etiam in euangelica parabola suis precepit minis
tris mittendum esse in exteriores tenebras uestem non habentem nupcia
lem Cum igitur per ea que vidit et audiuit hec sancta Synodus cognos
cat dictum Nicolaum nolle habere uestem fidei xpiane sed permanere
in sua obduracione et pertinacia quodque non ualente in eum proficere
tam multiplici et diuicius exspectata correpcione subuersus est et de
liquit proprio iudicio condempnatus quia ut diuina scriptura ait Similiter odio sunt
deo impius et impietas eius condepnata ut premittitur doctrina parisior
inter hac sua sententia diffinitiua condempnans eius personam decernit et
declarat ipsum Nicolaum fuisse et esse incorrigibilem obduratum et
pertinacem et adeo talem quod non uult quouismodo hereses et errores
per eum scriptos publicatos et defensatos ad mandatum ecclesie reuoca
re et abiurare sed in eis finaliter persistere nec cupit sed potius contemp
nit redire ad gremium sancte matris ecclesie Quare eadem sancta Syno
dus pronunciat decernit et declarat prefatum Nicolaum laicum fuisse
et esse pseudo prophetam et seductorem populi xpiani ac pertinace here
ticum et incorrigibilem et tamquam talem eum condempnat Datum
in generali congregacione nostra in ecclesia maiori Basiliensi celebrata
Octauo Idus Julij Anno a natiuitate domini
Millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto ...

B. Vrigdach

19/9/46

Ita fuit lectum in ipsa sacra generali Congregatione per organum mei ipsius sacri
Concilij Basiliensis Notarij

Michael Galteri

Episcopus Sinitalensis

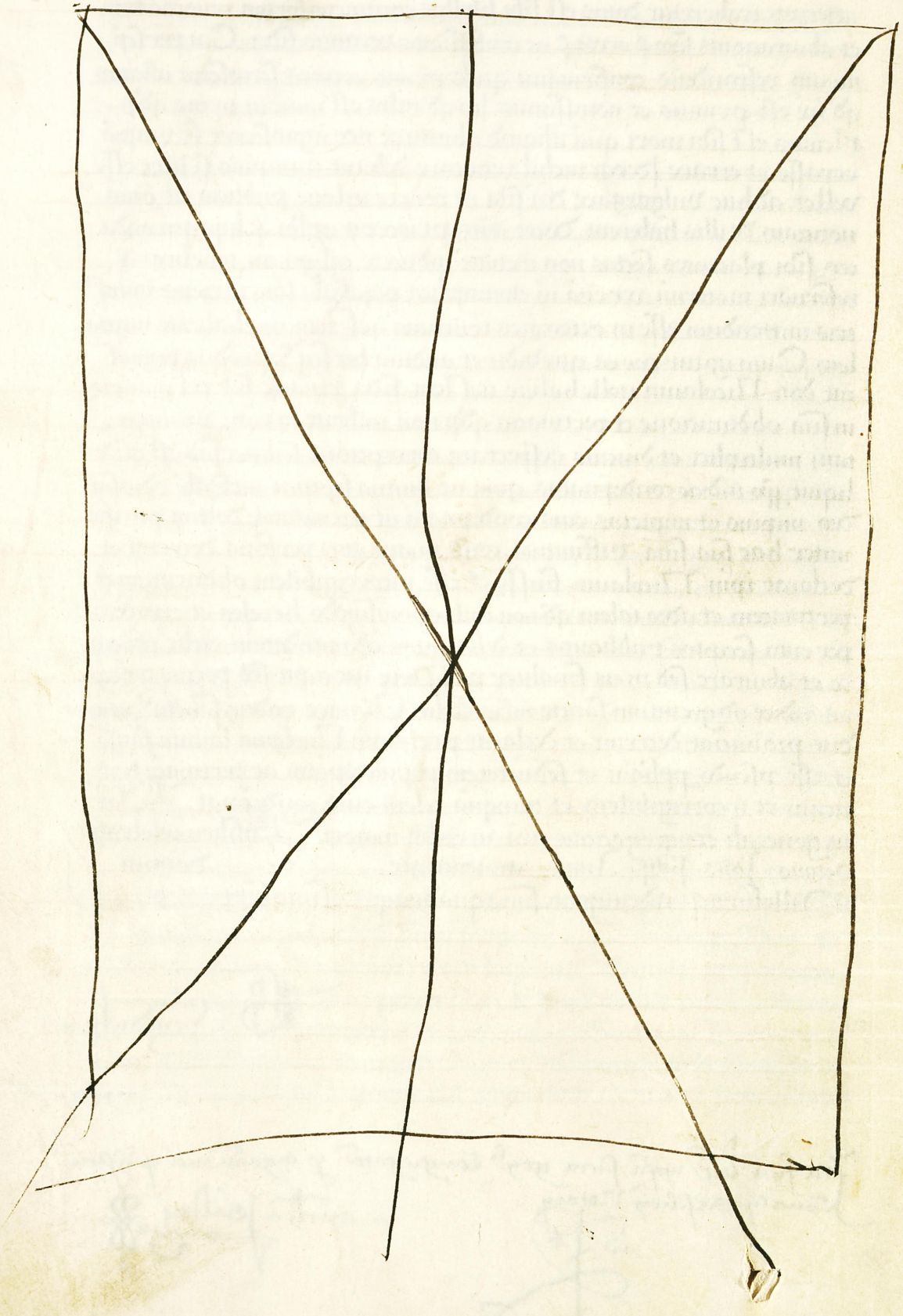

Allocutio sancte Synodi Basilien ad oratores Regni Boheime orga
no reuerendissimi dni Juliani sancti Angeli Cardinalis presidentis
facta in generali congregatione apud sanctum dominicum .x. die Januarij
Anno dni Millesimo quadringentesimo tricesimo tertio.

Locuturus pro publica populi xpiani utilitate opus michi esse
arbitror ut personam priuatam exuam et induam publicam
et tam publicam ut omnes comprehendam et nemo ab eius
iurisdictione eximatur Hec est illa sancta catholica ecclia spo
sa xpi et xpianorum omnium mater. hec inquam que nos omnes ad
hunc locum diuine benedictionis vocauit et ad nuptiale conuiuium
inuitauit Antequam ea pro quibus conuenimus tractare incipiamus
pauca vobiscum ex visceribus caritatis loqui decreui Itaque iam non
me quasi meipsum loquentem audiatis sed tamquam matrem et alum
nam omnium scam dei ecclam Ego dumtaxat ministerium pre
beo et rudem linguam qua ut instrumento utatur ei tantum acco
modo. ipa aut est que concipit dictatque sententias Nec uos ad
miratio teneat qd hec tam grandis et circumspecta domina ex
hac magna congregatione in qua plurimi sunt et sancti et lrati
uiri me solum elegerit indoctum et peccatorem. habet enim apud
deum nescio quid priuilegij offitium publicum quo diuina pote
tia virtutes suas crebro exercere consueuit Cum itaque sim presi
dens temporis huius in hoc sacro Concilio quamquam supra modum
indignus. elegit me sponsa xpi non vite merito sed auctoritate
offitij per quem animi sui conceptum explicaret ¶ Qd si forsitan
iti vereor ex ore meo aliquid ineptum effluxerit non imputetis
huic sapientissime mulieri que nulla in re errare consueuit sed
tantum incircumscisis pollutisque labijs meis quemadmodum nec impu
tandum foret magro in arte musica peritissimo si instrumentum
rubiginosum aut confractum in quo psallit raucam et no be
ne sonoram emittat vocem Vos autem obsecro ut interim me
loquente tacite in cordibus vris oretis quatenus pro honore sce
matris ecclie ac nra edificatione spiritus sanctus igniculo illo
quo labia ysaie purificauit saltem per horam purificare digne
tur et mea. deinceps igitur cum magna deuotione et reueren

tia matrem nram loquentem audiamus omnes et attente consideremus
diuina exordia illa quibus nos allocutura est que sumpta sint ex
bto paulo ad phi. c. 2. Si qua consolatio in xpo Si quod solatium
caritatis. si qua societas spus. si qua viscera miserationis implete
gaudium meum ut idem sapiatis eandem caritatem habentes vna
nimes idipm sentientes nichil per contentionem neq per manem
gloriam sed in humilitate ¶ In primis nolo eris timetis ad ahqs
tantii ex vobis me uerbum facere. ad vniuersos prout cuiq opus
est meus sermo dirigitur. totam ergo hanc congregatione non
partem alloquor. omnium em vrm equalis michi cura est Nam
omnes filii mei estis et in utero meo non sine magno labore con
cepti Ego enim sum sponsa xpi in quo sdm aplm ad Colocen no est
masculus et femina gentilis et iudeus circumcisio et preputii et
barbarus et scita seruus et liber. sed omnia in omnibz xps Ascultate
igitur diligenter omnes qui hic adestis et in cordibz vris recondite
in spiritu lenitatis que dictura sum et pro viribz enitimini implere
gaudium meum Naturali iure et diuina lege filioli mei constringi
mini credere consilijs meis et preceptis meis obtemperare Natura ipa
filio suadet cum a matre genitum esse sciat ab ea se sup omes ama
ri cognoscat ut eam similiter diligat et honoret et consoletur et eis
omnibz acquiescat consilijs Ita Thobias senior moriens admonebat
filium suum. honorem exhibebis matri tue omnibz diebz vite tue. memor
enim esse debes que et quanta passa sit pericula propter te in utero
suo. lex etiam digito dei scripta inter precepta que ad humanam socie
tatem pertinent hoc primum iubet ut parentes a filijs suis honorentur
propter quod aplis mistrum colocen. filij obedite parentibz per omnia
hoc enim beneplacitu est in dno ¶ Quantu meriti filius honorado
matrem. quantu supplicij eam contemnendo expectet. scriptura
diuina insinuat dicens Sicut qui thesaurizat ita et qui honorat ma
trem Et qui rursus fili mi ne dimittas legem matris tue ut adda
tur gratia capiti tuo Econtra. maledictus adeo qui exasperat
matrem ¶ Accedit preterea qd consilijs meis sine ulla hesitatione
parere debetis quia non sum sicut vna de stultis mulieribus
huius sci sed in omni virtute et sapientia ab omnipotete deo

plenissime imbuta propter quod certi esse debetis precepta mea tamq̃
ex sapientie fonte manantia non posse nisi esse salubria ¶ Nec
illud omittendū est qđ quidq̃d uobis consuluero ac inserto facile
inuenit et supra modum delectabile ¶ Que cura michi sit de
salute vra hinc facile percipere potestis qđ gaudium meum impleri
non potest nisi et uobis bene sit Gaudiū meū ex vra pendet uti
litate · non possum esse leta nisi et vos letos atq; vnanimes intue
ar Carpuntur viscera mea si quem de filijs meis uel modicum
ledi videro · crucior tota si quid accidit eis infortunij · made scunt
time presertim gene mee lacrimis cum inter filios meos dissidij
aliquod ortum sentio Et licet interdum alique matres repte sint
que dimissis filijs ad nouos maritos seu proceres se transtulerint
et voluptatibz propijs satisfacere cupientes filiorū suorū oblite
sint Ego autem de numero illarū computari debeo prout expe
rientia manifestat de quibz ysaias scribit Numq̃ obliuisci pōt
mater infantem suū ut non misereatur filio vteri sui ¶ Quāq̃
etiam quidam sint patres ac domini qui filiorū culpis misc
ricordiq̃ non mouentur dicentes Satis michi est qđ bene ago et in
bene sit de cetero neq; iniquitas mea neq; delictum meum Ego aut
non sic · licet enim michi conscia sim · hoc me non cōsolatur
nisi et idem filijs meis adesse videam Nec in satis est semel ad
monuisse nisi iterū atq; iterū et sine intermissione vsque in fi
nem sedulo eos comouere satiam Dilectissimi mei ita vos
omnes affectu quodam inexplicabili diligo ut nulla tam grauia
esse possint discrimina quibz libens pro salute vra me vltro nō
obicerem Quot martiria tormenta persecutiones a sevis impe
ratoribus et tiranis in primitiua adolescentie mee etate pertu
lerim pro salute eorū qui tunc erant filiorū et qui postea successe
runt et successuri sunt quis vnq̃ posset enarrare Inundauerunt
platee ciuitatum sanguine membrorū meorū ut fides catholica
in filijs meis illibata persisteret Ita quidem vos omnes in precor
dijs meis infixi estis ut non nisi de comodis vris cogitare queam
pro quibus non solum alligari sed et mori in membris meis pro
vnoquoq; vrm omni tpe parata sim Sequor in hoc vestigia sponsi

mei qui ita me et corpus meum dilexit ut pro eo animam suam po
nere non dubitauerit · vidi ipm inter maximos cruciatus clamantez
pater ignosce illis licet undiq manēret dilectus sanguine et atro
cissimis tormentis undiq agitaretur mihil tamen aliud quā salu
tem filioꝝ meoꝝ flebat · et sic me sponsam ac discipulam suam
facere decet et memoriam continuam inde habere ac die noctq
gemitibz menarrabilibus clamare et interpellare ad deum pro vob
ut nemo pereat ex hys quos tradidit m propterea sic anxia et
sollicita postulo ut impleatis gaudium ¶ Quanto mentis affec
tu quantaq anxietate et uehementia deprecationem hanc meam
ad uos porrigam et uerbis aptis modo propositis animaduertite
Si qua consolatio in xpo Si quod solatium caritatis Si qua societas
spūs Si qua uiscera miserationis implete gaudiū meum ¶ Quid
est dicere si qua consolatio est in xpo nisi qua marima est quam
si habere uultis opus est ut impleatis desiderium meum ¶ Immo
remur si placet paululum in hoc xpi nomine Non enī decet me
moriam sponsi mei sic perfunctorie transire Quis quippe amore
langueo et liquefacta est anima mea ut primū dilecti vox mso
nuit auribz meis Quid queso magis dici potest quā cōsolatio in
xpo qui est pater misericordiaꝝ et deus totius consolationis qui
consolatur nos in omni tribulatione nra · fallitur qui putat alys
in rebus consolationez posse reperire · ad ipm duntaxat pro conso
latione accedere oportet · qm per xpm ut inquit aplus habundat
consolatio nra · ipe solus est qui dicat venite ad me omes qui labo
ratis et onerati estis et ego refitiam vos muemetis requiem animab
vris Et rursus qui sitit veniat ad me et bibat · possidere qd vultis
aurum et argentum regna Ciuitates scientiam · et loquelam et qtq
sub celo est sine xpo molestias totius quia cōsolatione experiemm
solus xps est cōsolatio · par · quies · tranquilitas quod et ipe transi
turus ex hoc mundo discipulis predixit In mundo pressuram ha
bebitis in me vero pacem Si igitur fily mei consolationem in xpo
obtinere speratis necesse est ut gaudiū meum impleatis Non enī
aliter dominus meus vos consolabitur nisi et vos unicam sponsaz
suam consolemini quam ut animam suam et pupillam oculi

Q nulla est consolatio preter xpm et in ipo ois solatio repit

sui diligit ¶ Sequitur Si quod solatium caritatis hoc est si caritatem habere vultis et ex caritate solatium / implete desiderium meum Caritas dilectio est · ubi dilectio ibi delectatio · ubi delectatio ibi solatium et gaudium · ubi caritas est ibi deus est / quia deus caritas est · Econtra ubi caritas non est ibi nec deus est / nec quidem boni aliquid esse potest Si igitur caritatem et deum et omne bonum cum deo desideratis votis meis satisfacere vos oportet · Si preceptum primum caritatis est ut diligatis deum diligendo me diligitis profecto deum quia xps deus et ego vna mistica persona sumus · cuius ipse caput est · duo enim sumus in carne vna et hoc est illud magnum sacramentum de quo inquit apls in xpo et ecclia Si vere ex caritate diligendus est proximus quis vobis est proximior quam mater vra / et talis mater que non semel ut alie matres / sed et preter sacri baptismatis generationem continue in verbo predicationis et exhortationis vos pario / ita ut in persona mea inqt aplus / filioli mei quos iterum parturio donec formetur in vobis xps // Iterum et tertio Si qua societas spiritus sancti implete gaudium meum Quid hoc significat nisi qd si vultis habere vnionem quam facit spiritus sanctus in omnibus fidelibz · si vultis esse participes spus sancti et eius societatem habere · si vultis ut spiritus sanctus habitet in vobis letificate matrem vram ecclesiam

Ex ubi caritas ibi solatium et diligendo ecclia diligitur deus · quidque ecclia filios suos parit frequenter ·

Ex audiendo ecclia habetur sps scus et enarrat mirabilia suamaque opera eius ·

¶ O vehemens adiurationis genus quam ignitus est hic sermo et penetrabilior omni gladio ancipiti pertingens vsque ad compagem anime et spiritus et medullarum Sed non tam propere spus sancti memoriam procuramus Nam ineffabile quoddam in ore meo dum ipm resenteo sentio suauitatis nectar Et quia multa hic spiritus paraclitus michi benefitia contulit multum equidem ne ingrata sim diligere ipm debeo · sue enim custodie dimissa sum ne videar orphana · ipse me protegit ne porte inferi preualeant aduersus me ipse me fouet diligit et gubernat · ipse primum induit me adolescentulam virtutem ex alto · et in me resedit per ignem ut caritate arderem et in lingua et linguis omnium loquens omnes docere possem / ipse astat semper auribus meis et quidqt dixerit xps ipse suggerit mihi docetque me omnem veritatem spiritus ipse veritatis · nec me vnquam

errare passus est nec ut spero vsque ad consumationem seculi patietur. hic
michi habunde largitus est septem eius sacratissima munera spiritum
videlicet sapientie et intellectus consilij et fortitudinis scientie et pie
tatis et timoris dono ipius spus sancti habeo ut per sapientiam sim
matura per intellectum prouida per consilium cauta per fortitudinem
luminosa per scientiam discreta per pietatem misericors per timo
rem humilis Multa nimis de spu sancto dicenda forent Sed quid
ad lucem quam inhabitat inaccessibilem accedere poterit ¶ Nunc
autem duo hec de doctore meo referre satis est ut vnusquisque xpianus
cognoscat quantum amare et reuereri ipm debeat spus paclitus
hic est de quo conceptus et incarnatus est redemptor generis
humani ihesus xps deus meus et deus vester dns meus et dns
vr Ipe eciam est de quo inquit aplus nemo pot dicere xps ihus
nisi a spiritu sancto Si igitur huius sps sancti qui tam mirabiliu
est patrator operum sotietatem habere vultis implete gaudiu meu
Tandem et quarto vos obsecro per viscera miserationis si qua in
vobis sit ut impleatis gaudium meum Omnis summa xpiana in
pietate et misericordia consistit. quantum misericordie et pietatis
opus deo sit cordi hinc constat qd in extremo mundi iuditio de mi
sericordia solum ratio exigetur pietas seu misericordia ad omnia est
vtilis promissionem habens vite que nunc est et future secundum
aplm. hic enim diuitias et gloriam. et in futuro vitam eternam
Consequenter de hoc dictum esse videtur qd scribitur in libro sapie.
In dextera eius anni vite. in sinistra illius et honor Si ergo promis
sionem huius vite et eterne optatis misereamini mris vre que
tamdiu de filiorum suorum dissidio vehementer affligitur ¶ Per
viscera misericordie dei nri vos oro ut in vra me vnitate consolemini
non violentum aliquid a vobis exigo sed ipm naturalem affectum qui
ad misericordiam uos merito inclinare debet. tum ad omnes homines
tum presertim ad matrem vram et membra vra. inquit aplus in
idipm sollicita sunt membra. et si quid patitur vnum membrum
compatiuntur et cetera Cum sitis membra corporis mei naturali
pietate tam mris vre quam ceterorum membrorum ex vro dissidio sese
affligentium misereri et compati debetis Si ut primum Joseph vidit

Ex miseratio debz esse ad omnia membra corporis ecclie sed preci pue ad ipam matrem

i egipti

beniamin fratrem suum parvulum et egrotum deductum commota
sunt viscera eius nec se cohibere poterat quin lacrime ex oculis eru-
perent quanto magis viscera vra comoveri debent ad pietatem et
oculi erumpere lacrimas visa mre vra et genitrice tot fratrum vrorum diu-
turno more tabefacta Sic igitur filioli mei contestor et adiuro vos
per consolationem xpi per solatium caritatis per societatem spiritus
sancti per viscera miserationis ut gaudium quod de vobis concepi
hoc in loco compleatur ¶ Intelligitis puto cur dixerim implete gau-
dium meum · hoc significat aliquid gaudii ceptum esse aliquid aut
restare ut perficiatur · per quid conceptum est gaudium in corde
meo cum tempus huius sacri concilii celebrandi advenit per quod
michi spes non parva erat ut filii mei undique colligendi infirmita-
tibus corporis mei que prochdolor gravissime sunt oportune provide-
rent et fidem orthodoxam quam ipsa profiteor viriliter ab impug-
nantibus tuerentur · pacemque ubique exulantem intra fines meos
reducerent ac virtutes multas in locis ac personis fere extinctas
resuscitarent quemadmodum hec omnia in aliis sacris generalibus
conciliis per spus sancti gram sepenumero facta sunt // Huiusmodi
autem gaudium tunc auctum est cum per piissimas sacri huius
concilii lras Bohemie populus ad hanc sanctam synodum magna
cum caritate convocatus est · et ei libera audientia oblata Sed
tunc presertim exultavit animus meus cum convenientibus huius
sacri concilii et bohemorum ambassiatoribus in opido Egre unani-
miter conclusum est ut vos bohemi ad hunc locum proficisceremi-
ni quod deo disponente oculis iam meis video Nunc autem spes
futuri gaudii magis appropinquat quoniam filios meos ante hec
tempora in via diaboli inter se divisos nec se respicere audentes
nunc insimul modeste consedere pacifice loqui et mansuete invicem
conversari aspitio et quo magis corpora coniunguntur eo magis
spes est reconsiliandorum animorum Multum quidem affluxit tem-
pus quo letiorem diem quam istum experta non sum quandoquidem
verisimilia future unionis fundamenta initio inter filios meos
iacta esse videntur ¶ Agite igitur filii mei implete gaudium
meum date operam ut quod tam laudabiliter inchoastis optato

ex ta felici

fine terminetis · gaudium ceptum est restat ut consumetur · in
vra est consumare est et consolari mrem vram atq; omne exhi
larare populum xpianum qui magno cum desiderio finem conven
tionis vre prestolatur · facite obsecro ne frustra huc venisse vi
deamini · sic agitati tot labores iam ultra annum incassum
non dispereant et gentes tam grandi de vobis spe concepta no
frustrentur Quis tam duri cordis filius qui tam vehementer
obsecratus audeat contraire maternis precibus · quis tam in
humanus atq; impius reperiri potest qui sic efficaciter a ma
tre adiuratus mox non acquiescat et cum salomone dicat
pete mater mea neque fas est ut auertam faciem tua · Sub
hac igitur spe filioli mei explicabo vobis desiderium meu et
confidenter aperiam qd illud sit gaudium quod tantopere per
vos impleri flagito Sed hoc filij mei scitote · nichil difficile a
laboriosum me petituram · dulcissimum erit et vtilissimum erit
et quo magis contractabitur eo dulcius atq; atq; vtilius fiet
Hoc est mq; gaudium quod impleri postulo · primum ut idem sa
piatis omnes · deinde ut eandem caritatem habeatis ¶ Quid
de hac duplici pecunicula vobis videtur filij nimqd precipio
vobis ut transfretetis maria · per orbem peregrinemini · cum
hostibus pugnetis Non iubeo ut contempnatis diuicias · ut
corpora vra maceretis ieiunijs et martiria et tormenta sub
eatis Nichil horum ut audistis Quaq; si ista preciperem contemp
nenda non essent nam et fres vri qui vos precesserunt iussu
meo hec et maiora forti animo sepenumero factitarunt · Sed
hoc dumtaxat hortor · hoc moneo ut ad ipm credatis et alter
alterum diligat Credere facilimum est amare dulcissimum vtrumq;
vero utilissimum · hijs duobus preceptis confitiendis re nulla
extrinseca opus est Credite et amate inuicem in cordibz vris
et satisfecistis desiderio meo in momento in ictu oculi hoc age
re potestis velitis et factum est ¶ Primum est igitur ut
idem sapiatis · Quid est idem sapiatis nisi ut diuersa aliter
ab altero de fide domini nri ihu xpi non sentiatis · a fide incepi
quoniam fides xpiane religionis et omnis salutis ianua est

De duplici petitione matris ad filios suos

De fide multa singularia dicta

hec est fundamentum et radix omnis edificationis que crescat in
domo mea. Aliud autem fundamentum secundum apostolum nemo potest
ponere quia quod positum est. quod est xps ihesus. Hoc autem
fidei fundamentum quia firmiter sistentet edificium quod superpo-
nitur quantacumque illud virtute ac gratia comminat. et hec radix
qua saluberrimos suauissimosque ex se producat fructus. quo alio
probationis genere opus est nisi hoc solo testimonio quod est
xps ihs per quem facta sunt omnia. huius edificii basis ac fun-
damentum fieri dignatus est. huic ergo tam stabili fundamen-
to si quis corde puro et conscientia non ficta inheserit primum ab
immundicijs si quas habet purificabitur ut actibus apostolus scriptum
est fide purificans corda eorum. purificatus vero mox in domo
iustificabitur ut inquit apostolus arbitramur hominem iustificari per
fidem. iustificata autem anima purificata merebitur desponsari a
deo. ut ipse per oseam inquit desponsabo te michi in fide. Quando
vero sic desponsatus fuerit fortis fiet ut illi magno aduersario
meo leoni rugienti cui inquit petrus. resistite fortes in fide. huic
qui resistere potuerint eiusdem virtute facillime vincet et superabit
mundum hec est victoria inquit johannes que vincit mundum
fides nra. mundo autem dempto benedictionem accipiet per eam
fidem a deo. quia qui ex fide sunt secundum apostolum benedicentur a do-
mino cum fideli abraham. Sed et hoc amplius quia xpus
in corde fidelis anime habitaculum facit. habitare inquit apostolus
xpm per fidem in cordibus vris. nec solum habitabit quinymo per
fidem in filium adoptionis assumet. Omnes enim inquit apli filii
estis per fidem. postquam autem fidei merito tantum numeris a deo
consecuti fueritis ut eius filii efficiamini confidenter a pre vro
omnia postulare poteritis. et respondebit vobis sicut olim cen-
turioni. fiat tibi sicut credidisti. et quemadmodum Chananee
magna est fides tua fiat tibi sicut vis. Quia pretiosa est
huius fidei radix et semen eius qd si modicum quid ex ea habue-
ritis. quid autem minus dici potest quia granum sinapis di-
cetes huic monti transfer te et transfer se. Quamquam ante no
semper eo modo quo verba petentis sonant quis exaudiatur

obtinetur tamen per fidem id quod magis petenti prodest ad vitā
p̄sertim eternam Jn qua omne desiderium mchiditur cuius
vite eterne per fidem hic promissionem ꝑsequimur inquit tho
bias filij sanctoꝝ simus et vitam illam expectamus qua deus
daturus est hijs qui nunqua mutant fidem Quid plura
sine hac ambulare non potestis qua per fidem ambulamus
inquit aplūs sine hac nec eciam viuere qua iustus ex fide
viuit sine hac ut idem attestatur aplūs impossibile est placē
deo sine hac quilibet in abissum errorꝝ errans mergitur sicut in pro
fundum dubitasti Videat igitur vnusquisq; quantum sta
bilitatis ac firmamenti ex hoc fundamento qua preciosos fine
tius ex hac radice quantaq; celestia bona ex hac fidei profession
ne assequi possit Quid ergo illa pretiosius recte inquit petrus
probatio fidei pretiosior est auro quod per ignem probatur Et
ad veram adhipiscendam fidem filioli mei primū nosci oportet
sub qua domo huiusmodi quod ante dixi fundamentum iactum
sit et quemadmodum ad eam perueniatur super hoc fundamēto
domus mea a dño edificata est ipo dicente Super hanc petrā
videlicet fidei edificabo ecclām meam videte quis est iste edifi
cator et architector Js cuius manu facti sunt celi et terra et
cuius ordinatione perseuerant dies et omnia seruiunt sibi
hic ꝓp fabricator tam solide huic fundamento domum meam super
imposuit vt quaq; potestas sathane tanta sit ut sedem iob nulla
sit ei similis in terris qua ipa veritas principem mundi appel
lat tamen aduersus hanc meam domum priuilegio xp̄i nichil
prenalere possit Scrutamini scripturas et nullam domū sic
fundatam nec tale inuenies edificium quemetis hanc domū
perflare venti possunt concutere non possunt fulgura et tur
bines aeris illam tangere sed non euertere qua hec est domus
domini firmiter edificata bene fundata supra firmam petram
non supra arenam aut trabes putridas seu saxa mortua fun
data est hec sacrosancta mea domus sed super lapides preti
osos iaspidis et saphiri et alios decem quos in apocalipsi no
minatim Johannes enumerat Sed quod omnibus pretiosis

merito inquiebat petrus ecclā
dicens ē a dño medice fidei aur

Ecclia est domus dei viui intra
quam solum distinguit veritas fidei
deq; eius fortitudine et decore intus
et extra

lapidibus pretiosus est supra petram xpi vnam · nec ecclam mortali manu hominum facta est sed noua descendit de celo adeo parata sicut sponsa ornata viro suo Nemini ut hanc domū demoliat ingredi fas est · quia vn angel ut in eadem apocal' scribitur in portis custodiunt ¶ Sed qualem putatis intus esse hanc domum · an calumpniosam · an forte ad depellend' tenebras lumen ibi esse ex oleo aut cera compositum · aut quod plus est solem et lunam in illa lucere · manus aliquid habet et longe manus Sed quod illud esse potest sole et luna manus lumen audite Johannē in apocal' dicentem Et ciuitas qua paulo superius noua descendentem de celo et vxorem agni dixerat non egret sole neq; luna ut luceat in ea · nam claritas dei illuminat eam et lucerna eius est agnus · et ambulabunt gentes in lumine eius Et ut supremū omnium testimonium adducamus · xps qui mentiri non potest pollicitus est manere cum ea usque ad consumationem seculi Si quis in hac domo in nomine ihu xpi congregantur ibi ipe est in medio eor̄ & ips̄ sanctus lumine siue claritatis totam replet ubi filii mei manent in vnitate sedentes Sed et hoc memoria repetita firium tenete quod aplūs ad Thimoē scribit · hec tibi scribo fili mi thimothee sperans me ad te venire cito · si autem tardauero ut scias quomodo oportet te in domo dei conuersari que est eccla dei viui columpna et firmamentum veritatis Intret igitur omnis homo scamus tam lucidam et tam firmiter constructam domū que nec obtenebrari potest talem et tantum dei patris et agni & spūs paraclti fulgorem habens nec corruere talibz superimmixa basibus · et qui ingreditur maneat et inquia exeat et qui exiit redire non differat · redeuntem autem neminem cito · Extra ¶ Qui ext̄ domū eccl̄ie oīs hō peri
domum omnia sunt caligo et tenebre · extra istam nec est nec esse potest uera fides nec salus hominibz Et velut qui in archa Noe recepti non sunt diluuium aquaz̄ absorbuit · ita et qui in hac sacra ede non permanserint caligine errorz̄ obrui et tandem perire necesse est ¶ Sed nec ad hanc domum iter cuiquā patet pōt nisi illud ipa docuero · quoniam nisi me doctrina fidei acceperis nec fidem rectam nec eccle vnitatem habere potestis · fides ut satis

¶ Qr ad eccl̄az nemo redire pōt nisi teneat fidei doctrinā et q̄ sit nr̄m eius sensu indicio ·

ex auditu est · quomodo audietis sine predicante Sed predicari quid
potest in quo sit salus nisi euangelium xpi · quod autem verum fore
xpi euangelium scire possetis nisi illud vobis patefecissem · audistis
eciam nonnullos ex aplis scripsisse euangelia sed quoniam quatuor
dumtaxat approbaui illa ut euangelia venerantur · alia respuunt
Neq eciam postea qua ad hanc domum iter vobis ostensum fuerit
iter ingredi poteritis nisi ego cui claues huius domus a dno tradite
sunt meis manibus adaperiam vosq introducam · sine hys clavi
bus ad secretos thesauros celestis regis sponsi mei in domo mea
reclusos nemini licet introire · et si alienis clauibz contenderit, pote
rit videri intrare sed non recte intrare ¶ Restat igitur et iam liqde
intellexistis qd peruenire ad fidem et perseuerare in ea nisi per me
et mecum non potestis quamobrem sine mora relictis omnibz me
vnusquisq sequatur et mecum habitet ut veritas fidei habitet cum
eo · liber in quo fides catholica scripta est non incongrue illi libro
comparari posset signato septem signaculis quem ut in apoc iohes
testatur Nemo neque in celo neq in terra soluere potest nisi solus
agnus qui occisus est Ita quidem et hunc libr fidei hanc doctri
nam eius nulli creature neq in celo neq in terra neq sub terra alit
intelligere fas est qua ego catholica ecclia intelligam / Ipsius veri agni
vera sponsa cui ipe sponsus ut ex euangelio sepe legi audistis omnia
que audiuit a patre nota fecit · neque enim angelis aut hominibus
quatacunq preditis potestate contra meam doctrinam quitq credē
dum foret Ita ad Galath scribit aplus per cuius os loquebat xpc
licet nos aut angelus de celo euangelizet vobis preterqua quod
euangelizauimus anathema sit · hoc nichil aliud significare vide
tur nisi qd angelos de celo contra veritatem euangelii quitqua im
possibile est dicere · me vero adhuc impossibilius · de hominibus aut
quis gloriari potest ut sibi contra ecclie auctoritatem credatur · cum
aplus seipm velit esse anathema si aliud euangelizet qua quod pri
us scdm ecclie doctrinam euangelizauerat · hys autem que sub terra
sunt nichil quoquomodo credendum quis dubitet cum sathanas et
angeli eius in veritate non steterint sed mendaces sint et men
dacii patres Si arrius manicheus · nescorius · faustus · donatus

Maxima laus et excellentia gnalis concilij

et cetera huiusmodi monstra meis tantum clauibus et non propris
adulterinis hunc fidei librum aperire voluissent nunc in inferno cum
patre mendacij non crutiarentur Si hij pertinaces et obstinati
homines meis paruissent preceptis multarum gentium cather-
uas ad locum sulphuris et ignis perpetui secum non precipitassent
Initium salutis hominis est nolle proprie inniti prudentie sed se
ipsum ad suscipiendam maiorum suorum disciplinam accomodare
illorum scilicet quos diuina approbatio auctenticos fecit. quorumque
doctrine sanctitas vite ac manifesta miracula certum perhibent
veritatis testimonium Quis non sanctos patres ac doctores per multa
secula a me ubique approbatos quorum tanta fuit integritas et ve-
ritatis zelus ut prius mortem et omnia supplitia pati voluissent
quam leuissimum proferre mendatium potius quam seipsum uel rudis for-
te ingenij seu non exercitati merito sequi debeat Quis interpretatio-
nem excellentissimorum pene innumerabilium doctorum ex omnibus
mundi partibus in eadem conuenientium sententia qui ita in sa-
cris scripturis studiosi fuerunt et omne vite sue tempus in hijs ex-
posuerunt non potius acquiescat quam duobus aut tribus seu pau-
cissimis hominibus nouiter scripturas legentibus nullo fretis doc-
tore nisi proprio ingenio Quis non aduertat quam sit ecclie dei per-
niciosus hic morbus nullo pacto ferendus Si enim cuiquam fas est
suo sensu exponere et interpretari scripturas nichil certi erit Omnia
confusa et inuicem aduersa fient nouum redibit chaos · tot erunt
sententie quot capita Quis erit ille ita ebes cui non suppetat au-
datia nouam fabricare interpretationem · melius ergo leges hu-
manas conditas esse fateri oportebit · hee postquam uel a principe
uel comunitate late sunt · nemini fas est contraire · quod si forte ali-
quit ambiguitatis contineant priuatis non licet interpretari per-
sonis sed ad legislatorem seu illum qui iudicando preest habetur
recursus ¶ Si forsan vrm aliquis ratione non mouetur exem-
plo populi dei moueatur Scriptum est in neemia quod congregati
sunt principes familiarum vniuersi populi sacerdotes et leuite ad
Esdram scribam ut interpretaretur verba legis Et quia vitio
nature corrupte homines frequenter errant · frequenterque intra

se discrepant necessario dominus nr̄ ihs xp̄s fidelibz suis prouidit me
scam̄ catholicam et aplicam eccl̄iam in terris relinquens assistentia
sua ac sp̄us sancti usque ad consumationem seculi et meternū corro
borans ut in hys que ad salutem pertinent errare non possem et
ad me omnes tamquā ad infallibilem regulam aspicerent // Si vna
sua sancta catholica et aplica eccl̄ia toto orbe terrarū semper uo
cata et credita sum nemo ab vnitate mea se scindat · nemo quod
sanctum est erroneum putet · nullus iudicium proprium ā paucorū
vniuersali determinationi anteponat Catholicum enī grecum est qd̄
latine vniuersale interpretatur Si aplica vocor ut certe sum credat
vnusquisq; indubius qd̄ sicut apl̄i sp̄u sancto inspirati locuti sunt
ita loquor et ego · neq; enī solum pro tempore aplorū xp̄s per se et per
spiritū sanctū assistere promisit sed quod sepe pro vr̄o profectu repe
tendum est usq; ad consumationem seculi et meternū · nec pro illis
tantum orauit dn̄s · sed dixit in euangelio Jo · Sanctifica eos in veri
tate sermo tuus est Sicut tu me iussisti in mundum et ego pro eis
sanctifico meip̄m ut sint ip̄i sanctificati in ueritate · non pro eis aūt
rogo tantum sed pro eis qui credituri sunt per uerbum eorū in me
ut omnes vnum sint tu pater in me et ego in te ut et ip̄i in nobis
vnum sint et mundus credat qd̄ tu me misisti et ego claritatē quā
tu dedisti michi dedi eis ut sint vnū sicut et nos vnū sumus // hinc
aperte si intellectus vr̄i ianuam non clauditis cognoscere potestis
qd̄ sicut pater et filius in veritate non discordant sed vnū sunt · ita
omnis eccl̄ia et eorū qui per eos credituri sunt vsque in finem
vnius est veritatis hinc est qd̄ in apocal' dicit' murū ciuitatis de
scendentis de celo que est eccl̄ia habere fundamenta · xij · aplorū et
agni Et aplus inquit · iam nō estis hospites et aduene · sed ciues
sanctorū et domestici dei supedificati sup fundamentū aplorū et
prophetarū ¶ Quis iam non videat quātur piter seip̄m confu
dit tot habens diuine veritatis testimonia qui de doctrina mea
ac fide aliquatenus dubitauerit stultum prorsus se comprobat
ut inquit in p̄uerbys Salon · qui despicit matrem · Jam igitur qui
me audit se audire credat et xp̄m · qui me spernit xp̄m spernere
non dubitet ut ip̄e attestatur Sacrilegus est ac nomine xp̄iano

mdignus · xpm enim mendacem facit qui m mea doctrina aliquid
suspicatur falsitatis ¶ Cauete ergo filij mei ne vnquā incidatis tēp
tationem ut scripturas proprio sensu aut aliter mtelligere velitis quia
ego mtelligam Nolite usurpare priuilegiū hoc quod mihi soli cōcessit
dominus · vos cum errare possitis uidimū vim humiliter more patrū
vrōrū semper michi submittite quam experientia teste constat errare
non posse · me dispensatricem mīstrōrū suōrū reliquit dns · constī
tuitq; super omnem familiam suam ut dem m tempore tritici men
suram, ¶ Multa m scripturis esse fatemur que expositione mdiget
que si cortice tenus mtelligantur facile m errorem legentes pertrahet
Si quid m eis legere contingat vos quod non tam plane ut velle
tis mtelligitis agite admistar discipulorū xpi qui parabolā a dno
dictam non mtelligentes ipm domi mterrogauere · dne edisserē no
bis parabolam zizaniorū · discipuli parabolam domini non tēptarunt
proprio sensu mtelligere neq; ad scribas et phariseos ut eis expone
rent sed ad magrm veritatis profecti sunt · vos ergo ad alium nolite
accedere · pergite ad me discipulam xpi matrem et magistra viam
apertam vobis et luce clarius manifestabo sensus et archana scrip
turarū · et incipiens a moise et omnibz pphetis mterpretabor vobis
m omnibz scripturis que de xpo sunt · venite filij audite me et mstrue
am vos m via hac qua gradiemini nullus per me vnquā decep
tus est neq; meternum decipietur An experimentum queritis eius
qui m me loquitur xpc ipe caput meum et spiritus sanctus doctor
meus quomo me quemquā fallere permittent ¶ Multis filioli mei
viam vobis ostendam infallibilem qua si recto calle incedatis nūq;
errare poteritis Respicite semper me · considerate vestigia mea · pede
tentim me sequimini non declinantes ad dexteram neq; ad sinistra
et si forsan strictum callem aut durum iter seu asperū monticulum
ascenderitis clamate ad me et porrigam vobis dexteram et susce
tans vos conuertam aspera m vias planas vosq; illesos et sine la
bore ad montem qui xpc est perducam · recurrite ad me audacter
et confidenter et nūq; vobis m necessitate deero Non sum superba
nec fastidiosa · mater benigna sum et pia sum m caritate · ideo om
nes siue venientes siue redeuntes ad me hilaris m gremio suscipio

¶ De multa mscr̄tis obscura sed p mē
pretacōē optet recurrē ad ecclam

doceo instruo et conforto et vena aquarum uiuentium de ventre meo
fluit in audientium ora · memoriale hoc perhenne · supponite filij mei
in frontibus alligate in digitis et super limina domorum affigite ·
Credere verum quod ego credo · profiteri quod ipsa profiteor · et tunc
nulla caligo errorum nulleque tenebre falsitatis vobis appropinquare
poterunt ¶ O sanctum documentum O felicem semitam O omni
tempore imitanda uestigia Quid certius aut securius viatoribus
huius seculi relinqui poterat quam quod talis via exhiberetur qua ince
dentes deficere nullatenus possent Nolite abduci varijs et peregri
nis doctrinis nec sequamini magistros prurientes auribus Omnem
doctrine cibum qui de mensa mea non est suspectum habete · vene
nosus est virus habens aspidis insanabilis interpretationem et
expositionem · nouitates cauete · sensus insolitos singularesque senten
tias fugite · doctores qui mea scola probati non sunt tamquam serpen
tes declinate Nam ut inquit apostolus Et si decem millia pedagogorum
habeatis non tamen multos patres · nam in xpo ihu per euange
lium Ego uos genui Rogo ergo vos imitatores mei estote sicut
et ego xpi Nec filij mei oportet omnia que a me audieritis
postulare ex humano ingenio · rationem · fides enim non habet me
ritum cui humana ratio prebet experimentum · a xpo fides est
quam per me uobis insinuat Certiores de fide et doctrina mea esto
te quam si quid proprijs conspitiatis oculis · humani enim oculi
rem licet propinquam videntes nonnunquam falluntur putantes aliud
esse quam sit · deus autem nec falli a quoquam nec fallere quemquam
potest · doctrina autem mea non est mea sed eius qui despon
sauit me ¶ Sustinete igitur paululum si forte omnia capere
non potestis usquequo ad locum ubi ego in celis triumpho uos
perduxerim · ibi sine ullo uelamine rationem quam modo fide
creditis oculis intuebimini manibusque palpabitis Nunc videtis
per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem · Exposui
vobis filioli mei quid sit idem sapere · cetera que sequuntur ad ca
ritatem pertinent Et quoniam fides sola ad salutem non suffi
cit nisi vestita sit et comitata caritate Nam ut inquit apostolus · et
si habuero omnem fidem ita ut montes transferam · caritatem

De dignitate et auctoritate caritatis super omnes alias virtutes

autem non habeam nichil sum Ideo post fidem preceptum caritatis
traditum est Non expectetis ut ego omnes laudes caritatis hoc vno
sermone complectar ipa quidem tam magna est ut si linguis homi
num loquar et angelorum vix mediocriter eam explicare possem
vtiq; cum tante dignitatis sit ut inter virtutes ipa sola deus appel
letur · deus enim caritas est · tante eciam auctoritatis ut cum gaudio
referam more humano loquens de omnipotente deo triumphare
visa est dum eum de celo solo amore traxit ad terram et in cruce
pro salute nra affixit · et usq; ad ymma terre pro redemptione filiorum
israel migrare coegit ¶ Quid digne debetis de hac virtute dici
vniqua poterit que in celo et in terra dominatur et regnat et
cum vult vsque ad abissum penetrat · hec est illa excellentior via
quam demonstrat aplus Nam et prophare · demonia eicere · vir
tutes ac miracula facere sine caritate neminem gratum efficiunt · talia enim fatientibus tandem xps dicturus est Recedite a
me operarii iniquitatis · non noui uos · et habentibus scientiam
dns inpperat clauem vos scientie habetis sed nec intratis in regnum
celorum nec alios intrare sinitis · dare omnia sua pauperibus et se
ipm martirio exponere sine hac nichil prodesse affirmat aplus
Caritas finis preceptorum est in quo omne preceptum concluditur
nam ut inquit aplus · finis precepti est caritas · et rursus plenitu
do legis est dilectio Caritas patiens est benigna est no emulatur
non agit perperam · non inflatur · non est ambitiosa · non querit
que sua sunt et cetera omnia continet que ut scitis btus paulus
late comemorat Caritas fons proprius et singulorum bonorum
cui non communicat alienus · que ut oleum non potest premi in
ymo sed superexilit · si desit frustra habentur cetera · si assit cetera
no desunt · sine hac omnis virtus ecia ipa fides ut inquit beatus
Jacobus mortua est · ipa ecia nois appellatio rem quadam caram ee
demonstrat Amplectimini igitur filii mei hanc tam exellentem
et diuinam virtute apprehendite tam singulare spc sancti munus
per ipm enim ut inquit apls caritas in cordibus vris diffunditur
Induimini hanc vestem nuptialem qua induti secure discubetis
in mensa regia · nec timebitis ut dicatur vobis Cur huc intrastis

non habentes uestem nuptialem · hac ueste induti pelletis a vobis
frigus quo frigebat petrus calefatiens se ad prunas Caiphe · hac
veste circumdati que omni armatura est fortior intrepidi et
illesi cuneos hostium penetrabitis Et ut vno uerbo omnia cõplectar
si vultis perfecti esse super omnia caritatem habete que secundũ
aplm vinclm est perfectionis ¶ Sed quemadmodum pauloante
documentum tradidi quo ad recte fidei regulam peruenire possit
ita et uos nunc erudiam quam faciliter a caritate nũquã excida
tis · respicite semper ad me considerãn me esse matrem et vos fi
lios · recogitate in visceribz meis vos esse conceptos et eodẽ lacte
nutritos · tunc fratres vos esse inuicẽ cognoscetis et ex eadẽ carne
eandem carnẽ vos viuificari non poteritis · quis ergo vnq̃ carnẽ
suam odio habere poterit Attendite eciam qd̃ tenerrime vos
semper duxerim et quãquã vnicuiq̃ filiorũ meorũ caritatẽ exhi
beam quotq̃ labores et angustias in omni mea etate pro vobis
ubiq̃ terrarũ perpessa sim et a me exemplum capientes diligatis
vos inuicem sicut dilexi uos Sed et si partem superiorẽ dignioremq̃
mei corporis caput videlicet aspexeritis quod est xp̃s efficatius
caritatis magisteriũ cordibz vr̃is imprimitur Cogitantes nãq̃
qd̃ cum mũdus nichil meruerit ymmo propt̃ sua facinora morte
dignus esset ipe ihs xp̃s sola caritate tot tantaq̃ in corpore suo
pro salute hominũ tormenta pertulit totq̃ beneficia conferre dig
natus est qd̃ lingua hũana nũquã exprimere posset · mox enim
cõpellemini omnẽ rancorẽ deponere et indissolubili caritatis vin
culo confederati in fraterniq̃ amorem redire ¶ Dicite m̃ nũq̃
vos extraneos aut alienigenas esse putatis filij mei · si hoc puta
tis m̃ iniuriam facitis · nõne in hijs vos utero tanto cũ labore
concepi et portaui · nõne in hijs lactaui vberibz et hijs manibus
cibum potumq̃ tanto tempore prebui Cum ergo fratres ĝmani
sitis et ex eadem carne geniti et talia exempla dilectionis a capi
te et toto meo corpore habeatis debetis alter alterũ firma cari
tate diligere et cum omni sinceritate inuicem cõsiliari O ossa de
ossibz meis O membra de membris meis O viscera de visceribus
meis · quis uos ab inuicem separauit · quis inimicus homo int̃ vos

inficiari

hoc

firma

semmaut zizaniam · quis seductor ille antiquus accusator fratres ser
uos nos ad tantas inimicitias perduxit · solebatis idem sapere inter
nos amare fouere concordiam insimul cum pace et caritate conuersari
nunc mutatus est per omnia color optimus · nam unitas in dissentio
nem · caritas in odium · pax in bellum · fraternitas in hostilitate per
uersa Cur sic in humanis fily mei confligunt Cur gladijs et igne
decertant Cur tam crudeli bello et odio tam detestabili alter alteros
persequimini Sunt nec hec cognationis et proximitatis iuditia Eru
besco referens · vix barbari et infideles hec inter se tam atrociter
facere auderent Conuertite iam gladios in vaginas quia omnis qui
gladio ferit gladio peribit Remittite truces vultus · abicite minas
· deponite arma · proijcite tela manu sanguinis mei · abolete penitus
ex cordibus vris omnia discordiarum odiorumq; fomenta Osculamini
obsecro uos in presentia nris vice oscilo pacis · Amplectimini te
nerrime · date mutuum dexteras · congratulamini simul et epula
mini in mensa mea cibos delicias meas pacis et caritatis cele
brate solempniter hunc diem festum Consolamini consolamini fi
lij mei matrem vram que hunc diem tanto cum desiderio prestola
ta est · amate uos inuicem ut fratres decet et contenta sum · imple
tum est gaudium meum et michil amplius postulo Sequitur
in uerbis aplicis vnanimes idipsum sentientes hoc ut in diuersis corpibz
idem sit animus eademq; voluntas · sit hic populus meus quasi vir vnus
non sendamini in diuersas sententias · sed voluerit unus in xpo alter
similiter uelit · imitatores estote patrum vrorum quorum in prima eta
te cor erat vnum et anima vna · Nichil unitate prestantius que
qua sit xpianis necessaria xps ipse ostendit qui pro eis orauit non ut
efficerentur diuites aut sapientes huius seculi sed unum essent sicut
sumus ipse pater et filius Quid utilius rei publice xpianorum esse pot
qua unitas · hoc modo xpiana creuit religio · et ego propter unita
tem filiorum meorum toto orbe diffusa sum Cauete modis omnibz
discordias et timete quod minatur dns Omne regnum in se diuisum
desolabitur et domus super domum ruet Scitis illud uulgate dic
tum · concordia parue res crescunt · discordia autem maxime dila
buntur Si uultis pertinere ad xpm pacem inter vos perpetuam

1 sic

Sunt ne istra unica firmitas

De vnanimitate fidelium idem sentiendo

19

contrahite · quia nichil esse deo acceptabilius hominibusq; expedi
tius ex hoc facile intelligetis si memineritis xpm de celo descendente
in terram pacem per angelos suos nuntiasse hominibz · de terraq; in
celum redeuntem eandem pacem dntaxat discipulis in testamento
reliquisse Sentite idipm inter uos hoc est ut bona malaq; singulo
rum per caritatem sint omnium · hoc proprium caritatis est flere
cum flentibz gaudere cum gaudentibz nisi membra inuicem conui
gantur et suo ordine conexa persistant et vnu alteri opem in
necessitate prebeat · deficere corpus necesse est · vnu enim corpus
sumus in xpo · singuli autem alter alterius membra in xpo ihesu
dno nro ut inquit aplus ¶ Subdit denique apls nichil per conten
tionem et inanem gloriam sed in humilitate · hec superioribz con
sentanea sunt et ualde accomoda Cum enim ad hunc locu causa fidei
et caritatis veneritis non decet ut tam sanctum opus contenciosis
uerbis agatis · sed cum omni pocius mansuetudine et bonitate Con
tentio animos irritat · mentem perturbat et odia accendit · non
possum pati in domo mea et inter filios questiones pugnasq; uer
borum Ex hijs enim inquit aplus oriuntur inuidie contentiones blas
phemie et suspitiones Et rursus hijs qui sunt ex contentione et
non acquiescunt ueritati ira indignatio tribulatio et angustia
Cum contentiosis et per contentionem nichil tractare consueui vnquam
Ita de me dicit aplus Si quis videtur contentiosus esse nos talem
consuetudinem non habemus neq; ecclia dei ¶ Sed nec per ianem
gloriam in hoc sacro loco quitquam agitetis Inanis gloria cuiusq;
boni operis fermentu est insidiatrix virtutu ut fructum quem
bene operando acquirerent per elationem euacuet Inane est cap
tare hominu laudes quicumq; secdm oculos iudicent sepe falluntur · momen
tanea est gloria ista ex fastu et cupiditate procedens Et quia
inanis est constat esse vanam et vacuam meritoq; contempnendam
Ex eo qd inane est que fructu pferre poteritis Quinymo satagite
placere pri vro celesti qui videt in abscondito hoc est querite non
inanem sed eternam gloriam Quod feceritis in gloriam dei facite
nolite fieri similes scribis et phariseis qui ut inquit dns omnia
sua fatiunt ut videantur ab hominibz et vocentur Rabi · imitamini

potius illa sancta quatuor Ezechielis animalia habentia faciem extentam
desuper et pennas extentas desuper · hoc est cogitationes vias que
significantur per facies ad deum semper respicite Si quis inter vos
sapiens esse videatur non glorietur in fortitudine sua nec diues in
diuicijs suis · sed in hoc glorietur qui gloriatur scire et nosse me qa
ego sum dns · vere animi quod minatur psalta · dns dissipat ossa
eoz qui hominibz placent · absit vobis gloriari nisi in cruce domini
nri ihu xpi · si gloriari vultis in dno gloriemini et het sit gloria
vra testimonium cōscientie vre Ch Inusitatos animos gloie appe
titus in intelligendis scripturis sacris supra modum obest dum enim
humanis laudibz occupandis animus intentus est primo sensis
usitatos nouasq opiniones queunt · deinde que ipe admouit ni
mis et tenaciter defendit fitq ut eum redigere intellectum in cap
tiuitatem recusset quod nequaquam est sedm aplm aliter scripturas
intelligat qua spūs sctus afflagitet · et dum de singularitate sente
tie gloriatur scipm nolens corrigere in errorem perseueret Et qua
inanis gloria filia est superbie que non considerans imbecillitate
ingenij humani effert se supra se et apostatare hominem facit
adeo sicut eciam et multos ex angelis Ideo confestim aplus
in remedium huius vicij subiecit humilitatis virtutem · hortet ergo
vos filij mei ut res vias in humilitate agatis michil dilectissimi
mei eicius ad eandem fidei virtutem et caritate adducē vos po
terit qua humilitatis spūs · michil uero magis dirimere qua
superbie tumor · nam sicut nutrix est dilectionis humilitas
ita mater odij superbia Si gram dei appetitis humiles estote
quia deus superbis resistit et humilibz dat gram Et ne forsitan
humilitatis persuasio grauis cuiquā videatur btus paulus postq
predixit per contentionem et inanem gloiam sed in humilitate
continuo subdit hoc enim sentite in vobis qd et in xpo ihu qui cu
in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem
deo sed semetipm exinaniuit formam serui accipiens Quid ma
ius exemplū humilitatis tradi aut cogitari potuisset quia qd
dns et creator omnium se exinaniuerit et seruilem conditionē
acceperit qs tam elatus esse pot qui ista cogitans no cōpellat

1 pennis et alis q supra p

1 ut sequat sere · i sapiā sua
nec forma mi

Q mans glorie appetitus in intelli
gentia scripturarū nimis est nocius

Comendatio humilitatis secunda spāli
ex gestis xpi

fieri humilima. Huiusmodi exinanitio et seruilis forme acceptio et
si satis foret ad persuadendum omne genus humilitatis quia tamen acta
sponsi mei nimis michi suaue est recensere · ideo moreni michi in
ascultando gerite · nomine tota eius vita summa redolet humilitate
nascitur ex humilima matre humili nutritio commendatur · in humili tu
gurio et inter humilia animalia deponitur · humiles piscatores in disci
pulos elegit · humiles paruulos amplexatur predicando nichil sibi
attribuit sed dicit sermonem quem audistis non est meus et rur
sus doctrina mea non est mea sed eius qui misit me · faciendo mi
racula dixit discipulis suis videte nemini dixeritis visionem
hanc · leprosis mundatis videte nemini dixeritis · abluit in docu
mentum humilitatis pedes discipulorum · et ut impleret omnem
humilitatem permittit se a seruo baptizari · humiliter omnes audit
humiliterque respondet etiam cesus Taceo quam humiliter passionem et crucem
tulerit ne forte fluuius lacrimarum me reliqua dicere et vos audi
re impediat · deficeret me quippe dies si omnia xpi humilitatis gesta
et documenta referre vellem. Quid ergo intumescis o homo o
pellis mortitiua · quid tenderis o fames fetida quid inflaris · prin
ceps tuus humilis et tu superbus · caput humile et membrum superbum
discite igitur filii a xpo quia mitis est et humilis corde. Sed si vultis
filioli mei in hoc sancte vnitatis negotio quod tractaturi estis vi
tare contentionem inanem gloriam et omnia in humilitate agere
Si vultis sceleriter et sine difficultate idipsum sapere et caritatem mu
tuam habere accipite hoc salutare preceptum quod vobis trado quo
nichil consultius nichil efficatius esse potest in omni controuersia
sedanda · primum queritur iudex peritus et qui non sit acceptor per
sonarum nam sine iudice litigantes raro inter se consueuerunt Ecce conuenire
huiusmodi denuntio vobis iudicem · ipsa ego sum sancta dei ecclesia
mater vestra · compromittite in me · eligite me in iudicem et arbitram
de sapientia mea cui relinquitur dubitandi locus cum sanctus spiritus
me doceat omnem veritatem Si euangelia et omnis sacra scriptu
ra a me fidei testimonium susceperunt Si nichil catholicum dici
potest quod per me non fuerit approbatum Si omnes doctores
et magistri suas sententias meo semper iuditio subiniserunt dicentes

Ex ecclesia est optimus iudex omnium disputantium

non crederemus euangelio nisi eccie catholice nos comoneret. quis de cetero ambigat an cuiuslibet controuersie diffinende competen ego iudex sim. De acceptione personarum superuacuum est quicq̃ dicere cum leges humane habeant pres a filijs in quibus par affectus costat iudicem recusari. Quis maiori nobis honor ꝙtingere potest quia qd sponsa xpi et regina astans a dextris eius iudicet inter vos. que maior certitudo veritatis qd discipula spūs sancti sententiam pronuntiet qd vnquā fidelibꝰ iudicē inuenire poteritis q̃ amantissima matrem vrām. Nolite ergo disputando laborare nec contendendo verbis vobis alter alteri lacessere. quid vos multitudine librorum oneratis cur diuersorum magistrorum sententias in medium afferatis cur intelligentias vras humanis inquisitionibz ac subtilitatibz defatigatis. Ecce enim in medio vri adest magistra vra cui spiritu dñi misteria et archana aperit scripturarum. Non michi opus iudicando qd legum peritos aduocem neq; bibliothecas perscruter. nullius hominis cōsilio opus habeo cui consulit deus. caritas diuina meum semper intellectū illustrat. et agnus meus ihs xps ante me lucernam defert ne errem ut paulo ante ex opera ꝙ. recitatum audistis. Et quia ego sum toto orbe terrarum diffusa in vno loco ꝙ̃ esse non possum. soleo pro necessitatibz xpiane religionis nonnūq̃ urbe aliqua insignem eligere et ad eam ex omnibus finibz mee ditionis Episcopos et sacerdotes et alios leuitici generis et quos volueo de populo xpiano aduocare. quibus in spū sancto legitime congregatis ego ipa re presentor et ibi tribunal erigens quicq̃d per hmoi congregationē quam volem Synodum seu generale concilium uoce iudicatū statutumq; fuerit perinde ratum habeo acsi ego ipa ore proprio iudicassem ac statuissem. idq; ab omnibz iubeo sub anathemate ubiq; obseruari. Hoc autem tempore nusquā melius quā in hac ciuitate basilicā hmoi generalem Synodum visum est posse indicere. huic ergo concilio sacro quod in spū sancto legitime congregatū cōfiteor omnem meam auctoritatē et ptatem impartior et ambas simul sciētie et ptatis celestes claues michi a dño traditas ueraciter assigno ut quicq̃d in terris claudere et aperire soluere et ligare uoluerit iuxta pollicitationem xpi indubitanter clausum et apertum

Ex gñale concilii idem iudicat qd ecclia nec aliud q̃ spūs sanctus

Exortatio ut Bohemi super suis differentijs submittant se iuditio Basilien Concilij

solutū et ligatū reputetur in celis Itaq; omnino et non aliter nec minus reuerenter hoc concilium quā meipsam existimare debetis. Quāobrem ut vra fidelis aduocatrix suadeo. ut pia mater cōsulo ut sponsa xpi et regina xpiani populi impero ut in omnibz uos ipos huic sacro concilio penitus cōmittatis ut ab eius sanxionibus nullatenus declinetis. Si nonnulli aliqn de fide contendentes vnū uel duos aut paucos elegerunt homines quorū iuditio stare uoluerunt quanto magis et vos tam celebrem ex toto populo xpiano collectam synodum pro dirimenda vra contentione in iudicem acceptare debetis. Deus in veteri testamento pplo suo mandauit dicens. si difficile et ambiguū apud te iuditiū esse prospexeris inter sanguinē et sanguinez inter causam et causam inter lepram et lepram et iuditiū intra portas tuas videris verba variari. surge et ascende ad locum quem elegit dns deus tuus veniesq; ad sacerdotes leuitici generis et ad iudicem qui fuerit in illo tempore queresq; ab eis qui iudicabūt tibi iudicij veritatem et facies quecunq; dixerint qui presunt in loco quem elegit dns et docuerint te iuxta legem eius sequerisq; sententiam eorū nō declinabis ad dexteram uel ad sinistram Sed et hoc generale concilium locus est quem elegit dominus in quo sponsa sua scm tribunal erexit Et hij in eo congregantur in locū sacerdotum leuitici generis successerūt ymmo et plusquā leuite sunt maiorēq; procul dubio scientie potestatisq; copiam a dno perceperunt. vtiq; cum illi vmbre ministri fuerunt hij vero sunt veritatis Illi sanguinis et carnis iudices hij autem spiritus et anime merito ergo ad uerbum huius concilij vrm omne negotium pendeat et quidq; sanctum aut prophanum habetote ne veniat super uos iuditium mortis quod inobedientibus cōminatur dns In hoc apparebit humilitas et obedientia vra si quemadmodum xps uenit facere voluntatem pris ita et vos veneritis facere voluntatem mris vre Acquiescite tandem obsecro monitionibus in iudicem hanc sanctam synodū de cuius gremio quilibet esse potest qui eius iuditio estare uoluit. polliceor vobis qd non aliud iudicabit q̄ spūs scūs dux et rector illius dictauit ipse

vob

submittatis

qui

iudicauit id sine hesitatione sanctū pphanū ve habetote

meis. neq; inuitamini prudentie vre accipite iussu dei et meo iudicē

stabit medius iudex et arbiter perfecte illuminaturus corda omniu
ut viam ambulent ueritatis et pacis ¶ Sed ut ipe spus scus paraclitus
in cordibus vris efficatius habitet et idipm sapere et eandem cari
tatem vobis largiri dignetur cui humilium et mansuetorum semp
deprecatio placuit sitis in oratione perseuerantes et tam diu ac
tam feruenter suam pietatem ieiuniis gemitibus obsecrationibz
ac sanctis operibz interpellabitis vsquequo ipe veritatis doctor et
caritatis auctor corda vniuersi ppli per sententiam huius sacri
Concilij illustrabit ad cognoscendam amplectendamqz veritatis
et vnitatis semitam Hora exigit ut iam finem dicendi faciam ¶ Enumeat bona que sequuntur ex vnione Bohemorum cu ecclia ac mala q eqt.
audistis ergo dilectissimi mei consilia et precepta mea qua
sancta et vtilia sunt · ostendi tandem viam qua hoc facilime ex equi
possitis apprehendite queso illam · qua certe nulla salubrior inue
niri potest · moueat uos honor dei qui supra modum ex vra
dissensione leditur · fides eni catholica ab infidelibz blasphema
tur · inhonoratur et irridetur · nec veram esse credunt quam
per tot sectas hincinde lacerari conspiciunt · moueat vos honor
matris vre quam hostes nominis xpiani propter dissidia vra
ubiqz contempnunt · moueant vos acerrime lacrime quas quo vol.
tidie fundo et assiduus dolor qui me per vras discordias extenuat
vere dicere illud possum quod scribitur in Canticis Inuenerunt
me custodes qui circuierunt ciuitatem percusserunt me et vul
nerauerunt me tulerunt michi pallium meum custodes murorum
Nisi velitis ab omni humanitatis et gratitudinis vestigio de
uiare misereri uos decet tot erumpnarum et calamitatum mearum
siccate cum possitis filij lacrimas meas · sanate vulnera mea re
stituite michi pallium meum quod abstulerunt michi custo
des murorum ydolatre videlicet et gentiles et qui in rebus mor
tuis huius seculi spem ponunt · induite me vestem deauratam
circumdatam varietate · deauratam quidem caritate membrorum
variam autem copiosa filiorum multitudine ¶ Sed et publica
mouere uos debet calamitas · circumspicite vndiqz quo plebs
xpiana a Turcis Sarracenis Tartaris et Barbaris conculcatur
et deuoratur Cur non compatimini tot milibz fratrum vrorum qui

singulis annis in durissimam infidelium seruitutem rediguntur O si
audieritis cum raptores predam diuidunt xpianorum quanta sunt
illa lamenta ac suspiria cum uxor cedit in sortem uni vir alteri
uni pater alij filius uni frater alij alius quanti sunt illi gemitus
quantique singultus miserabilium filiorum meorum cum ab inuicem
disiunguntur nunquam se amplius reuisuri Quis tunc vrm absti
nere posset a lacrimis designetis tunc forsitan bellis inuicem de
certare Sed lacrimabilius est multi ex hijs qui captiui dicuntur
non valentes tam duram ferre seruitutem fidem catholicam abne
gant et ad nephandam Machometi sectam peruertuntur Quot
deinde regna prouintias vrbes opida quotidie capiunt et depo
pulantur Jam nos pene ad angulum occidentis reduxerunt mo
dicum restat ut tandem de finibus terre eiciant Heu michi
cur tanta mris vre fratrumque vrorum afflictione non cogitatis
Cur ista audientes in vos ipos bellum tam crudele committitis
et xpianum fraternumque sanguinem sine vlla misericordia gratis ef
funditis harum omnium calamitatum dissidia xpianorum sunt
causa si idem saperent eandemque caritatem haberent huiusmodi
persecutio mox finem acciperet Neque enim ullo pacto ferre pos
sent aduersarios meos sanctuarium dni populum polluere et
in populum catholicum amplius deseruire ymmoque fideles
nunc catholicis fatiunt facere possent hec eadem catholici in fidelibus
Moueat denique uos regni bohemie ac regionum vicinarum
miseranda calamitas quanta in hijs partibus sanguinis xpia
ni effusio quot strages cedes conflictus bella ruine incendia
deuastationes depopulationes quantaque in personis et rebus
desolatio ex hoc recenti dissidio iam dudum secute sunt et sequi
verisimiliter formidantur in dies nisi vera vnitas inter vos
fiat prochdolor toti orbi plusquam manifestum est profecto
lacrimandum pocius super hoc quam loquendum foret Vix inter
xpianos scissure memoria est vnde vix ecclia dei tantam
iacturam perpessa sit et tanto errore respersa Sed si meo ac
quieueritis consilio quemadmodum spero idipsum sapientes
mutuam caritatem habentes hec omnia repente cessabunt

nouus autem sol super vos quietis et tranquillitatis orietur Reflo
rebit in pace vra catholicus populus xpianus · orbis totus renoua
ri videbitur · implebitis celum terramq angelos et homines inenar
rabili leticia iubilo et exultatione · tanto denique inter vos beniuolen
tie nexu coniungemini qd preteritorum penitus obliuiscentes vos ipos
sicut fres amabitis et inuicem pro amore certantes alter alterum
caritate superare studebitis Benedicetis semper diem istum et
innumeras deo omnipotenti gratias referetis qui in eadem vnita
te vos et caritate deiunxit ¶ Quid plura succedet tandem vobis
quemadmodum successit et xpo · quantum tamen humana conditio
capere potest postquam enim btus paulus superius comemorauit
qd xps exinaniuit se formam serui accipiens humiliauitq se factus
obediens usq ad mortem In premium huius humilitatis et obedientie
subdit propter quod et exaltauit deus et dedit illi nomen quod est
super omne nomen ut in nomine ihu omne genu flectatur celestium
terrestrium et infernorum et omnis lingua confiteatur quia dns
ihs xps in gloria est dei patris Siquidem uos humiliaueritis et
michi obedientes fueritis exaltabit uos deus super terram et mag
nificabit super filios hominum et dabit vobis nomen quod est sup
omne nomen Regiu xpianu quo nullum inter gentes est gloriosius
Tunc enim digne xpiani eritis et vocabimini Nam hoc nomen nisi
habentibus caritatem habueritis non recte congruit atq in hoc vro xpianita
tis nomine · si vero xpianum fueritis idest spualem caritatis vnionem habueritis
omne genu flectatur Nam inferi videntes vos eadem fide et caritate
vnitos vob subicientur et tamq victi et genuflexi vos contremiscentes
nichil aduersus vos preualere poterunt · homines vos verebuntur et in meo
xpiano populo si vnanimis fuit totus orbis quasi genuflexus serui
re cogetur Angeli vero et ciues celestes genua caritatis flectentes vos ho
norificabunt et vnauobiscum genuflexi pntabunt vos cum iubilo coram
ihu xpo sponso meo ut in eterna btitudine viuatis et regnetis cum ipo
tunc omnis lingua confitebitur quia meus populus catholicus in gloria
est dei patris Ad quam gloriam ipe ihs xps vos omnes et alios fili
os meos ubiq existentes perducere dignetur Qui viuit cum deo
pre et spu sancto benedictus in secula Amen

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
SALAMANCA

